علیشیر نوائی

مجالس النفائس

امیرعلیشیرنوائی، علیشیربن کیچکنه ، ۸۴۴-۹۰۶؟ق.
مجالس النفایس/ علیشیرنوائی. علمی تنقیدی
تیکستی طیارلاوچی سویمه غنیوا . ـ تاشکند، ۱۹۶۱ .
۲۵۶، 47 ص.
ص. ع. وپیشگفتار بروسی .
این کتاب به زبان ترکی جغاتائی است.

۱ .شاعران ایرانی ـ قرن۹. الف . عنوان .

امیرعلیشیرنوائی، علیشیربن کیچکنه ، ۸۴۴-۹۰۶؟ق.
مجالس النفایس/ علیشیرنوائی. علمی تنقیدی تیکستی طیارلاوچی سویمه غنیوا .ـ تاشکند، ۱۹۶۱ .
۲۵۶، 47 ص.
ص. ع. وپیشگفتار بروسی .
این کتاب به زبان ترکی جغاتائی است.

۱ .شاعران ایرانی ـ قرن۹. الف . عنوان .

اوزبیکستان س س ر فنلار اکادیمیه سی آ.س. پوشکین
نامیداگی تیل و ادبیات انستیتوتی

علیشیر نوایی

مجالس النفایس

علمی تنقیدی تیکستی

طیارلاوچی
سویمه غنیوا

اوزبیکستان س س ر فنلار اکادیمیه سی نشریاتی
تاشکند ۱۹۶۱ ییل

مسئول محرر

فلسفه فن لاری دکتوری پروفسور

واحد زاهدوف

خطاط عبدالقادر مرادی

یوز حمد انکاکیم بیاب جهان بستانی

ایلاب یوز و زلفیدین[1] گل و ریحانی

قیلدی یساغاج بو باغ روح افزانی

نظم اهلین انینک بلبل خوش الحانی

و درود نامعدود اول خلاصهٔ معدوم* و موجود[2] غه کیم

تا تخت فصاحت اوجیدا تاپتی نشست

هم نظم که ایتی[3] زمرهٔ طبع پرست

هم ناظمی نینک پایه سیغه بردی شکست

هم نظمی نی قیلدی قرا توفراغقه[4] پست

خرده بین لار[5] خدمتی دا و خرد آئین لار حضرتیدا معروض اول کیم نظم کلامی[6] رتبه سی[7] رفعتی غه[8] اوشبو دلیل بس دور کیم انینک مقابله سیدا کیم عرب فصحاسی بلاغت زیورلاری بیله نمایش لیق و فصاحت گوهرلاری بیله آرایش لیق

---

1 Л زلفیدین 2* Р وجودقه کیم 3 Л آپتی 4 Р توفراق + بیله

T توفراق دا 5 Л خورده بین لار 6 РБ -ی 7 $ЛТ_1$ + غه

8 $ЛТ_1$ -

نظم رعنالاری غه جلوه بیرورلار ایردی و دعوی کوسی آوازه سین فلک کا ینکورور
لار ایردی[1] حضرت ملک علام نینک کلام معجز نظامی جبریل[2] خجسته فرجام واسطه سی
بیله خیرالانام علیه الصلوة والسلام غه نازل بولدی بس نظم علمی قایل لاری وشعر فنی
کامل لاری کیم دقایق دُر پاکی نینک بحر عمانی ومعانی لعل آتشناکی نینک کانی
بولا آلغای لار[3] بس عزیز خیل وشریف قوم بولغای لار بوجهتدین دور کیم الارنینک
نامی آثاری وگرامی صفات لاری زمان صحایفی دین و دوران صفایحی دین محو
بولماسون دیب تصنیف اهلی تألیف لاریدا* وتالیف خیلی تصنیف لاریدا[4] فصول آراسته
وابواب پیراسته قیلیب دورلار[5] واوز کتابت لاریغه بو جماعت ذکریدین زیب[6]
وترتیب دورلار اول جمله دین بیری حضرت[7] مخدومی شیخ الاسلامی[8] مولانا[9]
نورالدین[10] عبدالرحمن جامی[11] مدظله[12] وارشاده دور

اول کیم بو توقوز فلک نی عقل ایتسه خیال
دریای علومیغه ایار قطره مثال
تا چشمهٔ طبعی دهرارا آقتی زلال
حیوان سوی ینکلیغ ایلادی مالامال

مصداق بزرگوار عالی مقدار بهارستان آتلیغ کتابی دا[13] کیم سیکز روضه آچیب

---

1 Л + و   2 Л + علیه السلام   3 WT_2 دورورلار   4* W-
5 W قیلیب دوردورلار   Б قیلیب تورلار   6 $PБT_1$ + وزینت
7 W-   8 Л-   9 Л-   10 $ЛT_1$-   11 W الجامی   12 Л ظله   13 $ЛT_1$ باب دا

دور وسیکز روضه جنت الارنجالتی دین ایل کوزیدین اختفا[1] پردهٔ سیغه قاچیب دور
وآنی سلطان صاحب قران آتی زیوری بیله مزیل والقابی گوهری بیله مکلل قیلیب دور[2]
بیر روضه سینی[3] بو موزون نوالیق بلابل[4] ومطبوع صدالیغ عنادل گل بانکیدین رشک
نگارخانهٔ چین وغیرت فردوس برین قیلیب دور وامیر دولت شاه کیم خراسان
ملکی نینک اصیل میرزاده لاری[5] آراسی دا[6] فضل ودانش زیوری بیله بهره مند وفقر[7]
قناعت[8] تاجی[9] بیله سربلند دور* هم سلطان صاحب قران آتیغه تذکرة الشعرا آتلیغ
کتاب بتیب دور[10] واقعاً[11] بسی زحمت تارتیب دور وبو طایفه نی یخشی جمع قیلیب دور
بو باب دا اینه داغی رسائل وکتب بار اما برجه سی دین[12] بورون[13] اوتکان شعرا وایرتا
کیچکان فصحانینک آتی مذکور وصفاتی مسطور دور وخجسته زمان وفرخنده ..
شعرا وخوش طبع لاری کیم سلطان صاحب قران یمن دولتیدین ونتیجهٔ تربیتی دین
شعر نینک کوپراک اوسلوبیدا بتخصیص غزل طوریدا بارچه دین دل آساراق و
نشاط افزاراق دور ترکیب سلاست[14] ولطافتین[15] بورونغی لارغه یتکوراودورلار*
ومعنی نزاکت وغرابتین اولجه شرطی بارچا کیلتورادورلار[16] آت لاری اول جماعت
زمره سیدا بولماق دین محروم وسوز لاری اول ترتیب وقاعده دا نامعلوم اوچون
شکسته خاطرغه وسینوق کونکل کا[17] کیلدی کیم برنیچه ورق بتیلکای وبو عصر شعراسی

---

1 Л مختفی   PT اختفی   2 WPT_2 - دور   3 WT_2 روضه نی
4 Л + ی   5 WT_2 میرزاده لاریدین   6 WT_2 -   7 Л -
8 $PБT_1$ + سعادتی   9 T_1 -   10* P-   11 P واقعه   12 $PЛT_1$ برجه سی دا
13 P-   14 Л-   15 P لطافت   16* $БT_2$ -   17 Л + انداق

بیله بو دور ظرفاسی آنین اندا ثبت ایتیلکای تا بو نیازمندلار هم بو رونغی شعرا اکابری[1]
ذیلی دا[2] مذکور بولغایلار و بو پیرولار هم اول رهبرلار خیلی غه قوشولغای لار بو جهت دین
سلطان صاحب قران نینک همایون ولادت لاری زمانیدین روز افزون دولت
لاری دورانیغه چه کیم قیامت قه چه[3] برقرار و عالم انقراضی غه چه پایدار بولغای
اولجه فقیر ایشیتیب مین اما خدمت لاریغه یتمای مین و اولچه خدمت لاریغه یتیب
مین اما حالا بو فنا دارالغروریدین بقا دارالسروریغه انتقال[4] قیلیب دورلار و اولجه حالا
بو فرح زماندا نماینده دورلار[5] اول حضرت نینک ذات ملکی صفاتیغه مدح سراینده
دورلار جمع قیلیلغای[6] و هر قیسی نینک نتایج طبعیدین بیرار[7] نیمه نشانه یوسولوق
یازیلغای[8] چون بو مقصودغه یتیلدی[9] آنی سیکز قسم ایتیلدی[10] و هر قسم
نقیس برمجلس قه موسوم بولدی و مجموعی غه[11] مجالس النفایس آت قویولدی

بو تحفه که *خوش مین[12] ابتداسی بیرلا[13]
*نظم اهلی[14] لطایفی اداسی بیرلا[13]
امید بو کیم عمر وفاسی بیرلا[13]
ختم ایلاکا مین شاه دعاسی بیرلا[13]

---

1 A اکابرلار   2 Б ذیلی   3 A قیامت قدوی کونجه   4 A دستال
5 * W T_2 -   6 W P قیلغای   7 P بیراز   8 W T_2 +
9 Л یتانی   10 Л قیلدی T_2 آیتیلدی   11 T_2 - غه
12 * W مین خوش   13 P Б T_1 T_2 بیرله   14 * Л هم نظم

اولغی مجلس

*جماعت مخادیم و عزیزلار ذکریدا کیم[1] بو فقیر الارنینک شریف[2] مالی
نینک آخریدا ایردیم ملازمت لاری شرفیغه مشرف بولمادیم

اول جمله دین سالک اطوار و کاشف اسرار یعنی حضرت
امیر قاسم[3] انوار قدس سره دور[4] هرنیچه الارنینک رتبه سی شاعرلیق پایه سیدین
یوقاری راق دور و ولایت اهلی زمره سیدا وصف دین تاشقاری راق[5] اما چون
حقایق و معارف اداسی[6] دا نظم لباسی دلپذیر راق[7] اوچون التفات قیلولا یکانه دورلار تبرک
جهتی دین بو مختصرنی الارنینک شریف اسم لاری[8] بیله ابتدا قیلیلدی[9] میرنینک اصلی آذربایجان
دین دور و مولودی سراب[10] آلتیق کنت دین دور[11] بیکیت لیک لاریدا شیخ صدرالدین[12]
اردبیلی قدس سره غه مرید بولدی لار* و صوفیه آداب[13] و طریقین[14] اندین[15] تکمیل قیلیب
اشارتی بیله خراسانغه کیلدی لار[16] آز وقتدا خلایق میر خدمتیغه فریفته[17] بولوب عموما
قیلا باشلادی لار پادشاه زمان میرکا اخراج حکمی[18] قیلدی بلخ و سمرقند ساری
باریب[19] مدتی بولوب ینه دارالسلطنه[20] عزیمتی[21] قیلدی لار ینا چغتای میرزاده لار
بلکه اولوس آزاده لاری مرید بولوب هجوم قیلا باشلادی لار[22] رد و شش لاری پایگ

---

1 * W اهلی کیم   2 Л -   3 W سید   P -   4 Б بیر   5 Л + دور   6 P اولی دا
7 Л دلپذیر   8 Л اسم لاری   9 W P Л T_2 قیلدی   10 Б سرا   11 W P Б T_1 T_2 - دور
12 W T_2 زین الدین   13 * Л -   14 Б طریقتین   15 W T_2 اندا اوق   16 Б T_1 + و
17 Б مشعوف   18 W T_2 ی   19 * P_1 شاهرخ میرزا   20 Л + غه   21 Л عزیم   22 Б باشلادیلار

ایردی ونفس لاری آتشناک ایل بغایت الار نظم لاریغه مایل وشعرلارین اوقوماق
بیتاک کا راغب بولدیلار هرآینه کیم دیوان جمع قیلورغه بو امر باعث بولدی وانیس
العاشقین[1] آتلیق مختصراق مثنوی هم نظم قیلدی لار[2] و* ترجیع داغی دیدی لار
وترک جهتیدین ایکی مطلع بیتیلور بیری[3] بو کیم

عشق توکه سرمایهٔ ملک دوجهان ست
المنة لله که مرا بر دل وجان ست

*ینه بیری بوکیم[4] رندیم وعاشقیم وجهان سوز وجامه چاک
با دولت غم تو زفکر جهان چه باک

بو فقیر اول نظم کیم اورکانیب مین[5] بو سونکغی مطلع دور همانا اوج باش بیله تورت
باش نینک ارا سیدا ایردیم عزیزلار اوقوماق تکلیفی قیلیب[6] بعضی حیرت[7]
اشعاری قیلورلار ایردی ومثنوی لاری حضرت مولانا جلال الدین رومی[8] قدس سره
مثنوی سی[9] وزنیدا کیم رمل مسدس دیرلار واقع بولوب تور بو مصراع[10] کیم

بود در تبریز سید زادهٔ

اندین دور[11] گویا که[12] مقصود اوزلاری[13] دور وترجیع لاری نینک بندی بو بیت دورکیم

تو یی اصلی همه پنهان و پیدا
بافعال وصفات وذات واسما

---

1 P العارفین 2 P قیلیب 3* Л ترک جهتی دین ایکی مطلع توروربیری بو
4 * Л - 5 Л اورکانیب مین 6 Л - T_2 یعنی 7 T_2 حضرت 8 W T_2 -
9 Л مثنوی لاری نینک 10 W + اندین دور T_2 + دور 11 W T_2 ونداندین
12 *Б کیم 13 Л اولازی

واول[1] حضرت نینک مبارک مرقدی جام ولایتی دا خرجرد قصبه سیدا دور وفقیر هم
اول آستانه جاروب کش لاریدین مین وفات لاری سنه خمسه وثلاثین وثمانمائه دا
واقع بولوبتور یزار ویتبرک به

میر مخدوم حضرت میر قاسم غه خلیفه و فرزند ومحبوب منابه سیدا ایردی آتاسی
مکه دین امام علی موسی الرضا[2] زیارتیغه مشهدغه کیلدی قایتیب نیشابورغه یتکاندا
کدخدا بولوب متوطن بولدی وانکا اوج فرزند تنکری عنایت قیلدی کیچیک راکی میر مخدوم
ایردی کیم آتی سید محمد دور شهرغه تحصیل غه[3] کیلدی وظاهر علومین تکمیل قیلغان[4] چاغدا
حضرت میر قاسم نینک ظهور[5] وشهرتی وقتی ایردی اول حضرت خدمتیغه[6] بیتکاچ
مرید وابسته بولدی وحضرت میرانینک تربیت وتکمیلی غه مشغول بولدیلار وعظیم
ریاضت لار بوروب قاتیق خدمت لارغه[7] رجوع قیلدی لار چون میر مخدوم پاک
طینت وصاحب دولت یکیت ایردی اول خدمت لارنی انداق قیلدی کیم مَنْ خَدِمَ
خُدِمَ مضمونی[8] بیله حضرت میر قاسم[9] انکا میر مخدوم آت قویدیلار ودایم حضرت میر قاسم[10]
آنی عزیز ومکرم توتارایردیلار بو مطلع انینک دورکیم

مطرب بزن ترانه وساقی بیار جام
خونش حلال آنکه[11] بگفتست می حرام

---

1 T_2 او 2 БT_2 + علیه التحیة والثنا 3 Л تحصیل اوچون 4 Б قیلمای
5 Л ظهوری 6 Л خدمت لاریغه 7 WPT, T_2 خدمت لا -
8 Б - 9,10 PЛБТ, T_2 - 11 P Б بادکه

* د مزاری نیشابور ولایتی دا مهرآباددا دور[1]

حافظ سعد میرقاسم مریدلاریدین دور چون لاوبالی وش وشوخ طبع راق[2] کیشی ایردی هری شهری نینک لوند[3] و ایجکوجی یکیت لاری انکا مصاحب بولور ایردیلار بو جهتدین الاردین ناهموار معاشش و بی اندام اطوار ظاهر بولور ایردی حضرت میرغه معلوم[4] بولغاچ آنی اوز صحبتی دین[5] محروم قیلیب خانقاه دین اخراج قیلدیلار و بویوردیلارکیم حجره سین[6] بوزوب توفراغین خانقاه دین تاشقاری تاشلاسونلار[7] اول محلدا[8] حافظ سعد** بو غزل نی ایتی کیم* بو مطلع اول غزل دین دور[9]

مرا در عالم رندی برسوایی علم کردی

دلم بردی وجانم را ندیم صدندم کردی

* واندین سونکرا حافظ مردود بولوب ملازمت دولتی غه مشرف بولا آلمادی[10] و احمد میرک آتیغه بو معما انینک دورکیم

سری[11] می ندارم مدار ومیار

بان سعدرا[12] برسرکوی یار

و حافظ هم اول[13] حرمان دا[14] عالم دین اوتتی

خواجه ابوالوفای خوارزمی*[15] قدس سره[16] کبار اولیا دین دور خوارزم خلقی

---

1 *ЛБ -　2 WT_2 طبع　3 Л لوندی　4 ЛT_2 ظاهر　5 Л صحبت لاریدین Б صحبت دین　6 Л حجره سینی　7 WРБT_1T_2 تاشی دیلار　8 Л زمان دا　9 *РБT_1 مطلعی بو دورکیم　9** Л دیب توکیم　10 *Л -　11 Р پیشر　12 Л سعدیا　13 W همان　14 Л حرمان + بیله　15 Л -　16* Б -

غایت ملکی صفات لیغی دین خواجه نی یر فرشته سی دیرلار ایردی و خواجه علوم ظاهری و باطنی نی تکمیل قیلیب[1] ایردی و تصوف دا یخشی مصنفاتی بار و مشهوردورکیم علوم غریبه[2] هم بلور ایردی اما اندین[3] ظاهر بولماس ایردی بلکه غایت توجه[4] و استغراق دین پروا هم قیلماس ایردی[5] ادوار و موسیقی علمی دا داغی[6] مهارتی بار ایردی کیم رساله سیدین معلوم بولور خواجه اوصافینی هرکیشی بیتر بولسه علی حده[7] کتاب بیتماک کیراک معلوم ایماسکیم بر کتاب دا هم سیغغای مو[8] یا یوق[9] بیر رباعی[10] بیله ختم قیلالی[11]

بدکردم و اعتذار بدتر زگناه

زیراکه[12] دراین[13] هست سه دعوی تباه

دعوی وجود و دعوی قوّه وحول

لاحولَ ولا قوّةَ الاّ بالله

خواجه هم خوارزم دا عالم دین اوتتی و مبارک مرقدی هم خوارزم دا دور

مولانا حسین خوارزمی خواجه ابوالوفا قدس سره نینک ظاهر علمیدا شاگردی ایردی[14] و باطن علمیدا مریدی دور مولانا[15] اوز زمانی نینک مشاهیریدین دور و مقصود اقصی انینک تصنیفی دور و مولانا جلال الدین رومی قدس سره[16] مثنوی سیغه شرح بتیب دور و قصیدهٔ برده غه هم خوارزمی چه ترکی[17] تیلی[18] بیله شرح بتیب دور اوزکا

---

1 Л قیلغان　2 Л غریبه نی　3 Л اندا　4 Б وجه　5 Р Л -　Л + و　6 Л -　7 Л + بیر　8 РБ سیغار مو　9 T_1 یوق مو　10 T_1 رباعی سی　11 Л قیلورکیم　12 T_2 زان روکه　13 WР درو　14 Б -　15 Б -　16 W سره نینک　17 T_1 ترک　18 Л تیل

مصنفاتی هم بار اما اخلاق و صفاتی باطن علمیدا یار و غلوق تابقان نینک منافی سی دور
و مولانانی شاه رخ میرزا[1] زمانیدا بیر غزل اوچون تکفیر قیلیب خوارزم دین هریکا
کیلموره دیلار چون دانشمند و اصطلاح بیلورکیشی ایردی هیچ نیمه ثابت قیلا آلمادیلار[2] *
قایتیب ینه[3] اوز ملکی کا کیتتی[4] و اول غزل نینک مطلعی بو دورکیم

ای در همهٔ عالم پنهان تو و پیدا تو
هم درد دل عاشق هم اصل مداوا تو

مولانانی تن صوفی بولغانی دا[5] خوارزم دا[6] اوزبک شهید قیلدی و قبری خواجه ابوالوفا
قدس سره قبری نینک ایاغی ساری دور

شیخ آذری اسفراین دا ظهوره[7] قیلدی و شعری شهرت توتتی و کهولت سنی دا
میلی سلوک ساری توشتی حج مبارک سفریغه باریب سیر رسمی بیله هند ساری متوجه بولدی
اندا کوب اکابر و مشایخ خدمتیغه مشرف بولوب اول ملک سلاطینی انکا[8] مرید
و معتقد بولدی لار و دیب دورلارکیم[9] کل برکه پادشاهی شیخ قه بیرلک یرماق[10] تکلیف
قیلدی اما اوز رسم لاری بیرله باش بیرکا[11] قویماق تکلیفی هم کورکوزدی[12] شیخ
اول وجه قه باش ایندورمادی و بو بیت نی ایتتی کیم

من ترک هند و جیفه جیبال[13] گفته ام[14]
باد بروت جونه بیک جو نمی خرم

1 Л انا را اسدبرهانه 2W قیلا آلمادی 3W РБТ T_1 T_2 داغی 4 Л داغی
5 Л بوزولغانی دا 6 Л- 7 Б ظاهر 8 Л- 9 РБТ T_1 دیرلارکه
10 W БТ T_1 T_2 بارماق P بیرماق 11 Б بیرکا 12 T_1 قیلدی
13 Л جیبال 14 Л کرده ام

و هند دین قایتقان دین سونغرا اسفراین دا گوشه اختیار قیلیب طاعت قه مشغول
بولدی و بعضی کتب مثل عجایب الدنیا و جواهر الاسرار شیخ نینک دور و[1] اوزکا
مصنفاتی هم بار دور و دیوانی هم مشهور دور و بو مطلع انینک دورکیم

بار شب شد چشم من میدان گریه آب زد
سیل اشک آمد شبی خون بر سپاه خواب زد

و شیخ نینک قبری هم اسفراین[*] دا اوز مسکنی دا[2] ادق دور دور و خواجه احمد مستوفی
که فضایلی شرح دین مستغنی دور شیخ نینک وفاتی[3] تاریخین[4] خسرو لفظی تاپیب دور
و[5] بو فقیر مولانا طوطی ترشیزی فوتیغه خردوس لفظی تاریخ[6] تاپیب ایردیم معلوم
بولورکیم بیر تاریخدا اوتوب دورلار

مولانا کاتبی اوز زمانی نینک[7] بی نظیری ایردی هر نوع شعرغه کیم میل کورگوزدی
انکا معانی غریبه کوب یوزلاندی بتخصیص قصایده دا بلکه اختراع لار هم قیلدی[8] و کوپ
تجنیس قیلدی و مثنوی لاری هم مثل تجنیسات[9] و ذوالبحرین و ذوالقافیتین و حسن
و عشق و ناصر و منصور و بهرام و گلاندام بار[10] اما غزلیات[11] و قصاید دیوانی مشهور
راق و یخشی راق واقع بولوبتور آخر عمریدا خمسه غه تتبع بنیاد[12] قیلدی و اندا دعوی لار
ظاهر قیلیب دور گویا بو سبب دین اتمامیغه توفیق تاپمادی بو فقیر نینک خیالیغه انداق
کیلورکیم مولانا کاتبی دا شعر سلیقه سی آنچه بار ایکاندورکیم بیز نینک سلطان صاحبقران

1 Л- 2 * РБТ T_1 اسفراین قصبه سی دا T_1 اوز مسکنی دا 3W وفات
4 РБТ T_1 تاریخی 5 Л T_2- 6 Л- 7 БТ T_1 زمانی 8 T_1- 9 Л تحسنات
10 Л دور 11W غزلیاتی 12 W T_2-

ديک سخندان پادشاه انکا مربی بولسه ایردی دعمری داغی بیرار نیمه وفا قیلسه ایردی کوپ
ایل نینک کونکلین[1] شعرا ایتما قدین ساو تقای ایردی اما طالعی ضعفیدین بو مذکور بولغان
ایکی دولت قه مشرف بولمادی هر تقدیر بیله انصاف اولدورکیم انینک عصریدین
بو کونکاچه انکا غالب محض شعرنینک بارچه اسلوبی دا[2] کیشی[3] یوقتور انینک یخشی سوزی
کوبتور اما غزلیاتی دا[4] بو مطلعی[5] یخشی[6] واقع بولوبتورکیم

زچشم و[7] دل بدن[8] خاکیم در آتش و آبست
بچشم بین و بدل رحم کن که کار خرابست

و قصایدی دا[9] هم[10] بو مطلع خوب واقع بولوبتورکیم

ای راست روی قضا بکمان تو چون خدنک
بر ترکش تو چرخ مرصع دم پلنک

*و مثنوی سیدا کیچه باریب کوندوز کیلور[11] تعریفیدا[12] هم بو[13] بیت انینک دورکیم[14]

شب پره از گنبد فیروزه گون
رفت بفیروزه گنبد درون

*و مولانا استراباد دا وباطاعون مرضی بیله اوتتی او تار حالدا بو قطعه نی ایتیب ایردی کیم[15]

زآتش* قهر وبا[16] گردید ناگاهان خراب
استرابادی که خاکش بود خوشبوتر ز مشک

---

1 $РБТ_1$ کونکلی نی　2 Б اوسلوبی　3 Б -　4 $Л_1$ غزلیات دا　5 WБ مطلع
$РБТ_1$+ بغایت　6 WT_2 خوب　7 Л -　8 Л بدنی　9 Б قصایدی　10 Р -
11 $Л_1$ کیلور دا　12 Л تعریفی　13 Л+ بیر　14 * Б -　15 W اوتتی کیم
15 * Л بو قطعه نی ایتیب رحلت قیلدی کیم　16 * WT_2 وکردو با

اندرو از پیر و برنا هیچ کس باقی[1] نماند
آتش اندر بیشه چون افتد نه تر ماند نه خشک

و مزاری استراباد دا* نه گوران دیکان گورستان دا دور[2]

مولانا اشرف[3] درویش وش و نامراد شیوه کیشی ایردی و کبیر[4] برک اوستی
کا تورجوق جیربار ایردی[5] و ایل بیله داغی[6] آمیزیشی آز ایردی کوپراک اوقات خمسه[7]
تتبعی غه[8] صرف قیلور ایردی تا اول کتاب نی توکاتور توفیقی[9] تاپتی واقعا اوز خوردحالیغه
کورا یمان بار مایدور عفو فضیلتی دا خمسه سیدین[10] بو بیت یخشی واقع بولوبتورکیم

نبردکسی که بدانش سر است
ز مجرم کشی جرم بخشی به است

*بو غزل مطلعی داغی انینک دورکیم[11]

خواهم که چوب تیر شوم تا تو گاه گاه
بر حال من زگوشه چشمی کنی نگاه

خواجه عصمت الله[12] ماوراءالنهر بزرگ زاده لاریدین دور[13] ظاهر علمین
تکمیل قیلغاندور غایت خوش طبع لیغیدین اوزین شهرغه منسوب قیلیب دیوانی مشهور
بولدی و خلیل سلطان آتیغه یخشی قصیده لاری بار بو مطلع خواجه نینک[14] دورکیم

---

1 Л خالی　2 Б گورستانی دا دور　2 * T_2 نه گوران دا دور　3 T_1 شرف الدین　4 Л کیکیر
T_2 کبیر　5 * Б تورجوقچه بار ایردی　6 Л هم　7 Р بی لیغا　8 WБ+ اوقات
9 W توفیق　10 W خمسه سی دا　11 * Л واقع بولوبتورکیم　12 WT_2 عصمت
Л+ نور مرقده　13 WT_2 بزرگ لاریدین دور　14 T_2 انینک

بو مطلعی مشهور دورکیم

دل شیشه و چشمان تو هر گوشه برندش
ستند مبادا که بناگه[1] شکنندش

*بو بیتی هم خوب واقع بولوبتورکیم

از خروش چنگ و دف وصل تو میخواهد دلم
زانکه در هر پوستی باشد خدا را دوستی

قبری سمرقندادا دور[2]

مولانا یحیی سیبک* خراسان ملکی نینک[3] رنگین[4] فاضلی[5] ایردی کوب علوم و فنون دا ماهر ایردی[6] صنایع و عروض فنی دا بارچه ایل آنی مسلم توتار لار ایردی اننک طبعی دقتی نی هر[7] کیشی* بیلای دیسا[8] شبستان خیال دیکان کتابینی کورسون اول تفاحی تخلص قیلور ایردی سونغرا فتاحی هم تخلص قیلدی اما خماری و اسراری هم تخلص قیلیب دور فتاحی تخلص بیله بو مطلع اننک دورکیم

ای که دور لاله ساغر خالی از می میکنی
رفت عمر این داغ حسرت را دوا کی میکنی

واسراری تخلص بیله[9] خواجه حافظ تتبعی دا بو بیت اننک دورکیم

---

1 T_2 بشوخی 2 *WPT_1T_2 - 3 *Л خراسان نینک
4 Л- 5 Б فاضل 6 Л+ اننک طبعی ظاهر ایردی 7 W
8 *Б دیسا بیلای 9 Б + حضرت

دل کبابیست کزو شور برانگیخته اند
وز نمکدان خلیلش نمکی ریخته اند

*وخلیل سلطان نینک اشعاری نینک[1] دیوانی تعریفیدا رنگین قصیده سی بار مطلعی بو دورکیم[2]

این بحر بیکران که جهانیست در برش
غواص عقل کل نبرد پی بگوهرش[3]

وخواجه نینک قبری بخارادا[4] اوز حجره سیدا دور

مولانا خیالی بخارادین و خواجه عصمت الله نی[5] شاگردی دور[6] بو مطلع اننک دورکیم

ای تیر غمت را دل عشاق نشانه
خلقی بتو مشغول و تو غایب ز میانه

*ایکینچی بیتی داغی یخشی واقع بولوبتورکیم[7]

که معتکف دیرم و که ساکن مسجد
یعنی که ترا میطلبم خانه بخانه

اوزی خوش خلق و خوش طور[8] یکیت ایرمیش هماناکه قبری بخارادا دور

مولانا بساطی سمرقند دین دور[9] شوخ طبعی بار ایرمیش اما بغایت عامی ایرمیش[10]

---

1 P- 2 *Л ومطلع بو دورکیم 3 **Б-4Б بخارا 5 WT_2 عصمت نینک
PБ عصمت 6 Л بولور 7* ЛT_2- 8 Л طبع 9 Л-
10 Л+ وحدة طبع ظاهر ایمیش

ارّهٔ برگ کنب ای بنکیان زان تیز شد
تا بُرَد بیخ نهال عمر و ایمان شما

بو فقیر عرض فنیدا واسطه بیله مولانا نینگ شاگردی مین انشاالله کیم اوزیریدا کیلکای مولانا درویش و قانع کیشی ایردی گوشهٔ اختیار قیلغان[1] جهتی دین لطایف طبعی آنزراق شهرت توتتی سنه اثنی و خمسین و ثمانمائه دا عالم دین اوتتی

میر اسلام غزالی حجة الاسلام امام محمد غزالی قدس سره اولادیدین دور ظاهر علومین تکمیل قیلدی و لیکن فانی صفت و بی تکلف کیشی ایردی و طب و حکمت* دا مهارتی بار[2] ایردی سلاطین و حکام مجلسیغه بارور ایردی غایت لطافت طبعیدین نظم غه[3] داغی[4] اشتغال[5] کورگوزور ایردی[6] و انینگ نظم دا کمالی[7] حکیم انوری نینگ بو قصیده سی[8] جوابیدا اکیم

جون مراد خویش را با ملک ری کردم قیاس

معلوم بولور کیم[9] علاءالدوله میرزا مدحیدا اتیب دور کیم هر بیتی باشتین ایاق اول زمان نینگ بیرنا[10] رنجیده ور و اول قصیده مطلعی بو دور کیم

شاهد اجلال را بی ملک او نبود لباس[11]
بلکه اجلال از جلال او کند مجد التماس

میر نینگ دا هزاره اسبی لار[12] چاغیدا بار ایکان دور سلطان ابو سعید میرزا چاغیدا عالم غه وداع قیلدی

1 Р- 2* Л ماهر 3 Б نظم 4 Л هم 5 Р میل 6 Л کورگوزدی
7 Л+ و 8 W Л قصیده سی نینگ 9 T_2- کیم 10 Р زمان
11 W قیاس 12 Л اسبی

سید علی هاشمی سید هاشمی نسب و خوش طبع یکیت ایردی عبداللطیف میرزا ملازمتیدا بولور ایردی و سپاهی لیق هم قیلور ایردی و شوخ طبیعه بو بیت شاهد عدل دور[1]

در بیابان عدم بودم بفکر آن دهن
شد پدید آن خط سبز و گشت خضر راه من

قاضی محمد امامی[2] متدین[3] و خوش طبع کیشی ایردی خراسان نینگ قاضی القضاة لیغ[4] منصبی دا متمکن بولدی[5] و نظم غه کاهی مشغول بولور ایردی[6] اشعاری هری شهریدا[7] ایل[8] اراسی دا بار* بو مطلع انینگ دور کیم[9]

گفتمش گل گل بر آمد رنگ[10] از خسارت[11] زمل
غنچهٔ او در تبسم شد که از گلها چه گل

و قبری امامی قضاة نینگ گورستانی دا دور

مولانا محمد عالم[12] سمرقند علماسیدین الغ بیک میرزا بیله هم سبق و مصاحب ایردی اما بغایت دلیر و شوخ[13] طبع* و خیره[14] کیشی ایردی بحث دا گوب گستاخانه سوزلار و جواب لار ایتور ایردی سلطنت عظیم شانی[15] تحمل قیلا المادی[16] سمرقند دین انکا اخراج حکمی بولوب هری کا کیلدی[17] و موندا[18] مولانا نینگ مقدمین غنیمت توتتی لار و ساکن بولدی بو مطلع انینگ دور کیم

1 W P T_1 T_2 بو مطلع انینگ دور کیم Б بو مطلع میر نینگ دور کیم 2 P T_1 الامامی T_2 الا
3 Б متبن 4 W القضاة لیغی 5 Л ایردی 6 P Б T_1+ و 7 W P T_2 شهری
Б - 8 W ایلی P T_2 ایلی 9* Л- 10 Л رنگت 11 Л رخسارت
12 P+ سمرقندی 13 Л خوش 14* W Б T_2 - 15 Л انشانی
16 W P T_1 T_2 قیلا آلمای 17 Л - 18 Л+ هم

مولانا صاحب بلخی باوجود[1] شعرفنی دا مهارت لیق[2]* کیشی ایردی[3] ادوار وموسیقی علمیدا[4] کامل ایردی اوزغزل لارینی اوزعمل لاریغه باغلاب دورکیم اننگ فضایلی غه دلالت قیلغای[5] اول جمله دین چهارکاه علمی دورکیم مشهوردور دیرلارکیم جوکی میرزا مجالسی دا اول عملدین* اوزکا نیمه[6] ایتورماس ایکان دور که بوغزل غه باغلاب دور[7]

همچو صبح از مهر رویت میزدم دمهای سرد
تارسم روزی بکویت دل بسی شبگیر کرد

وخواجه سلمان[8] *علیه الرحمه نینک[9] مصنوع قصیده سیغه جواب[10] دیب تورکیم[11] اندین کوب استعدا د معلوم بولور وینه بر قصیده سی[12] جوابیدا بومطلع خوب واقع دورکیم

زقامت تو بعالم قیامتی برخواست
قیامتیست قدت گر بود قیامت راست

وغزلیاتی دا[13] بومطلع مشهوردورکیم

توئی کان نمک ما شور بختان
خدا این داد ما را وترا آن

وطبعی دا طمع مفرط اوچون باوجود فضایل ایل قاشیدا عزتی کمراک ایردی آشپز بیله نانوا دین آش ونان تیلاب* بیرایردی بوغرض غه[14] ایتقان قطعه سیدین بیربیت بودورکیم

---

1 Л کوب 2 WPБ مهارت 3 *WPБ – 4 WPБT_1T_2 فنی دا
5 WPБ دلالت اننگ فضایلی غه قیلغای 6 Л اوزکا 7 *Л مولی باغلاب دور 8 WPБT_1T_2 سلمان نینک
Л سلیمان 9 *WPБT_1T_2 – 10 БT_1T_2 جوابی دا + بومطلع 11 WP آتیب دورکیم
БT_1T_2 خوب واقع بولوتورکیم 12 Л قصیده سی نینک 13 Л غزلیاتی دین 14 * WPБT_1T_2 –

ماسیه بختیم وبدروزیم واختر[1] سوخته
شمع مقصودی بهر خود شبی نفروخته

ومولانا هم هری دا مدفون دور

مولانا قدسی هری لیک دور شیرین کوی کیشی ایرمیش وآغزیدا القوه مرضی بارایردی انداقکیم آغزیدین سو بارورایردی وضبط قیلا آلماس ایردی[2] بو بابده دیب دور[3] کیم

باوجود چنین دهن که مراست
شعر گویم که آب ازان بچکد

*بومطلع داغی اننگ دورکیم[4]

ای که منعم میکنی از دیدن آن گلعذار
حالت دل را نمیدانی مرا معذور دار

مولانا روحی یازری خراسان افاضلی نینک داخلی دور طبعی خوب وسلوکی مرغوب کیشی[5] ایردی بلبل بیلا گل وشمع بیلا پروانه ارا سیدا مناظره بتیب دور انداکوب دقت کورگوزوب تور سرخس ولایتی دین[6] ناری دردن ویازغه چه کوپراک طبع اهلی اننگ زمانیدا *انکا شاکرد[7] ایردی لار بومطلع اننگ دورکیم

نمی خواهم که کس یابد ز سر حالم آگاهی
وگرنه عالمی سوزم بیک آه سحرگاهی

---

1 Л خرمن 2 Л+ اوشبو آغز سو باروریني 3 Б+ مولانا 4 *Б بومطلع داغی حضرت مولانا نینک دورکیم
5 Л یکیت 6 T_2 ولایتی 7 *W اننگ شاکردی

بکس مرده بود قلیهٔ رویِ آتشم
شبش زنده بود کنجدِ رویِ نانم

مزاری بلخ[1] نواحی سیدا دور

مولانا سیمی نیشابوردین دور کوب فضلی[2] بار ایردی شعر و معما و انشا و خط[*] دا عصری داغی بو فن اهلی مسلم توتار ایردی لار[3] هرکون دعوی بیله ایکی مینک بیت[4] ایتیب بتیکانی مشهور دور و مهرنغه بو بیت نی ایتیب قازدوروب دور کیم[5]

یک روز بمدح شاه پاکیزه سرشت
سیمی دو هزار بیت گفت و بنوشت

هر آینه کیم بو بیت دین باشقه[*] ایل ایچیدا غزلیدین بیر ازراق جه بار[6] بو معما داغی نجم آتیغه انینک دور کیم

نمی گنجد ز شادی غنچه در پوست
چو سیمی بستش با آن دهان[8] کرد

[10] **مولانا علی[*] آهی**[9] مشهد دین دور خمسه مقابله سی[د] انیچه مثنوی ایتیب دور کیم چون مقابله[11] غه کیلتورسه گویا که[12] بولماس اول جهت دین[13] شهرت توتمادی در خیال و وصال تلمیع کتابیدا بیر بیتی بار کیم ملهم غیب انینک تیلی کا اوز شعری بابیدا سالغاندور کیم[14]

1 Л قبری 2 PT$_1$ فضایلی 3 Л[*] بس که مسلم توتار ایردی لار خط دا هم عصرلاری بو فن 4 Л -
5 W بتیکانی مشهور دور ЛT$_2$ قازیب دور 6[*] WPБT$_1$T$_2$ آز شعری ایل آراسی دا بار
7 Л علی آتشی 8 WPT$_1$T$_2$ دهن 9[*] W علی مشهد آتشی P علی آتشی
10 Л - 11 Л مقابله سی غه هم 12 Л - 13 Л+ گویا 14 Л+ اول بیت بو دور

شعری که بود ز نکته ساده
ماند[1] همه عمر یک سواده

مولانا علی شهاب ترشیزلیق دور سلطان محمد[2] بایسنغر ملازمی ایرکاندور هم روان هم پخته ایتور[3] ایرکاندور و اول[4] زمان[5] شعراسی اندین یمان[6] ایتورلار ایرمیش و مولانا سری انینک اوغلی دور کیم اوز یریدا[*] مذکور بولغای[7] بو مطلع انینک دور کیم

چو پرده از رخ چون آفتاب برداری
بجان و دل کندت مشتری خریداری

محمد علی شغانی[8] [*] وزیرزاده دور و طبعی خوب واقع بولغان جهت دین[9] نظم غه کوب مشغول بولور ایردی بو بیت انینک اشعاریدین دور کیم

چنان غریق میم ساقیا که از گل من
اگر گلی بدر آید شراب ازان[10] بچکد

مولانا طالعی هم[11] سلطان محمد بایسنغر مادحی ایردی[12] طبعی غرابت ساری میل لیق[13] شاعر دور امام جن و انس علی بن موسی الرضا[14] مدحیدا قصیده ایتیب دور[15] مطلعی بو دور کیم

خشت این مهر زراندودی که بر سقف سماست
بهر فرش روضهٔ سلطان علی موسی رضاست

1 Л باشد 2 Л - 3 Л - 4 Л اوز 5 WT$_2$ زمان نینک 6 Л - 7[*] Л گیلکای
8 W شغانی P شقانی 9 WT$_2$ اوجون 9[*] Л وزیرزاده ایردی 10 PT$_1$ او
11 WPБT$_1$T$_2$ داغی 12 W دور 13 W مایل راق 14 W+ علیه الصلوة والسلام
15 Л دیب تور 16 W مهری T$_2$+ علیه التحیة والثنا Б+ علیه التحیة والسلام Л+ رضی الله عنه

مولانا طوسی مثل گوی و غزل گوی ایردی شعری بسی عام فریب ایردی [1] اوزون عمر تاپتی هماناکه باشی یوزکا یتتی بو مطلعی مشهور دورکیم

زهی نوش لب لعلت حیات جاودان من
بدندان میگزی لب را چه میخواهی زجان من

بو مطلع [2] هم انینک دورکیم

مرا با شیدای خوبان خدارا
خدارا دارم و باقی شمارا

عراق دا عالم دین اوتتی [3]

بابا سودائی باوردین دور [4] اول خاوری تخلص قیلور ایردی غیب عالم دین [5] انکا جذبه یتتی* کیم عقلی زایل بولوب [6] ایل دین چیقیب باش ایاغ [7] یالانک دیوانه لاردیک تاغ ودشت دا کیزار ایردی [8] اوز حالیغه کیلیب ایل ارا سیغه کیرکاندین سونغرا سودائی تخلص قیلدی [5] بایسنغر میرزا [10] آتیغه قصایدی بار غزلنی* داغی نوعی ایتیب دور [11] بو مطلع انینک دورکیم [12]

عنبرت خال و رخت ورد و خطت ریحانست
دهنت غنچه و دندان دُر و لب مرجانست

---

1 P و Л + بسی 2 PБ -. 3 T_2 - 4 WT_2 ابیوردین دور 5 T_1T_2 عالمی دین
6* $WPБT_1T_2$ - 7 Б - 8 Л + ینه 9 W قیلور ایردی 10 Л سلطان محمد بایسنغر
11* Л هم یخشی ایتور ایردے 12 Б بابانینک دورکیم

عمری سیکسان دین اوتتی و قبری باوردنینک [1] سکان آتلیق کنتی دا دور [2] ایکی غریب اوغول یادکار [3] قویوب باردی

مولانا زاهدی بابا سودائی غه معاصر ایردی امیر [4] خسرو نینک دریای ابراریغه تتبع قیلیب دور و مولانا کاتبی نینک تجنیساتی غه [5] هم [6] معرض غه [7] کیلیب دور [8] و مناجاتیدا [9] انینک [10] بو بیتی [11] یخشی* توشوبتورکیم [12]

زهره را جنک یا رباب که داد
لعل در سنک یا رب آب که داد [13]

مولانا امیری ترک ایردی و ترکچه شعری یخشی واقع بولوب دور اما شهرت توتماید ور و بو بیت انینک دهنامه سیدین دور

نی بیماکدین نی اویقودین سالیب سوز
یماک دین تویوب اویقودین یوموب کوز .

و فارسی دا شیخ کمال تتبعی قیلیب دور بو مطلع انینک دورکیم

روز قسمت هرکسی از عیش بخش خود ستانه
غیر زاهد کو ریاضتها کشید و خشک ماند

انینک قبری بدخشان ساری ارهنک سرای دا دور

---

1 WT_2 ابیوردنینک 2 Л + اما 3 Л - 4 WPБ میر 5 W - غه
6 Л - 7 P غه 8 WT_2 کیریب دور P بولوب دور 3 WT_2 مناجات دا
10 $WPБT_1T_2$ - 11 PБ بیت 12 T_2 واقع بولوبتورکیم 13 PT_1 -

مولانا بدخشی* [1] فاضل کیشی ایرمیش الغ بیک [2] میرزا زمانیدا سمرقندда شعرا
آنی خوش کوی لیق غه [3] مسلّم توتوبتورلار [4] و میرزانینک داغی [5] کوب التفاتی بار ایرمیش
*بو مطلعی مشهور دورکیم [6]

ای زلف شب مثال ترا در بر آفتاب
از شب که دید سایه که افتد بر آفتاب

مولانا طالب جاجرمی شیرازدا نشؤونما تاپیب دور [7] و قبری حضرت خواجه
حافظ [8] نینک ایاغی ساری ایردی بو رباعی سینی قبری [9] تاشیغه بیتیب ایردیلار کیم
نقیر [10] حقیر [11] یاد توتوبتوم کیم [12]

در کوچهٔ عاشقی به پیمان درست
میکفت بمن اهل [13] دلی روز نخست
طالب مطلب کسی که او غیر توجست
تو طالب او باش [14] که او طالب تست

مولانا برندوق ندیم وش [15] و هزال کیشی ایرمیش [16] و اول زمان شعراسی اینک
تیلیدین قورقوب انینک جانبی نی کوب رعایت* قیلور ایرمیش لار [17] و آنی استاد
لفظی بیله خطاب قیلور ایرمیش لار بو مطلع انینک دورکیم

1*P- 2 Б بیک 3 Л خوش کوی کوک کا 4 Л توتار ایردی لار 5 Л –
6* Л بو مطلع انینک دورکیم 7 Л تابتی 8 Л+ قدس سره 9 PЛT1 – 10 T2 – آن
11 T1T2 – 12*W بیتیب ایردی لار کیم Л بیتیب تورلار کیم 13 P اهلی 14 Б
15 Л ندیم شیوه 16 Б ایردی 17*WPБ قیلور لار ایرمیش

لب شیرین تو با تنگ شکر میماند
دُر دندان تو با عقد گهر میماند

مولانا جنونی هری لیک دور شعری یمان ایماس [1] ایرکان دورا ما نظمدا [2]
طبعی هجو و هزل ساری مایل ایکان دور خواجه حافظ شربتی بیله انینک ارا سیدا نزاع [3]
واقع بولدی [4] و اول منازعتنی [5] هجو قیلدی و خلایق اول هجونی یاد توتتی لار و بخشی راق [6]
شعرلاری [7] بو جهت دین برطرف بولدی و اول هجوی چون مشهور ایردی بیتماک مناسب [8]
کورونمادی [9] *بو مطلع انینک دورکیم [10]

ای اصل جنون را بکمند تو زبونی
زان روی دران حلقهٔ زنونست جنونی

مولانا عارفی بغایت فاضل و خوش کوی شاعر [11] ایردی [12] زمان اهلی انی سلمان ثانی
دیرلار ایردی هم شعری [13] مناسبتی دین هم کوزلاری ضعفی دین و سلمان نینک کوزی [14]
اغریغاندا ایتقان قصیده سیغه کیم مطلعی بو دور

در داکه درد کرد سواد بصر [15] خراب
ایام کرد چشمهٔ چشم مرا سراب [16]

مولانا نینک داغی کوزی [17] اغریغاندا [18] جواب ایتیب تور* بو متنی [19] خوب تورکیم

1 WPT1 ایماس T2 2 Л نظمی دا 3 WP شکرابی 4 *WT2 بولغان دور
Л بورتوب ایرمیش 5 WT1T2 منازعتی P منازعتی 6 W 7 *Л وانینک بخشی غزل لاری با بار ایردی
8 Б - 9 Л کورولمادی 10* Л واما غزلیدین بو مطلع دور دور Б- 11 Б بخشی 12 Л+ اول
13 WБT1T2 شعر 14 Л کوزلاری 15 ЛT2 نظر 16 Б خراب
17 Л کوزلاری 18 W 19* Б و

بر پلک سرخ دیدهٔ من دارِوی سفید
باشد بعینه نمک[1] سوده بر کباب

وکوی وچوکان مناظره سیدا هم مثنوی سی بار رنکین ایتیب دورآت تعریفیدا بو ایکی بیت
اندین دورکیم

چون کوی سپهر کرد بستی
میدان میدان جو کوی جستی
هرگاه[2] که در عرق شدی غرق
باران بودی و در میان برق

غزل دیوانی[3] هم بار بو مطلع انینک دورکیم

عهد کردم که نیایم بدر از میخانه
تا بدان[4] دم که مرا پر نشود پیمانه

قبری هری شهریدا دور

مولانا سلیمانی[5] بابر میرزا خدمتیدا بولور ایردی و بدیهه نی روان ایتور ایردی
اما حضرت[6] خواجه حافظ نینک بو مطلعی جوابیدا کیم

یاد باد آنکه سر کوی توام منزل بود
دیده را روشنی از خاک درت حاصل بود

1W نمکی 2W بار 3P دیوان 4Б و
4 $PБT_1T_2$ با آن 5Б سلیمان 6W -

انینک* بو مطلعی یمان واقع بولمایدورکیم

حلّ آن نکته که بر سر خرد مشکل بود[1]
از مو دیم بیک جرعهٔ می حاصل بود

سونغی بیتی بو دورکیم

کفتم از مدرسه پرسم سبب حرمت می
در هر کس که زدم بیخود و لا یعقل بود

و مشهور موندا ق دورکیم* بو ابیات[2] مولانا حکیم طبیب نینک خاتونی مهری نینک دور
و بو فقیر ثقه ایلدین[3] ایشیتیم که سلیمانی نینک دور والله اعلم

مولانا قدیمی نقاره چی لیق قه مشهور دور اما طبعی نظم لار[4] غه ملایم ایردی بو مطلع
انینک دورکیم

بی جمالش دیدهٔ روشن چکار آید مرا
روشنی در دیده از دیدار یار[5] آید مرا

سونغی[6] بیتی[7] یخشی راق[8]* واقع بولوبتور[9]

آه از ان ساعت که ناکه در رهی[10] پیش آیدم
مدتی باید که تا دل برقرار آید مرا

1*Б - 2*WT_2 - 3Л+ تقی انداق 4Л+ بسی جبت و 5Л جان
6Л+ بوایکی 7T_2 هم + جبت لاری 8W یخشی 9*Б دورکیم 10Л ره را

مولانا مسیحی قوشنج[1] ولایتی دین ایردی پاکیزه روزکار و مسلمان وش کیشی ایردی دیرلارکه[2] مکه زیارتی[3] دولتیغه مشرف[4] بولدی[5] و طبعی[6] شوخ ایردی بخشی اشعاری بار بو مطلع انینک دورکیم

ما را بجفا کشته پشیمان شده باشی
خون دل ما ریخته پژمان[7] شده باشی

دیرلارکه کعبه سفریدا مولانا بادیه دا هارغان محلیدا کیم مغیلان یغاچی[8] کولاکاسیدا ایاغی دین تیکان سوغورورغه مشغول ایکاندور قافله شوخ طبع لاری دین بیری بو بیتنی[9] دیب تورکیم

از رنج ره دور و سر خار مغیلان
از آمدن کعبه پشیمان شده باشی

مولانا حاجی ابوالحسن ترک دور اما طالب علم لیق قه مشغول بولوب بیر ارنیمه ماده حاصل قیلیب دور چون طبعی خوب ایردی شعر ایتورغه مشغول بولدی[10] بو ترکچه مطلع انینکدور[11] کیم

کیلیب تور اول کل و بیر هفته توروب بارا دور
* بو اوت کونکل کا توشوب جاننی کویدوروب بارادور[12]

معما فنی دا داغی[13] بخشی ایردی بایزد اسمیغه بو لطیف[14] معما انینک دورکیم

1 WPБ فوشنج Л بوشنج 2 Б 3 T_1T_2 زیارتی غه 4 T_1T_2-W داغی
5 Л- 6 Л+ بغایت 7 WPБ حیران 8 P مغاجی 9 Л بیت
10 Б بولوب 11 مولانا نینک 12 *Л- 13 Б ایدی 14 WP T_1T_2-

هر که بیند سرو من بالای زیبای ترا
برکنار دیدهٔ روشن کند جای ترا

مولانا قطبی سلطان مسعود میرزا ملازمی ایردی شوخ طبع کیشی ایردی* ترکی و فارسی شعردا جلد[1] ایردی[2] بو ترکچه مطلعی مشهوردورکیم

غنچه گر[3] نسبت قیلور اوزیکا دلدار آغزینی
ای صبا یلی[4] تولاقان ایلا زنهار آغزینی

مولانا نعیمی[5] مولانا قطبی غه قرابت دور یمان طبعی یوق ایردی ترکی نظم لارغه طبعی ملایم ایردی و سلطان صاحب قران آستانه سی دا بولور ایردی چون قابلیتی بار ایردی صدق و اخلاصی بیله توقتوق قیلدی[6] کوب التفات تاپتی عاقبت صدارت عالی منصب قه[7] سرافراز بولدی بو مطلع انینک دورکیم

تا عدم دین بولدی پیدا مونچه کیم حسن و جمال
سن پری وش دیک یراتماید[8] ور بشر دین ذوالجلال

همول حضرت نینک قزاق لیغی دا* یارایب[9] عالم دین اوتتی[10]

مولانا زین[11] کیسه دوزلوق صنعتی غه منسوب ایردی و اوز زمانی نینک شوخ طبع لاریدین* بیرانی تو تارلار[12] ایردی بو مطلع انینک دورکیم

1 Л جست 2 *W- 3 WЛT_2 کیم Б کوب 4 Л نیلی 5 T_1 یقینی
6 T_1 ایردی + قیلور 7 W منصبی دا PБT_1T_2 منصبی غه 8 T_1 یراتماید ور
9 * یارایب 10 Л رحلت قیلدی 11 Л+ هم اول 12*Л-

بازین که منعت کند از مردم ناحس

بیکانه جنانی که غم خویش نداری

مولانا محمد جامی حضرت مولوی[1] مخدومی نورا[2] نینک اینی سیدور ظاهر علو مین تکمیل قیلیب ایردی[3] اخلاق وصفاتی درویشانه وسلوک وروشی بیخویشانه ادوار وموسیقی علمیدا ما هروسایر[4] فضلیات دا کامل ایردی اول اغاغه اینی لیک کا لایق* وطریقی الار[5] طریقی بیله موافق ایردی[6] بورباعی الارنینک دورکیم

این باده که من بی تو بلب می آرم

نی ازپی شادی وطرب می آرم**

زلف[7] سیه تو روزمن کرد[8] سیاه[9]

روزسیه خویش بشب می آرم*

قبری اول حضرت نینک منزل لاریدا قطب السالکین مولانا سعد الدین کاشغری قدس سره نینک صفه سیدا انینک ایاغی ساری واقع دور

میرشاهی سبزواریق دور[10] اصلی سربدال لاردین[11] بولور[12] بایسنغر میرزا ملازمتی دا بولور ایردی* آتی میرآق ملک دور فراغت دوست وخوش باش کیشی ایردی[13] انینک شعرنی چاشنی وسلاست ویکدستلیق ولطافت دا تعریف قیلماق حاجت ایماس غزلی اکرچه آز دور[14] اما بارچه خلایق قاشیدا پسندیده ومستحسن دور فقیر اکرچه انی کورمادیم

---

1 Л- 2T_2 + زر مرقده 3 ЛT_2 - 4 Л طاهر 5 *WT_2 - 6 - 7 W چشم
8W کرده 9 *T_2 زلف سیه تو روز سیاه 9 ** P- 10Б-11P سربدلال لاردین T_2 میرابدال لاردین
12W P غزل ایتیب دور PT_1 - 13*P- 14 *WЛT_1 غزل ایتیب دورا ما آز ایتیب دور

اما انینک بیله فقیرنی ارا سیدا اعلام وارسال واقع بولدی[1] ملک پادشاهی اتامنی حکومت رسمی بیله سبزوارغه یباریب ایردی* ومیرشاهی نی[2] استراباد حاکمی تیلاب جرجان ممالکی کا الیتیب[3] ایردی استرابادda انکا قضا یتیب نعشین سبزوارغه کیلتوردیلار وآبا واجدادی دخمه سیدا[4] خلایق نی اوتروچیقاریب آنی آخرت یریکا دفن قیلدیلار[5] استراباددا ایتقان[6] ایکی مطلع تیبسهای قالغان ایردی کیم وصیت قیلغان دورکیم خواجه اوحد الارنوکا تسون[7] دیب[8] [9] بیری بو مطلع دورکیم

خرابیم ازدل بیرحم که که[10] [11] یادکن مارا

سک کوی تو یم آخربسنکی شادکن مارا

ینه بیری بوکیم[12]*

توشهریارجهان ما غریب شهرتویم

وطن کذاشته بیخان ومان زبهرتویم*[13]

خواجه اوحد[14] ایکالاسین توکا تتی ودیوانیغه بیتیلدی[15] وشهرشعراسیغه مرثیه تکلیفی قیلیلدی[16] کیم ایتی لار بوبیر[17] بیت اول مرثیه ابیاتیدین دورکیم

کو بشو زیرو زبر از اشک وآهم سبزوار

زانکه شهرشاه بی شاهی نمی آید بکار

---

1 Л + بکه 2 Л میرشاهی نینک 3 *P- 4 Б دخمه سی غه 5 Б قیلدی
6 Б یریکا 7 Л- 8 P انینک دیوانیدا بیتکای + توکاتیب
9 P- 10 W- 11W کاهی 12*Б ینه بیر مطلعی بو دور کیم 13*Л برای تو یم
14WPБT_1T_2 - 15WT_2 بیتیدی 16Л قیلدی 17 WPБ-

مولانا مشتری استرابادلیغ دور اوز* وقتیدا مشاهیردین[1] ایردی بو[2] مطلع انینک دورکیم

ساقی اگر میم ندهد در هوای گل
دست من است و دامن ساقی و پای گل

مولانا علی دردزد هم استرابادلیغ دور و بو* مطلعی مشهور دور و خیلی واقع بولوبتورکیم[3]

گذشت عمر و نمی یارم از شراب گذشتن
که مست خواهم از این عالم خراب گذشتن

مولانا طالعی[4] کمر دوزلیق قه منسوب دور بو مطلع انینک دورکیم

یارم زغمزه تیر و ز ابرو کمان کشید
از روی خوب هرچه رسد میتوان کشید

مولانا محیی[5] بایسنغر میرزا ملازمتی دا بولور ایمیش بو مطلع انینک دورکیم

با رخت دم ز نسیم نتوان زد
بوسه آنجا زبیم نتوان زد

مجالس النفایس نینک اوّلغی مجلسی نینک اتمامی بو ولایت[آنا] گروه و بو فصاحت
شعار انبوه لارنینک روح لارینی کیم خلایق روحی الارنینک جان پرور نفس لاریدین
تازه دور و الوس آسایشی الارنینک روح بخش کلام لاریدین بی اندازه حق سبحانه[6]

---

1 * Л مطلع اندین مشهور دورکیم 2 Л+ فارسی 3 * Л فنی دا شاهردین و ماهردین 1 * Л
4 P- WT₂ تائبی 5 P- 6 ** БТ₁ -

و تعالی سحاب عنایتی دین فیض یا مغوری سیلابیغه غریق قیلسون و مغفرتی صاعقه سید بن
روح شعله سی انواریغه حریق ایتسون و الارنینک روحانیتی دین سلطان صاحبقران
همایون طبیعه کیم فصاحت بحری نینک ثمین گوهری دور نور و صفالار[1] بیرسون و بلاغت
برجی نینک منیر اختری دور سرور و ضیالار ینگورسون[2] رباعی

یا رب که بو شاه کیم الوس خانی دور[3]
طبع اهلی و ذهن خیلی سلطانی دور
نی خان و نی سلطان که جهان جانی دور
* بیر عمر ایله دولت اولچه[4] امکانی دور[5]

---

1 Л ضیالار 2 Л+ آمین 3 Л ایرور 4 W آنجه 5 * БТ₁ -

ایکینچی مجلس

اول جماعت عزیزلار ذکریدا کیم فقیر الاردین بعضی نینک
ملازمتی غه کیچیک لیکده یتیب مین و بعضی نینک صحبتیغه
یکیت لیکدا مشرف بولوب مین و حالا سنه ستة و تسعین
وثمانمائه تاریخیدا کیم بو مختصر بتیلادور الار بوفنا دامکاهی
دین بقا آرامکاهی کا باریب دورلار

اول جمله دین

مولانا شرف الدین علی یزدی دور مولانا نینک صاحب کمال لیغی عالم[1*] اهلی قاتی دا[2]
مسلّم دور شاه رخ سلطان بوزوغ لیغی دا فقیرنینک والدی جماعت کثیر بیله روزکار حوادثی
فتنه سیدین خراساندین قاچیب عراق قه باروردا تفت غه کیم[3] مولانا نینک مولدی دور[4]
باریم کیچه یتیب توشتی لار اتفاقا منزل الارنینک خانقاهی ایشیکیدا واقع ایردی تانک
آتقاندا انداق کیم اویون[*] اطفال دابی[5] بولور اول جماعت نینک اطفالی اول خانقاه غه[6]
اوینا[7] غالی کیردیلار فقیرهم الار بیله ایدیم تخمیناً آلتی یاشیم دا بولغای ایردیم و مولانا بیر رجبه
دا اولتوروب ایریش لار توشکان جماعت نینک کیفیتین معلوم قیلماق اوچون اطفال دین

---

1 W عالم دا + مشهور 2 *W و Л اهلی غه 5 Б یزدقه کیم 4 Б-
5 *РЛ* اطفال دا 6 W خانقه غه 7 WТ2 اوینا ماق قه

بیرینی[1] تیلادی لار فقیرالارساری باروره موفق بولدوم هرنی کیم سوردیلار[*] جواب ایتیم[2]
تبسم قیلیب تحسین قیلدیلار داغی سوردیلار کیم مکتب غه باریب موسین دیدیم کیم باریب مین
دیدی لار کیم نی یرکاچه اوقوب سین ~~دییم~~ که تبارک سوره سیغرچه دیدیلار کیم بوجماعت
اطفالیدین بیز تیلا کاندا سین کیلیب بیز[3] بیله آشنا بولدونک سیننینک اوچون فاتحه
اوقولی دیب اوز فاتحه لاریغه مشرف قیلدی لار هموال زمان فقیر نینک والدی و اول
خیل اولوغ لاری کیلیب مولانا خدمتی دا انواعی[4] نیازمندیغ لار قیلغاندین سونغرا فقیرغه[5] ادنی
شعور حاصل بولدی انکاکیم نی کیشی ایرکاندورلار والار مصنفاتیدین اولچه مشهور دور قصیدهٔ
برده شرحی و اسماء الله شرحی و ظفرنامه تاریخی دور و معمافنی نی الار تدوین قیلدیلار اندا هم
حُلل و مناظره و منتخب الارنینک تصنیفی دور و مولانا همت و بذل بابیدا تعریفدین
مستغنی ایردی لار تبرکاً بیر مطلع لاری بیتیلدی کیم

صوفی مباش منکر رندان می پرست
کاندر پیاله پرتوی[6] از عکس دوست هست

و مولانا نینک قبری تفت دا[7] هموال خانقاه دا اوق دور[8]

خواجه اوحد مستوفی اینک لقبین کدو دهم دیرلار اوز عصری نینک یکانه سی ایردی
کوپراک علوم[*] و فنون نی[9] بیلور ایردی بتخصیص[10] علوم غریبه نی اما فلکیات دا شهرتی بار ایردی

---

1 Б بیری + منی 2 W جوابیم РБ جوابیم دا 3 WPБ بیزنینک
4 W- РБ انواع 5 ЛТ اوناا 6 ЛТ پرتوا 7 Б یزددا
8 Л + یزار و تبرک به + 9 Л فنون + هم 10 *Р-

بوفقیر اول بزرکوار صحبتیغه بیتار ایردیم کوب التفات لاری بار ایردی دشعردا[1] داغی دیوان[2] ترتیب قیلیب دور یخشی قصایدلاری[3] بار بومطلع انینک دورکیم

ای زبستان جمالت جشم[4] و جان رازیب و زین
کشته بزرکس هواداری چشمت فرض عین

دبوقصیده نی[5] سلطان صاحب قران آتیغه مذیل قیلیب دورکیم

شاد باش ای دل که برما سایهٔ رحمت فکند
آفتاب آسمانِ سلطنت سلطان حسین

دخواجه سبزواردا ساکن ایردی هم اندا اوق عالم دین اوتتی* دقبری اوزی بولور مسکنیدا اوق دور[6]

مولانا عبدالوهاب دانشمند وذوفنون کیشی ایردی ومشهد شهریدا قاضی ایردی انشا فنی دا بی نظیر ایردی عماد قورغانی کتابه سیدا اِنّهَ ذَاتِ العِمَادِ الّتِی لَم یُخلَق مِثلُهَا فِی البِلَادِ آیتین بیتیب دور مشهدنینک[7] شعرا وظرفاسی[8] قاضی غه شاکرد ایردیلار اول ظرفادین بیری مقلوب مستوی صنعتی دا[9] مرادی دارم الفاظین تاپیب قاضی غه عرض قیلیب دور اول آز تامّل بیله برایه یارب الفاظی بیله جواب بیریب دورکیم بو ایشی[10] تعریفدین تاشقاریدور سیف اسمیغه بومعما انینک دورکیم

جان ازلب لعل تو ودل از سر زلفت
جوینده آب خضر وعمر دراز است

1 Б شعر 2 Б دیوانی 3 Б قصایدی 4 Л جسم 5 WPБТ شعری
6*Л-7БТ مشهد 7 Б ظرفاسی دا 8 Л صفتی دا 9 ЛТ ایش

* قبری مشهددا اوق واقع[1] دور[2]

خواجه فضل الله ابو اللیثی[3] سمرقند[4] اکابری دین دور[5] فقیه ابو اللیث[6] اولادیدین دور فقه دا آنی ابو حنیفهٔ ثانی دیرلار ایردی و عربیت دا ابن حاجب کفّه سیدا توتار لار ایردی سید شریف نینک شاگردی ایردی و سیدا وزخط لاری بیله علوم درس ایتورغه اجازت نامه لار[7] انینک اوچون بیتیب ایردی فقیر اکی ییل انینک[8] قاشیدا سبق اوقودوم[9] آنچه التفاتی[10] بار ایردیکیم فرزند دیر ایردی[11] باوجودیکیم سمرقند نینک[12] اعلم علماسی[13] ایردی شعر ومعماغه داغی مایل ایردی* بومطلع لار[14] انینک دورکیم

قدچون سرو تو جانست مرا بلکه روان
سویم ای سرو روان شو فدا سازم جان

دحاکم آتیغه بو معما انینک دورکیم

جون بهشت آید بفتح از روی باغ
بلبلش کرکم شود یابد شکست

خواجه سمرقندداتینکری تعالی[15] رحمتیغه باردی[16] داوزخانقاهی داجدی نینک کنبذیدا مدفون دور[17]

مولانا علاء شاشی دانشمند کیشی ایردی خوش طبع لیق قه بارچه خلایق آنی مسلّم توتار لار ایردی معما دا سمرقند اهلی آنی مولانا شرف الدین یزدی مقابله سیدا نکور

1 W+ بولوب 2 *P- 3 Л بو اللیث 4 Л سمرقندی 5 P اکابری دور
6 Б - 7 Л-8 Л الارنینک 9 Л اوقوب ایردیم 10 Л التفات لاری 11 Л ایردیلار
12 Л - 13 Л العلما 14 *Б بومطلعی دور 15 WPT₁T₂- 16 Б -

17 WP دور

قیلورلار ایردی فقیر سمرقندغه بارغاندا ایاغی سینیب صاحب فراش ایردی عیادتیغه
باردیم قاشیغه[1] اولتوروب بو معماکیم اندین علا حاصل بولور بیتیب انکا توتا بیردیم

دور باد ازتو درد وزحمت پا
دشمنت را بلا نصیب عنا

قاشیدین چیقاندا* فقیرنینک حالاتین سوروب کیم ایرکانیمنی[2] معلوم قیلغاندین سونکرا
بو معمانی کیم فقیرنینک آتی اندین حاصل بولور آتیب بتیب بیرشاکردیدین وثاقیمغه یباریب
ایردی معما بو دورکیم

چشم تومرادیدومنش نیک[3] ندیدم
جون سیر بوبینم زتو اینست امیدم

و مولاناهم اول ضعف[4] بیله عالم دین اوتتی و قبری سمرقندداوق دور

مولانا محمد تبادکانی[5] شیخ زین الدین خلفاسیدین دور اوز زمانی نینک مقتداسی
ایردی خانقاهی بار ایردی وقالین مریدلار[6] وایل نینک رجوعی مولانا ساری کوب ایردی
وقصیدهٔ بردهنی مخمس قیلیب دور وحضرت مقرب باری خواجه عبد الله انصاری نینک
منازل السایرینی غه[7] شرح بیتیب دور وفضل وکمالی شهرحدین تاشقاریدور هرقچان سماع غه
کیرسه ایردی باوجود اول کیم اصول قاعده سی بیله حرکاتی موافق ایرماس ایردی اما خلایق قه
انداق اثر قیلور کیم کوب ایل بیغلار ایردی لار بومطلع[8] مولانا نینک دورکیم

1 WP ایدا 2* Л فقیر ایکانین 3 W سیر 4 Л صفت 5 Л + حضرت
6 Л مریدلاری بار ایردی 7 W + السایرین کتابی غه 8 WP + حضرت

آنهاکه بجز قامت سروت نکرانند
* کرراست بکویی همه کوته نظرانند[1]

هری شهریدا عالم دین اوتتی[2] وقبری خیابان دا دور اندا خانقاه یاساب دورلار واو علی
حمید الدین وسایر صوفیه اول خانقاه دا سلوک وعبادت قه مشغول دورلار

شیخ صدر الدین رواسی اول داغی شیخ زین الدین خلفاسیدین دور شیخ زیبا[3]
ورعنا[4] ایردی شکلی دلپسند وحقایق ومعارف ایتماغی دلفریب ایردی[5] شریف صحبتی غه فقیر
مشرف بولدوم[6] بدخشان شاهی غه کیم انکا مرید بولوب ایردی فصوص[7] درس ایتور[8] ایردی
کونکلو منی بسی صید قیلدی زمان پادشاهی[9] شیخ ملازمتی غه یتار ایردی اوزکا خلایق قه خودنی[10] تیکا
مونچه کارخانه شیخ لیق بیله نظم غه داغی اشتغال کورکوزور ایردی بومطلع حضرت[11] شیخ نینک دورکیم

زهی ازعارضت چشم مرا نور
همیشه ازجمالت چشم بد دور

شیخ[12]* هری شهریدا[13] عالم دین اوتتی ونعشین شغانغه الیتتی لار واندا مدفون دور

میرحیدر مجذوب دروازهٔ خوش[14] تاشی دا[15] میرفخر[16] یابی[17] مزاری باشیدا
ساکن ایردی بکیت لیکی داظاهر علومین تکمیل قیلیب ایردی هم اول وقت دا انکا جذبه
یتیشتی کیم عقلی زایل بولدی کاهی که اوز حالیغه کیلسه ایردی* علما بیله[18] علوم[19] بحثین انداق قیلور

1* Л کوته نظرانند چه کوته نظرانند 2 Л رحلت قیلدی 3 WP زیبای 4 WP - 5 WP -
6 W باردیم + PT₁T₂ یتیشتیم 7 Л خصوص 8 WP ایتار دور + ایردی
9 Л T₂ + هم 10 W خوتی P خودا Л - 11 WP T₁T₂ - 12 WP T₁T₂ - 13 WP هری دا
14 W خوش نونک 15 P باسی دا Л داشی دا 16 Л امام 17 WT₁T₂ فخر بابی 18 * Л - 19 W

ایردی کیم بارجه مسلم توتار ایردی لار[1] موجه سوز لاید ورگان دا[2] ار[*] اسید اسوزی[3] پریشان بولور ایردی وخیالی جنون وقتی[4] خاتم السلطنة لیق قه راسخ بولوب ایردی وخلق نی اوز نوکر لیکی کا دعوت قیلیب خروج قیلور سوزین ایتور ایردی[*] نظمیدا غریب ابیات[5] واقع بولور ایردی[6] بو بیت اننینک دور کیم

لب و دندان آن مه باچه ماند[7]

چو قندی بر برنج دانه دانه

مزاری هول موضع دا اوق دور

مولانا محمد عرب اول هم[8] دانشمند کیشی ایردی دماغی خبط قیلدی وخیالی میر حیدر خیالی بارغان ساری باردی دایم سلطنت سوزین مذکور قیلور ایردی تا اول کیم چین یا یالغان مولانانی مونکا متهم قیلدیلار کیم اویدین خروج اسلحه سی پیدا بولوبتور[9] دیب چون عزیز ومسن کیشی ایردی پادشاه زمان انکا شهردین اخراج حکمی بویوردی اول یردین[10] سیستانغه باردی وسوزی هم اوشبو رنک[11] ایردی اوزی نینک پادشالیغی قاعده سیدا شاهنامه ایتیب دور[12] بو بیت اول ابیات دین دور کیم

کسی محرم شاه جز شاه نیست

ز احوال شه جز شه آگاه نیست

مزاری[13] سیستان دا اوق دور

1 Л+ عجب وخوب و 2 PT_1T_2 سوزلای دورگان نینک 3 * Л- 4 Л وقتی دا
5 * T_2- غرایب 6 Л- 7 T_1 مانند 8 WP داعی 9 WP بولدی
10 WPT_1T_2- 11 WPT_1T_2+ اوق 12 WP ایتیب ایردی 13 Л اوشال

میر مفلسی مشهد ساداتیدین دور طبعی خوب ایردی کیم انکا جذبه ینتشتی کیم عقلی زایل بولدی ایلیکی کا وبارما قلاریغه حلقه لار سالور ایردی دایم اوراوری بیرله سوزلاشور ایردی هوشی باریدا ایکشی ابیات لار ایتیب ایردی انا جنون وقتیدا بو بیتین کوب اوقور[1] ایردی کیم

بلای مرگ واندوه قیامت

چو چنبر ساخت مارا نخل قامت

و بو تخلصی هم ایل ایچیدا مشهور دور

خلق گوید مفلسی دیوانه شد

لاجرم دیوانگی از مفلسی ست

و قبری[2] مشهد دا خواجه خضر لنکری دا دور

مولانا عبد القهار دانشمند کیشی ایردی[*] هری شهری نینک[3] متعین خوش طبع لاریدین ایردی مولانانینک خیالی کیمیاگرلیک کا توشوب کوب نیمه ضایع قیلدی[4] وهیچ نیمه حاصل قیلا آلمادی کوب اوت پولاکاندین ماده قولاغی ساری اینیب کر بولوب ایردی اما خوب ابیاتی بار ایردی[5] میر خسرو نینک[6] جوابیدا بو مطلع اننینک دور کیم

رشکم آید آنچه بر دلها خدنک یار کرد

تیر او را غیر خورد و در دل من کار کرد

و قبری امام فخر دا دور

1 Л اوقورلار 2 W مزاری 3 * WPT_1T_2 هری نینک 4 WPT_1T_2 قیلیب
5 W- 6 WP خسرو

مولانا عبدالرزاق مولانا عبدالقهارنینک اینیسی دور خوش محاوره کیشی ایردی[1]
ظاهر علومین تکمیل[2] قیلیب[3] ایردی[4] و فضایلاتی هم یخشی یردی بتخصیص[5] تاریخ علمی کیم
انداصنفاتی بار و مشهوردور و هر کیشی بوفن دا اننک مهارتین[6] بیلای دیسه اوز تاریخی
دین بیلا آگور بو مطلع اننک دورکیم

بانزابرو کرد بالا ترک تیر انداز من
عالمی را کشت و دارد این زمان انداز من

قبری آغاسی یانیدا امام فخر دا دور

میر[7] یادگار بیک سیفی تخلص قیلور ایردی خراسان نینک اصیل و متعین
میرزاده لاریدین دور[8] اما ملازمت طریقین ترک قیلیب گوشهٔ[*] اختیار قیلدی[9] فانی وش و بی
تکلف کیشی ایردی جزوی مشتغلاتی حاصلی بیله قناعت قیلیب ایردی بو طایفه دایم اننک
تیکره سیدا ایردیلار هیچ نیماسین بولاردین ایاماس ایردی یخشی مطلع لاری بار اول جمله دین
بو مطلع اننک دورکیم

در برت پیراهن کتان ز تحریک نسیم
هست چون نوکیسهٔ لرزنده بر بالای سیم

بو مطلع هم اننک دورکیم

سرو من سبز است و شیرین راست همچون نیشکر
چون ببالای قبای برگ نی بندد کمر

---

1 Л دور 2P کسب 3W قیلدی P قیلور 4W- 5 Л خصوصا 6W مهارتی نینک
7WPT_2- 8 Л میرزالاریدین 9WPT_2 توتوب ایردی T_1 اختیار قیلیب ایردی

قبری آبا و اجدادی گورستانیدا سرپل دا دور

مولانا طوطی[*] اصلی[2] ترشیز ولایتی دین دور[3] بابر میرزا ملازمتی دا تربیت تاپتی[4] یخشی
شکل لیک و یخشی خلق لیق یکیت ایردی قصیده دا[5] مولانا کاتبی غه تتبع قیلور ایردی اننک
موعظه قصیده سی غه کیم مطلعی بو دور

اگر[6] بچشم[7] اقالیم سبعه گنج زر است
[*] چونیک[8] درنگری اژدهای هفت سر است[9]

یخشی جوابی بار دورکیم[10]

جهان که حجرهٔ شش طاق و خانهٔ دو در است
ز چار رکن بساطش فغان الحذر است

غزل لاری یخشی دور[11] بو مطلع اننک دورکیم

گوشهٔ خمخانه از لعل روان گنج صفاست
شکل چنگ از بهر دفع غم دهان اژدهاست

اول یکیت لیکدا فوت بولدی[12] اول قابلیتی بار ایردی کیم[*] اگر حیات تاپسه[13] خوب نظم لار ایدین
قالغای ایردی[14] فوتی نینک تاریخی شیخ آذری نینک[15] ذکریدا اوتتی کیم فقیر خردس لفظی
بیله[16] پیدا قیلیب ایردیم قبری خیابان دا دور

---

1 WPT_1T_2 مزاری 2WP اصل 3 * Л- 4 Л+ اصلی ترشیز ولایتی دین دور
5T_1 قصیده کا 6WPT_2- 7 WPT_2 + عقل 8 *P دل جو 9*T_1T_2-
10 WPT_1T_2 + بار ومطلعی بو دورکیم 11 *WPT_1T_2 غزلی هم یخشی یردی 12T_1 مینی نه
13 W اولدی 14 *WPT_1T_2 قالسه 15 T_1- 16WPT_1 آذری 16T_1-

مولانا ویسی کاتب بیت کامشهور ایردی[1] اما شعر هم*[1] ایتور ایردی[2] اسرو ساده وکول کیشی ایردی فقیر بلکه کوپراک یارانلار تعجب قیلورلار ایردی کیم آیا اول بو نوع ساده لیغ بیله نظم نیچوک ایتور ایرکین اما غزل لاری یمان ایرماس و دیوانی* هم بار دور[3] بو[4] مطلع اننیک دورکیم

رفتم بسیر باغ و طواف بنفشه زار
آمد زهر بنفشه مرا بوی زلف یار

سفر اختیار قیلدی و اول سفردا آخرت سفری آلیغه توشتی

مولانا ساغری ساغر ولایتی دین دور هرات شعراسی سلکیدا ایردی معاشی[5] اوتکونچه تموّلی[6] بار ایردی اما امساکی[7] غالب ایردی[8] حضرت مخدومی نورا[9] که سفر حجازغه عزیمت قیلغاندا ویسی و ساغری ایکالاسی ملازمت دا بارور اظهاری[10] قیلدی لار اما ویسی ایشاکی یوق[11] *بهانه سی بیله و ساغری یانه بیر بهانه بیله[12] اول سفردین قالدی لار و امیر سهیلی بو قطعه نی الار اوچون آیتتی* و ایل ایچیدا بسی[13] شهرت توتتی کیم

ویسی و ساغری بعزم حرم
گشته بودند هردوشان سفری
لیک ازان راه هردو وا ماندند
آن یک از بی خری و[14] این زخری

مولانا ساغری اگرچه بدشعر ایردی اما بو مطلعی خوب توشوبتور

---

1 Л - 2 *Л شعرنی هم بخشی قیلور ایردی 3 WPT$_1$ داغی بار 4 Л+ فارسی 5 Л معاشش
6 Л استعدادی 7 Л+ بسی 9 Л+ نوراسه مرقده 10 WP اظهار 11 Л یوق قه
12* Л بهانه قیلیب همراه بیلان ساغری غه بهانه سی 13* WPT$_1$T$_2$ - 14 W -

چشم دُربارمن و ابر بهارست یکی
ناله زارمن و صوت هزارست یکی

هری دا فوت بولدی قبری همانا که[1] خیابان نواحی سیدا دور

مولانا فصیح رومی دانشمند کیشی ایردی جوکی میرزا خدمتی دا بولور ایردی و اننیک باغاتی قصرلاری نینگ[2] کتابه لاری مولانا نینگ اشعاری دور خواجه سلمان نینگ مصنوع قصیده سیغه تتبع قیلیب دور[3] اوز خورد حالیغه یمان ایتماس دور و حضرت شیخ نینگ مخزن الاسراریغه جواب ایتیب دور بو بیت رازنی نهان اسرار با بیدا[4] اننیک دورکیم

هر نفس کز تو کسی بشنود
بیشک ازو همنفسی بشنود

مولانا نینگ قبری هری دا دور

شیخ کمال تربتی کوپ دقت لیق[5] طبع لیق کیشی ایردی خواجه حافظ غزل لاریدین کوپ مخمس قیلیب دور[6] خراسان نینگ متعین رنگین ظرفا سیدین ایردی فقیر نینگ آنی کورارگا کوپ آرزوم بار ایردی آشنالیغ بو نوع واقع بولدی کیم سلطان ابوسعید میرزا زمانیدا مشهددا غریب و خسته بر بقعه دا یتقلیب ایردیم قربان و قفه سی بولدی عالم نینگ* اقصی بلادیدین[7] خلق امام روضه سی طوافیغه[8] یوزقویدی لار رسم دورکیم مسافرلار متعین بقاع گشتی کا هم بارورلار اول بقعه داکیم فقیر یتقلیب ایردیم جماعت موالی وش ایل سیر قیلیب دیواردا بتیلکان ابیاتنی

---

1 WT$_2$ - 2 W - 3 W ایردی 4 WPT$_1$T$_2$ دا باب 5 Л+ و 6 Л ایردی
7* W اقصی سیدین 8 T$_1$ طوفیغه

اوقوب برمبیت اوستیدا[1] بحث قه توشتی لار بیر اولوغ راق کیشی کیم اول جماعت انکا تابع ایردیلار اول جماعت نی الزام قیلدی فقیر ضعف حالیدا اول جماعت جانبی دین سوز ایتیم انکا دیدیلار کیم بو بیماریکیت هم بیر سوز ایتا دور اول[2] اولوغراق کیشی خود شیخ کمال ایرمیش[*] کیم زیارت قه کیلکان ایرمیش[3] باشیم اوستیکا کیلیب بحث نی[4] اراغه سالدی[5] فقیر جواب بیرکاج اوز سوزیدا قایتیب تحسین لار قیلیب[6] حالیمنی تفحص قیلدی[7] ایرسا اول فقیرنی[*] ایشیتکان ایکان دور[8] وکورارهوسی بار ایکاندور خوش وقت بولوب دلجوی لوغ لار قیلیب قاشیمدا اولتوردی[9] و[10] سوز اشناسی دا بو معماسین کیم[11] قطب حاصل بولورا وقودی کیم

آنی که درهوای سر زلف یار ماست

از سرگذشته اول و درآخرش هباست

مونینک اوستیدا هم سوزلار ایتیلدی منزلی غه باریب تحفه و تبرک و سوغات یوسونی بیله یباردی و تا اندا ایردی دایم کیلور ایردی شیخ بیله اشنالیغ تقریبی بو نوع واقع بولدی[13] شیخ مکه دین کیلکان دین سونغرا تربت دا فوت بولدی وقبری[14] هم اندا[15] دور

درویش منصور سبزواریلیغ دور درویش و پرهیزکار[*] و مرتاض[16] کیشی ایردی کوپراک اوقات صایم ایردی عروض وصنایع دا مولانا یحیی[17] سیبک[18] شاگردی ایردی[19] ایکی عروض تصنیف قیلدی و مصنوع قصیده ایتیب دور کیم مطلعی بو دور کیم

1 T_1 اوسی کا 2 WT_2 - 3 * WT_2 - 4 Л بحث نی 5 Л سالدی لار 6 W قیلدی
7 Л قیلدی لار 8 WT_2 ایشیتکان دور 9 WT_2 اولتوروب 10 WT_2 بو 11 Л + اندین
12 Б - 13 WT_2 - 14 WP مزاری
15 WPБ + اوق 16 W - 17 Л یحیی نینک 18 Л - 19 WP دور Л + کیم اینیک تعریفیدا عقل قاصر دور

بس دویدیم در هوای وصل یار

کس ندیدیم آشنای اصل کار

ترصیع صنعتی پاکیزه واقع بولوب دور تصوف علمی دا[1] حافظ علی جامی شاگردلاریدی کیم اینیک تعریفی دا عقل قاصر دور و تصوف دا[2] بو رباعی درویش نینک دور کیم

موجود چو ذرهٔ بخود نتوان کرد

بسیار حدیث نیک و بد نتوان کرد

ایجاد چو بی[3] قبول ممکن نبود

آنرا که قبول کرد رد نتوان کرد

فقیر عروض نی درویش قاشی دا اوقوب مین و درویش قرق بیله[*] ایلیک یاش[4] ارا سیدا عالمدین[5] اوتتی و قبری خواجه طاق دا دور

حافظ علی جامی اوز زمانی نینک صاحب کمالی ایردی تخصیص تصوف علمی دا و مخدومی نورا نفحات الانس دا اینیک شیخ فرید الدین عطار قدس سره نینک بو قصیده سی غه کیم

ای روی در کشیده ببازار آمده

خلقی بدین طلسم گرفتار آمده

شرح بیتیلکانین ذکر قیلیب دور لار و قرائت علمیدا جمیع قرّا اینیک شاگردلیکی کا مباهات قیلور لار ایردی و فقیر هم نیچه سبق اوقوب مین قبری شیخ بهاء الدین عمر[*] قدس سره نینک[6] حظیره سی دا دور

1 W صنعتی 2 Л + علمی دا هم 3 T_1 بی 4 * Л ایلیک نینک 5 Л - 6 * WP قدس سره Б -

. نا محمد معمایی * آنی هری ایلی پیر معمایی دیرلار[1] ایردی ظریف کیشی ایردی[2] میر خسرو نینک اشعار ورساله سیین وسایر مصنفاتین[3] آندین کوپراک کیشی جمع قیلما بدور[4] ایردی[5] اول وقت معمافنی دا* ظرفا نینک استادی[6] ایردی یوسف اسمی غه بو معما اننیک دورکیم

مرا هوای سفر بود وپیش ازین در سر
چو صورت تو بدیدم نماند رای سفر

*قبری هری دا دور[7]

سید کمال کجکول بلخ دا ساکن ایردی سیاحت کوب قیلغان کیشی ایردی[8] او متماکان[9] تیر آز بولغای ایردی اننیک حالاتیدا کوب* تعجب محلی دور[10] مشهور موذاق[11] ایردی کیم اننیک بیش یوز بیتی (مینگ) بار و بیر قصیده اتیب دورکیم آندین اون اکی مینک بیت مصنوع[12] استخراج قیلسه بولور اما اولچه فقیر کوردوم حضرت[13] خواجه ابونصر پارسا قدس سره[14] فوت بولغانه مرثیه اتیب ایردی کیم نیچه بیتی نینک[15] هر مصراعی خواجه فوتیغه تاریخ ایردی* ونیچه بیتی مستغرق[16] تاریخ ایردی[17] ونیچه بیتی هر بیت اوج وتورت تاریخ ایردی کیم بیت[18] معنی[19] سیغه قصور یول تاپماید ور ایردی بو ایش لاربشر شوقیدین تاشقاری اوچون آنی ویلار ایردی کیم عطاردنی[20] استخراج[21] قیلیب دور باشی توقسان دین اوتوب ایردی بو مطلع اننیک دورکیم

ای روشنی از نور رخت دیدهٔ جانرا
برخاک نشانده قد تو سرو روانرا

1*P 2Л+ حضرت 3WЛ مصنفاتی 4W قیلای دور 5 Б - 6*Л ظرفا اننیک شاکردی
7*W 8Л- 9Б بیر 10*Л محل تعجب دور دور 11W انداق 12 T_2- 13 Л- 14 T_2 سره نینک
15 WPT_2 بیت نینک 16 WБT_2 متفرق 17* WPT_2- 18*Л- 19Б-20Л-21Б تسخیر

همانا که قبری بلخ دا امیر سرخ مزاری نواحی سیدا دور

خواجه مؤید دیوانه حضرت شیخ[1] اولادیدین دور[2] اوزی آشفته دماغ کیشی ایردی اما نظمی روان وسلیس واقع بولور ایردی* انکا سلطنت دعوی سی بار ایردی[3] همول ایش دوستی کا آنی ضایع قیلدیلار بو مطلع[4] خواجه حافظ جوابیدا اننیک دورکیم

چشم داریم ازان شمع سعادت پرتو
که جهان را بدهد روشنئ از سر نو

کویا آنی تلف قیلغاندا سونکاکین تاباذی لارکه بیر یردا قویغا یلار

خواجه مؤید مهنه حضرت شیخ* ابو سعید ابو الخیر[5] قدس سره نینک نبیره لاریدین دور ییل لار مزار[6] باشی دا شیخ ایردی وظاهر علومین تکمیل قیلیب ایردی و وعظ مجالسی[7] بغایت کرم وپرشور واقع بولور[8] ایردی* وخواجه سماع نی داغی[9] مؤثر قیلور ایردی سلاطین خواجه نی[10] تعظیم قیلورلار ایردی[11] بو[12] مطلع اننیک[13] دورکیم

از مه روی تو آئینه جان ساخته اند
واندران آئینه جانرا نگران ساخته اند

*خواجه نینک مزاری بزرکوار جدی[14] کنبذی دا دور[15]

میر عماد مشهدی موسوی تخلص قیلور ایردی دانشمند وخوش محاوره وخوش خلق وخوش طبع[16] کیشی ایردی مشهد شعراسی اننیک خدمتی دا* ییغیلور ایردی لار[17] و* هرنی دیسا[18]

---

1 Л+ ابو سعید ابو الخیر قدس سره+ 2 T_1- 3*Б 4Л+ حضرت 5 ЛT_1- 6 Л مزار 7 Л مجلسی
8 Л- 9 Л هم 10Л+ بس که 11*W- 12Л+ فارسی 13Л خواجه نینک 14 T_2 اجدادی 18*Л خدمت بوبوره
15*Л قبری هم مهنه دا دور 16 PЛ یکیت 17*Л کیلورایردی

اطاعت قیلورلار ایردی و معافنی دا اهم مهارتی بار ایردی و شیخ کمال نینک جوابیدا[1]* بو بیت اننیکدر کم

گفت با چشمت بگو[2]* تا جز خیال روی ما

صورت دیگر نیارد در نظر گفتم بچشم[3]

شاه بدخشان لعلی تخلص قیلور ایردی خوش طبع و مسلمان وش کیشی ایردی الار نینک خانواده سی* قدیم خانه واده ایردی[4] نیچه مینک[5] یل ایردی کیم بدخشان ملکی نینک سلطنتی الارنینک خانواده سیدین* اوزگا خانواده غه[6] انتقال تاپا یدور ایردی سلطان[7] ابوسعید میرزا الارنی[8] مستاصل قیلدی* و ملک و مال لارینی ایکالادی[9]* بو مطلع شاه نینک دورکیم[10]

ما بسودای تو ترک جان[11] و سر خواهیم کرد

کام جان هردم ز لعلت پر شکر خواهیم کرد

شاه مذکور بولغان پادشاه[12] ایلیکیدا شهید بولدی و دیلارکه مزاری شیخ زین الدین دا دور والله اعلم

ابن لعلی شاه لعلی نینک اوغلی دور خوش باش و خوش طبع پادشاه زاده ایردی صاحب وجودلیغ شوخ لوق اندین کوب نقل قیلورلار بو مطلع اننیک[12] دورکیم

ای ز لعل آتشینت در دل گلنار نار

غیر دل بردن نداری ای بت مکّار کار

اول هم آتاسی نینک قاتلی غه[13] مقتول بولدی

1* Л دیب دورکیم 2 *Л جز با 3 Л + قبری هم مشهد دا دور 4 * Б - 5 Л -
6 *Л - 7 Л - 8 Б الارنینک 9 * Б ملک لارین ایکالدی 10 * Б بو مطلعی دورکیم 11 Л چشم
11 T_2 - 12 Б پادشاه زاده نینک 13 Б قاتلی دا

مولانا عبدالصمد بدخشی هم بدخشان دین دور سلطان ابوسعید میرزا زمانیدا هری گا[1] گیلدی پادشاه انگا اوز تاریخین بویوردی مثنوی گوی* و مصنف کیشی ایردی[2] بیر بیتی[3] دا تجنیس خیال قیلیب قافیه نی[4] غلط قیلیب ایردی فقیر آنی واقف قیلغاچ فی الحال متنبه بولدی و اظهار منت دارلیغ[5] هم قیلدی و بو ایش اننیک بیله فقیر ارا سیدا[6] آشنالیق قه سبب بولدی طوی تعریفیدا دگو ییده لار ذکریدا* اننیک[7] مثنوی سی دین دورکیم[8]

ز ماهی هیاهوی تا ماه بود

سرآدازشان جانم الله بود

قبرینی دیرلارکه کوهستان دا دور

مولانا یوسف شاه کاتب تخلص قیلور ایردی کتابت فنی دا متعین کیشی ایردی* و هری شهریدا ظرفا زمره سیدا اوزین داخل توتار ایردی اما فقیر و یخشی کیشی ایردی[9]* بو مطلع اننیک دورکیم[10]

ای جدا گشته که دوری ز بر همنفسان

ما درین شهر بدین روز و تو در شهر کسان

هری شهریدا عالم دین رحلت قیلدی و قبری[11] هم هری دا دور

خواجه ابواسحاق خواجه موید مهنه نینک[12] اوغلی دور طالب علم و خوش طبع یکیت ایردی اما بدخوی و متکبر هم بار ایردی مهنه دا بعضی غه ایتقان مرثیه دین[13] بو بیت[14] اننیک دورکیم

---

1 W + بدخشان دین 2 *W - 3 Л بیتی 4 Л قافیه سین 5 T_2 منت
6 Л + بسی ملتفت 7 Б 8 *Л دیب تورکیم 9 *PЛ - 10 *Л بو مطلعی یخشی واقع بولوبتوردور
11 WP مزاری 12 W مهنه نی 13 Л مرثیه لاردین 14 Л فارسی یخشی مطلع

کشید از دست ما صحرای خاور[*] دامن گل را
بصحرای قیامت دست ما و دامن صحرا

قبری هم آتاسی مزاری دا دور[2]

سید کاظمی خوش طبع و سبک روح[*] کیشی ایردی[3] طبعی هزل غه مایل[4] ایردی پادشاه حضرتیدین خواجه جهان غه رسالت قه باریب اندین کیلوردا عراق دا قالدی اندین فقیرغه بیر ایکی رقعه سی کیلدی اما اوزی شیراز دا فوت بولوبتور[*] دیب شهرتی بار سپاهی لیقدا جلد کیشی ایردی[5] و شعری روان واقع[6] بولور ایردی قصیده سی بابا سودایی طوری[7] توشار ایردی بو مطلع[8] انینگ[9] دور کیم

صبح از افق چو رایت بیضا برآورد
آهم علم باوج ثریا برآورد
شکر خدا که قاضی شهر هری نیم
در مسلک آدمی[10] صفتانم خری نیم[11] *

هم انینگ دور مونچه غیر مکرر خلق سیدی[12] دولتیدین شعراغه ممدوح بولوبتور لار

مولانا محمد معمایی * لطیف و سنّی[13] مذهب کیشی[14] ایردی کوب اکابر خدمتی غه یتیب ایردی[15] منظور نظرلاری بولوب ایردی بابر میرزا زمانیدا معظم صدر بولدی واندین سونغرا

---

1 *W دامن گلها P دامن صحرا БT_1 دامن آن گل 2 *Л قبری هم مهنه دا آتاسی جواریدا دور
3 WPT_1T_2 - . 4 WPT_1T_2 + کیشی 5 *Б 6 Б-
7 Л ساری 8 Л + فارسی 9 Б میرکاظمی نینگ 10 *Л از جنس ۱۱ *WP
12 P- 13 *Б- 14 Л- 15 Л-

هم سلاطین مجلسیدا مقبول و مخصوص ایردی مکنتی[1] چاغیدا شیراز دا[2] حضرت خواجه حافظ قبری باشی دا گنبذ یاسادی و بابر میرزا[3] نی اندا تیلاب ضیافت قیلدی شیراز نینگ شوخ طبع لاریدین[4] بیری میرزا نینگ گوزی توشار یردا دیواردا بو بیت[5] نی بیتیب ایردی[6] کیم

اگرچه حملهٔ او تا ف[7] شهر غارت کرد
خدایش خیر دهاد آنکه این عمارت کرد

میرزا اوقودی و بو باب دا هزل لار[8] بولدی[*] فقیر بو نقل نی اوزیدین ایشیتیب مین[9] فقیر بیله الفتی بار ایردی و کوب مشرف قیلور ایردی آخر حیاتیدا کیچیک میرزا بیله حج دولتیغه هم[10] مشرف بولدی و اندا عالم غه وداع قیلدی درویش اسمیغه[11] بو معما انینگ دور کیم

چون بیتیا هم روی از دشنام دوست
عالمی را روی در دشنام اوست

خواجه حسن خضرشاه استراباد لیغ دور[*] یخشی طبع لیق یخشی محاوره لیق کیشی ایردی[12] آشفته سار[13] و فانی صفت هم بار ایردی[*] شعری یخشی ایتور ایردی[14] نسخ تعلیق خطیدین هم مولانا جعفر طریقیدین[15] تقلید قیلیب شیرین بیتیر ایردی[16] لیلی و مجنون مقابله سیدا زید و زینب مثنوی سی[17] بیتیب دور بو بیت انینگ توحید بدین[18] دور کیم

ای چهره گشای هر جمیلی
نام تو شفای هر علیلی

---

1 Л مکنت 2 ЛБ شیراز 3 W انی + میرزا 4 Б طبع لاردین 5 Л + آیتیب
6 *W یازدی 7 Л اوقات 8 ЛT_2 + واقع 9 *Л- 10 Л- 11 WPБ آنی غه
12 *Б یخشی طبع و محاوره سی بار ایردی 13 Б آشفته سار 14 *Л- 15 Л قید
16 Л+ شعرنی یخشی دیر ایردی 17 ЛT_1 مثنوی 18 Л-

بابرمیرزا مشهددا فوت بولغان ییل اول[1] شهردا غریب وخسته[2] یقیلیب[3] ایردی فقیر غمخوارلیق
قیلیب[4] صحت تاپتی[5] بو مطلع[6] انینگ دورکیم

سایه‌ات هرجاکه افتد بر زمین گل بردهد
نی گل تنها که سرتاسر گل شکر دهد

قبری استراباددا مسجد جامع[7] روبرویی دادور .

مولانا حاجی نجومی لاابالی کیشی وطبعی هزل غه مایل ایردی و هزل آمیز قطعه‌لاری[8]
بار[*] بو مطلعی یخشی واقع بولوبتورکیم[9]

بازعید آمد بیا جاناکه قربانت شوم
همچو چشم گوسفند کشته حیرانت شوم

خواجه مسعود قومی اول ولایت نینگ الغ‌لاریدین دور عراقتین کیم[10] خراسانغه کیلدی
وفقیر بیله مصاحب ایردی مثنوی‌سی پخته و غزل‌لاری[11] روان ایردی کوب رنگین ابیات هم شوم[12]
بار[13] سلطان صاحبقران تاریخین انگا بویوردیلار اون ایکی مینگ بیت ته یاقین آیتیب دور
یوسف و زلیخا و شمس و قمر و تیغ و قلم مناظره‌سی[14] هم نظم قیلیب دور[15] بو مطلعی خوب بولوبتور

بی تو چون درگریه خوابم میبرد
خواب می بینم که آبم می برد

---

1 Л- 2W حال + 3WP قالیب Л یاتیب 4 Л+ یاتیتیم 5 Л+ کامل
6 БТ₁+ هم 7 Л جامع‌نی 8 Л بیتی 9 *W بو مطلع انینگ دورکیم
10 Б+ کیم Б- 11 Б غزلی 12 ЛБ شعرلاری‌ بار 13 Л باردور
14 Б مناظره‌سی دا 15 Л+ اما مطلع‌لاریدا

هیر رقعه‌دا[1] بو بیت نی بیتیب[*] اهل نظم غه دخوش طبع‌لارغه یباریب[2] ایردی کیم

مشتاقم ودورم غم هجرانگا هم ازین است
مشتاق تران دورترند آهم ازین است

و دیوانی ایل اراسیدا بار[*] و مشهور دور[3] هری شهریدا فوت بولدی و پیر صدساله جواریدا مدفون دور
حافظ یاری[4] خوش صحبت و شیرین کلام کیشی ایردی و قرائت علمین یخشی بیلور ایردی
و کوپراک اوقات تلاوت[5] قیلور ایردی[6] و همیشه فقیر بیله مصاحب ایردی موعظه‌دا انصاف
تابیدا بو بیت انینگ دورکیم

کرم بر سر هزار آید بلا[*][7] شایسته آنم
که هستم بدترین از خلق و خود را نیک میدانم

اخلاصیه مدرسه‌سیدا فوت بولدی و کوچهٔ صفا باشیدا قویولدی
مولانا قنبری نیشابوردین دور عامی کیشی ایردی اما نظم ایتوردا چالاک ایردی[8]
و شعریدا هم چاشنی بار[*] بو قصیده مطلعی بابرمیرزا مدحیدا انینگ دورکیم[9]

این گهرها[10] بین که دریای اخضر کرده‌اند
زین مشاعل آتش خوربین که چون بر کرده‌اند

قبری هم اول ولایت ساری دور
مولانا خسروی[11] دعوی‌لیق و بزرگ‌منش و تندخوی کیشی ایردی فقیر قاشیغه

---

1 P رقعه‌گا Л رقعه‌سی‌دا 2 *WPБТ₁Т₂- 3 *WPТ₁Т₂- 4 Б خواجه
5 Б قرائت 6 *W- 7 *Л بلا آید Т₂ آید 8 Б-
9 Л بابرمیرزا مدحیدا بو مطلع دیب تور 10 Л گوهرها بین 11 P خسرو

بعضی محلدا شعر کیلتورسه ایردی بروناراق انداق کلام سوارایردی کیم دخل قیلماق یولی باغلاغلر
ایردی ضرورتا بارچه شعرین تحسین قیلماق کیراک ایردی دیوانی هم ایل آرا اسیدا بارایردی
بو مطلع انینک دورکیم

زلعل یار دندانی گرفتم

حیاتی یافتم جانی گرفتم

هری دا فوت بولدی قبری هم اندا دور[1] *

مولانا زینی دلپذیر طبع لیق کیشی ایردی اگرچه عامی ایردی اما شعری* خالی از رنگی[2]
ایماس ایردی غزل کوپراک ایتور ایردی اصلی سبزواردین ایردی دمیر[3] شاهی بیله صحبت* ر
مجلس لار[4] توتوب ایردی بو مطلع انینک دورکیم

صنوبر تا ز خدمت کاری سروت جدا مانده

شده دیوانه و ژولیده مو سر در هوا مانده

استراباددا فوت بولدی و قبری هم[5] اندا دور[6]

ولی قلندر بابر میرزا آستانه‌سیدا ملازم ایردی خیره و دلیر و بی حیا کیشی ایردی سخن دبلا
آرا اسیدا بد شعرلیق قه مشهور ایردی بیر داغ هری شاعرلارین شیراز غه ایلتیکاندا اول هم بارد
نادرا[7] بو مطلعی یخشی واقع بولوبتور کیم

نیم ملول که کارم نکو نشد بد شد
شود شود نشود گو مشو چه خواهد شد

1 *WPБ- 2*PБT خالی از چاشنی 3PЛ میر 4 *WPT₁- 5PЛБ-
6 *Л د قبری سبزواردا دور 7T₁ نادرا

شیرازدا فوت بولدی و قبری هم[1] اندا دور

مولانا والهی[2] آشفته[3] کیشی ایردی* بو لفظیدین اچیغی کیلور ایردی بو جهت دین انگا
تشویش بیرورلار ایردی[4] بابر میرزا مشهددا ایکاندا آراسته ردیف قصیده ایتیب ایردی[5]
بیتی که ممدوح آیین* با غلاب تور بو دورکیم[6]

شاه ابوالقاسم که شد در دور او خوشتر ز خلد

مشهد سلطان علی موسی رضا آراسته

حریمی قلندر سمرقند[7] ولایتی دین ایردی طالب علم لیغی هم بار ایردی بو ترکیبه[8] مطلع انینک دورکیم

نیچه سیغلای شمع دیک هجر نیکدا یاریم کیچه‌لار

آه کیم کویدوردی داغ انتظاریم کیچه‌لار

قبری سمرقندا دور[9] *

مولانا ترخانی اندخود دین[10] دور سپاهی لیک صورتیدا یورور ایردی حضرت مخدومی
نورا انینک بو[11] شعری جوابیدا[12] کیم

ای ز مشکین طره‌ات بر هر دلی بند دگر

رشتهٔ جان‌ها بهر موی تو پیوند دگر

بو بیت انینک شعریدین کیم

مرغ دل پرکندم و از سینه بریان ساختم
تا کشم پیش سگت هر لحظه پرکندی دگر

1БT 2БT, ده 3Л آشفته سار Б نادر 4Л 5Л بیر 6*Б باغلاب تورکیم 7Б- 8Б-
9*WPБTT 10Л [illegible] ولایتی دین 11WP- БT,T₂ اول 12Л+ دیب تور

بعضی مخادیم سمرقنددا بندغه تونکاندا بو ترکچه شعرا تیقاندور* مطلعی بو دورکیم[1]

تونکالی بندا ایچرا بولدوم اول پری دیوانه‌سی
کوک سرافانوس دور اول شمع من پروانه‌سی

*قبری کویا اندخوددا دور[2]

مولانا عشقی هری لیک ایردی وقصیده نی پخته ایتور ایردی سلطان ابوسعید
میرزا آق سرای نی یاساکاندا عمارت نینک* کتابه‌سی[3] اوچون[4] شعراغه شعر بویوردی لار عمارت تعریفی
دا انینک شعری یخشی توشوب ایردی مطلعی بو دورکیم

این منظری که طاق چو ابروی دلبرست
از خاک برگرفته دارای کشور است

*قبری هری دا دور[5]

مولانا عبدالوهاب اسفراین دین دور ابدال وش کیشی ایردی اما یخشی طبعی بار ایردی
سبزوارda قضا منصبی نی انکا بیرکاندورلار اندین سونکرا اسفراین دا قاضی بولغاندور اندین معزول
بولغاندا استرابادده احتساب امرین انکا رجوع قیلیب یاردی لار[6] شعرغه مشعوف ایردی[7]
میر[8] خسرو دریای* ابراری جوابیدا[9] *بو مطلع انینک دورکیم[10]

این کهن اوراق گردون کش زانجم زیور است[11]
کهنه تاریخیست شاهان انجم لشکر است

---

1 *W بو مطلع انینک دورکیم 2 *WPБT_1T_2 - 3 Б عمارتی نینک 4 *Л کتابه‌سی نی
5 *WPБT_1T_2 6 Л ایردی لار 7 Л حضرت 8 WPБ میر 9 *Б ابراریدا
10 *Л دیب تورکیم Б مطلعی بو دورکیم 11 P اورا +

*استراباددا فوت بولدی وقبری هم اندا دور[1]

خواجه یوسف برهان حضرت شیخ الاسلامی احمد جامی قدس سره نینک[2] یقین اولادی
دین دور[3] فقر وفنا طریقی دا سلوک قیلور ایردی[4] تجرد وانقطاع رسمین کوب مسلوک[5] توتار ایردی و
جمیع اهل طرق نینک صاحب طریقی ایردی *وموسیقی علمین هم یخشی بیلور ایردی[6] وفقیر موسیقی
فنی دا انینک شاگردی مین کوپ پاک[7] اوز شعرلیغه موسیقی باغلار ایردی اصفهان عملینی بو بیتی غه باغلاتقوزیم

رسید موسم شادی و ذوق[8] عیش طرب
اگر گدا به مراد دلی رسد چه عجب

جام دا عالم دین اوتتی[9] قبری *حضرت شیخ نینک حظیره سی[10] ایشیکیدا دور[11]

مولانا مشرقی مشهدلیغ دور[12] کاسه گرلیک صنعتی غه منسوب ایردی* اما دردیش کیشی
ایردی میر مخدوم علیه الرحمه وکوب عزیزلار خدمتی غه یتیب ایردی[13] روزگار شکایتی دا بیر آبدان[14]
شعری بار بو بیت اندین دورکیم

از چیست سرخ پنجهٔ مرجان و پای بط
گر خون بجای آب روان نیست در بحار[15]

هری دا فوت بولدی

مولانا هوایی مولانا مشرقی نینک اینیسی دور نقاش لیقدین بیرار نیمه وقوفی بار ایردی
فی الجمله کتابت هم قیلا آلور ایردی وظرفا دیر لار ایردی کیم اوز اشعارین [اوزی] بترتیب جدول تاریب

---

1 *W - 2 Б سره انینک 3 Б اولادین دور 4 T_1 - . 5 Б سلوک 6 *WPБT_1T_2 -
7 Л کوپاکی 8 Л وقت 9 Л رحلت قیلدی 10 Л حضیره نینک
11 *Б حضرة شیخ نینک خطیره سی دور 12 WP مشهددین دور 13 *Л - 14 Л آبدان 15 P بهار

تذهیب قیلیب طیار یاساب ایلکابیرورکیم بوجهت دین شهرت توتقای* انکا ایتیلسا[1] انکا قیلیب[2]
هزل ومطایبه[3] بیله اوتکارور ایردی بو مطلع انینک دورکیم

بکرد کوی تو با صد نیاز میکردم
بهانه[4] میکنم از دور و باز میکردم

هری دا وفات بولدی قبری خواجه[5] چل کزی جوارییدا دور[6]

مولانا قبولی فقیرکیشی ایردی* بازار ملک دا[7] غزل فروش لوق دوکانی بار ایردی بیر
صباح اول محله دین جمعی کیلدی لار کیم اوتکان کیچه مولانا قبولی بیزلارنی تیلاب وصیت قیلدی کیم بو
کیچه عالم دین بارورمین تکفین وتجهیز جهتیدین[8] هیچ نیم یوقتور[9] صباح دیوانیمنی فلان کیشی کا[10]
یعنی فقیر قاشیغه الیتیب نیازیم بنکوروب التماس قیلینک کیم مینی[11] سادات مصرخ کورستانی
دا دفن قیلدورسون[12] صباح خبر توتتوق[13] ایرسه اوتوب ایردی وصیتی دستوری بیله دیوانین*
سینینک قاشینک غه[14] کیلتوروب بیز* فقیر انینک وصیتی نی بجا کیلتوروب[15] تدفینی دین[16]
سونکرا دیوانین آچتوق ایرسه بو مطلعی[17] کیلدی کیم

اکر قبول تو یابم قبولیم ورنه
بهردو کون چو من ناقبول نتوان یافت

مولانا محمدامین بلخ دین دور ساده[18] کیشی ایردی کوپراک اوقات نویسندهگی علدارلار

---

1 *Л اکر اوزیکا دیسهلار ایردی 2 *ЛT_2- 3 WPT_1T_2 کونلاک 4WP ناکاه
5WPT_1- 6*WPT_1 چل کزی دادور 7 *Б بازارچه شیخ جاروش دا T_1 بازارچه ملک دا
8 T_2 جهتیدوجون 9 Л+ یب ایدی 10T_1 کیشی 11Л-12Л+ لار 13 Л-14*W مینینک قاشیغه
15 *WT_2 16 T_2 تکفینی دین 17 WP مقطع 18 Л+ دابدال

تیکرا سیده بلور ایردی دلبرم لفظین بیتی تجنیس بیله[1] ایتیب اول غزلین بار میرزا تابوغیدا
کیلتوردی[2] مستحسن توشوب[3] بو[4] بیتینی کیم

ای سیه چشم خطایی مرغ جان را با تو انس
در سیه چشمان دیگر همچو آهو دلبرم

*یادتوتوب میرزا اوقور ایردی مولانا بو ایشتین بغایت مباهی ایردی انداق ایشیتیلدی کیم
استراباد دا عالم دین اوتوبتور[5]

مولانا سعیدی مشهدلیغ ایردی دکاسه کرلیک صنعتی غه منسوب ایردی بو مطلع انینک دورکیم

ز بهر قطع هستی چیله از صد جای انگیزم
مگر یک لحظه با آن دلبر خود رای آمیزم

ایکی قافیه رعایت قیلیب دور فقیرغه سونغی بیتی مطلع دین یخشی راق کیلیب دورکیم

شبی بنشین و خندانی شراب بی حسابم ده
که نتوانم که تا روز حساب از جای برخیزم

هری دا فوت بولدی

مولانا میر[6] ارغون خیمه دوزلوق صنعتی غه منسوب ایردی وقدیمی ظرفا دین ایردی سایر
نظم لاردین* معما ایتورغه[7] کوپراک مایل ایردی[8] محمود اسمیغه بو معما انینک دورکیم

1Б غزلی T_1 غزل 2 Л کیلتوروب 3 Л توشتی 4 Л+ بیر فارسی
5*Л میرزا یاد توتوب دایم اوقور ایردی لار 6 Л رحلت قیلدی Б اوتتی БТ+ والله اعلم
7 P پر T_1- 8*Л معماغه

ای ز جام حسن سرخوش سوی مخموری ببین[1]
زانکه اشک خویش را پیوسته دارد[2] بر جبین

هری دا فوت بولدی

مولانا صدر[3] کاتب آشفته روزکارکیشی ایردی کوپراک اوقات اتراک* خدمتی دا بولور[4] ایردی لوندلیغ میسر بولسه ایردی نه شعردین یاد قیلور ایردی[5] نه خط دین جا غیرآنی انداق مغلوب قلیب[6] ایردی کیم اختیاری هیچ ایشدا یوق ایردی بو مطلع انینک دور کیم

هرگز دل ما را بغمی[7] شاد نکردی
کشتی دگران را و مرا یاد نکردی

هری دا فوت بولدی

مولانا ایازی[8] غریب شکل لیک کیشی ایردی اطواری و سوزی هم خواه نظم خواه نثر[9] غریب ایردی فقیر بیر مجلسدا[10] پل مالان دا آنی کوردوم[11] بیر انجمن دا بر قصیده سین اوقویدور ایردی هر بیت بنیاد قیلسه سوز[12] اسلوبیدین قافیه سین[13] ایتا بیرور ایردیم بغایت حیرت قیلدی اوج یلدین سونک[14] باغ سفید دا ینه بر مجلس دا بعینه اوشمونداق واقع بولدی اول ینه حیرت بنیاد قیلدی بورونغی مجلس اهلیدین[15] بو مجلس* دا[16] هم نیچه کیشی بار ایردی اندین سوردی لار کیم هرگز بو نوع کیشی کوروب موسین چون کوزیدا ضعف بار ایردی دیدی که کورمامیین مگر اوج ییل موندین بورون[17][18] اق

1 Л بوبین 2 Л دارم 3 Л حیدر 4 *P خدمتی غه بولوب 5 Л + و
6 Л قیلو 7 P بغم 8 P بازی 9 Л نثردا 10 Л مجلس 11 Л + کیم
12 Л اوز 13 $БT_1$ قافیه دین 14 $БT_1T_2$ 15 W اهلی دا 16 *W - 17 WБ 18 W -

پل مالان دا بر بکیت کوردوم اول هم[1] بو نوع شعبده بازلیق قیلدی مجلس اهلی کولوشتی لار[2] انینک اوزی اوچون ایتقان[3]* مشهور بیتی بو دور روز[4] بسی[5] خوب ایتیب دور

چادر شب خود زنگ مگس ریده ایازی
نی جامه* و نی کورته[6] و نی موزه[7] نمازی[8]

مدفنی معلوم ایرماس

مولانا انیسی کم بضاعت شاعر ایردی و متهم انکا ایردی کیم ایل نینک شعرینی اوزیکا باغلا* بو مطلع نی دیر ایردی کیم مین ایتیب مین[9]

گرچه میجوید دلم دایم وصال یار را
یار میجوید برغم من دل اغیار را

بو مطلع هر کیشی نینک بولسه محل مضایقه ایماس* قبری هری دا دور[10]

مولانا محمد آملی ظریف وش و نازک شیوه کیشی ایردی حضرت مولانا شرف الدین علی یزدی[11] قدس سره خدمتین کوب قیلیب ایردی و منظور نظر* بولوب ایردی[12] نظم* لاردین طبعی معما غه ملایم ایردی[13] بو یان اسمیغه بو معما انینک دور کیم

نجویم داد ازخوبان گل چهر
که خواهانم بمه رویان بی مهر

1 $PБT_1$ - 2 Л کولدی لار 3 + بیت 4* $WPГT_1T_2$ مشهوربیت دور Л متشهور دور
5 $WPБT_1T_2$ - 6 P قوطه 7 Б کرته 8 * Л نی موزه و نه کرته نمازی
9* WPT_2 بومطلع نی کیم Л بونی کیم 10 * $WPБT_1T_2$ -
11 $WPБT_1T_2$ - 12 *Б بولدی 13 Л -

قبری مشهد دا دور

مولانا کوثری بخارا دین دور[1] قبولیت لیق خوش صحبت شیرین کوی[*] و فصیح زبان و دانشمند[2] کیشی ایردی بیرکون حجره سیدا اوزیکا یاراشه طبخ[*] قیلا دور ایرمیش[3] موالی دین بیراو کیریب دور قزان آستیغه اوتون قویوبدور مولانا دیب دورکیم طبخ ایشی دا مدد قیلماکیم شریک بولورسین بو مطلع انینک دورکیم

درخیال پسته[*] خندان آن[4] بادام چشم
چشمهٔ خونیست چشم ماکه دارد نام چشم

هری دا فوت بولدی قبری خیابان باشیدا دور

سید مسلمی[5] اسفراین لیق دور ابدال وش یکیت ایردی اما بخشی طبعی بار ایردی بو مطلع انینک دورکیم

خال او نقد دلم از دیدهٔ روشن کشد
همچو دزدی کو متاع خانه از روزن کشد

قبری اسفراین دا دور

مولانا نظام طالب علم و فقیر کیشی ایردی خانقاه ملک دا بولور ایردی معما[*] فنی غه[6] کوب مشغول بولوق قیلور ایردی اسحاق[7] اسمی غه[*] بو معما انینک دورکیم[8]

---

1 WP بخارالیق دور 2 *WPБT_1T_2 - 3 *Л قیلور ایردی 4 *Л -
5 Л سلیمی 6 *W معاغه P معافنی دا 7 WPБ اسحق
8 *Л بخشی معما تیب دورکیم بو دورکیم

اوغلی هم شاعر دور اوزبیر دا ایلکای همانا کیم مولانا نینک مدفنی[1] نیشابور دا دور

مولانا بروجی مولانا سعد الدین کاشغری نینک مریدی دور نقشبندیه سلسله سیدین دور قالین مریدلاری بار ایردی اوزی شهر مسجد جامعیدا سلوک قیلور ایردی بسی طالب لارغه مرشد مقتدا ایردی گاهی نظم هم التفات قیلور ایردی بو مطلع انینک دورکیم

من عاشق و شوریده مستم چه توان کرد
دل داده و جان در کف دستم چه توان کرد

قبری اوزبیری یانیدا دور[2]

درویش نازکی[3] خراسان نینک آدمی زاده لاریدین ایردی اتاسی مشهد حکومتین[4] قیلیب ایردی اوزی سپاهی لیک ترکین توتوب درویش لیک[*] وادی سی کا توشوب[5] [*] کپنک پوش لوق شقی دا مشهد دا[6] گوشه اختیار قیلدی[7] و معاشی اوتکوبچه کیم گدالیغ قیلماغای ایلا[8] کینه سی بار ایردی زهی صاحب دولتی کیم اول ایردی

بیراوکیم[9] چیقتی ایلدین آگه اول دور
گدالیغ دین کیم آگه دورشه اول دور

القصه بو بخشی فارسی مطلع انینک دورکیم[10]

منم که نیست مرا جز بجام باده تفاخر
بداد ساقی گل چهره کاسه های پر اپر

---

1 Л قبری 2 *WPБT_1T_2 - 3 Л نازک 4 Б حکومتی نی 5 *WPБT_1T_2 6 W -
7 W قیلیب - 8 *Л ایردی کپنک پوش بورور ایردی داکر کوشه اختیار قیلیب بردی معاشی دتکوبچه گدالیق قیلماغای ایردی
9 Б بیراول 10 *WPT_1T_2 القصه بو انینک مطلعی دورکیم Б القصه بو مطلعی دور

سخاوان طایر بخشنده دانه

که از اقبال سازد آشیانه

قبری کویاکه[1] خیابان دا دور

مولانا یاری وزیرزاده ایردی اما درویش و آزاده ایردی فقر و نامرادلیغ دا[2] کوزیکا ضعف طاری بولدی انداق کیم نیمه نی[3] کوره آلماس بولدی و بلخ دا متوطن بولدی خوب طبعی بار ایردی بو مطلع انینک دورکیم

کسم نشان سرموی ازان دهان[4] ندهد

جنان بتنکم[5] ازین غم که کس نشان ندهد

بلخ دا عالم دین اوتتی[6] و قبری[7] اندا اوق دور[8]

خواجه احمد مجلّد خراسان نینک[9] شوخ طبع لاریدین ایردی اما بغایت خبیث شیوه[10] کیشی[11] ایردی متعین ایل دین آز قالمیش بولغای کیم اول نظم یا معما بیله هجو* یا هزل قیلماغای[12] مولانا[13] جرده اسمی غه بو معما* انینک هزل لاریدین دور[14]

خری کج کرده پالان سوی ده تاخت

چرا کاه ده از کاوان بپرداخت[15]

قبری هری دا دور

---

1 Л – 2 ЛT_2 نامرادلیغ 3 Л نیمه نی 4 Л دهن 5 Л T_2 تولم 6 Л – 7 Л T_2 هم + 8 ЛT_2 اندا دور 9 БT_1 خراسان ملکی نینک 10 WT_2 – 11 БT_1 = 12 P قیلماغان
12* T_2 قیلغان بولماغای 13 Б – 14* Л انینک ... دور 15 БT_1 بپرداخت

مولانا محمد نعمت آبادی پهلوان محمد سلمه الله خدمتی دا اول بقعه نینک امامی ایردی چون پهلوان مجلسیدا شعر و معما اهلی دایم بار ایردی لار[1]* اول داغی[2] معماغه عشق پیدا قیلدی و پهلوان بعضی ظرفاغه سپارش[3] قیلدی آز فرصتدا الحشی غینه[4] اورکانیب ایتا باشلادی اما بات[5] قضا[6] یتیب عالم دین اوتتی[7] فقیر معماغینه لارین[8] جمع قیلدورودوم[9] و کاکاهیمغه بو معما انینک دورکیم

آنچه کردی بر دل[10] از بیداد[11] کریا دارمش

کویم ار با کوه جانا[12] من بفریاد آرمش

کازرکاه کورستانیدا مدفون دور

سید عبدالحق[13] استرابادلیغ دور خوش طبع یکیت ایردی محاوره سی داغی خوب ایردی[14] خوچان ولایتی نینک قاضی سی ایشاک رشوه بیریب صدرآنی قاضی قیلغانغه بو قطعه سی مشهور دورکیم[15]

همی کشت در شهر شخصی خوچان

که قاضی شود صدر راضی نمیشد

بدادش خری رشوه و کشت قاضی

اگر خر نمی بود قاضی نمیشد

---

1 Л ایردی Б اولدی T_1 – 2 *Б – 3 Б سفارش 4 Б بخشی 5 Б وبات 6 WT_2 قضاسی 7 Л رحلت قیلدی 8 Л معمالارینی 9 Л – 10 Л –
11 Л ناشاد 12 T_2 جان 13 T_1 + عبدالله استرابادی
14 T_2 – Л + واخلاقی داغی مرغوب Б واخلاقی داغی خوب
15 * Л خوجان ولایتی نینک قاضی سی کیم قاضی بولور اوجون صدرغه بیرایشک بار ه رشوه بیریب دور ناصدر راضی بولوبتورکیم آنی قاضی قیلغای و سید بو قطعه نی دیب تورکیم

قبری کویا[1]* استراباد ولایتی دا دور[2]

مولانا[3] میر قرشی سمرقند دا بولور ایردی و بازار دا صحاف لیق[4] دوکانی بار ایردی
ظرفا اندا جمع بولور لار[5] ایردی و مولانا اوزین اول خیل غه استاد توتار ایردی* شکایت
یا بیدا بو مطلع انینک[6] دور کیم

نیست آیین محبت کردن از یاری گله
ورنه زان بد عهد میکردیم بسیاری گله

اول خطایی[7] تخلص قیلور ایردی و سمرقند دا اوق[8] عالم دین اوتتی[9]* مدفنی هم اندا اوق دور[10]

مولانا جوهری هم سمرقندلیغ دور صابونخانه مشرفی ایردی هم صابون خانه اشیکی دا
کوچه نینک اوتا سیدا اوزی اوچون حجره[11] غینه یاساب ایردی عروض بیلور ایردی
و سیر النبی[12] نظم قیلیب[13] ایردی* بو بیت[14] اندین دور کیم

فلک بسکه در موکبش تاخته
بهر ماه نعلی بیفنداخته

قبری[15] سمرقند دا دور

مولانا خاوری هم سمرقندلیغ دور و درزی کرلیک[16] کا منسوب ایردی بدیهه نی روان
ایتور ایردی* و طبعی خیلی شوخ ایردی[17] اول ترجیع بند[18] کیم بندی[19]* بو دور انینک دور کیم[20]

1 БT_1+ کره 2* W استراباد دادور 3 Л- 4 P صحایف لیق 5 Л بولور 6* Л
7 Б خطایی 8 Л- 9* Л رحلت قیلدی 10 ЛT_1T_2 قبری هم اندا دور 11 Л حجره
12 Л النبی نی 13 Л قیلور 14* Л بو بخشی فارسی بیت انینک دور کیم 15 Л + هم
16 Л+ خرده سی غه 17 Л وطبعی دا شوخ لوق بار 18 WPБT_1T_2 19 Б بیتی
WP+ انینک 20 WPБT_1T_2 بو دور کیم

می زند که بچوب و کاه بهشت
بازی بازی مرا بخواهد گشت

مطلع داغی انینک دور کیم

من که عمری بهوس پی روی دل کردم
عمر بگذشت و ندانم که چه حاصل کردم

قبری معلوم ایماس

مولانا حلوایی هم سمرقندلیغ دور* شکفته طبع لیق[1] یخشی چراغ لیق بیکیت ایردی شباب[2]
ایامیدا فوت بولدی عمری قیسقه اوچون سوزی نینک[3] شهرتی هم آز دور بو مطلع انینکدور کیم

زاهدا قبلهٔ ما ابروی دلدار اولی
تو و مسجد که ترا روی بدیوار اولی

قبری اوز ملکی دا دور

مولانا ریاضی سمرقندلیغ دور متکبر و معجب کیشی ایردی غزل نی بغایت خوب
ایتور ایردی جامع الفضایل و مقوی الدلایل کیشی ایردی و بیتی قلم بیلان خط نی خوب بیتر ایردی
و هم ملا و هم حافظ که قرآن مجید نی بیتی قرائت بیلان بیلور و اوقور ایردی و هم کاتب و هم
شاعر و هم معالی ایردی علوم فنیدا هیچ نمرسه آنغه مجهول قالماس ایردی
و معنی غه تخلصی دلیل دور کیم هر نمرسه کیم خیال قیلسه ایردی ایتور ایردی و دیر ایردی

1* Б شکفته طبع + بیکت ایردی 2 Л شـ بی
3 WP سوزی P+ هم

ده باغلار ایردی وخوب تصنیف قیلور ایردی علم موسیقی دا ادوار ونجوم واستخراج
رمل وغیر ذلک هیچ نیمرسه دین بی نصیب ایماس ایردی بو غزا مطلع انینک دور[1]

ستاره ایست در گوش آن هلال ابرو
زروی حسن بخورشید میزند پهلو

ایکی مصراع[2] ارا سیدا ربط جهتی دین بیرکه لفظی کیراک فقیر انکا دیدیم که بو نوع یخشی راق بولغای کیم[3]

زروی حسن در گوش آن هلال ابرو
ستاره ایست که با مهر میزند پهلو

انصاف یوزیدین کیراک که مسلّم توتسه ایردی جدل بنیاد قیلدی[4] فقیر ساکت بولدوم اوز یارانلاری تلاشتی لار* هم قبول قیلمادی[5] سمرقندا فوت بولدی

مولانا صفایی اندجانلیق دور ساده بیکیت ایردی اما ساده یوزلوک بیکیت لار صحبتی غه مشعوف ایردی طبعیدین گاه گاه[6] رنگین کینه[7] نیمه لار[8] باش اورار ایردی که[9] اوز ساده یعنی منافی سی ایردی* اول جمله دین بو بیت انینک دور کیم[10]

می نماید گاه جولان نعل شبرنگت بچشم
چون مه نو کز نظر سازند هردم غایبش

Б- 1* WPБГ$_1$Т$_2$ هم سمرقندلیغ دور و بدخلق و معجب کیشی ایردی بعضی غزل لاری یخشی توشار ایردی بو مطلع انینک دور کیم
2 Л مصرعی 3 Л ایکین 4 W قیلیب 5* WБГ$_1$Т$_2$- 6 Л- 7 Л رنگین
8 Л کلمات لار و الفاظ لار 9 Л اول 10* Л بو یخشی بیت انینک دور کیم

سمرقندا[1] فوت بولدی[2]

مولانا یوسف بدیعی تخلص قیلور ایردی اول هم اندجان دین دور[3]* مولانا صفایی[4] بیله بولور ایردی فقیر تحصیل اوچون سمرقند غه بارغاندا اول[5] اندجان دین کیلدی واندا فقیر بیله بولور ایردی صغر سن جهتی دین شعریدا خاملیق بولسه فقیر[6]* اصلاح قیلور ایردیم[7] بات[8] بزرگ منش ومتصور بیکیت بولدی وخراسان غه کیلیب کوب صلاحیت لار[9] هم کسب قیلدی مقیردین اوزکا کیشی انینگ شعریدا سوز ایتا آلماس ایردی عجبی جهنیدین[10] شوخ لار آتی[11] یوسف صفائی دیرلار ایردی اول تغییر جهتی دین بحال بولور ایردی اما یخشی صحبتی بار ایردی وکوپراک صنف[12] شعرنی یخشی ایتور ایردی وعروض بیلور ایردی بو مطلع انینک دور کیم

گر بدین آب وهوا کوبت بود منزلگهم
نی زلال خضر باید نی دم روح اللّهم

مرآت الصفا قصیده سی تتبعی دا بو بیتی[13] یخشی واقع بولوب تورکیم

در مقصود جویان مجمع البحرین شد صوفی
که بحری در برست از چشمهٔ هر چشم گریانش

معما رساله سی بتیب انداکوب ایش قیلیب تور منصور اسمیغه* بو معما انینک دور کیم[14]

---

1 P سمرقند ... ملکی دا 2* Л قبری سمرقند دا دور 3 W ایردی 4* Л - 5 W
صلاحیت 6 WPБГ$_1$Т$_2$- 7* WБГ$_1$Т$_2$ اصلاح قیلور ایردی 8 Л متکبر 9 W
10 Л عجبی دین 11 WPБГ$_1$Т$_2$- 12 Л صفت 13 Л+ بغایت 14* Л دیب تور

مرا زان شد منور خانهٔ چشم
که آمد دوست در کاشانهٔ چشم

سرخس دا فوت بولدی مزاری[1] حضرت شیخ لقمان خانقاهی دا دور

مولانا خاکی کوسودین دور خواجه گوسوی قدس سره خدمتی دا بولور ایردی درویش کیشی ایردی شعر هم ایتور ایردی* بو مطلع اننگ دورکیم[2]

نیازمند تویم ای بناز پرورده[3]
ترا زمانه عجب دلنواز پرورده

مولانا لطفی * علیه الرحمه[4] اوز زمانی نینگ ملک الکلامی ایردی فارسی و ترکی دا نظری یوق ایردی اما ترکی دا[5] شهرتی کوپراک ایردی و ترکچه دیوانی هم[6] مشهور دور و متعذر الجواب مطلع لاری بار اول جمله دین بیری بو دورکیم

نازک لوک[7] ایچره بیلی چه یوق تار گیسویی
اوز حدینی بیلیب بیلی دین اولتورور قویی

ینه بیری بوکیم[8]
صید ایتی دلبریم منی آشفته ساچ دین
سالدی کمند بوینومه ایکی قولاچ دین

و مولانا نینگ ظفرنامه ترجمه سیدا[9] ایکی مینگ بیت دین آرتوق راق[10] مثنوی سی بار بیاض غه

1 Л قبری 2* Л اما بو بخشی بیت اننگ دورکیم 3 W Л نیاز 4* W- 5 Л شهردا + ترکی
6 W- 7 Б بار 8* Л ینه بیر بخشی ترکچه مطلعی بو دورکیم Б ینه بیر مطلعی داغی بو دورکیم
9 РБT_1 + اون 10 Л ارتوق

نارماغان[1] اوجون شهرت توتمادی ولیکن فارسی دا قصیده گوی استادلاردین کوپی نینگ مشکل شعرلاریغه جواب ایتیب دور* و بخشی ایتیب[2] دور توقسان توقوز یاشادی[3] آخر عمریدا ردیف آفتاب شعر ایتی کیم زمان شعراسی بارچه تتبع قیلدیلار هیچ قایسی مطلعنی[4] اونداق ایتا آلمادیلار* و اول مطلع بو دورکیم[5]

ای ز زلف شب مثالت سایه پرور آفتاب
شام زلفت را بجای ماه در بر آفتاب

* دا اوتار وقتیدا[6] بو غزل مطلعینی[7] توکاتمای دور[8] ایردی وصیت قیلدی[9] کیم حضرت مخدومی نورا توکا[10] تیب اوز دیوان لاریدا ببیتیسون لار اول حضرت هم توکاتیب اوز دیوان لاریدا بیتی دیلار اول مطلع بو دورکیم

گر کار دل عاشق با کافر چین افتد
به زانکه ببدخویی بی مهر چنین افتد

مولانا یکیت لیک دا علوم ظاهرنی[11] تکمیل قیلغانیدین[12] سونکرا مولانا شهاب الدین خیابانی علیه الرحمه قاشیدا صوفیه طریقیدا هم سلوک قیلغان دور عزیز و متبرک کیشی ایردی بو فقیر[13] بارهسیدا کوب فاتحه لار اوقوب دور لار امیداول کیم چون درویش کیشی ایردی بعضی مستجاب بولمیش بولغای مولانا نینگ قبری شهر نواحی سیداکه کنارداکیم اوز مسکنی ایردی اندا دور

مولانا یقینی[14] تندراق مشرب لیق کیشی ایردی ترکی و فارسی شعر ایتور ایردی ترکچه سیدین

1 Л یازماغان 2 Л و بغایت بخشی هم دیب تور БT_2- 3 Л یاشی دا
Б یاشلادی 4 W مطلع ЛT_1 - 5* Л آخر عمر وفات قیلور وقتی دا 6* Л اننگ مطلعی بو دورکیم
7 WPT_2 مطلعین 8* WPБT_1 توکماتمای 9 Л قیلغان دور 10 T_2-
11 T_2 ظاهرین 12 Л قیلغان دور 13 Л فقیرنینگ 14 Л یقین

مولانا مقیمی هری لیک ایردی درویش مشرب کیشی ایردی صوفیه اصطلاحاتیدین[1] هم وقوفی بار ایردی بو طایفه اصطلاحاتیغه موافق چون[2] ترکی گوی ایردی ترکچه[3] ترجیعی[4] اتیب تورکیم* خیلی چاشنی‌سی[5] بار انینک[6] بندی بو بیت دورکیم[7]

سین سین اصل وجود هر موجود
سن دین اوزکا وجودقه نی[8] وجود

*قبری هری دا دور[9]

مولانا کمالی بلخ دین[10] دور کوه صاف دا بولور ایردی ترکی گوی دور انینک نظمی[11] مهمول نواحی دا خلایق[12] ارا سیدا خالی از شهرت ایماس ایردی[13] بو مطلع انینک دورکیم

ایرنینک قولی دور نیشکر ای جان بیلی باغلیق
کل داغی یوزونک بنده سیدور تونی یاغلیق

*قبری کوه صاف دا دور[14]

مولانا لطیفی انینک نی یرلیک ایکانی معلوم بولمادی اما موذاق دیرلارکیم طبعی خیلی شوخ ایکان دور کیچیک یاشیدا فوت بولدی سوزی آز قالیب تور[15] بو مطلع انینک دورکیم

که[16] آقار که[17] تا مار لبینک شکری
بیز کا تیکماس موهیچ آقار تاماری

---

1 Л اصطلاحاتیدین 2 Л اوچون 3 W- 4 Л ترجیع بند 5 Л چاشنی 6 Л- 7 *Л-
8 Л نه 9 *WPБT_1T_2 10 БT_1 بلخ لیق دور 11 Л- 12 W خلق
13 Л + بارچه بیر ایردی 14 *W- 15 T_1 + اما 16 WT_1 کاه 17 T_1 کاه

*بو مطلعین کوب مباهات بیله اوقور ایردی کیم[1]

آه کیم جانیمغه یتیم یار نادان ایلکیدین
داد وفریاد اول جفاجی آفت جان ایلکیدین

*اما فارسی دین بو مطلعی یامان واقع بولمایدورکیم[2]

صبحی که دم بمهر زندک[3] نفس تویی
نخلی که بر نخورد ازان هیچکس تویی

آخردمی دا بی ادبانه سوزلاردین توبه قیلیب[4] اهل صلاح طریقی بیله کیچدی امیدا اولکیم معفو[5] بولمیش بولغای قبری دره دوبرارندا دور[6]

مولانا اتایی بلخ دا بولور ایردی اسماعیل اتا فرزندلاریدین دور درویش وش وخوش خلق ومنبسط کیشی ایردی ترکی گوی ایردی* اوز زمانیدا[7] شعری اتراک اراسی دا کوب شهرت توتی و بو مطلع انینک دورکیم

اول صنم کیم سو قیراغیدا[8] پری دیک اولتورور
غایت نازک لوکیدین سو بیله یوتسه بولور

قافیه‌سی دا عیب غینه‌سی بار اما مولانا کوب[9] ترکانه اتوارلیق قافیه احتیاطیغه مقید ایماس ایردی قبری بلخ نواحی‌سی دا دور

1*Л بو مطلعنی مباهات بیلان اوقور ایردی اوزکا بیت لارکا کورا مطلع بو دور
2 *Л* فارسی دا هم بو مطلع نی بخشی دیب تور 3 Л زند 4 Л بو 5 Л مغفور
6 T_2 براندا دور 7 * Л 8 WT_2 یاقاسی دا 9 Л-

اکرچه ترکانه دور قابلی نینک* شوخ طبع لیغی معلوم بولور[1] قبری معلوم ایماس کیم قایدا دور

مولانا سکاکی ما وراء النهر دین دور سمرقند اهلی[2] انکا کوب معتقد دورلار و بغایت تعریفین قیلورلار اما فقیر سمرقندda ایرکاندا[3] معرف لاریدین هرنیچه تفحص قیلدیم کیم انینک نتایج طبعیدین بیرار نیمه انکلامین تعریف قیلغانلاریچه نیمه ظاهر بولمادی

بارچه دین قالسه لار سوزلاری بو دورکیم مولانا لطفی نینک[4] بارچه یخشی شعرلاری انینک دور دیرکیم[5] ا[و] غورلاب اوز آتیغه قیلیب دور اول یرلاردا[6] بو نوع اوخشاشی یوق مزه سیز مکاره لار[7] کاهی واقع بولور باری بعضی سی تعریف قیلیب کیم اوقورلار بو مطلعنی انکا اسناد قیلورلار کیم

نی نازبونی شیوه دورای جادو کوزلوک شوخ شنک
کبک دری طاوس دا یوق البته بو رفتار و رنک[8]

قبری هم اول ساری[9] دور

میرزا حاجی سُغدی[10] هم سمرقندلیغ دور و اول ملک نینک آدمی زاده لاریدین دور اکرچه بعضی محلدا غریب نیمه لار[11] طبعی دین باش اورار ایردی* بو بیتی دا خیلی سوز رنکی و چاشنی سی بارکیم[12]

اوخشاتتی قامتینک غه صنوبرنی باغبان
بیچاره بیلماس اریمیش الف دین تایاغنی

بو غینه مثل[13] نی یخشی غینه[14] باغلاغان اوچون امید اولکیم تینکری تعالی انکا رحمت قیلمیش بولغای

1* Л شوخ طبع لیغی غه دلالت قیلور Б شوخ لیق معلوم بولور 2 Л ایلی 3 Л بارغاندا
4 Л - 5 Л مولانا نینک 6 Б بیردا 7 Л مکاره لار 8 Б نبک T₁ رنک
9 P + 10 P سوغدی اوق 11 P نیم لار 12* Л بو بیتنی خوب دیب تور 13 P مثل Л غزلنی 14 Л یخشی

قبری هم اوز ملکی دا دور

امیر سعید بیک خوارزم لیغ دور طبعی نینک نی مقدار قوت* و لطافتی بار ایرکانین[1] شعریدین بیلسه بولور اوتوغان بیلکای بو مطلع انینک دورکیم

مارا درین دیار توئی دلنواز و بس
داریم از تو گوشه چشمی[2] نیاز و بس

قبری مرودا خواجه یوسف همدانی قدس سره جواریدا دور[3]

پهلوان حسین دیوانه تخلص[4] قیلور ایردی فی الواقع ابدال وش و بغایت ایچکوچی کیشی ایردی اما نامرادلیغی هم بار ایردی چون خالی از لطف طبع[5] ایماس ایردی[6] نظم هم[7] ایتور ایردی بو مطلع انینک دورکیم

طوبی مثال سرو و شمشاد قامتی
** من وصف قامت* تو چکویم قیامتی[8]

تراباغ دا مقتول بولدی

مولانا صانعی باخرزدین دور مثنوی کوپ راک ایتور ایردی حضرت مخدومی نوراً تعریفیدا بیر مثنوی دا بو نوع ایکی بیت دیب دورکیم

بتو هرکه او دعوی میکند
چه دعویست بی معنی میکند

---

1 P ایرکانی 1* Л لطافتین 2 PЛ چشم 3* P -
4 Б 5 P طبعی Л - 6 Л خوب 7 Л + لار 8* W - 8** P -

* ترا میوه شیرین و او راست تلخ[1]
جو سیب سمرقند و آلوی بلخ

وزیر ایردی ظلم و بدنفس لیق جهتی دین پادشاه سیاستی غه گرفتار بولدی و مقتول بولدی، قبری اوزکنتی دا[2] زره دا دور

خواجه مسیّب[3] اندین عجب راق کیشی ایردی اول داغی وزارت بجود لیغیدین مسلمانلر غه عجب ظلم لار قیلور غه بیل باغلاب ایردی کیم قضا دیوانی دین بی واسطه سیاستقه مستوجب بولوب[4] دایل انینک شرّیدین خلاص بولدیلار قبری هم اوزدلاتی دا[5] دور بو مطلع انینک دور کیم

گذشت عمر وز غفلت[6]* من آنچنان مستم
که هیچ توبه نکردم که باز نشکستم

** **مولانا بلال** ندیم شیوه و شیرین گوی کیشی ایردی* ترکی و فارسی شعرنی بخشی ایتور ایردی[7] بو ترکی[8] مطلع انینک دور کیم

جان و کونگلومنی جفا اوتی بیله کوید وردینگیز
او یله کیم کول[10] بولدوم[9] و مندین کونگل تیندوردنگیز[11]

هریدا فوت بولدی و قبری خواجهٔ طاق گورستانیدا دور

میرسعید ایل اراسی دا کابلی لقبی بیله مشهور دور فقیرغه طغایی بولور بخشی[12] طبعی بار ایردی[13] ترکچه کا میلی کوپراک[14] ایردی بو تویوق انینک دور کیم

---

1 Л ترا میوه شیرین واو ترا است تلخ 2 P کنتی 3 Б سیف 4 Л بولدی 5 W اوی دا
P دیار بیکا 6 *P در 7 *W- 8 Л ترکچه 9 WБT₁T₂ ایله کیم
10 Б اول 11 **P- 12 P ما بار Л طبع 13 P مثلی 14 Л+ بار

ای محب لار بیتسه نکیز کر یازه سیز
گل ایاغیندا[1] خماری یازه سیز
گر من اولسام تربتیم نینگ تاشی غه
کشتهٔ بیر شوخ ایرور دیب یازه سیز

* سلطان ابوسعید میرزا ایلکی[2] دا سرخس قورغانیدا شهید بولدی قبری[3] شهر دا دور[4]

محمد علی غریبی تخلص قیلور ایردی اول هم فقیرغه طغایی بولور ایردی میرسعید کابلی نینگ اینیسی دور خوش محاوره خوش خلق* و خوش طبع[5] و دردمند یکیت ایردی کوپراک[6] ساز لارنی بخشی چالار ایردی ادنی و اصولی خوب ایردی موسیقی علمی دین[7] هم خبردار ایردی خطوطنی خوب بیتر ایردی اگرچه بو فقیرنینگ توم و خیلی سلطان صاحب قران نینگ باری* قول لاری و مورثی بنده لاری دور لار[8] اما بو[9] مذکور بولغان صلاحیت لار جهتی دین اول حضرت نینگ التفاتی و عنایتی* انینک بیله اوزکالاردین[10] کوپراک ایردی بو ترکچه مطلع انینک دور کیم

دردحالیمدین اگر غافل[11] اگر آگاه[12] ایسانگ
* هیچ غمیم یوق سن منگا گر دلبر دلخواه ایسانگ[13]

بو فارسی مطلع هم انینک دور کیم

چشم بیمار تو هردم ناتوانم میکند
لعل جان بخش تو جانا قصد جانم میکند

---

1 P اداقیندا Л ایاغی دا 2 *Л- 3 Л+ هری 4 Л شهریدا دور 5 *W- 6 P خوب
7 Л- 8 Б پناه لاری دور 8 *Л قل لاری دین دور لار 9 P- 10 *Л انکا 11 Л عاقل
12 دگر 13 *WPT₁T₂ هیچ غم (غمیم W) یوق گر منگا سین دلبر و دلخواه ایسانگ

سلطان صاحب قران خدمتیدا[1] غریب لیق[2] اختیار قیلیب سمرقندداقالغاندا[3] اغاسی نینک قاتلی آنی* شهادت مرتبه سی غه یتکوردی[4]

درویش بیک میرزا علی اولیکو تیمور اوغلی دور[5] نسبی خود عالم اهلی غه ظاهر دور حسبی جانبی دین هم نسب چه شریف بار ایردی حسب و نسب بیله آراسته یکیت ایردی وطبعی داغی بغایت خوب ایردی بو[6] مطلع اینک دورکیم

بهمین[7] بقبر شهیدت که کشتهٔ ستم است
کز آتش دل و از ناوک تو اتش علم است

ابنای جنسیدا انداق کیشی یوق ایردی حیف[8] ویوز[9] حیف که تاشکند[10] یوردشی دا* صایع بولغانلار آراسی دا تلف بولدی جون[11] فنا سیلابیغه غریق بولدی قبری متعین[12] ایرماس

میرزا بیک[13] انسانیت وخوش اخلاق لیق دا خراسان وسمرقند ملکی دا یکانه ایردی طبع وفهم واتار[14] وتوتاردا بو ایکی ملک یکیت لاری اراسی دا سرامد زمانه[15] ذهنی* دقت ومعانی نقودیدین غنی ایردی وطبعی بو[16] نوع تعریف لاردین مستغنی بو مطلع اینک دورکیم

کوزونک نی بلا قرا بولو بتور
کیم جانغه قرا بلا بولو بتور

ذو القافیتین دور و قافیه لاری طرد عکس کیم جواب ایتماق بو فقیر قاشیدا محالات دین دور

1 Л خدمتی دین 2 P غریب لیغی 3 Л قیلغاندا 4 Л* مقتول قیلدی 5 Л اوغلی بولور
6 Л + فارسی 7 ЛТ$_1$Т$_2$ بو بین 8 Б هزار 9 PБ + اندین 10P تاش 11 Л –
12W معلوم 13Б+ علی 14 W – 15 Л + ایردی + زمان 16* Л –

اگرچه اینک تیلی کا بو نوع ابیات کوب اوتار ایردی[1] اما هرگز پروا قیلیب بیر بیردا بیتیماس ایردی بو[2] مطلعین[3] فقیر توکاتیب اینک یادکاری[4] دیواندا[5] بتیب مین حیف ویوز حیف ودریغ ویوز مینک دریغ کیم حیات چشمه سی دین سیراب بولمادی وعمری* نخلی میوه سی دین[6] بر بیمادی مزاری سمرقند محفوظه سیدا احمد حاجی[7] بیک سلمه الله مدرسه سی دا متعین مدفن لاریدور مکانی روضهٔ* جنان ورو حیغه فردوس اعلی دا مکان[8] بولسون

سید حسن اردشیر بو فقیرغه اتا مثابه سی دا ایردی* انداقکیم میرزا بیک فرزند مثابه سیدا ایردی[9] هم انکا وهم[10] فقیرغه بو[11] فقیر ترک وسارت[12] اراسی دا اندین تمام راق کیشی کورمایدورمین یکیت لیکدا ظاهر علومین کسب* قیلیب ایردی*[13] اما فقر جانبی غالب ایردی[14] تصوف داطبعی[15] خوب ایردی سلاطین[16] تربیتی حضوریغه بولدی لار اوزین یراق تارتتی ولیکن سلطان صاحبقران خلق ولطف مفرط بیله ایش اراسی غه کیوردی واولوغ تربیت لار قیلدی ومیلی بالطبع فقر ساری غالب[17] ایردی عاقبت همول جانب نی اختیار قیلدی وحضرت مولانا محمد تبادکانی قدس سره* خدمتی داکیم[18] مرشد زمان ایردی وذکری اوتتی[19] سلوک اختیار قیلیب اربعین لار چیقاریب کوب مقاصد معنوی حاصل قیلدی ایکالاسی تیل بیله کاهی نظم ایتور ایردی رندلیغی چاغیدا وتاقی رند[20] وخراباتی لارنینک مجمعی ایردی وبو اشینی کیشی اندین یخشیراق قیلمادی اول وقت دا بو قطعه نی دیب ایردی کیم

چه خوش باشد صبوحی با دلارام
لبالب از قدح دم درکشیدن

1 Л – 2P 3Б مطلعی 4 Б یادکاری دور 5Б دیوانیدا 6*W نخلی دین 7P – 8 *W–
9 *Л– 10P + بو 11Б , 12Л تاجیک 13W قیلدی 14*P– 15Л–
16W + اینک 17P غایب 18 *Л– 19Л + الار خدمتی دا 20W رندلار

چو غنچه هر دو در یک پیرهن تنگ

بهم پیچیده دم درهم کشیدن

اما تقوی و زهد چاغیدا بو ترکچه[1] بیت[2] هم انینگ[3] دورکیم

الهی نور عرفان دین کونکلگا بیر صفا بیرگیل

که عصیان ظلمتی ایچرا خراب احوال و حیران دور[4]

مبارک مرقدی میان دوجوی دا کازرگاه یولیدا اوز اتاسی حظیره سی* ایچیدا اکنبدی دا ایردی عزیزلار
حظیره سیغه نقل قیلیلدی[5]

* ایکینچی مجلس نینگ اختتامی بو لطافت آمین اعزه غه و بو بلاغت تزیین اجله
غه کیم طبع لاری نتیجه سی دین عالم اهلی خوش حال و ذهن لاری باده سیدین خاطرلاری ساغری[6]
مالامال دور تینگری[7] باغ رضوانی نی مقام قیلسون و روضهٔ جنان دا آرام بیرسون و سلطان
صاحب قران روزگاریغه زو حلاریدین مدد و فیض بی عدد یتکورسون[8]

* شاهی کیم ایر در سپهر مقدارلیغی

تو فراق ارا خصم باعث و خوارلیغی

تا بسون بولار ارواحی مدد کارلیغی

هر ایشته که بولسه[9] تینگری نینگ یارلیغی[10]

---

1 Л , 2 Л- 3 W- 4 P نادان دور 5* ЛT_1 ایچیدا اکنبدی دا دورا
6 Л ساغرلاری 7 Л+ تعالی الارغه 8 Л+ آمین یارب العالمین
9 WP تیلسا 10* БT_1-

اوچونچی مجلس

الار ذکر[1] یدا کیم حالا زمان صحایفی دا معانی ابکاری[2] الارنینگ
دقیق طبع لاری حله باف لیغی دین نظم لباسی کییادور و نظم لباسی
الارنینگ عمیق ذهن لاری موی شکاف لیغیدین[3] صنعت[4] و سلاست
نقش و نگاری[5] تاپادور کیم بعضی نینگ ملازمتیغه مشرف و سربلند و بعضی[6]
نینگ مصاحبتی دین خشنود و بهره مند دور بیز

اول جمله دین[7] قویاشی که رای عالم آرایی بیله* بو زمان مباهی[8]* و اهل[9] زمانغه شرف نامتناهی میسر
دور و دریایی که[10] طبع گوهرزایی بیله[11] بو[12] دوران[13] جیبی[14] گوهردین تولا و دوران اهلی قوینی و اتاگی
جواهردین[15] مملو بولادور حضرت مخدومی شیخ الاسلامی
مولانا نورالدین[16] عبدالرحمن جامی[17] مدظله[18] دور کیم تا جهان بولغای[19] الارنینگ یا رو
خاطرلاری نینگ نتایجی جهان اهلی دین کم بولماسون و تا سپهر ادیورلکای الارنینگ آچوق کونگل
لاری[20] فوایدی دوران خلایقی دین اوکسولماسون[21] چون بو مختصر دا مذکور بولغان جماعت نینگ رئیس
و رئیسی اول ذات نفیس[22] دور بو رساله دا مسطور بولغان[23] گروه نینگ مقتداسی و پیشواسی اول گوهر
یکتا دور مبارک اسم لاری بو اوراق[24]* دا ثبت بولور دین گزیره[25] و یا زیلماسه[26] دلپذیر ایرماس

---

1 Б اونلار 2WЛ ابکارلاری 3Б موشکاف لیغی دین 4 Л صنعت 5 WЛ نگار
6 Л سربلند دوربیز 7P جماعت دین 8*P یوز تومن مباهی دا 9 P اول 10 P گوهر
11P زاتی 12 Л- 13T_2 و 14P جهتی 15Л گوهردین 16 W- 17W اجامی 18P+ عالی 19Л ایر ورلکای
20WT_2 کونگلی 21Л کم بولماسون 22 Л شریف دور 23WT_2 مذکور 24 Л اوراق 25 *Л- 26T_1-

و ذهن نموداری اندین کوب ظاهر وحمیده اخلاق و پسندیده معاش اطواریدین باهر[1] ایردی سلطان ابوسعید میرزا خدمتی غه توشوب مخصوص ملازم بولدی و اشعاری ایل ارا سیدا شهرت توتتی وحالا یکیرمی یل دین آرتوق راق[2] دورکیم سلطان صاحبقران ملازمتی دا دور[3] و رفیع مناصب و اعلی مراتب غه مشرف دور[4] انداق کیم[5] ملک و مال بلکه سلطنت نینک بارچه* مصلحت[6] دا[7] احوالیغه[8] مشارالیه و معتمد علیه و امارت زیلوچه سیدا[9] ساکن و تقرب مسندیدا متمکن دورکیم[10] هیچ[11] نا ملایم امرغه منسوب و و ناشایسته عیب غه مطعون و معیوب ایماس و بو دولت دا انداق که انتظام حالی بیبک[12] بولدی نظمی احوالی داغی اوج توتتی و بوعیدیه* قصیده[13] سی نینک مطلعی یخشی واقع بولوبتور کیم[14]

تنکرا ایدل که دگر بار[15] بصد زیب جمال
گردن شاهد عیدست در آغوش هلال

و بو غزل[16] مطلعی هم اننک دورکیم

دل چو شکسته[17] مکش عاشق خسته حال را
سنک ستم چه میزنی مرغ شکسته بال را

* بو مطلعی هم یامان واقع بولماپدور

هرزه مانم قامتش در ناله زار آورد
ترسم این نخل بلا دیوانگی بار آورد[18]

---

1 PЛT ماهر 2 Л آرتق 3 Л- 4 WT مشرف ایردی 5 P- 6 P-Л مصلحتی T_1 مصلحت قه 7 T_1- 8 *WT_2 احوال و مصلحتی غه 9 Л مسندیدا 10 ЛT_1- 11 WT_1+ کیم 12 P- 13 *Б- 14 Л+ ادبیت بو دور 15 Л باز 16 Л- 17 P + شد 18 WБT_1 T_2-

ایردی[1] جرأت بولدی چون الارلطایفی[2] نظمی اندین کوپراک دورکیم حاجت بولغای کیم بعضی بیتیلکای یا ایلکا معلوم بولسون دیب. بیرآری ثبت ایتیلکای کیم کتب لاری نینک آتین بیتیلسا بو اوراق دا آثار و مصنفات لاری در[3] لاری ذکرین[4] قیلیلسا گردون* بحرنی[5] اندین تاشار لاجرم چون بو معنی بیلیلور[6] دعا بیله ختم قیلیلور رباعی

یارب بو معانی دُری نینک عمانی
بو دانش و فضل گوهری نینک کانی
کیم ایلادینک آنی* عالم اهلی[7] جانی
عالم اهلی غا بوجان نی توت ارزانی

طرفه بوکیم خواجه محمد[8] تا یادی کیم بیر قرن[9] اول حضرت نینک مخصوص ملازمی ایردی نظم لاریدین بیر بیت بیلماس و بیلسه هم نظم ایماس و نثر لاریدین بیر نکته فهم قیلماس و قیلسه هم مقصود غه موافق دیماس بارک الله کمال قابلیت مونجه اوق[10] بولغای* اول حضرت یل لار انینک[11] بدخوی لوغین[12] کوروب سینکوروب دورلار و اوزلاریکا[13] کیلتوروبایدورلار و الارنینک بو حالیغه صادق کیلور اول بیت کیم[14]

ره روان بارکش را سهل دان آشام قهر
در دهان ناقه خار خشک خرمای ترست[15]

امیر شیخم سهیلی* خراسان ملکی نینک[16] متعین ایلیدین دور[17] کیچیک یاشیدین طبع آثاری

---

1 P+ بو سبب دین 2 Л الطایفی 3 W در لاری نینک 4 W ذکر 5 *Л بحریدین
6 Л+ اهل فضل ارا 7 *WЛ اهل عالم 8 WP محمود 9 P- 10 PБT_1 11 P-
12 WP بدخوی لیغی نی 13 Л اوزلاری 14 W بو 15 *БT_1-
16 Л ملک نینک 17 *T_1 سهیلی تخلص قیلغان اوچون شیخم سهیلی دیبه لار

ویلی و مجنون مثنوی سیدالیلی نینک خسته لیغی تعریفیدا* [1] بو بیت هم انینک دورکیم

کوی زنخش زحال کشته

مانندهٔ سیب سال کشته

اگرچه ترکچه شعرغه مشغول لوق آز قیلورایردی اما بو مطلع انینک دورکیم

زهد اهلی تسبیح دیب حیران قالورا و باشارا

رشتهٔ جسم آنی کورسه قطره قطره یاشارا

اوّل دین آخرغه چه فقیر بیله التفاتی و اتحادی کوب اوجون موندین آرتوق تعریفین [2] قیلیلسه [3] اوزونی تعریف قیلغاندیک بولوردین قورقوب اختصار قیلیلدی [4] عاقبتی خیر بولسون

مولانا سیفی بخارالیغ دور آندین شهرغه [5] کیلدی و اکثر [6] متداولاتنی کوردی و تحصیل اثناسی

دا نظم غه مشغول ایردی [7] انداق که شعری شهرت توتدی [8] و مثل طریقین بغایت [9] بخشی ایتی [10] بو مطلع انینک دورکیم

دلا وصف میان نازک جانان من کفتی

نکو رفتی حدیثی از میان جان من کفتی

و صنعت حرفه اهلی اوجون هم کوب لطایف [11] نظم [12, 13*] قیلیب تور و اول طریق دا [14] مخترع دور بو بیت اول جمله دین دورکیم

بت پرداز کرم کو بکسان میسازد

هیچ با حال من خسته نمی پردازد

1 * Б 2 W P Б $T_1 T_2$ تعریف 3 P قیلسام Л قیلسا 4 P قیلدی

تابتی 8 P 5 Л هرکا شهرغه 6 Л + کتب 7 Л بولدی Б اولدی

9 Л - 10 Л ایتار + ایردی 11 Л - 12 Л T_2 لطافت لیق 13 Л نظم لار

14 * Л ایتیب دورکه عدیم الجواب دور و بو وادی دا

* معما فنی دا هم رساله [1] بتیب دور و قبول اسمیغه بو معما انینک دوردورکیم

بس که دل هردم بسوی زلف جانان میشود

تا دل خود جمع میسازم پریشان میشود

مولانا هشیار لیغ دا بسی آدمی وش و حیا و ادب لیغ یکیت دور [2] اما سرخوش لوقدا اوزکا ماهیت

بولور [3] بلکه رسوانیمه بولور ایردی بو اوجور دا* توبه غه توفیق [4] بولدی امید اولکیم استقامت تا هم موفق بولغای [5]

* مولانا آصفی [6] آتاسی پادشاه زمان نینک وزارت دیوانیدا [7] مهر باسیب دور و اوزی نینک

طبعی تعریف قیلغوچه بار و حافظه سی داغی بغایت خوب دور امانی* طبعین ایلیکا بویوروری حافظه

سین [8] یتیم وش لیک و رعنا صفت لیق و خودرای لیق و خودآرای لیق بیله اوقاتین ضایع قیلور

تونوع غریب صفاتی کوبدورکه اکر دیسه [9] سوزا اوزالور مطلقا پند پذیر ایرماس بو جهت تین بغایت [10]

پریشاندور بخشی ابیاتی بار [11*] اما بو مطلعی مشهور دورکیم [12]

* زنخت دردمی [13] محتسب زد یر کذشت

رسیده بود بلائی ولی بخیر کذشت [14]

تورکچه مطلع هم انینک دورکیم

* یونه بلالار کوردوم [15] اول آرام جاندین کوریادیم

ایکی کوزوم دین یمانلیق کوردوم آندین کوریادیم

1 * W P T_2 معما دا هم رساله Б معما رساله سی هم 2 Б کیشی ایردی 3 P Б $T_1 T_2$ - 4 P Л موفق

5 * Б - 6 * Л - 7 P Л Б دیوانی غه 8 * Л طبعین و حافظه سین ایلیکا بویورورسنی

9 W P $T_1 T_2$ ایتسا Б ایتیلسا 10 Л بسی 11 * Л ابیات لاری 12 * W بو مطلع انینک دورکیم

Л - 13 T_2 جسم 14 * Л - 15 * W Л Б بو بلالار کوزدین

بهمن آتیغه* بو معماسی یخشی[1] واقع بولوبتورکیم[2]

ای بر سُمِ سمند تو سرهای سروران
افکنده سروران جهان را بسر[3] مران

انشاالله[4] توز بولغه کیرکای

*مولانا بنایی[5] اوساط الناس دین دور مولدی هری شهری[6] دور بغایت قابلیتی بار
اول تحصیلغه مشغول بولدی انداکوب رشدی بار ایردی بات ترک[7] قیلدی خط غه عشق پیدا قیلدی
ه رفرصتدا آبادان[8] بتیدی* آندین سونک موسیقی[9]* فنی غه[10] میل کورکوزدی[11] بات[12] اورکانیب خیلی
ایش لار تصنیف قیلیب[13]* رساله داغی ادوار دا بیتیدی[14] اما معجب و متصورلیغیدین[15] ایل کونکلی کا
مقبول بولمادی بو صفت سلبی[16] اوچون فقر طریقین[17] اختیار قیلدی و ریاضت لار هم[18] تارتتی چون[19]
پیری* و مرشدی[20] یوق ایردی اوزه باشیچه قیلغان[21] اوچون هیچ فایده بیرمادی ایل طعن و تشنیعیدین
هری دین توراآلمای عراق قه باردی اندین داغی اوشبورنک آوازه لار یاباردی اماچون یکیت
دوروقابل وکوب غریب و شکسته لیک لار تارتی امیداوکیم نفسی غه هم شکست* و تواضع[22]
سینیش بولغای* هر تقدیر بیله بو مطلع اینک دورکیم[23]

بسر مه[24] هرکه سیه کرد چشم یار مرا
بسان سرمه سیه کرد روزکار مرا[25]

1 Л + وبغایت خوش 2 *Б اینک دورکیم 3 Л زدر 4 Л + کیم 5 *Л – 6 Л سری دین
7 WT_2 تیلیب 8 Л + بیتتی قلم بیلان 9* WPT_1T_2 – 10* Л علم سیقی غه
11 Л + ادوار علمی بیلان 12 W بار 13 T قیلدی 14* Л ادوارغه داغی رساله بیتیدی
Л + مجموع علم لاردا بی بدل و بی مثال ایردی 15 P طصوریلیغی دین 16 P سببی 17 Б عربیی
18 Л - 19 W چیکتی 20* $WPБT_1T_2$ 21 Л + ابش 22 W - 23* Л توسال بوبخشی وب 24 WP ان
25 Л + تمام علوم دا ماهر و باهر ایردی که هیچ بیرسه دین عاری ایماس ایردی

مولانا کامی اوبه دین دورکیچیک باشی دین[1] مولانا محمد بدخشی آنی تربیت قیلدی
تحصیلی اول یرکا یتتی کیم مولانا اینک سبقی نینک عهده سیدین چیقا آلمادی لار[2] او لوغراق
دانشمند لارغه تربیتین[3] رجوع قیلدی جون سعادتمند یکیت ایردی تحصیلدا[4] سعی لار قیلدی[5] حالا
یخشی طالب علم دور واقعاً ادب لیق و تواضع و انسانیت لیق آدمی یکیت بولوبتور[6] مولاناغه
فی الحقیقة فرزند اول دور شعر و معمانی هم یخشی ایتور[7] بو مطلع اینک دورکیم

کسی که او سر دستار سر و من چیند[8]
دکر زباغ چرا دستهٔ سمن چیند[8]

بو معما داغی[9] نعمان آتیغه اینک دورکیم

کلی داد ازکلستان خودم یار
که از بر کش تو نام من برون آر

امید اول کیم بات متعین لاردین بولغای

مولانا عالم دانشمندکیشی دور درس و افاده غه مشغول شعرغه داغی ملایمت[10] طبعی بار
بیرکون بر جماعت ایل بیله دیوان باشی غه قضیه عرض قیلدی داوز مدعاسی موافقی[11] عرضه داشتی[12]
هم بیتیب ایردی* دیوانباشی بو واقعنی خواجه مجدالدین محمد که مباشر ایردی انکا حواله قیلدی مولانا
عرضه سینی خواجه کا بیردی اما[13] خواجکی نینک میل خاطری اینک مودتی[14] لاری ساری ایردی

1 Л باشی د 2 P چیقا آمای 3 WP درسین Л - 4 Л تحصیلی دا 5 T_2 –
6 Л دور 7 Л + وآچار 8 $ЛT_2$ ببجد 9 Л هم 10 Л ملایم 11 Л موافق
12 داشت 13* $WPБT_1T_2$ – 14 Л –

انینک کاغذین اوقومای چیرمادی وغنیم لاری طرفین توتتی مولانا بو بیت نی* مناسب احوال ایتی بو دورکیم[1]

کار ما را خواجه مجدالدین محمد هیچ کرد
کاغذ ما را نخواند آن روز و درهم پیچ کرد

بو بیت[2] شهرت توتتی[3] بو مطلع هم انینک دورکیم

آیم بسر براهت پیوسته همچو خامه
کردی ز بهرم ازخطای ماه کرد نامه

مولانا حسن شاه خراسان نینک[4] قدیمی شعراسی دین دور شاه رخ میرزا[5] زمانیدین بو فرخنده دورانغه چه کوپراک سلاطین واکابر ومتعین ایل کا هم مدحی وهم مرثیه سی بار* بو مطلع انینک دورکیم[6]

از لبت یک سخن نخواهم[7] گفت
سخنی زان دهن نخواهم[7] گفت

مولانا مظهر[8] مولانا ندیم شیوه وهزال طبع کیشی اوچون هزل آمیز اشعاری[9] وقطعه لاری کوبدور ومشهور دور اول جمله دین مظهر عودی اوچون کیم[10] ایشکینی اولوغراق جهتی دین ایل مزد بیربب تخم اوچون اوزه ایشاک لاریکا سیکریتور ایرمیش لار[11] بو قطعه نی دیب تور

مظهر هست اسم بی مسمی
نجس را کی مظهر میتوان گفت

1 WРБТ$_1$ ایتیتی کیم   2 Л+ بسی   3 Л+ که همه خلق بیلار   4 Т$_1$ خراسان + ملکی نینک
5 Л سلطان   6 *Л اما بو بخشی فارسی مطلع انینک دورکیم   7 WЛТ$_2$ نخواهم
8 WРЛБТ$_2$ −   9 *Л اشعاری هزل آمیز دور   10 Р −   11 Л+ تخم اوچون   11 Л+ مولانا

خرش بر جهد او زر ستاند
پس او را کیدی خر میتوان گفت

بو مصرع تضمینی هم قلم زن لار ابیدا* انینک دورکیم[1]

یک دست شمشیر و دست[2] دگر
قلم زن نگهدار[3] و شمشیر زن

مولانا شامی دامغان دین دور کوب تحصیل قیلیب[4] متداولات نی تکرار اوتکاردی اما ملالیغ آتیغه کیرمادی اندین سونک[5] طب قه مشغول بولدی داغی کوپراک معتبر کتب نی کوردی اندا هم اطبا سلکی کا قوشولمادی شعرنی بخشی ایتور ایردی اما املاسی[6] درست ایماس ایردی کیم شعرین بیتکای آنر تقدیر بیله[8] بو* مطلعی بخشی واقع بولو تورکیم[9]

دیده را گفتم که در رویش بگستاخی مبین
گفت گستاخی چه باشد عین مشتاقیست این

مولانا عبدالله[10]* اگرچه ظاهر یوزیدین حضرت مخدومی نوراً غه اوزین قرابت توتار اما معنی یوزیدین بغایت ییراق دور[11] سایر شعر اصنافیدین[12]* مثنوی غه کوپراک التفات قیلور[13]** اوچون ملک الکلام فردوسی طوسی وقدوة المحققین حضرت شیخ نظامی گنجه وسلطان الشعرا وامیر الامرا حضرت خواجه خسرو دهلوی قدس الله تعالی اسرارهم شاهنامه بیله خمسه نی مثنوی لاری کیم[14] بولغای پسند قیلغای

1 *Л دیب دورکیم   2 Б دستی   3 Т$_1$ −   4 Л کتب +   5 Т$_1$ سونکرا   6 WРЛ املی
7 Л بهر   8 Л −   9 Л مطلعنی بخشی دیب تور   10 Т$_2$ هاتفی +
11 *WРЛТ$_2$ نظم لاریدین   12 *Б حضرت مخدومی نوراً خدمت لاریدا بولو تور (بولور Т$_2$) بلکه یقین اوروتق دور
13 Т$_2$ میلی کوپراک دور Т$_1$ مثنوی کا کوپراک دور Р   14 *W مثنوی کا کوپراک مایل دور کورکوزدور

**بحث[1] بلکه *حضرت مخدومی نوراً نینک[2] مثنوی لاریغه بارورکیم* پسند قیلور یایوق بیز فقیرلار
کیم[3] بو جماعت نینک ریزه چین خوانی و خوشه چین خرمنی توتار بیز بلکه اول* هنر[4] و قابلیت[5] هم یوق[6]
و[7] موندا ق[8] کیشی[9] شعرین نی استحقاق بیله[10] تعریف قیلا آلغای بیز هرنچه داغی اندا ق
بولسه تبرک حیثیتی دین اول نظم قیلغان ظفرنامه مثنوی سیدین بو[11] اوچ بیت بیتیلدی

بس آنکه بسی گاومیشان نر — بزنجیر بستند بر یک دگر

که در پیش خندق فصیلی بود — وز و هر یکی منع فیلی بود

چرا باید از فیل کردن حذر — که او چارپایست چون گاو و خر[12]

بو تاریخ داکیم بو رساله بیتیلدی خمسه دین لیلی و مجنون خسرو و شیرین هفت پیکرغه تتبع قیلدی[13]
اسکندرنامه مقابله سی دا ظفرنامه نظمی غه مشغول ایردی شعری ایل اراسیدا بغایت
مشهور و رواجی نامقدور دور[14] نعت دا* بو بیت انینک دورکیم[15]

نبوت را تویی آن نامه درشت

که از تعظیم دارد مهر در پشت

اوروش تعریفیدا* بو بیت هم انینک دورکیم ایل ایچیدا بسی مشهور دورکیم اوروش فنی دا اوقورلار[16]

فتاده در آن پهن دشت درشت

سر نا تراشیده چون خار پشت

---

1 Б- 2 *Б انواعی اهانت قیلور بحث حضرت مخدومی نینک 3 Б+ اوزومیزنی 3 *Б- 4 *Б-
5 Б قابلیتی میز 6 Б یوقتور 7 Б 8 Б+ عظیم الشان 9 Б کیشی نینک
10 Л- 11 Б ایکی + 12 Б + نعوذ بالله من شرور انفسنا و من سیئات اعمالنا
12 **WPT$_1$T$_2$- 13 PT$_1$ قیلیب + ابردی 14 *ЛБ -
15 *ЛБ بر بیتی بسی خوب واقع بولوبتور 16 *WPT$_1$T$_2$ داغی بو بیت نی ایل اوقورلار کیم

**بوروننلار بیکیت لیک حیثیتی دین کیم جنون دین بیر شعبه دور بعضی حالاتیدا اگر بیرار نیمه نا ملایم یوق
بار ایردی اما حالا اوقاتی مضبوط و مقالاتی مربوط ظاهر بولور و ناز اورنیغه نیاز و برودت
مقابله سیدا[1] سوز و گداز جلوه قیلور بو دولت* انگا[2] و هر کیم کا نصیب بولسه* حق تعالی ارزانی توتسون[3] آمین[4]

مولانا[5] درویش مشهدی سفیه و بدزبان کیشی دور بعضی عزیزلارنی دیرلارکه
بیان هجولار[6] قیلیب دور اندین عجب ایرماس دور و طبعی بیان لیق ساری* هر نیچه دیسا[7] یخشی
بارور بو فقیر اندین جنون و آشفته لیق لار کوردوم اما هجولارین ظاهر قیلمادی سایر نظم لاردا بیر نوعی[8]
طبعی بار بو مطلع[9] انینک دورکیم

آنکه از ابروی او دیده مه عید اثری

هست سالی که از آن ماه نیامد خبری

مولانا خرمی هری نینک آدمی زاده لاریدین دور اما اوزیدا آدمی لیق دین اثر بلکه بویی
یوقتور بد مزاج لیق لاری جهتی دین خراساندا تورا آلمادی عراق قه باردی اندین مکه و مدینه
و بیت المقدس[10] کوپراک انبیا[11] و مشایخ[12] مزاراتین یایاق باریب زیارت قیلدی بلکه ایکی قاتلا
انگا بو[13] ریاضت و مشقت بلکه بو[14] دولت[15] میسر بولدی اما اوز ذاتی[16] بی دولت لیغ لاری جهتی دین
بو سفرلاردین[17] کیلکاندین سونگرا بارغاندین بورونراق دین بیخبرراق و بدفعل راق کیلدی وانینک
مداح لیغیدا تیل عاجز و عقل قاصر دور باوجود مونچه ظرفه لیق شعر هم ایتور[18] واندا کیشی نی[19] پسند

---

1 Л اورنیغه 2 *P- 3 *WPT$_1$T$_2$ ارزانی توتسون 4 **Б- 5 T$_2$+ محمد
6 Б هجو 7 *ЛT$_2$- 8 Б T$_2$ نوع 9 Л- 10 Л+ واندین 11 Л+ اولیا
12 Л برجه عزیز 13 Л- 14 Л بیله 15 Л+ انگا 16 Л ذاتی 17 Л سفردین
18 Л هر 19 Л+ هم

قیلماس بو مطلع انینک دورکیم

آوازه رخ[1] گل تا باز برنیاید[2]

در بوستان ز بلبل آواز برنیاید[2]

سید قراضه شیرازلیق دور تحصیل قیلور صورتیدا[3] غربت اختیار قیلیب[4] خراسانغه کیلدی[5] بغایت مرحوم و واجب الرعایه[6] و نامراد کوروندی کیم هم حقیر الجثّه ایردی و هم صغیر السّن[7] انینک محافظت احوالی[8] قیلیب سبق جهتی دین داغی بعضی عزیزلارغه سپارش قیلیلدی[9] اولچه مقدور[10] شفقت و مروت ایردی انینک بارهسیدا مرعی توتولور ایردی تا اولکیم بیر آز فرصت[11] کیم اوتتی اندین غرایب هم باش اوراکیریشتی مدتی ایشتیب ایشیتماس کا سالیب کوروب کورماس کا سالیندی[12] عاقبت ایش بولاردین اوتتی و انغه یتتی کیم خراسان ملکی دا توراآلمای سمرقندغه باردی انداق معلوم بولورکیم سمرقندجری لاری بیرلا هم زد و خورد قیلیب غالب بولماسا مغلوب داغی ایرماس انینک ایش لاری اندین مشهورراق دورکیم شرح قیلورغه حاجت بولغای بو مطلع* اول بدبخت قینه نینک[13] دورکیم

دگر آن فصل شد کز لاله شمع بزم درگیرد

گل رعنا شراب لعل گون در جام زر گیرد

***سید قطب لک و نک**[14] سمرقندلیغ دور بارچه خوب لوق لاردا سید قراضه نینک عدیلی

---

1 Л روحی 2 Л نیاید 3 P وادی دا 4 Л و+قیلدی 5 W+ کیم قتل حکمی بولدی بسی زحمت لار تارتیلدی تا بندغه قرار توتتی بند دین قاچیب حالا سمرقند دا ایشیتیلور
6 Л الاحترام 7 Л+ ایردی 8 Л اقبالی 9 P قیلیم Л قیلدی 10 Л امکانی بار
11 T₁ فرصت دا 12 Л سالیب 13 Л انینک دورکیم 14 W* سید قطب لک

بولاآلور بلکه آرتوق راق هری دا ایردی اندین فسادی وجودغه کیلدی کیم قتل حکمی بولدی بسی زحمت تارتیلدی تا بندغه قرار توتتی[1] بند دین قاچیب حالا سمرقند[2] دا کیم مجالسی دا سید قراضه بیله مجلس آرای دور و انکا معترض* و متعرض مجلس*[3] اهلی دین[4] ایناکورماکته مهتر شریک و نظم لاردین اول ناکس کینه نینک میلی معماغه کوپراک واقع[5] بولغان اوچون بیر معماسین بیتیلدی فرید اسمیغه بو معما انینک دورکیم

خالقم واحد بود الله اکبر

زان[6] مرید احول[7] آمد کورو کر[8]

بارچه صلاحیتین اوشبو معماسیدین احساس قیلسه بولور

مولانا مقبلی ترشیزدین دور ندیم شیوه و حکیم وش کیشی دور* مجالسی دا امثال و نظایر[9] تاپ کیلتورور درویش لیک صورتیدا یورور[10] بو مطلع انینک دورکیم

محتسب میگفت دی[11] از روی حال

باده ارزان شد کجایی زر حلال

مدتی دورکیم ایاغیغه مرضی طاری بولوبتور* کیم لنگ بولوبتور[12] و بو جهتدین[13] تردد آز قیلور

درویش حسامی خوارزم لیغ دور بو مطلع انینک دورکیم

فغان ای دوستان کان لعل شیرین از هوس ما را

بکشت و هیچ کس بر سر نیامد جز مگس ما را[14]

---

1 Л تابتی 2 Л+ ایریش 3 *Л- 4 *Л مجلسی دین 5 Л- 6 Л چون
7 P احوال 8 Л+ هم 9 *Л مجالس امثال 10 WT₂ بولور 11 T₁ و بروزن
12 *Б- 13 Л سبب دین 14 *БТ₁-

مولانا شوقی چیچک تودین بولور اوزی مقبول وطبعی ملایم بیکیت دور اما دماغی غه مطالعه جهتی دین خفت یوزلانیب انکا مانع مطالعه بولوبتور ترکی دفارسیدا طبعی[1] یخشی[2] تصرف قیلور بومطلع انینک دورکیم

باغیر دیدمت بسخن کشت آن مرا
لب راچو بستی ازسخن آسود جان مرا

بوترکچه مطلع هم انینک دورکیم

باریب آواره کونکلوم زلفونک ایچرا مبتلا قالدی
ترحم قیل که میندین باردی وامیدی سنکا قالدی

مولانا ضیا تبریزلیک دور کونکل کا یاقین شیرین ادالیق مقبول غینه کیشی دور[3] حقیر الجثه ار بون اصحاب غه موجب بسط هم بولور شهرغه تحصیل اوچون کیلدی تحصیل اثناسیدا شعرغه هم اشتغال کورکوزدی داغی یخشی غینه شعرلار هم ایتی[4] بومطلع انینک دورکیم

*عجب نبود اکر پروانه امشب ترک جان کرده
که بیند نخل عمر شمع بنیاد خزان کرده

بومطلع هم خوب واقع بولوبتور[5]

خوش آن ساعت که آید ترک من شمشیرکین بااو
رقیبان جمله بکریزند ومن مانم همین باا و

---

1 T_1T_2 طبع 2 Л یخشی غینه 3 Л بیکیت دور 4 Л + که بعضی هم قبول قیلدیلار
5 *WPБT_1T_2-

وخلف آتیغه بومعما انینک دورکیم

ای دردکش لار باده دین خالی بولوبتور یورتینکیز
تا توتقالی خمخانه دین برکوشه سیز برکوشه بیز

مولانا خلف[1] تبریزلیک دور النجق نینک شیخ زاده لاریدین دور خلق دا خوب نتایج طبع دا[2] ایل کونکلی کا[3] مرغوب بیکیت دور تحصیل غه[4] هری شهریغه کیلدی حالا سلطان زاده زمان حضرتیدا* ملازم و[5] مصاحب دور وطبعی* هم اسرو خوب واقع بولوب تور[6] عبدی اسمیغه* بومعما[7] انینکدورکیم

صد شکر که وصل دوست واقع شد باز
سوز دل وآب دیده مانع شد باز
خورشید بدیع[8] ما اکر غارب[9] بود
طالع مددی نمود وطالع شد باز

مولانا محوی خراسان نینک[10] آدمی زاده لاریدین دور یخشی طبعی بار بعضی محلدا تحصیل غه[11] مشغول بولورینه بیکیت لیک هوا وهوسی آنی پریشان توتار[12] ومصاحب لار[13] پریشا نلیغی آنی[14] سامان قیلور[15] طبعی دا خیلی غینه چاشنی[16] بار بومطلع انینک دورکیم

دود یکه از دل من در شام غم براید
بریاد طرهٔ او پرپیچ وخم براید

---

1 WЛ + هم 2 Л طبعی دا 3 WPБT_1T_2 طبعی غه 4 Л تحصیل + اوجون 5 *W-
6 *WPБT_1T_2 داغی یخشی دور بو رباعی 7 *WPБT_1T_2- 8 БT_1 وصل 9 WT_2 غایب
Б غارت 10 T_1 + خراسان ملکی نینک 11 T_2 + هم 12 WPБT_1T_2- 13 Л مصاحب لاری
14 Л + پریشان دبی سرو 15 Л + اما 16 P چاشنی سی

مولانا نرگس (*) هری دین دور [1] مذکور بولغان تخلص بیله نظم ایتور ایردی آنی آهی‌غه [2] تبدیل
قیلدی سببین سورولدی ایرسه آبادان غینه [3] خواب ایتمادی قایداکیم جزوی رنگین [4] سوز [5] یا معنی نازک [6]
کورسا تصرف قیلورغه عادت قیلیب دور انشاءالله * انداق کیم [7] تخلصی غه تغییر بیردی بو عادتیغه هم تغییر
بیرگای بو مطلع اننیک دورکیم

بیاد صفحهٔ رخسار او کزمه فزون آمد
گشادم فال مصحف سورهٔ یوسف برون آمد [8]

مولانا سالمی [9] * عراق ملکی نینک [10] آدمی زاده لاریدین دور خراسانده فضلیات دین کوب
نیمه کسب قیلدی اول تحصیل غه مشغول بولدی اندین [11] سونکرا شعر و معما و خط قه کوشش قیلدی ینه [12]
سازلاردین عود و طنبور هم اورگاندی و موسیقی دا هم تصنیف لار [13] باغلادی هم نفسی دا سلامت
بار و هم طبعی دا استقامت بو مطلع اننیک دورکیم

جنان بصورت آن آفتاب حیرانم
که تیغ اگر زندم * چشم [14] خود [15] نپوشانم

* امان اسمیغه بو معما اننیک دور

نگارم اشارت بلب میکند
اگر دیده نامش طلب میکند [16]

---

1 W P T_1 T_2 هری لیک دور 2 W آهی Л آبتغیه 3 Л آبدان 4 W P Б T_1 T_2 رنگ
5 W P Б T_1 T_2 – 6 W P Б T_1 T_2 – 7 P – 7 * W 8 P + مولانا افضل سرخس لیق دور
بو مطلعی یخشی واقع بولوبتور حضرت مخدومی تتبع داکیم
در فراق تو من خسته بجانم چکنم
زیستن مشکل و مردن نتوانم چکنم
9 W P سایلی 10 * P عراق نینک 11 W P Б T_2 – 12 W – 13 W P Б T_1 T_2 ایش لار
14 Л روی 15 * W دیده را 16 * Б T_1 –

مولانا جنتی خراسان ملکی دین دور طبعی یمان ایماس اما عقلی هم یوقتور و طالعی هم مدتی
پادشاه ملازمی ایردی فلاکت انکا [1] مستولی بولدی فقیر آنی ینغیشتوردوم فلک بیله ستیزه
قیلغانینی فلک ینکار ایرمیش هیچ بیر کا بینکورا آلمادیم [2] حالا داغی اول نوع کیم بار ایردی سرگردان
یورور تینکری [3] انکا رحم قیلغای بو مطلع اننیک دورکیم

بمی خوردن جو ساقی ساغر می را دهن پوشد
چه شد گورا بسر پوشی [4] سواد چشم من پوشد

مولانا انوری بلخ طرفیدین دور [5] آشفته مزاج راق ییکیت [6] دور گاهی سوداسی انداق
غالب بولورکیم مزاجی صحت قانونیدین منحرف بولور ینه کوب زحمت بیله [7] معالجه بذیر [8] بولور [9] بو [10] مطلع اننیکدورکیم

ای ز تاب می ترا هر گونه بر رخسار گل
سبزهٔ باغ جمالت اندک و بسیار گل

مولانا قابلی ترشیزلیق دور اول سپاهی لیق صورتیدا ایردی و ایل نی [11] هجو قیلور ایردی گویا
ایدی ایکالاسی دین متباعد [12] بولوبتور [13] بو [14] مطلع اننیک دورکیم

عجب نبود بلطف ار زانکه بنوازی غریبان را
نوازش ز انکه [15] رسم و عادت خوبیست خوبان را

اتفاقاً بو شعر بیله اوزین هجو هم قیلیب دور باوجود اولکیم هیچ مزه سی یوقتور و قافیه سی هم [16] غلط دور [17]

---

1 Л + بسی 2 W Л بینکورا المادیم 3 Л + تعالی 4 T_2 پوشی 5 W طریفی دین
P طرفیدین Л ظرفاسیدین 6 W – 7 P Б T_1 ترتیب 8 Л معالجه 9 Л قیلور
10 Л – 11 Л خلق لارنی 12 Л نامتعاقد 13 Л + بیرنخشی 14 Л + هم
15 آنکه 16 T_1 – 17 Б معیوب دور

مولانا سری　مولانا علی[1] شهاب نینک اوغلی دورکیم یوقاری مذکور بولدی ابدال وش یکیت دور حالا مرودا[2] برلنکری بار اوتار باروراتکا خدمت قیلور بو مطلع انینک دورکیم

بود در دعوی با بر ویت مه نو تیز و تند
دید چون خورشید رویت کرد خود را کرد و غند

میر حاج　سیدکیشی دور طالب علم لیق هم قیلور یختنی طبعی بار همانا که التزام قیلیب تور کیم کوپراک قصیده سی منقبت بولغای احیانا بیرار غزل هم ایتور[3] بو مطلع انینک دورکیم

اگر در گوشهٔ غم دور از آن سیمین بدن میرم
خلل در کار عشق آید همان روزیکه من میرم

مولانا مانی　مشهدلیغ دور صاحب جمال و ظریف و رعنا یکیت دور با وجود اولکیم اتاسی بی نظیر کاسه گر دورکیم[4] چینی یاسار[5] واینیسی انداق نقش قیلورکیم چین و خطا داقیلا الماس لار اول بوایکا[6] و حرفه بی دین عار قیلیب بیرین قولی بیرین چهره سی تیچه کورماس چون حسنی بار حسن خطی و حسن کلامی داغی بار هرنی قیلسا انکا تیکار بو مطلع انینک دورکیم

چو در صحرای غم دیوانه سان باخود فتد جنگم
گهی در جنگم افتد سنگ که سنگ افتد از جنگم

مولانا سایلی[8]　جوین نینک خواورشاسی دین دور[9] درویش وش و کم سخن کیشی دور بعضی اشعاری[10] یامان توشماس بو مطلع انینک دورکیم

1 Л-　2 P+ بیر　3 *W-　4 ЛT_2 افتد　5 P بسیار　6 P ایکالا
7 Л جهره سی جه　8 *БT_1 سایل　9 Л خراشاسی دین دور
10 P شعری　Л مثنوی سی

مرا در دیده تنگ آمد فضای کوه و هامون هم
غم فرهاد من دارم بلای عشق مجنون هم

مولانا سلامی　شهر مسجد جامعیدا ملوک گنبذیدا خادم دور بو مطلع انینک دورکیم

این بس از اشک جگر گون زغمش حاصل من
که بهر قطره گشاید گرهی از دل من

مولانا فارغی　خانقاه جدیدی دا بولور درویش وش یکیت دور بو مطلع انینک دورکیم -

از بسکه آن جفا جو آزار می نماید
اندک ترحم او بسیار مینماید

مولانا جمشید　ایدی پیدا بولغان خوش طبع یکیت لاردین دور آبادان کاتب هم بار سایر شعرا صنافیدین طبعی معماغه مایل دور[1] زین اسمیغه بو معما انینک دورکیم

چکنم نکهت گل را که دماغ من مست
هست خوشبوی ز مشکین سر زلف چو پوست

مولانا شهاب*　ایدی پیدا بولغان کیچیک یاشلیق یکیت دور[2] اتاسی ذکری کیم مولانا نظام خانقاهی دا اوتتی کیم معماغه مشهور ایردی[3] اوزی داغی معماغه[4] کوپراک مشغول بولور جابر اسمیغه بو معما انینک دورکیم

آنها که کنند دیده چون ابر بهار
یابند یقین در[5] وصال دلدار

1 WT_2 ملایم راق توشو بتور　P مایل توشو بتور
2 *WPT_2 داغی کیچیک یاشلیغ یکیت دور ایدی پیدا بولو بتور　3 Л دور　4 *БT_1- 5 T_2

دردا که در آب دیده مجروح[1] تو مرد
بی روی تو ای ماه لقا آخر کار

مولانا عبدالحق داغی کیچیک یاشیدا معمانی غه شروع قیلدی متصرف یختشی غینه طبعی ‌بار وصی اسمیغه بو معما انینک دورکیم

اشک من[2] در حسرت آن لب بخون آمیخته
پیش وی چون گریهٔ تلخ صراحی ریخته

مولانا وداعی بلخ نواحی سیدین دورکینک پوش لوق کسوتیدا[3] بو. ور[4] عامی دور[5] اما لطیف[6] طبعی بار ایردی[7] بو مطلع[8] انینک دورکیم

دلا نتوان حریف اهل تقوی جا ودان بودن
بر[9] دردی کشان هم چند روزی میتوان بودن[10]

مولانا بقایی کمانگرلیک کا مشهور اوزینی معمایی لیق قه داغی شهرت بیردی اما فقیر هرگز[11] درین معماکه نیمه کا بار[12] اکای ایشیتمادیم سونکرا شعراتیا باشلادی اما غریب خیال لار قیلور[13] اما زکیب فارسیش باغلار دیر لار که تیرانداز لیق فنی دا صاحب وقوف دور* بیر بلیاس بیز[14] بو مطلع انینک دورکیم

* تا بزلف تو سر در آورده ام
سر بدیوانگی بر آورده ام[15]

1 Л بیمار 2 Л ما 3 Л شقی در 4 Л ایردی 5 Л - 6 WP لطف
7 WPT_1T_2 - 8 Л - 9 Л بری 10 * * Б - 11 Л - 12 Л ایشکا
13 * Л - 14 * Л کیم آنی اهل قبول قیلور لار 15 * Б -

** **مولانا مشرقی** هری لیک دور نویسنده لیکدین بیرار نیمه دقوفی بار کو یا توشخانه مشرفی ایردی کیم تخلصی ههول دور* کاهی اول ایشنی ترک قیلور دینه کاهی[1] پشیمان بولور[2] بو[3] مطلع انینک دورکیم[4]

کوهر اشک نثار ره یاری کردم
شادم از عاشقیٔ خویش که کاری کردم

مولانا اصیلی مشهدلیغ دور حالا اول شهردا متعین خوش طبع اولدور نسخ و تعلیق خطین داغی[5] یمان بیتیاس[6] بو[7] مطلع انینک دورکیم

جو بطفلیش بدیدم بنمودم اهل دین را
که شود بلای جانها بشما سپردم این را

مولانا کوثری هری لیک دور کیچیک دین بیری طبعیدا نظم ایتور قابلیت[8] بار اما مشغول[9] لوق قیلماس خواجه آصفی نینک مصاحب لیغی[10] دولتیدین دورکیم* کاه کاهی شعر ایتور[11] بو مطلع انینک دورکیم

محتسب گر رند باشد دیر را در وا کند
بهر رندان باده از زیر زمین پیدا کند

* **مولانا هلالی** ترک ایلی دین دور حافظه سی یختشی دور طبعی داغی حافظه سی چه بار سبق اوقوماق[12] تکلیفی[13] قیلیب دور امیداولکیم[14] توفیق تا بقای بو مطلع انینک دورکیم

چنان از پا فکند امروزم آن رخساره و قامت هم
که فردا بر نخیزم بلکه فردای قیامت هم

1 Л - 2 Л+ ایردی 3 Л+ یختشی 4 * P - 5 P - Л هم 6 Л+ کیم بار چه خلق قبول قیلور لار
7 P+ داغی 8 Л قابلیتی 9 ЛT_2 مشعوف 10 PT_1T_2 مصاحب لیغی نینک
11 WP - 12 WT_1 اوقوماق قه 13 WT_2 تکلیف 14 * P -

مولانا قبولی قندوزدین خراسانغه کیلکاندا باعث تحصیل‌نی* ظاهر قیلدی[1] چون دماغی دا بیرازنیمه پریشان‌لیغ بار و طور بدالوندلیغ اول مدعاسی بخشی[2] میسر بولماس[3] بو مطلع انینک دور** اوز حسب حالی[4] واقع بولو بتور* هم دیسا بولور کیم[5]

خانه‌ای عاقل چکار آید من دیوانه را

چون نمیدانم من دیوانه راه خانه را[6]

مولانا ابوطاهر بدخشان ولایتی دین دور علم تحصیلی اوچون شهرغه کیلیب دور بو فقیرنینک مدرسه سیدا سبق اوقور[7] آدم اسمی غه بو معما انینک دور کیم

عاشقانرا دل زهجرانش بسی فریاد کرد

ناکه آمد از سفر آنماه دلها شاد کرد

مولانا جانی جورجانلیق[8] دور ریحانی تخلص قیلور ایردی ولایتی مناسبتی بیله انکا جانی تخلص بو یورولدی خیلی جنون ذاتیدا[9] بار کیم صلاحیت کسبی غه مانع دور یوق ایرسه غرابت جوی طبعی غینه سی بار بو مطلع انینک دور کیم

تا جلوه گرد[10] خط ولب یار سبز و سرخ

آتش علم زد از دل افکار سبز و سرخ

مولانا آفتی مشهدلیغ دور حلواگرلیک کا منسوب قیلور[11] لار[12] فقیر آنی کوره مامین اما شعرین ایشتیب مین[13] بو مطلع انینک دور کیم

---

1 *Л- 2 Л بخشی غینه 3 Л بولمادی 4 T2 حالی دا *5 T2 **5 Л-6 Л دیسا بولور کیم اوز حسب حالیغه واقع بولوبتور+ Б
7 Л+ 8 P جورجانانلیق ایردی وهم معما فنی دا 9 P خورجانانلیغ حالی دا 10 Л گرد
11 Л+ انی 12 P قیلور 13 Л+ که خوب دور

خدا کند بخیال تو هر زمانم شاد

گر از خیال تو گردم جدا خدا نکناد

مولانا زلالی هری‌لیک دور اتاسی درویش کیشه. ور غزل فروش‌لوق قیلور ذهنی سرچشمه سی دین نظم زلالی صافی ظاهر[1] بولور* بو جهت دین[2] انکا زلالی تخلص تاپیلدی بو مطلع انینک دور کیم

لیلی عذاری میرسد دامن کشان در خون من

دیگر ندانم چون شود حال دل مجنون من

سید نقیبی** هم هری‌لیک دور میر عبدالقادر نقیب* مصاحب‌لیغی[3] جهتیدین[4] بو تخلص‌نی[5] اختیار قیلیب دور[6] بو مطلع انینک دور کیم

*دیده‌ام تا شده از ماه رخ یار جدا

دل جدا خون شده و دیدهٔ خونبار جدا[7]

میر[8] هاشمی *کوفنکرلیک بیله[9] مشهور و طالب علم‌لیغی* داغی بار طبعی هم بخشی دور[10] بو مطلع انینکدور کیم

خوشم زانزد که تیرش در دل ناشاد جا دارد

که خواهد یاد من کرد[11] از خدنک خود[12] چو یاد آرد

مولانا صاحب کبود جامه‌لیغ دور بخشی طبعی بار[13] غایبانه شطرنج‌نی خوب اوینار و طبعیدا جنون چاشنی سی[14] بار بو مطلع انینک دور کیم

---

1 WP- 2 *WPБT1T2 جهتی دین 3 P+ ومناسبتی 4 *Л مصاحب‌لیغی دین 5 T2 تخلص
6 Л قیلدی 7 *Л شده بخت بدمن مانع وصل حبیب من چه به بخشم که هم بخت بدمن شد رقیب من
8 P سید 9 *Л کوزنگرلیک کا 11 *Л هم خوب واقع بولوبتور 11 Б کردن
12 P-Л او 13 *Л- 14 P چاشنی

دوستان تاکی بگویش منعم از رفتن کنید
ترک رفتن چون نخواهم کرد ترک من کنید

معما ایورو بخشی[1] آچار باینده اسمیغه بو معما اینینک دورکیم

آن شاه حسن اندل محزون هرکسی
بیند[2] سپاه بی سروپا هرطرف بسی

مولانا مایلی اسفراینلیق دور اول داغی[3] خالی جنون ایماس اما[4] طبعی بخشی دور[5] بو مطلع اینینکدورکیم

هست درسینه زپیکان ستمکارهٔ من
جان زدل تنگ زجان این دل آوارهٔ من

مولانا قوسی[6] هم اسفراینلیق دور خیلی قابلیت لیغ بیکیت دور اما[*] لوند بلکه تلند دور[7*] اول جهت دین
هیچ ایشتا استقامتی یوقتور مضخم[8] وکوچ لیک دور[9] هیچ[10] ایش کیم انداکوچ نینک دخلی بولغای قیلا[-]
الماس[11] سپاهی لیق قه[12] هوسی بار انداهم[*] غیراوبات[13] کیلتورماس بو مطلع اینینک دورکیم

چو بر من وقت جانبازی لباس خویشتن پوشد
کسی خواهم که روز مرگ بر تابوت من پوشد

[*]مولانا هجری بلخ لیق دور بو مطلع اینینک دورکیم

[*]شده بخت بد من مانع وصل حبیب من
چه بدبختم که هم بخت بد من شد رقیب من[14]

---

1 Л+ هم 2 Л یابد 3 Л- 4 Л- 5 Л بخشی واقع بولوبتور 6 Б محمد امین
7*Л لوندورکه 8 T_1 زخیم 9*T_2- 10 Р- 11 Р قیلای الماس 12 Л سپاهی لیق دا
13*Р تاب 14*T_2- 14**Л-

مولانا نوری کوپراک اوقات مشهد دا بولور[1] لوند وخوش وآشفته صفت کیشی دور و بو مطلع اینینکدورکیم

دلم بینوا شد ازین رود حزین است
همیشه بلی بی نوایی چنین است

مولانا داعی دایم سرخس دا حضرت شیخ لقمان قدس سره مزاری با شیدا بولور وکاهی سایتیق
وسوداغه داغی اشتغال کورکوزور بو مطلع اینینک دورکیم

جستیم آن دهن را بالای چاه غبغب
درخنده گفت آنمه آنجا که[2] نیست مطلب

مولانا صبحی او به نواحی سبید[3] اکوپان چشمه سبید ا بولور مولانا محمد بدخشی واسطه سی بیله فقیرغه
آشنا بولدی شعر دا خیلی چاشنی[4] بار بو مطلع اینینک دورکیم

ماه من امشب بنور خویش این کاشانه را
ساز روشن ورنه آتش میزنم این خانه را

مولانا مجنون[5] مشهدلیق دور[6] شوخ طبعی بار ذاتی داغی مقبول توشوبتور خوش نویس بیکیت
دور بازکونه[7] خطنی[8] انداق روان و[9] صاف بیتیر کیم محل تعجب دور وکورماکان کیشی ایشانماس[10] بو مطلع اینینکدورکیم

بو غط میروم و زار زار میگریم
بدین بهانه زهجران یار میگریم

---

1 Л + ایردی 2 Р جایی که 3 W نواحی سید ین 4 Л چاشنی سی
5 T_2 جنونی 6 Р + اگرچه دیوانه دور اما 7 Л داج کونه 8 W حطی РБ خطنی
9 Л+ خوب 10 Л ایناناماس

مولانا ملک[1] باخرز ولایتی داکاریز دین دور اوزین[*] ملک زوزن[4] اولادیدین توتار بوجهت[5]
تین[6] ملک تخلص قیلور او توز یاشقه یاقین غه‌چه نظم ایتمای دور[7] ایردی الغایغاندا[8] نظم غه مشغول بولدی
اننیک بیله هزل قیلغوچی لار[9] ملک کا و دیرلار بو مطلع اننیک دور کیم

صد قصه گر زلیلی و مجنون روایتست

ما و حدیث عشق[10] تو انیها حکایت است

[*] مولانا جلال الدین[11] مشهد دین دور علی زین الدین کیم اول ییردا متعین کیشی ایردی[12] دخانقاهی هم
بار ایردی[13] اننیک اولادی دین دور طبعی نینک ملایمتی معما فنی[*] دا تعریف قیلغوچه بار[*14] همیشه بو
معما اننیک دور کیم[15] بجانبی که دلم را رقیب میخواهد

نخواهد آمد و روی حبیب میخواهد

خواجه موسی[16] اوزین شعرغه منسوب قیلور و ایل قاشیدا شعرلار اوقور اننیک احوالیدین صاحب وقوف
ایل قاشیدا مقرر دور کیم طبعی نظم ایرماس یار ماق[17] بیریب[*] بو طایفه غه[18] اوزاتیغه شعر ایتورور داول
ع شعرلار دین[19] بیری بو مطلع دور کیم

جام شراب را سر رندان حباب شد

بسیار سر که در سر جام شراب شد

مولانا مشربی مشهدلیغ دور خوش طبع بیکیت دور بو مطلع اننیک دور کیم

---

1 P ملکی 2 $WЛБT_2$ ولایتی دین 3 Л- 4 T_1 روزن 5 T_1- 6 $*T_2$-
7 P آیتیادی دور T_1 ایتما بدور 8 Л اولوغ یاشدا 9 Л برجه + 10 Л کوی
11 $*T_1$ خواجه موسی 12 T_1- 13 W- 14 $*Л$ دیکوجه 15 $*Л$ بو مطلع اننیک دور کیم
16 $*T_1$ مولانا جلال الدین 17 Л یرماق 18 $*Л$- 19 Б شعرلار بدین T_1 نظم لاردین

ترک من هر که[1] جا در خانه زین کرده

خانه زین را چو صورتخانه چین کرده

مولانا وفائی هم مشهدلیغ دور[2] بو مطلع اننیک دور کیم

کاش پیوسته بود آینه پیش نظرش

تا نظر جانب اغیار نیفتد دگرش

[*] مولانا حبیب[3] هم مشهدلیغ دور[4] بو مطلع اننیک دور کیم

چه گویم حال دل با نازنین نازپرور دم

چو آثار محبت ظاهرست از چهرهٔ زردم[5]

[*] مولانا حریمی[*] هم مشهد خوش طبع لاردین دور[*] شعری یمان ایرماس[6] بو مطلع اننیک دور کیم

تا بوادی غم از عشق بتان دم زده ام

دم شادی من غمدیده دگر کم زده ام

مولانا[7] قلندر[8] [*] هم مشهد ظرفاسیدین دور[9] بو مطلع اننیک دور کیم

[*] آنچه هردم دور از آن لبهای میگون میکشم

کاسه کاسه از دو چشم خونفشان خون میکشم

مولانا قرانی[10] هم مشهدلیغ دور[11] بو مطلع اننیک دور کیم

---

1 T_2 جا 2 Л+ فارسی شعرنی یخشی ایتور 3 Л وفائی 4 Л+ خوب طبعی بار شعرنی یخشی ایتور
5 $*БT_1$- 6 WPT_2- 7 W- 8 P قرانی Л حبیب 9 $*Л$ هم مشهد ظرفاسی دور شعری یمان ایماس
10 P شادی 11 Л مشهد + ظرفاسیدور شعری یمان ایماس

گرچه مجنون ز غم عشق دل پر خون داشت .

لیک حالی که مراهست کجا مجنون داشت

مولانا شادی هم مشهد خوش طبع لار بین دور[1] بو مطلع انینک دورکیم

* خانهٔ دل مهر شد از داغ آن قاتل مرا

تا پس از مردن بماند مهر او در دل مرا[2]

مولانا خلیل هم مشهدلیغ دور[3] بو مطلع انینک دورکیم

ز تیغ تو ای قاتل درد مندان

چو غنچه است پر خون دل درد مندان[3]

***مولانا هیبتی** هم مشهدلیغ دور بو مطلع انینک دورکیم

دهان تنگ آن خورشید رو خواهم نکو بینم

نه بیند دیده هیچ از خیره کی جون روی او بینم[4]

****مولانا فنایی**[5] هم مشهدلیغ دور[6] بو مطلع انینک دورکیم

من[7] ژولیده مو با عقل از ان بیکانکی دارم

که در عشق پری رویی سر دیوانکی دارم

مولانا قنبری* مشهد شعراسیدین دور[8] بو مطلع انینک دورکیم

---

1 *WT₂ ظرفاسی دین دور P مشهدلیغ دور 2 *P Кироний байтни келтирган
3 P مشهد ظرفاسیدین دور Л مشهدلیغ خوش طبع لاریدین دور 3 **БТ₁ - 4 ЛБТ₁ -
5 Л نسبتی 6 Л مشهد خوش طبع لاریدین دور شعرنی یخشی ایتور 7 Л منم
8 Л شعراسی دور + شعری یمان ایماس

ناله از بسیاری جورست هر نا شاد را

من از ان نالم که با من کم کند بیداد را[1]

سید عارف هم مشهد اهل طبعی دین دور[2] بو مطلع انینک دورکیم

ای پری وکر نشینی در سرای چشم من

دل بیند از د کلیم از پرده های چشم من

لطفی ثانی اول[3] داغی مشهد شعراسی[4] و ظرفاسی دین دور[5] بو مطلع انینک دورکیم ۽

* شد چو[6] مهمان من آن[7] شمع شب افروز امشب

کاش تا صبح قیامت نشود روز امشب

مولانا عدیمی[8] مزید طنبوره چی نینک اوغلی دور *یخشی طبعی بار مشهدلیغ دور[9] بو مطلع انینک دورکیم

جون ذره ام پریشان دایم در آرزویش

جمعیتی ندارم بی آفتاب رویش

مولانا شبابی هم *مشهد شعراسیدین دور[10] بو مطلع انینک دورکیم[11]

** ای سروسهی قامت ای شوخ جفا پیشه

شد این تن مجروحم از تیر غمت بیشه

مولانا درویش هم شهدلیغ دور بو درویش روغنگر دین باشقه دور[12] بو مطلع انینک دورکیم

---

1 *P Фонийнинг байтни келтирган 2 *Л + شعری یمان ایماس 3 P -
4 Л شعراسی دین دور 5 Л Л + شعرنی یخشی ایتور 6 *Л شده 7 T₂ - 8 Л عدلی
9 *Л - 10 *Л شهدلیغ دورنی الجمله یمان ایماس 11 **БТ₁ - 12 *Л خیال یمان ایماس + هم مشهدلیغ دور +

داغها بر دست دل کز دست جانان من است

گرچه میسوزد مرا آسایش جان من است

مولانا عیانی هم مشهد ظرفاسیدین دور[1] بو مطلع اننک دورکیم

نکرد از گریهٔ زار من افغان هیچ یاری

که بر افغان زار او نکردم گریهٔ زاری

مولانا غیاث الدین هم مشهدلیغ دور بخشی طبعی بار آبل آتیغه بو معما اننک دورکیم

مرا مهروشی[2] نامهربانی

جدا از دل نمیگردد زمانی

سید عبد اللطیف هم مشهدلیغ دور اون تورت[3] یا اون بیش[4] یاشی دا[5] بولغای معمائی

نداق ایتور و آچار که محل تعجب دور معلوم ایماس که اول[6] یاشدا هرگز بو فن دا انداق بار ایکان بولغای[7] حیدر

اتیغه بو معما اننک دورکیم

عاشق گریان ز کنج هجر در گلشن گریخت

چیده هر سو از گل و دُرهای اشک از دیده ریخت[8]

مولانا محمد اول هم مشهدلیغ دور اول داغی کیچیک یاشدا[9] معمافنی دا جلد[10] دور محمد آتیغه بو

اننک دورکیم ایکه جز مهر و وفا چیزی نبودت خوی دل

مهر بجد کو میت دیگر تو بنما روی دل

---

1 Л + شعری بخشی دور 2 Л + مهی 3WT$_2$ + یاشی دا 4T$_2$ بیش دا 5T$_2$ – 6 T$_2$ او
باشیدا 9Л جهره 8 W انداق گیشی اوزنکان بولغای بر جه ایل حیران دورلار Л* 7
ЮЛ + جلد ایردی دخوب معمالار دیب تورکه قبول دور اول جمله دین 10 *БТ$_1$–

مولانا فخری هم مشهدلیغ دور[1] قباد[2] اسمیغه بو معما اننک دورکیم

مرا کی بی رخ[3] جانان هوای گشت[4] گلزار است

که دل از دوری آنمه بدرد خود گرفتار است

*علی اسمیغه بو معما اننک دورکیم[5]

باشد دل هر کس بیکی آینه بنما

از آینهٔ طلعت یار است دل ما

مولانا رکنی شیرازلیق دور* طبعی یمان ایرماس[6] بو مطلع اننک دورکیم

گر مجال یک سخن یابم بر دلدار خویش

عرضه دارم پیش او شرح[7] دل افکار خویش[8]

**مولانا صبحی خوش طبع یکیت دور[9] بو مطلع اننک دورکیم

کسی که صفحهٔ روی تو در نظر دارد

کی از مطالعه خواهد که چشم بردارد[10]

مولانا طایری استرابادلیغ دور بو مطلع اننک دورکیم

*خوشم بعشق گرم روز و روزگاری نیست

مرا به نیک و بد روزگار کاری نیست[11]

---

1 Л مشهد خوش طبع لاردین دور 2 Л – 3 Л رخی 4T$_2$ سیر
5 *Р علی اسمیغه بو معما اننک دورکیم قابلی هم مشهد ولایتی دین دور Л علی اسمیغه بو معما قابلی هم مشهد دین دور
6 Л + قبول دور 6 *Р یامان طبعی یوقتور 7 W درد Л نال 8 **БТ$_1$ + شعرغه بخشی دور
9 Л – 10 Л Носеҳий ва Тоҳирийларнинг шеърлари, алмошиниб тушган 11 *Р Хазинийнинг матлаи келтирилмак

رخش را ماه کفتم شهری از کفتار من پر شد
ز دندانش سخن کفتم دهان[1] من پر از در شد[2]

مولانا امینی محمد علی امین اوغلی دورکیم ایکینچی مجلس دا آتی مذکور بولدی[3] طبعی بغایت ملایم یکیت دور[5] بو مطلع انینک دورکیم

یار در سلسلهٔ ناز و عتابم دارد
باز دیوانگی عشق خرابم دارد

مولانا*[6] محمد طالب مجنون وش یکیت دور طالب علم لیغی هم بار* و شطرنج غه عجب مشعوف دور[7] و معماغه هم کوپراک مشغول بولور[8] بو معما مجد آتیغه انینک دورکیم

ندارم جز دو زلفت یار غمخوار
مرا بی یار و بی غمخوار مگذار

مولانا زیرکی[9] شهر اچیدا کی خوش طبع لاردین دور* طبعیدا تصرف نشانسی بار[10] و بو مطلع انینکدورکیم

هر راه عشق سنگ[11] جفا توشهٔ من است
در کوه و دشت لاله جکر کوشهٔ من است

مولانا وحدتی بیر نوعی[12] نظمی بار و طبعی خالی از رنگی[13] ایماس بو مطلع انینک دورکیم

کشته ام بجال از ان خالیکه در[14] رخسار اوست
آفرین بر صانعی کان نقطهٔ پرکار اوست

1W کردم 2 **Б- 3Л اما + 4WPБ- 5Л+ قابل دور 6 *Л-
7 *W* شترنج مشعوف دور 8Л مشغول دور 9T2- 10*ЛT2- 11Л یار 12P نوع
13P رنگین لیق 14T2 در

سید حزینی هم استرابادلیغ دور[1] بو مطلع انینک دورکیم

* وادی هجران که غیر درد و غم درو
با خیال او فراغت دارم از عالم درو[2]

مولانا مهدی* هم استرابادلیغ دور بو مطلع انینک دورکیم[3]

ساقی نبود بی ادبیها عجب از ما
نامردم مستیم نباید ادب از ما

مولانا طایفی زیارتگاه دا[4] بولور بو مطلع انینک دورکیم

من که در خیل سگانش جا معین ساختم
از غبار آستانش دیده روشن ساختم

مولانا نایبی تایاد لیغ دور بو مطلع انینک دورکیم

کهی که لاله بروید ز خاک اهل نظر
ز داغ دل بود آن لاله و ز خون جکر[5]

مولانا صفاتی ایدی پیدا* بولغان لاردین دور فقیر هنوز انی کورماید ورمین اما شعرین ایشیتیب مین[6] بو مطلع انینک دورکیم

بسکه در سر هوس روی تو دارد دیده
پشت سوی من و رو سوی تو دارد دیده

امیر لوند جهان کشته کیشی دور قلندرلیغ صورتیدا یورور ایردی* خالی از فضل و طبع[7] ایماس ایردی[8] بو مطلع انینکدورکیم

1Л + یمان ایماس 2 *P- Ҳазийнинг матлаи келтирилган. 3*P-
4Л زیارتگاه لیق 5**БT1- 6 *Л* بولغان نورس یکیت لاردین دور
7P طبعی 8*Л-

مولانا نادری مرودین دور بخشی طبعی بار غرابت تیلاماکته کوششش[1] قیلور اماکوب[2] لوند دور مدتی فقیر بیله مصاحب ایردی[3] اوزین[4] لوندلیغدین ضبط قیلا آلمادی ینه* اوزه ایشینی کینی کا باردی[5] بو مطلع انینک دورکیم

بسنک نرم کن ای چرخ استخوان مرا
مباد رخنه کند تیغ دلستان مرا

مولانا زمانی مولانا محمد آملی نینک اوغلی دورکیم ایکینچی مجلس ده آتی مذکور بولدی وفائی[6] تخلص قیلور ایردی فقیر التماسی[7] بیله زمانی غه تغیر بیردی[8] ایکی جهتدین بیر جهت بوکیم سلطان بدیع الزمان میرزا[9] ملازمی ایردی[10] زمانی تخلص نینک مناسبتی* انکاکوب[11] بار ایردی ینه بیر جهت بوکیم احمد حاجی بیک وفائی تخلص قیلور و شعری مشهور دور و دیوانی هم بار مناسب ایرماس ایردی کیم اولوغ کیشی کا بی جهت تخلص دا شریک[12] بولغای[13] بو مطلعی[14] بخشی واقع بولوب تورکیم

با آب دیده هرگز کم نشد سوز دل زارم
مگر گز[15] خاک تسکین یا بدآن آتش که من دارم

مولانا سوسنی آزاده وش کیشی دور کوپراک اوقات مهد علیا کوهرشاد بیکیم[16]* مدرسه سی نیکرا سیدا[17] بولور ایردی اما ایمدی شهرداساکن دور بی فایده ایل بیله مصاحب لیق[18] قیلماس نیوچون[19] کیم بی جهت مشقت* لارنی اوزیکا[20] رواکورماس المنّة[21] بوکیم بو دولت بار چه غه نصیب بولغای* بو مطلع[22] انینک دورکیم[23]

---

1 Л جوی دور 2 Л- 3 *Л+ هرچند کوشش قیلدیم 4 Л اوزینی 5 *Л اوایشیکا 6 W وفائی
7 Л التماس 8 Л بیردیم 9 T_2- 10 W دور 11 *W 12 W- 13 Л+ اشعری بخشی ایتور
14 Л مطلع 15 WT_1 از 16 PБT_1T_2 کوهرشاد اغا БT_1T_2+ نور مرقدها 17 *Л مدرسی دا
18 W مصاحب 19 Л نه اوچون 20 *Л اوزیکا مشقتنی 21 WPБT_1T_2-
22 *Л + اوز احوالی غه مناسب 23 *Л بو مطلع دیب دورکیم

مجرد آنکه ز قید زمانه آزادند
نه صید گشته بدام کسی نه صیادند

مولانا هلاکی شهردین دور ترک ایلی ارا اسیغه کوپ کیرماس اوز نامرادلیغی غه مشغول دورکه سفرنی حضرت مخدومی نوراً ملازمتیدا باریب کیلدی زهی[1] موفق بنده که اولدور[2] کاهی نظم ایتور[3] مطلع انینک دورکیم **

بی غمت دم نمیتوانم زد
دم بی غم نمیتوانم زد

* بو بیتی هم خوب واقع بولوب تورکیم

دست در دل بماند و پا در گل
سر بعالم نمی توانم زد[4]

** **دوست محمد** مرغنی محله سیدین دور هم شعرغه* هم معماغه[5]* طبعی بخشی دور[6] بو مطلع انینک دورکیم

ملاست از تو بدل هر زمان جفای دگر
جفاکه بر دگری میکنی بلاے دگر

صفی اسمیغه بو معما[7] انینک دورکیم

هر سحر باد دهد بوی ازان گلزارم
من دل سوخته بر باد صبا بیدارم[8]

حسن علی بو دوست محمد غه قرابت دور[9] انینک داغی شعر و* معماغه طبعی بخشی دور[10]* بو مطلع انینکدورکیم[11]

---

1 Л- 2 Л + سعادت یار بولغای الهی بر... 3 Л اتیورغه + بجد ایدی 4 *WPБT_1T_2
5 *WPT_2- 6 *Л طبعی بخشی دور + 7 Л که برچه قبول قیلورلار + 8 **T_1- 9 Л قرابت بار
10 *P معماداطبعی بار 11 *Л مطلعی خوب واقع بولوبتور 11*** БT_1-

من بیدل نخواهم سایه باشد همنشین اورا
بیا ای شام هجر و کم کن از روی زمین اورا [1]

[**] فریدون اسمیغه بو معما انینک دور کیم

نکویان دل دردمندان زار
فریبند [2] بیغایت و بیشمار

مولانا فتح الله داغی ایدی اراغه کیرکان نورس یکیت لار دین دور معاغه طبعی بخشی بار [3]
بلال اسمیغه بو معما انینک دور کیم

چه سان کیرد دلم باز لفت الفت
چو دل بیخود نماید در دو زلفت

مولانا اثیرالدین طالب علم یکیت دور [*] معاغه داغی طبعی ملایم توشوبتور مقبول اسمیغه بو معما انینک دور

با من بیچاره آن مه بد نکرد
هر که حرفی کفت از من رد نکرد [5]

مولانا غباری اسفراین لیغ دور کوپراق اوقات استراباد و اسفراین سرکاری [6] جوین و بحرآباد
و اول نواحی دا بولور فقیر دوش [*] کیشی هم بار [7] بو مطلع انینک دور کیم

شب که میرفتم به پهلوی سک آن دلفروز
خواب در چشمم نمی آمد ز شادی تا بروز

1* БТ- 2 P زبینده 3 T بار 4*Л معاغه بخشی دور 5**БТ$_1$- 6T$_1$-
7*Л کیشی دور

مولانا ریاضی زاده محولات دین دور اطواری متلون کیشی دور اول ولایت نینک
قاضی سی ایردی اول امرغه [1] منافی ایشلار صادر بولوب معزول [1] بولدی و قید و مصادره لار
تارتتی [2] و [3] بسی زحمت [4] لار کوردی [5] هم اول منصب مدعاسیغه اما میسر بولمادی [6] وعظ آیتیب منبردا
اوز اشعارین اوقوب بیغلاب وجد و حال قیلور [7] انینک الشیدا بو نوع غرابت کوب تور بارچه دین غریب
راق بو کیم بو اوجوردا دیرلار کیم شاکردلاری بیله تاغ کشتیکا باریب تاش یوملاتیب بر فقیرغه
تیکیب اولوب ایرمیش یانا داروغه دین قایان قاچیب بارغانین [8] کیشی بیلماس اول اوزین
ضبط قیلا آلماس [9] بو مطلع انینک دور کیم

ملک شسته با آب خضر اکر دامان من بودی
هنوزم دست دور از دامن جانان من بودی

مولانا طاهری هری شهریدین دور کیچیکی دا کفش دوزلیق قه منسوب [10] ایردی هم اول ایام دا
اندین نظم لار نقل قیلور لار ایردی اولغا یاکوپراک بولدی طبعیدا شوخلوق بار [11] بو مطلع انینک دور کیم

دل که صد پرکاله شد از چشم جادوی توام
من بیکدل [12] نی بصد دل [13] عاشق روی [14] توام

مولانا مجنونی [15] بلخ دا بولور فقیر کیشی دور [*] کتابت قینه قیلا آلور که وجه معاش حاصل قیلغای [16]
خواجه عکاشه مزاریدا ساکن دور کویا شعر تخیلی [17] اوچون [18] بولغای کیم ورق الخیال مرتکبی دور [**] انداق که

---

1 Л امردا 1 Л غزل 2 W کوردی 3 T$_2$- 4WPБТ$_1$T$_2$ زحمت 5WPБТ$_1$T$_2$ تارتتی
6 T$_1$ بولمادی 7 T$_1$ + ایردی 8 WP ایرکانین 9 W قیلا المایین 10 W مشغول
* 11* Л طبعی بخشی دور 12 W بصد دل W بیکدل 14 Л زار 15PT$_1$ مجنون
16* Л قدس سره + کاتب دور 17 Л خیالی 18 T$_1$ -

هم مغلوب بولغان چاغلیق دور بو[1] مطلع اننیک دورکیم

ماه تابانیم ایسیتتی قیلدی بغریمنی کباب

آی ایدی ایدی حرارتتین بولوبتور آفتاب

مولانا همدمی مشهدلیق دور[*] کاسه‌گرلیک صنعتین[2] بیلور بو مطلع اننیک دورکیم

بی رخت ماتم و غمی دارم

ماتمی وچه ماتمی دارم

مولانا نجمی هم مشهدلیغ دور[*] جامه بافلیق حرفه‌سیغه منسوب دور[3] بو مطلع اننیک دورکیم

سرم آن به که ز سودای تو در پا باشد

چون ندیدم سر آنت که سر ما باشد[4]

[**] **سیدزادهٔ منشی** طبعیدا خیلی دقت بار اما[*] ابلوک یوسونلیق بیکیت دور[5] بو مطلع اننیک دورکیم

یار بر حال من و اغیار از افغان من گریست

بر من و بر حال من هم دوست هم دشمن گریست

مولانا عاصمی هری لیک دور اتا آبادان کیشی دور[6] سودا و تجارت بیله معاش ذکار دور ایردی اوزی[7] طالب علم لیغ[8] قیلور[9] هم نظم ایتور[10] بو مطلع اننیک دورکیم

چون آتشم ز هجر تو بر سر زند علم

سازم روان چو شمع ز گرداب دیده‌ نم

---

1 Л + ترکیبخشی 2 P صنعتی 2* Л کاسه‌گرلیک‌نی
3* Л جان بافلیق‌نی بیلور دخوب قیلور 4 **Б - 5* PЛ ابلوک وشس لیک دور
6 Л + ایردی 7 P - 8 P + هم 9 Л + ایدی دهم 10 Л + ایدی

مولانا[1] فخرالدین فقیرننیک کیشی قایام دین [illegible] معانی جنسی [illegible] دکانی [illegible] اگر بو فن دا مداومت قیلسه خیلی بخششی بولغود یک [illegible] در [illegible] منگ

گرچه از دلبران جفا بینم

شاید از دلبری وفا بینم

مولانا[3] مقصود بو فخرالدین ننیک اینیسی دور اننیک هم ملایم طبعی بار [illegible] کوپراک کبنه[4] قیلور[5] بو مطلع اننیک دورکیم

پیش مهر روی او ره بسته شد آه مرا

تا از آن نبود غبار آیینهٔ ماه مرا[6]

[**] **مولانا صافی**[7] کوه‌صاف شیخ‌زاده‌لاریدین دور تخلصی[8] هم انکا دلالت قیلور نظم‌لاریدا[9] خواجه حافظ تتبعی قیلور[10] بو مطلع اننیک دورکیم

ساقیا سرخوشم و بادهٔ صافم داری

گر کنم سرخوشی آن به معافم داری

مولانا فغانی میرسعید گوینده دور[11] و مجلدلیغ هم بیلور و نقش بر لیغ دا[12] هنرمند دور اما آنی اکثر اوقات [illegible] لیق علتی پریشان توتار[13] بو مطلع اننیک دورکیم

دمی وصال تو از عمر جاودان خوشتر

بیاد وصل تو خوش بودم این زمان خوشتر

---

1 WPЛ - 2 T₂ + نظم 3 WPЛ - 4* Л کوب کوشش 5 Л + ایردی ویمان هم ایاسل یردی
6 **БT₁ - 7 T₁ + مولانا صافی 8 WЛ تخلص 9 T₁ نظم غینه لاریدا 10 Л + نظقی نی بجمله یمان ایاس
12 Л نقش بندلیغ دا 13 Л + یمان هم ایاس ادغلی دور + گوینده ننیک

مولانا بوعلی دیوانه وار یورور دیوانه بولماسا ایردی بوعلی[1] تخلص قیلغای ایردی[2] بو مطلع انینک دورکیم

خلقی براه عشق تو آسوده میروند
عاشق منم دگر همه بیهوده میروند

مولانا شیخی طبس لیق دور[3] مدتی عراق قه باردی اندین کیلکاندا ادوار و موسیقی غه هم صاحب وقوف بولوب کیلدی کویاکه ایشلاردا غی تصنیف قیلیب دور[4] طبس داغی اوقاف دتولیت و شیخ لیغین[5] قبول قیلیب حالا[6] اول ایشکا مشغول[7] دور[8] بو مطلع انینک دورکیم

این نه داغیست که بر سینهٔ سوزان من است
مهر عشق است که از مهر تو بر جان من است

مولانا هراتی[**] نی یرلیک ایرکانی تخلصی دین ظاهر دور بیان طبع لیک کیشی ایماس بو مطلع انینکدورکیم

* فصل بهار و موسم[9] گلها شکفتن است
ساقی بیار باده چه حاجت بگفتن است

مولانا بهشتی حصار ولایتی دین دور تحصیل قیلغانی[*] بو ملک کا کیلیب دور[10] طبعی[*] داغی بخشی دور[11]
بو مطلع انینک دورکیم

در کمند تو نه هر یک سرو پا افتاده است
این بلاییست که در گردن ما افتاده است

مولانا اهلی[*] ترشیز ولایتی دین دور[12*] طبعی داخیلی چاشنی بار[13] بو مطلع انینک دورکیم

---

1 Л- 2 Л- 3 **Б- 4 Б قیلور 5 Л شیخ لیق 6 Б-
7 W ایشی کا 8 Б منصوب 9 *Л هنگام عید 10 *Л شهرغه کیلدی 11 *Л خیلی خوب دور
12 *W ترشیزلیق دور 13 *Л طبعی بغایت بلند دور

دوش افغان من از چشم ملایک خواب برد
خرمن مه را ز طوفان سرشکم آب برد[1]

مولانا نرگسی[*] مرو ولایتی دین دور مظلوم وش یکیت دور بو مطلع انینک دورکیم

آن که در عشق تو دیوانه ساخته
مجنون صفت بگوشهٔ ویرانه ساخته[2]

مولانا خضری کویاکه بیراونینک[3] مملوکی ایرکاندور خواجه سی آنی یا اول خواجه سی نی آزاد قیلیب دور[4*]
باری خواجه وار[5] یورور و اوزین[6] آزاده وش کورکوزور[7] بو مطلع انینک دورکیم

عمر من بی رخت ای زهره جبین میگذرد
حیف از اوقات شریفم که چنین میگذرد

مولانا باطنی[8] فقیر و ساده کیشی دور بلخ دا بولور توکل قدمی بیله مکه کا باریب کیلدی[*] داغی
بلخ دا گوشه اختیار قیلدی[9] بو مطلع انینک دورکیم

بسکه داری تنگ دل ای غنچه خندان مرا
جان ز دل آمد بتنگ و دل گرفت از جان مرا

مولانا فضلی هری لیک دور کیچیک ایرکاندا نقاش لیق قیلور ایردی و نظم غه[10] هم ایتور ایردی
اوزین تمام[*] شاعر خیال قیلغاندین سونکرا تمام نقاش لیقنی ترک قیلیب شاعر بولدی[11] بو مطلع انینک دورکیم

---

1 ** Б T_1 - 2 *Б- 3 Л بیرکیشی نینک 4 W خواجه سین 5- Л خواجه لاردیک 6 Л-
7 Л کورنور 7 *Б- 8 Б محمد امین 9 *Л بلخ دا دور 10 Л نظم
** *Л نقاش لیک نی ترک ایتتی شاعر بولغاندین سونکرا نقاش لیق قیلمادی

ریزد از چشم تر اهل محبت متصل
آتش هجران اوناچار اشک و خون دل[1]

میر احد الله[2] بلخ دین دور اول داغی شهرغه تحصیل اوچون کیلیب دور[3] ** یخشی طبعی بار بو مطلع انینک دور کیم

ای شب غم دور از آن شمع جمالم سوختی
سالها در وعدهٔ روز وصالم سوختی

* پارسا آتیغه بو معما انینک دور کیم

سر پاکان و فرق اهل ادراک
سراسر گشته زیر پای او خاک[4]

مولانا شاه علی فقیر نینک مدرسه سید التحصیل قیلور و فقیرغه متعلق[5] ایلیدین دور خان آتیغه بو معما انینک دور کیم

از غم دوران و جور روزگار
خواهم امین شد*[6] ز جور روی یار[7]

مولانا زیبائی فقیر آنی کورمایمین اما شعرین ایشیتیب مین بو مطلع انینک دور کیم

قامتت شیوهٔ رفتار چو بنیاد کند
سرورا بندهٔ خود سازد و آزاد کند

مولانا سعید سیاه چردهکیشی دور هماناکه عبودیتقه منسوب دور اوز* حالیغه مناسب[8] بو مطلع انینک دور

غلام خویشتنم خواند لاله[9] رخساری
سیاه روی من کرد عاقبت کاری

مولانا درویش علی طبابتقه مشغول دور بو فن حاذق و ماهرلاری انینک طبعین

1* WPT+ بو یاقین دا اوردو تیاشی (تایاشی P قیاشی L) غایت اشتیاق دین کیلیب ایلتی لار اما معاودت (P-) وعدهسی بیله باردی
2 P اسداسد 3** БТ₁- 4* Л- 5 Л متعین 6 Л بدور 7** БТ₁-
8* WPБТ₁Т₂ مناسب حالی 9 P ماه

زاهد بیار خرقه در رهن شراب کن
اسباب زهد و خانهٔ تقوی خراب کن

مولانا شوخی* شیخ سعید لاده نینک[1] اوغلی دور اگرچه یخشی غینه طبع[2] نصیبی[3] بولو تبور اما اتاسی طوریدین هم بی نصیب ایرماس تور و بو مطلع انینک دور کیم

نیست ره پیش سگان تو[4] من آواره را
تا بدیشان گویم احوال دل بیچاره را

مولانا ظاهری درویش وش یگیت تور بو طایفه بیله کاهی فقیر قاشیغه کیلور* طبعی خالی از رنگی ایماس دور[5] بو مطلع انینک دور کیم

ساغر باده که جان روشن از آنست مرا
موج آن صیقل آیینهٔ جان ست مرا

مولانا خلقی هری لیک دور طبعی نظم لارغه[6] یمان ایماس بو مطلع انینک دور کیم

ای سرو ناز در دل ما جا نمیکنی
جا میکنی ولی بدل ما نمیکنی

** میر اسد الله سمنان لیق دور اوز ملکیدین علم طلبیغه شهرغه[7] کیلدی و فقیر نینک مدرسه سیدا سبق اوقور ایردی * صورت و سیرتی یخشی یگیت دور بو معما انس آتیغه انینک دور کیم[8]

---

1 *Б* شیخ سعید نینک 2 Л طبعی 3 WЛ نصیب 4 WБТ₁ او
5 *Л* فهمی یمان ایماس 6 Л- 7 Л هری شهریغه
8* Л خوش محاوره ایردی بو انینک دور که انس آتیغه ایتیب دور معما بو دور کیم

تعریف قیلادورلار[1]* معالجه سین هم کورکان لار اوکا دورلار طبعی هم یخشی دور اما معماغه کوپراک
مشغول دور[2] ولی اسمیغه بو معما انینک دورکیم

هندوی زلف اوز بدکیشی
کوش بگرفت وکفت درویشی

*مولانا قلاشی[3] اطواری تخلصیغه مناسب کیشی دور کویا اوشبو مناسبتدین بو تخلص[4] اختیار
قیلیب دور بو مطلع انینک دورکیم

آنکه بر خوبان عالم پادشه دارد ترا
خواهم از چشم بد مردم نگهدارد ترا

مولانا گدایی ترکی گوی دور بلکه مشاهیردین دور بابر میرزا زمانیدا شعری[5] شهرت توتتی[6]* بیر نوعی[7]
ایتور وانینک مشهور[8] مطلع لاریدین[9] بیری بو دورکیم[10]

آه کیم دیوانه کونکلوم مبتلا بولدی ینه
بو کونکل نینک ایلکیدین[11] جانیغه بلا بولدی ینه

مولانانینک یاشی توقسان دین اوتوب دور بو مطلع انینک دورکیم

دلبرا سین سبز تیرنکلیک بیر بلای جان ایمیش
کیم انینک دردی قاشیدا یوز اولوم حیران ایمیش

مولانا واحدی** مولانا حاجی معرّف نینک اوغلی دور مشهدلیغ دور[12] واندا بولور[13] بو مطلع انینک دورکیم

1 Л نیبورلار 2 *Л- 3 *Л- 4 Л تخلص نی 5 Л- 6 Л قیلدی 7 W نوع
8 Б مشاهیر 9 P ملکی دین 10 *Л مطلع لاردین 11 P مشهور مطلعی بو دور 12 *P -
13 **Л مشهدلیغ دور و مولانا حاجی اوغلی دور

تا ترا طرّهٔ[1] عنبر شکنی پیدا شد
حلی دیوانهٔ ما را وطنی پیدا شد

زاده قاضی سی یخشی طبع لیک یکیت دور* مثنوی لاری رنکین ایتور[2] امیر[3][5] خسرو نینک[4]
بعضی مثنویلاریغه بویاقیین واتتبع قیلیب دور* غریب خیال لار قیلیب دور داوزکا نظرلار[6] هم
ایتور[7] بو مطلع انینک دورکیم

که کوید بر سر ملک خوبی پادشاهی را
که بر در نالهٔ زاریست مسکین دادخواهی را

**میر حسین[8] مشهدلیغ دور[9] یاقیین دا تحصیل اوچون[10] شهرغه کیلیب تور واخلاصیغه[11] انتهاسی
بولور* طبعی یخشی دور[11]* لطف آتیغه[12] بو معما انینک دورکیم

شاد از آنم که یار ناوک غم
طرف دل فکنده از پی هم

مولانا کاشی[13] هم مشهدلیغ دور[14] بو مطلع انینک دورکیم

ایدل بغمش کی سر سودای تو دارم
پروای خودم نیست چه پروای تو دارم

مولانا زایری[15] هم مشهدلیغ دور* طالب علم لیقغه منسوب دور[16] بو مطلع انینک دورکیم

1 Л جو + زلف 2 Л + حضرت خواجه 3 P میر 4 *W- 5 *WЛ- 6 Л-
7 Л ویب تور 8 P امیر 9 Л + بو 10 WPT_2- 11 W خلاصیه
11 *Л یخشی طبعی بار 12 *T_2- 13 W کاشفی 14 Л + شوری بیان ایماس 15 Л وزیری
16 *Л طالب علم یکیت دور

مرا سرویست در دل کرده جا در چشم روشن هم
چو کل پاکیزه رو همچون صبا پاکیزه دامن هم

* مولانا قانعی — هم بو طایفه دین بو مطلع انینک دور کیم
رخ تو قبلهٔ دلهای بیقراران است
نشان پای تو محراب خاکساران است [1]

مولانا ضیائی — نیشاپور ظرفاسیدین دور بو مطلع انینک دور کیم
بخون عاشق امشب تشنه میتم لعل سیرابش
مده می ساقیا ترسم که از مستی برد خوابش [2]

** مولانا نوری* — داغی نیشابور شعراسیدین [4] دور غیر اول نوری که مشهدلیغ دور [3] بو مطلع انینک دور کیم
خدنکت که شد نخل کلزار دل
نیاورد باری مکر بار دل

مولانا فیضی — جنابدلیغ [5] دور کوپراک اوقات کازرکاه دا بولور و طالب علملیق قیلور طبعی نظم
لاردا داغی یخشی دور [6] بو مطلع انینک دور کیم
کرچه دشنامم رسد از لعل شکر بار او
هست یک شیرینیی در تلخی کفتار او

مولانا عینی — اوبه لیغ دور حافظ دور کتابت هم قیلور و طبعی هم نظم [8] لاردا ملایم دور بو مطلع انینک دور کیم
منم دور از مه روی تو هر شب تا سحر کریان
صراحی وار دل پر خون و بر سر چشم تر کریان

مولانا معینی [9] — شیرازلیق دور بو مطلع انینک دور کیم

1 Л- 2**БТ$_1$- 3*Л هم نیشابوردین دور و نوری مشهدی ایماس 4 Л نقش
5 Р کونابادلیغ دور 6*Л- 7*Л حافظ هم بار 8 Л-
9 W معنی Р- Л مغیثی

از صد سخن بجایه یکی کوش میکنی
آنهم نکفته ام که فراموش میکنی

... خضری — اول داغی ایمدی [1] پیدا بولغان ییکیت لاردین دور و صغر سن دا دور امید بار کیم [2]
یخشی راق ایتقای [3] بو مطلع انینک دور کیم [4]
** زهجرت دل دمادم ناله و آه و فغان دارد
* غمت کر قصد دل میکرد اکنون قصد جان دارد [5]

... محمد اوبهی — کاردکرلیک صنعتیغه منسوب دور فهمی یمان ایماس [6] بو مطلع انینک دور کیم
نسیم خلد و عمر خضر می بخشد اکر دانی
هوای دشت کازرکاه آب جوی سلطانی [7]

مولانا کوکبی — منجم ییکیت دور و اوز فنیغه مناسب تخلص اختیار [8] قیلیب دور فقیر انداق خیال
قیلور مین کیم آنی کورمای مین بعضی یارانلار دیرلار کیم [9] کوروب سین [10] خاطریغه کیلمادی [11] بو مطلع انینک دور کیم
بی رخش هر قطرهٔ خون از سر مژکان مرا
مشعلی باشد فروزان در شب هجران مرا

مولانا محنتی — اول داغی ایمدی پیدا بولغان شاعرلاردین دور فقیر آنی هنوز کورمای مین بو مطلع انینک دور کیم
سحر چو روی خود آن ماه در نقاب کرفت
فغان ز خلق برآمد که آفتاب کرفت

1 Р- 2 Л اول کیم 3 Р + اما 4*БТ$_1$- 5*Л کر از سودا پریشان حال باشد جای آن دارد
6*WPT$_2$ دیدی لار کیم نظمی خالی از پخته لیغی ایماس 7**БТ$_1$- 8 W خیال 9 WPT$_2$
اصل بخارا شهریدین دور محفوظهٔ قبة الاسلام دین + 11 Л اما هیچ + 10 Л سین کوب آنی + Л
رسهما الله تعالی عن الآفات و البلیات طبعی بغایت یخشی دور که بو جهتغه قبول دور

مولانا شکری مثل آمیز ایتور دا مولانا سیفی غه تتبع قیلور اول اسلوبدا ذهنی[1] یخشی بارور بو مطلع انینک دور[2] کیم

جون زخط پرسمت از مشک ختن میکویی
چند با ما بسر زلف سخن میکویی

*مولانا حقیری[3] ایدی پیدا بولغان خوش طبع ییکیت لار دین دور اما طبعیدا[4] خیلی چاشنی[5] بار[*] کویا هری لیک دور[6] بو مطلع انینک دور کیم

میروم در کوشهٔ میخانه جا خوش میکنم
جام می میابم و آنجا فروکش میکنم

مولانا اسیری[7] هم ایدی ظهور قیلغان شعرا دین دور اما نظمی هنوز شهرت توتمای دور و شعریدا مثل روشی بار[8] بو مطلع[9] انینک دور کیم

شدم از یار جدا و ببلا افتادم
جه بلا بود که از یار جدا افتادم

مولانا سعد متصرف طبع لیق شاعر دور و طبعیدا خیلی خیال انکیزلیک بار[10] بو مطلع انینک دور کیم[11]

برک کل نیست که افتاده بطرف چمن است
پنبهٔ داغ دل بلبل خونین کفن است

*خواجه کلان بزاز[12] شهر ایلیدین دور[13] بو مطلع انینک دور کیم

---

1 W طبعی 2 Л یخشی دور 3*T₁- 4 Л طبعی نینک 5 Л جاشنی سی 6*Л هری دین دور
7 Л + اول 8 Л باردور 9 Л فارسی بیت 10 Л باردور 11*Л مطلعی خوب واقع بولوبتور کیم
12*W خواجه منصور 13 Л + یخشی بار

انجم مشمر آنچه درین کنبد خضراست
کز بهر تماشای رخت دیدهٔ حور است

*خواجه منصور[1] جرجان ملکیدین دور دبیتیکچی تومیدین دور فی الواقع که اول قوم دا اندین آدمی دش راق[*] و انسانیت لیق راق[2] کیشی یوقتور طبعی بغایت[3] یخشی دور[*] بو مطلع انینک دور کیم[4]

پردهٔ لاله تهی دیدم و آغشته بخون
یادم آمد که مرا رفته دل از پرده برون

سلطان محمود[*] خواجه منصور[5] غه قرابت بولور[6] خواجه شمس الدین محمد بیتیکچی نینک اوغلی دور نجوم علمینی استخراج قیلغوچه بیلور بو مطلع انینک دور کیم

شد روزکار من سیه از هجر یار من
کس را مباد روز من و روزکار من

مولانا نظام استرابادلیغ دور قصیده نی یخشی ایتور و بو بهاریه[*] قصیده سی یخشی واقع بولوبتور کیم[7]

باز کلزار خط از سبزهٔ تر پیدا کرد
کار بستان جهان رنک دکر پیدا کرد

مولانا یاری استرابادلیغ دور طبعی دا خیلی[8] شوخ لوق بار بو مطلع انینک دور کیم

نخواهم پیش مردم دیده بر رخسار یار افتد
جو پیش آید نظر بر روی او بی اختیار افتد

1*W خواجه کلان بزاز 2*Л- 3 Л- 4 РБТ₁Т₂ بو مطلعی خوب واقع بولوبتور
5 Р محمود 6 Р- 6*Л- 7*WРЛ مطلع انینک دور کیم
8 РБТ₁-

مولانا داعی[1] هم استرابادلیغ دور غریب خیال تا پماق حضوریدا کوپ بولور[2]* بومطلع انینک دورکیم[3]

آن پریرا که ز گلبرگ قبا در بر اوست
هر طرف بند قبا نیست که بال و پر اوست

بابا شوریده[4] قصیده خوانلیق قه معروف و مشهور دور طبع اهلی نینک کوبی بیله مصاحب بولوپتور و طبعیدا کوپ چاشنی ظاهر بولور قاریلیق بابیدا آیتیلغان[6] مثنویدین بو بیت[7] انینک دورکیم

قدم شد چون کمان و عمر من شصت
جوانی همچو تیر از شصت من جست

مولانا صوفی هم استرابادلیغ دور بخشی طبعی بار دانشاسی هم خوب دور[8] بومطلع انینک دورکیم

نیست در هجر توام ضعف ز بیماری دل
ترسم آزرده شود طبع تو از زاری دل

مولانا حمید گل[9] مولانا عبدالوهاب نینک اوغلی دور آتی یوقاری اوتی فضول و دیوانه دور لطف طبع دین خالی ایماس بو مطلع انینک دورکیم

شب خاک تیره بستر ما بیدلان بس ست
چادر شب کشیده ما آسمان بس ست

مولانا بهشتی* حمید گل نینک[10] اینی سی دور اما هم طبع دا هم طور دا انگا هیچ[11] نسبت یوقتور بو مطلع انینگدور کیم[12]

---

1 P داملی Л دایی 2 Л و + 3* Л بومطلعی بخشی واقع بولوبتورکیم
4* Б مولانا محمد امین 5 Л طبعی 6 Л ایتقان 4 Л مطلع
8 Л + که برجه قبول قیلورلار 9 WPT₂ – گل 10 *WPБЛ حمید نینک 11 P –
12* Л بومطلعی بیان بیمان واقع بولمای دورکیم

مولانا فغانی[1] خواجه افضل غه قرابت دور* بخشی طبعی بار[2] بومطلع انینک دورکیم

هر که چون صورت چین دیده بروی تو گشاد
چشم دیگر ز تماشای تو بر هم ننهاد

مولانا شراری[3] استرابادلیغ دور کویا رنگی دا[4] حمرت بار اوچون بو تخلص نی اختیار قیلیب تور بو مطلع انینک دورکیم

ندارم بیشتر زین طاقت بی مهری جانان
خدایا بر من آن نامهربان را مهربان گردان

مولانا فدایی هم استرابادلیق دور و سیدزاده دورکیم ظاهری صفاسی بار اتاسی بیله بیت الله سفری غه باریب کیلدی طبعی داغی بخشی دور بو مطلع انینک دورکیم

همیشه روی بدیوار بود مجنون را
که از رقیب بپوشد سرشک گلگون را

مولانا مهری* استراباد نینک متعین لاریدین دور[5] طالب علم هم بار و خواجه منصور نینک دور و فقیر وش نیکیت دور[6] بو مطلع انینک دورکیم

مدام واعظ ما منع[7] باده نوش کند
چه خوش بود که دمی در کشد خموش کند

مولانا عیانی هم استرابادلیق دور خیلی تصرف لیق طبعی بار بو مطلع انینک دورکیم

در سرِ لای ته خم هوسی هست مرا
بخت بد بین که بدان هم نرسد دست مرا

---

1 P فغان 2* Л بیان ایرماس 3 PЛ شیرازی 4 P رنگی 5* Л استرابادلیغ دور و معین لاردین دور
6 W کیشی دور 7 WЛ عیب

مولانا والهی   عالی* آستانیدا ملازم دور[1] *بو مطلع انینک دورکیم[2]

آن چشمهٔ حیات که یابند جان ازو

جز آب حسرتم[3] نبود در دهان ازو

سید خنجر   چیچک تولوک دور تحصیل اوچون شهرغه کیلدی اما بات ترک قیلیب* سپاهی لیک

اختیار قیلدی[4] بو مطلع انینک دورکیم

جدا از یار بجز درد اشتیاق ندارم

اجل بیا که دگر طاقت فراق ندارم

مولانا زاری   ایدی پیدا بولغان خوش طبع لاردین دور بو مطلع انینک دورکیم

چو سیل اشک ز چشم پر آب میآید

دو دیده بر سر آن چون حباب می آید

مولانا ناظری   یخشی طبع لیق یکیت دور* ذهنی دا تصرف بار[5] بو مطلع انینک دورکیم

میشود در قهر اگر خود را کشم از بهر او

ده چه قهرست آنکه خود را میکشم از قهر[6] او

مولانا ذاتی   یاکنغی[7] خوش طبع لاردین دور بو مطلع انینک دورکیم

نی گرچه دم ز زمزمهٔ[8] زیر[9] و بم زند

در پیش ناله ام نتواند که دم زند

---

1 P آستان نینک ملازمی دور   2 *Л بو مطلعی بسیار خوب واقع بولوبتور   3 Л تم
4 *Л سپاهی بولدی   5 *Л ذهنی بیمان ایاس   6 P بهر   7 Л یدی پیدا بولغان
8 Л زمره   9 Л زیر

مولانا میرعلی   حضرت مخدومی نورا مدرسه سیدا[1] بولور والارغه ملازم[2] هم بار بو مطلع انینک دورکیم

مرا بی سرو قدش باشد ای دل

بجان هر لحظه تیر هجر حاصل

پهلوان کاتب   هم اول حضرت نینک اشعار و مصنفاتین کتابت قیلور[3] بو مطلع انینک دورکیم

عیدست مرا بی مه خود خرمی نیست

خلقی همه در شادی و چون من غمی[4] نیست

* اوچونچی مجلس نینک ختمی[5] بو حضرت کیم بو مجلس اهلی نینک صدرنشینی دورلار سحاب معانی لاری گوهر
ریز و بو جماعت کیم[6] او لحضرت خرمن[7] معانی سی نینک خوشه چینی دورلار گلشن طبع لاری گل افشان و سمن
ریز خیل غه وصول الٰهی[8] بیتسون و خیل غه[9] شرف سعادت و مغفرت نامتناهی نصیب ایتسون و سلطان
صاحب قران[10] کیم اول حضرت نینک نکات و معارفی نینک دقایق[11] الفاظی نی[12] و حقایق معانی سینی هیچ دانشورلار
دین یخشیراق بیلمادی و هیچ اهل طبع الارنینک عشر عشیرینی[13] فهم قیلمادی کیم مجلس دا نظم طریقیدا همراز اردی لار
و نثر اسلوبیدا نکته پرداز او لحضرت روحانیتی دین الارغه فیض بیغایت و امداد بی نهایت ییتسون و بو فقیر
هم کیم حضرت نینک بندهٔ درگاهی و اول حضرت سگ خاک[14] راهی مین محروم بولماسون[15]

چون بار ایدی لار بو حضرت و اول حضرت

کیم اول حضرت حق ساری قیلدی رحلت

بو حضرت کوپ عمر ایله تابسون دولت

مین بنده غه دولتیدا کنج عزلت

---

1 Л مدرسه لاریده   2 Л حضرت مخدومی غه   3 Л + ایردی و خوش بهم کیشی دور   4 Л بغمی
5 P-   6 P- کیم   7 Л-   8 P-   9 Л خیلی غه   10 Л صاحب قران غه   11 P دقایقی
12 P الفاظی   13 WP عشیری   14 Л حضرت   15 *БТ,-

تورتونچی مجلس

عصر فضلاسی ذکریداکیم شعرغه مشهور و مباهی ایماستورلار
...لاردین نظم طریقیدا کوب لطایف ظاهر بولور و کوب ظرایف
باشس ادرار اول جمله دین

پهلوان محمد کشتی گیر[1] کیم کوب فضایل بیله آراسته دورکیم کشتی*[2] باوجود اول کیم انینک اندق حق وملکی دورکیم معلوم ایماس کیم هرگز بو فن دا انداق پیدا بولمیش بولغای[3] اوزکا فضایلی کاکورا دون مرتبه سیدور موسیقی دا دوار علمیدا دوری نینک[4] بی نظیری دور چون کمالاتی اظهر من الشمس دور شرح قیلماق احتیاج ایماس فقیر استراباددین بو رباعی نی[5] پهلوان خدمت لاریغه *بیتیب یبردیم کیم[6]

در کعبه و در دیر بارشاد تو یم
در صومعه و میکده با یاد تو یم
ذاکر سحر و شام با وراد تو یم
یعنی که یتیم نعمت آباد تو یم

پهلوان بو رباعی نی *جواب بیتیب ایردی کیم[7]

1 Л کشتین گیر 2 Л کشتین 3 Л* قنی دا انداق ماهر دورکیم معلوم ایماس بو فن دا انداق کیمسه پیدا بولغای
4 Л بوددوان نینک 5 * Л- 6 * Б جباریب ایردیم کیم Л یباردیم بو دین بو رباعی نی بیتیب
7 * Л یباردی کیم P-

ای میر تو پیر ما پادشاد تو یم
دایم بدعا گویی و با یاد تو یم
این شهر تو خوش است ما با تو خوشیم
مردیم و خراب استراباد تو یم

مطلع پهلوان نینک دورکیم* ایتقاندا پهلوان غه[1] پادشاه[2] مینک آلتون صله عنایت[3] قیلدی[4]

گفتمش در عالم عشق تو کارم با غم[5] است
گفت خندان زیر لب غم نیست کار عالم است

حالا فقرا اهلی نینک پیشواسی و طریق اهلی نینک مقتداسی[6] پهلوان دور بعضی ایل پهلوان نینک نسبی دا طعن قیلورلار اما فقیرغه تحقیق بولدی کیم یالغان ایتورلار[7]

میر سر برهنه ترکستان دین دور خوش طبع و خوش مشرب و خوش صحبت و شیرین کلام کیشی[8] دور عبید الرحمن[9] شیخ لقمان قدس سره مزاریدا یکیرمی* ییل غه یاقین شیخ[10] و متولی ایردی* ییل بولدی کیم[11] یوز مینک یوز ایلیک مینک آلتونغه یاقین آنینک[12] اوقافیدین حاصل قیلیب انداق مصرفیغه یتکوردی کیم خدا[13] و خلق خدا قاشیدا مستحسن توشوب هیچ کیشی هیچ[14] نوع عیب تاپالمادی سونکرا خود صدارت مسکنیدا[15] متمکن بولوب علو همت دین انداق عالی منصب دین[16] اوز اختیاری بیله استعفا قیلدی[17] غایت شوخ[18] طبع لیغیدین ترزیق آیتماق قاعده سین میر پیدا قیلدی با وجود بو کاه کاه[19] یخشی ترزیق لار

1 WP- 1 * БT_2- 2 Л شاه 3 Л- 4 Л بیردی 5 *P کارما غم
6 БT_2 خیلی نینک 7 Л ایرمیش + 8 T_2 سخن Л+ وفصیح زبان 9 P +عزیف رحمت Л عفیف
10 Л ییل دور کیم 11* Л بیریچه ییل دا 12 T_2 شیخ نینک 13 Л+ تعالی 14 T_1 T_2
15 БT_1 مسندیدا 16 Л منصب غه 17 P- 18 Л خوش 19 Л کاهی

هم نوشش قیلورلار[1] و بیکیت لیکدا عاقل کنگر کا متعلق بولوب عافیت طریقین ترک قیلیب اول طایفه غه تابع بولوب ایرشیب یورورداانینگ پیش صلوآتی غایب بولغاندا میر[2] معرکه دا پیش صلوانی بولوب ایتقان ابیات دین[3] بورباعی دورکیم

آنان که پرستندهٔ خورشید مهند

از چشم تو در آرزوی یک نکهند

کنگر اگر این ست من می بینم

خوبان دگر بتنگ تعلیم کهند[4]

میر اول ولایت نینگ واجب الاحترام سادا تیدین دور اگرچه ارزال و ختنا[5] مسلم تو تماس لار و نیمه کینه دیرلار[6] اما اول طایفه نینگ سوزیکا اعتبار یوقتور و میرنینگ مفرط طعام ییماککا کوب شعف لاری بار اول جهتدین کوپراک اوقات امتلا مرضیغه گرفتار دورلار

مولانا برهان الدین هری شهری نینگ بزرگ زاده لاریدین دور دانشمند و خوش طبع درویش روح کیشی دور بابرسلطان انارالله برهانه آتیغه معما رساله سی بتیدی جواهر الاسماغه موسوم[7] بو معما کیم شاه بابر حاصل بولور اول رساله دین مولانانینگ خاصه معمالاریدین دورور کیم[8]

پس از بهار جوانی کشیم آه بحسرت

خزان[9] عمر چو[*] آخر[10] رسید از پی غارت

بو فقیرغه پادشاه مهر تکلیفی قیلغاندا تاریخی[11] ایتیب ایردی کیم بغایت خوب واقع بولوب ایردی اما چون

---

1 W قیلور 2 Л- 3 Л ابیات لاریدین + بیری 4 Б دهند
5 Л ختنان 6 БТ نیمه لینه لار 7 Л مسوسوم دور 8 Л + بو 9 P جزآن
10* Л آخر 11 PЛ تاریخ

فقیرنینگ تعریفی که نفس الامرداغیکا واقع دور لازم کیلورایردی بتیلمادی ولیکن اصل مصرع بو دورکیم

تاریخش این بود که علیشیر مهر زد

که لفظی دین سونگراغی الفاظ دین تاریخ حاصل بولور غرایب اتفاقات دین[1] دورکیم میر درویش علی غه مهر عنایت بولغاندا اوزی نینگ خاطریغه درویش علی مهر زد ترکیبی کیلیب[2] ایردی داون میل تفاوت[*] ایردی دراست[3] واقع ایردی و مولانا حالا شاه رخ میرزا[4] مدرسه سیدا[5] و بعضی مدارس دا درس غه مشغول دور و قابلین طلبه استفاده قیلورلار بعضی یارانلار مطایبه یوزیدین مولاناغه دیرلارکیم قدیمی خوش طبع لاردین سیز[6] اضطراب قیلور اما چاره سی یوقتور

میر غیاث الدین عزیز[**] مشهدا امام علی موسی الرضا رضی الله عنه نینگ روضه لاریدا نقیب دور ولایت نینگ اولوغی دور تعریف لاریدا بیان قاصر دور بو مطلع[*] الارنینگ دیب شهرتی بارکیم[7]

بازم از دست بتی دامان عصمت چاک شد

جز خیالش هرچه بود از لوح خاطر پاک شد

مولانا مسعود شیروان دین دور اوزبلگی دین هری کا کیلدی هم افاده هم استفاده غه بجد مشغول بولدی بو اثناداحضرت مخدومی نوراً ملازمتیغه[8] یتیب بیرار سبق قه داغی مشرف بولور ایردی حالا مهد علیا کوهرشاد بیکیم مدرسه سیدا و ینه بعضی مدارس دا[9] مدرس دور یوزآبدان طالب علم دین آرتوق راق هرکون آندین[10] نفع آلورلار بلکه ییراق ممالک دین بو طایفه انینگ[*] درسی عشقی غه[11] غربت اختیار قیلیب کیلورلار بخشی اخلاق لیق درویش وش[12] و فانی صفت کیشی دور

---

1 T اتفاق دین 2 P- 3* Л- 4 Л سلطان 5 Л مدرسه دا 6 Л + و اول
7* Л انینگ دورکیم 8 Л ملازمت لاریغه 9 Л مدرسه دا 10 W درسی دین + انینگ
11* Л درسی غه 12 Л درویش

بیرکون فقیر بیله نماز پیشن قیلدی نماز توکانکاندین سونکرا ینه ایکی رکعت[1] قیلدی فقیرا بتیم کیم
تحویل دار حسابین ادا قیلور دا فاضل کیلتوریاک خیانت[2] دلیلی دور بو سوز شهرت توتتی و مولانا
اینور[3] ایریمیش کیم ایکی رکعت آرتوقسی نماز قیلدیم ییل لار کیم انینک ملامت و غرامتی دین قوتولالمان[4]
بو مطلع انینک دورکیم

بسوز سینهٔ مستان برقت می ناب
که نیست سوز مرا سازکار غیر شراب

حافظ شربتی خراسان نینک متعین لاریدین دور آدمی وش متواضع و مؤدب[5] کیشی دور
و خوش خوان لیقدا فرید[*] زمان ایردی[6] سلطان ابوسعید میرزا نینک[7] عراقدا بوزولغانیدا مکه کا باریب
مجاور بولدی اندین بو تاریخ غه چه یکیرمی بیش ییل دورکیم اول دولت قه مشرف دور طبعی داغی خوب[8] دور
بابر میرزا خیابان دین می[9] الحبیب کیلادورغاندا مولانازادهٔ ابهری کیم شهر نینک مفتی سی[*] دور رند وش کیشی
ایردی میرزا نینک[10] یانیدا سرخوش ایرمیش میرزا حافظ غه ذهیب[11] دورکیم توشوب صراحی نی آلیب
هر بیت اوقوب بیر ایاغ توت حافظ صراحی نی آلیب مولانازاده دین ایاق توتوب بو بیت نی
اوقوب[12] دورکیم

در دور پادشاه عطابخش[14] جرم پوش
حافظ قرابه کش شد و مفتی پیاله نوش

بابر میرزا کوب تحسین و احسان قیلیب تور حافظ نینک یخشی نقش لاری هم بار الله یار همیشه[*] بو معما انینک دورکیم[14]

---

1 Л + نماز 2 P خیانتی 3 Л دیر 4 WT_1T_2 توتولمان P توتولمای مین
5 P 6 *Л زمانه دور 7 Л میرزا 8 Л هم 9 WP 10 WPT_2 10* Л
11 Л + باقیب 12 Л + سونوب 13 $БT_1$ خطا 14* Л حافظ دین خوب واقع دورکیم

هرچند که جان[1] و دل در هجر وی افکار است
چون نیک نگه کردم حق بر طرف یار است

**خواجه کمال الدین[2] عودی ظریف کیشی ایردی و اوز زمانی نینک خوش نوازی ایردی
کیم بارچه خلایق آنی مسلّم توتار ایردی لار طبعی هم شعرغه ملایم ایردی بو مطلع انینک دورکیم

نمیخواهم ز دیده بر رخت آیینهٔ سازم
ز مژگان بهر زلفت عنبرآسا[*] شانهٔ سازم[3]

علی کرمال[4] دعی عودی ایردی[5] بغایت سفیه و بدزبان کیشی ایردی اما یخشی تصنیف لاری بار
بو مطلع انینک دورکیم

کاکلت را که بگرد سر او[6] جان گردد
سر خود مگذارش که پریشان گردد[7]

میر عطاء الله نیشابوردین دور اندین علم تحصیلی اوچون شهرغه کیلدی کافیه و متوسط اوقوراردی
دانشمند بولغونچه بیر نوع مستحسن معاش قه موفق بولدی کیم اندین آرتوق ممکن ایرماس باوجود
دانشمندلیق شعر و معما و صنایع دا داغی مهارت پیدا قیلدی و معماغه کوب مشغول بولور ایردی حالا سبق
کثرتیدین انکا اوقاتی وفا قیلماس اما صنایع دا کتابی تصنیف قیلیب دور بدایع[*] عطایی غه موسوم
ایدی بیاض غه باردی[8] معلوم ایماس کیم بو فن دا هرگز هیچ کیشی آنچه[9] جامع و مفید[10] کتاب بیتیمیش بولغای
باوجود اختصار مقلوب مستوی صنعتیدا[11] کیم اندین مشکل راق صنعت بولماس بو بیت اول[*] رساله دا انینک

---

1 W نظر 2 WP کمال 3 *PT_2 شانه پردازم 4 T_2 کریال 5 Л دور 6 P آن
7 **$БT_1$ 8 *$БT_1$ هنوز بیاض غه بارمای دورکیم
9 T_1 مونچه 10 W مقید 11 Л صفتی دا

خاصه بیتی دورکیم[1]   شکر دهنا غمی ندارید[2]
دیر آدنی مغانه درکش

انینک طبعی دقتی غه بو بیت* دلیل بس دور[3] فقیر گستاخ لیق یوزیدین میرغه دیرمین کیم فضایل و کمالاتینکیز غه کورا درویش لیکینکیز هم بولسه ایردی خوب ایردی بیلورکیم مسلّم توتماساتا بت قیلورمین ضرورتدین مسلّم توتار

میرمرتاض   کیچیک یاشدین بیری کیم علم کسبی غه[4] مشغول دور[5] انکا تیکردکیم[6] کو پراک علوم دا دانشمند بولدی اوز مطالعه سی بیله بولدی کیچه تانک آتقونچه و کوندوز اقشام بولغونچه الیشی مطالعه ایردی باوجود[7] بو زهدی داغی اعلی مرتبه دا ایردی* و صایم الدهر ایردی[8] بوریاضت لار جهتی دین موالی انکا میرمرتاض آت قویدیلار و حالا بولقب بیله مشهور دور چون بحث دا لجاجی[9] کوب ایردی انینک بیله هرکیم مسئله بحث قیلسه ایردی ملزم بولماغونچه قوتولماس ایردی بلکه ملزم بولسه[10] هم شهر ظریف و شوخ لاری[11] ولی[12] شلاین هم کیرلار حالا وضو و نماز یدا مبالغه جهتیدین[13] وسواس[14] پیدا بولوب تور و شطرنج غه انداق مغلوب دورکیم بیر حریف ایلکی کا توشسا خلاص بولا الماس بو جهتدین حریف لار اندین قاچارلار مشهور دورکیم اگر ایکی حریف ایلکیکا توشسا بیری بیله اوینا ب ینه بیری نینک ایتاکین بیرک توتوب اولتورور دورکیم بیری قاچسا* باری بیری ایلیکدا بولغای[15] بهر تقدیر انداق بی نظیر کیشی آز بولغای بو مطلع انینک دورکیم

3*Л شاهد عدل دور $2WT_2$ نداری   1*Л رساله دین دورکیم
بو مطلع یخشی واقع بولو بتورکیم   من ای زاهد ازان ورزم طریق می پرستی را + P
که سوزد آتش مستی خس خاشاک هستی را
$9PT_1$+ بغایت   8*P-   7W باوجودی   6W- $5T_1$ کسبی دا $4БТ_1$ علوم
15*Л بیری قالغای   14Л دوسوسه   13Л+ انکا   12P شربت   11P+ میرنی   10Л الزام

تا نیاید سوی دل غیر خیال دلستان
بر سر ره مردمان چشم گشته دیدبان

مولانا حسین واعظ   کاشفی تخلص قیلور سبزوارلیق دور یکیرمی یل غه یاقین بارکیم شهر دا دور[1] مولانا ذوفنون و رنگین و پرکار واقع بولوبتور آز فن بولغای کیم دخلی بولماغای خصوصا[2] وعظ[3] داانشا و نجوم که انینک حقی دور و هر قایسی دا متعین و مشهور[4] ایشلاری بار و مصنفاتیدین بیری* جواهر التفسیر دورکیم البقره سوره سین بیر مجلد بیتیب دور[5] منصف قطع بیله یوز جزو بولغای باوجود بارچه خیره لیق و دانالیق شهر[6] شوخ لاریدین بیری خواجه حافظ قدس سره نینک بو مطلعین بیتیب منبری نینک اوستیکا قویغاندور بو دورکیم

واعظان کین جلوه بر محراب و منبر میکنند
چون بخلوت میروند آن[7] کار دیگر میکنند

آکیب اوقوغاچ کوب متغیر و مضطرب بولوب خیلی خارج مبحث[8] سوزلار[9] ایتیب نیچه وقت وعظ ایتمادی[10] خصم نامعلوم خود اوز مقصودین حاصل قیلدی اما مولانا قیلغانی نینک خطا ایرکانیکا[11] واقف بولغای نیه اوز ایشی باشیغه باردی[12] بارها سا ایکی خطا بولور ایردی باک یوقدور عیب سیز تینکری دور[13] بو مطلع انینکدور کیم

سبز خط از مشک تر غالیه بر سمن مزن*
سنبل تاب داده را بر گل نسترن مزن[14]

6P هرات   5*БТ-   4Л مفید   3Л-   2Л خصوص   1Л هری شهریدا دور
12Л وقتی غه   11P ایرکانی   10Б ایتماید ور   9P سوز   8Л بحث   7P و
14*Б-   13Л تینکری تعالی دور

مولانا حسین واعظ   مولانا حاجی محمد فراهی نینک اوغلی دورکیم مشاهیردین دور[1] خلایق‌ (?)
داغی عظیم واعظ دور و مریدلاری کوب[2] منبراوستیده دیوانه وارایلیک تاشلاماغی و تخته نی تیمهاکی[3]
کوب دور[4] و اوزین معین[5] دیوانه بیله تعبیر[6] قیلور و کوب بلند و پست سوزلار[7] ایتور چون[8] جنونغه[9] معترف
هرنوع سوز ایتسه معذور دور شعریدا[10] وزن[11] قافیه و ردیف غه مقید ایماس[12] ایسا[13] معاف بولا آلور
بیر قاتلا حضرت[14] امیرالمؤمنین علی کرم الله وجهه*[15]* نینک ایمانی تقلیدی ایکاندور دیکانکا[16] اول حضرت نینک
روحیدین غریب سیاست و شکنجه‌لار کوردی همانا که توبه قیلدی کیم قوتولدی و آغاسی مولانا نظام الدین
کیم دانشمند و متقی و درویش[17]* آنی دیسا بولورکیم ایکی قاتلا[18] هری* شهری نینک قضاسین تکلیف بیله
انکابیردیلار ایکالاسی[19] قاتلا[20] اوزین عزل[21] قیلدی امیداول کیم بو قاتلا قبول قیلغای و عزل[22] قیلماغای
دیرلارکه[23] ایتور ایمیش کیم معین ما قابلیت بسیار داشت این زینه پایهٔ چوبین او را ضایع[24] ساخت
هر تقدیر بیله شهرده مقرر واعظ مولانا معین دور شهر مسجد جامعیدا جمعه کونی و عیدگاهدا* ایکی بیرم[25] کونی وعظ اول
ایتور بو مطلع انینک دورکیم

نکر فصل بهار آمد که عالم سبز و خرم شد
مکر وصل نکار آمد که دل با وصل همدم شد

*سلطان ابراهیم مشعشع   سلطان محسن نینک که عربستاندا پادشاه[26] دور[27] اینیسی[28] دور دانشمند
و متقی و بغایت اهل کیشی دور خطاط هم بار و عربی شعرنی یخشی ایتور[29] و دیوانی هم بار بو بیت[30] انینک دورکیم

---

1 Л ایردی   2 Л کوب دور   3 Б تیمهاک   4 Л دیوانه وار ایلیک تاشلار +   5 T_1 مؤمین
6 Р تغیر   Б تعبیه   7 Л+ هم   8 Р-   9 Р جنونغه   10 Б ایتار   11 Л شعرد
12 Л ایماس دور   13 Л ایتسا + هم   14 Л-   15* Б رضی الله تعالی عنه نینک
16* Л بابیدا بر سوز دیکان دور   17 Б T_1-   18* Л دور T_2+   19 Р ایکالاری کیشی دور
20* Л-   21 22 Р غزل   23 Л اول + کیم   24 Л خراب   25 W عیدگاه داکی   26 Л محسن کیم
27 Л+ و اینیک .   28 Л+ بو   29 T_2-   30 Л مطلع

صل الحبل فیما بین فالبین صایل
فکم جذ حدّالبین ما بین کم حبل[1]

*میرخواند[2]   سید خواندشاه[3] اوغلی دورکیم[4] بلخ قبة الاسلامی نینک متعین دانشمندی
و بزرکی ایردی داوزی یکیت لیکدا علوم تکمیلی[5] قیلدی و حالا با وجود کبر سن و علو نسب و کثرت
حسب که بارچه موجب عجب و انانیت دورلار اول مقدار بی تعین و فانی مشرب* و خوش اخلاق[6]
کیشی دورکیم[7] اندین اونماس انشا و تاریخ فنی دا بی نظیر دور بو فقیر التماسی بیله اول آفرینش دین
بو کونکاچه تاریخ جامعی بتبیب دورکیم نصفی غه یتیب دور ان شاء الله توکاتوریکا موفق[8] بولغای[9] کیم
تواریخ ارهسیدا اندین مفیدراق[10] تاریخ بولماغوسیدور و سعت مشرب بیله عدم تعین جهتی دین
کاهی بیرار ایاق ایچاردا[11] دفع ملالت یا کثرت نشاط اوچون نرد اوینارغه هم تنزل قیلورلار[12]* و
مسخ لیق و مهوت لوق عالمین هم کوب تعریف قیلورلار[13] امیرخسرو نینک دریای ابراری تتبعی دا بو بیتی[14]
خوب واقع بولوب تورکیم

هرکه دست از آب حیوان شست خضر وقت اوست
وانکه از ظلمات نفس آمد برون اسکندر است

**مولانا خواندمیر   میرخواند نینک فرزندی دور[15] و صلاحیت لیق یکیت دور* تاریخ فنی دا مهارتی[16]
بار[17] نقی آتیغه بو معما انینک دورکیم

---

1 * Р Б T_1 -   2 T_2 مولانا میرخواوند 2   3 T_1 خوانشاه   4 Б اوغلی کیم   5 WЛ تکمیل
6 * Л   7 Л +   خوش اخلاق و آدمی لیق دا   8 WЛ توفیق   9 Л تابلقای   10 Л معین راق
11 Л و + ایچار   12 Л تیلور   13* Л-   14 T_2 مطلعی   15 Л اوغلی دور   16* Р تاریخ فنی دا
Л تاریخ دا   17* Л ماهر دور

روی آن دلربای مهرگسل
فتنه با خالهاش گشت ای[1] دل[2]

مولانا حمید الدین حضرت مولانا محمد تبادکانی قدس سره نینک خلفی دوه انسانیتی ذاتی و درویش وشلیکی جبلّی[3] واقع بولوبتور[4] ادب و تواضعی و تعظیم وحیاسی مفرط دا سردبیجد توشوبتور بزرگوار اتاسی نینک[5] خانقاهی دا درویشلار بوروننی دستور بیله بارچه نینک تیکرا سیدا مجتمع دورلار خلوت و عزلت وسماع وصفا موجود[6] مولانا هنوز[7] ظاهر علومی[8] تکمیلیدین[9] فارغ بولماید[10] ور اگرچه[11] احتیاجی داغی یوقتور اما وجه اکمل[12] بیله تیلارکه تکمیل قیلغای طبعی بغایت خوب واقع بولوبتور باطنی نینک غایت صاف لیغیدین[13] نیچه ییل دورکیم مولانا محمد عرب فرسین بیب آنی درویشلیک طریقیدا راسخ بلکه مخلص بلکه[14] مسلمان خیال قیلور[15][16][17] اما بولا آلورکیم اوز حالی نینک ستر[18] وکتمانی اوچون ملامت طریقیدا بو ایش[19] اختیار قیلمیش بولغای بو مطلع انینک دورکیم

گهی زخسته دلان[20] یاد میتوان کردن
دلی زبهر خدا شاد میتوان کردن[21]

میر کمال الدین حسین میر رفیع الدین حسین[22] غه خواهرزاده بولور خراساندا علوم[23] تحصیلی[24] قیلدی وعراق قه توشتی سلطان یعقوب بخشی اعزاز واحترام قیلیب[25] بیا بانک نی سیورغال بیردی کیم بوزمینک آلتونغه یاقین هر ییل تیکا رایردی آنچه غنیمت قه همت ایتاکین[26] سیلکیب ینه خراسانغه کیلیب[27] درویش

1 Л این 2 ** БT_1- 3 ЛT_2 خیلی 4 Л دور 5 * Б- 6 Л + دور
7 T_1T_2- 8 P علمی 9 W بتکمیل دین T_2+ هنوز 10 Л بولمادی 11 P + هیچ
12 Л اکالی 13 W صافی لیغیدین 14 Л و 15 W قیلورلار 16 Л + و 17 Л بلا 18 WЛ سر
19 PT$_1$ ایشنی 20 W دلی 21 * Б- 22 Л + حسین و میر زین العابدین غه 23 Л + و علم
24 WЛ تحصیل 25 Л + و قیلدی 26 WPЛ ایناکی 27 Л + کیلدی

لیک اختیار قیلدی وحضرت ارشاد مآبی[1] نوراً خدمتیدا[2] مطبوع ومقبول دور و تصوف علمیدا طبعی بغایت قابل والار اصطلاحاتیدین[3] صاحب وقوف حضرت خواجه عبد الله انصاری قدس سره نینک منازل السایرینی غه شرح[4] بیتیبدور وآنی اول مبارک منزلدا شیخ قیلغاندا بنیاد قیلیب دور* وکتاب نینک خطبه سین بو آیت بیله ابتدا قیلیب[5] دورکه رب انزلنی منزلاً مبارکاً وانت خیر المنزلین[6] و بنه رسایل[7*] هم ایلکیدا باکیم[8] الارغه اوتکان کیشی میرنینک فضایل وکمالاتین فهم قیلغای میر خوش شکل وخوش طبع وخوش محاوره بیکیت دور بارچه هنرلار[9] بیله آراسته وموندین اوزکا عیبی[10] یوقتورکیم درویش وش[11] وصوفی وش کیشی[12] دا اوزین شیخ لیق اسمیغه موسوم[13] قیلیب دور و بولا آلورکیم بوهم احوالی نینک ستر وکتمانی اوچون ملامتی اختیار قیلمیش بولغای بو مطلع انینک دورکیم

ازین باغ جهان آرا چسان آرم قدم بیرون
که باشد روضهٔ خلدش درون باغ ارم بیرون

میر اختیار الدین[14] بخشی طبع لیق بخشی طورلیق[15] بیکیت دور مولانا نظام الدین قضا مسندیدا متمکن ایرکاندا محکمه سی ودار القضا سیدا سجلات[16] وقبالجات وشرعیات انکا یورولور ایردی[17] عربیت وفقهی[18] تعریف قیلغوچه[19] دیرلارکه بار[20] بیر تصنیف* ایلکیدا دورکیم[21] توکانسه معلوم بولورکه نی[22*] مقدار صلاحیتی بار آز ایشیدا عیب تابسه بولور[23] اما خبیث لار دیرا یرمیش لارکیم دستارین بونوع دانشمندانه چیرماغونچه کوپ زحمت کورار ایرکین ایل تیلیدین قوتولغان کیشی یوقتور دبای حصار

1 P مانی 2 Л خدمت لاریدا 3 Л اصطلاحی دین 4 T_1 شرحی 5 * P- 6 Л$_4$ بیر 7 Л رساله
8 * Б ایلکیدا اکیم 9 Л هنر 10 T_2 نیمه 11 ЛБ درویش صفتی 12 ЛБ کیشی دور 13 P رسمی غه
14 * ЛT_1 سید افتخار Б مولانا محمد امین 15 * WБ 16 Б مجلات Л سجلیات 17 Л دورکولور
18 Л فقهی 19 Л + بار 20 T_1- 21 Л ایلکی دا باکیم 22 Б - 23 * Б-

حوضی توکانکاندا[1] بو تاریخ نی* خوب ایتیب دورکیم[2]

حوضی که چو خواهم از صفایش[3] گویم
صد بار دهن بآب حیوان شویم
هرچند که هست منبعش چشمهٔ خضر
تاریخ وی از ساقی کوثر جویم[4]

مولانا محمد بدخشی قندوزنینک اشکمیش آتلیق کینتی دین دور اول حالیدا اندین تحصیل وجون چیقیب سمرقندغه باردی دبیر نیجه وقت اندا سبق اوقوب هری کا کیلدی تحصیل ایشین[5] تکمیل قیلور وقتدا غایت خوش طبع لیقی دین ومصاحبلار خاطری جهتی دین لوندلیغ لارغه توشتی و رندلیق طریقین اول مرتبه غه ییتکوردی کیم مست یا مخمور باشس دا یاتق یالانک کوی دکوچه و بازاردا یورور ایردی هادی توفیق توبه نصیب قیلیب[6] آنی توزیولغه کیتوردی حالا طبع اهلی ارا سیدا آندین سامانلیق راق کیشی یوقتور* پادشاه وگداغه مقبول و ملایم دور تو* معما فنی دا رساله بیتیب دورکیم کوب[8] ایل ارا سیدا مشهور وشایع دور اما[9] اگر[10] محاورات دا گاهی سوزکا بی تأمل جواب بیرور جون غلط کم توشار بیج ارتماس[11] ومعمادین باشقه داغی نظم لاری بار بو مطلع انینک دورکیم

خیال خنجرش[12] در دیدهٔ بی خواب میگردد
چو آن ماهی که هر سو در میان آب میگردد

---

1 Б توکانکاندا 2 * Л بخشی دیب دورکیم 3 W Л T₁ صفاتش
4 P + میرزین العابدین میرعبدالقادرنینک وغلی دور ملایم طبع لیق شوخ ییکیت دور بو مطلع انینک دورکیم
من ذره حقیر و تو خورشید انوری
نبود ز آفتاب عجب ذره پروری
5 W اینی نی P Б Л اشی 6 Л نصبی 7 * Б- 8 * P- 9 P- 10 W- 11 W P Л بوشماس 12 T₂ خانتش

* مولانا حاجی محمد مشهددین دورکوپراک اوقات بوفقیر بیله مصاحب دور[1] ** وفرزند اورنیغه دور* بلکه اندین عزیزراق اخلاق دا ملکی دور بشر صورتیدا کیلکان واطوار دا فرشته دور انسان هیئتی دا ظهور قیلغان طبعی صافی وتفکری بارچه دقت لارغه وافی ذهنی مشکل گشا[2] و تأملی فنون اشکالیغه رسا[3] بعضی محل بیرار نظم داغی اندین باشس اورار بو مطلع انینک دورکیم

ای بسا توبهٔ دیرینه که چون توبهٔ من
خوبرویان بشکستند بیک چشم زدن

ومعادل اسمیغه بو معما داغی انینک دورکیم

خیال قد تو جا کرده عالمی در دل
وزان مراد فدا ساخته دلان حاصل[4]

میرحسین معمایی نیشابوردین دور شهرداتحصیل قیلدی آنچه حمیده اخلاق وپسندیده اطواری بارکیم شرحی دین[5] قلم تیلی* وقلمزن ایلکی[6] عاجز دور وولایت آثاری حالیدین پیدا وفنا نمودار ی ذاتیدین هویدا دور[7] میرخدمت لاریدا بیرطفل تعلیمین[8] التماس* قیلیب ایریمیش لار[9] وشاگردی آندین کیم طفولیت مقتضاسی دورادوماق قه کاهل لیق قیلمیش بولغای میر بیرعزیزغه التماس قیلیب دورکیم شاگردنینک اتاسیغه ایتغای[10] کیم اوغلی غه ملامت بیله نصیحت قیلغای[11] اما انداق قیلماغای کیم طفل بیلکای کیم[12] تو میرقاشیدین ایکاندور کیم ناکاه کونکول کینه سی[13] میردین آغریاغای موندا ق طریقی[14] کوپ دور ومعما فنی نینک لطافت ونازکلوکین اول بیرکا ییتکوردی کیم آندین اوتماک ممکن ایماس وحکم

---

1 * Б T₁- 2 T₂ کشای 3 * P- 4 ** Б T₁ 5 Л شرحدین 6 * Б- 7 Л اتفاقا + هویدا
8 W تعلیم 9 * W P قیلیب ایری T₁ T₂ قیلدی 10 Л آیتقیل 11 Л قیلسون 12 W-
13 Б- 14 Л طریقیدا

قیلسه بولورکیم بو یولنی بند قیلدی ناصرا سیغه بو معما[*] انینک دورکیم[1]

شد بخوبی روی آن حور[2] پریوش آفتاب

کس ندید از خاک و باد و آب آتش آفتاب

[**] حافظ محمد سلطان شاه خوش خوان حافظ و خوش نویس خطاط دور بولاردین باشقه صالح و پاکیزه روزگار کیشی دور بخشی طبعی هم[3] بار[4] بو[5] مطلع انینک دورکیم

شکل هلال ابرویت از چشم تر زفت

ماهی ز عین بحر بلی سوی بر زفت

مولانا فخری * هری شهری نینک[6] آدمی زاده لاریدین دور[7] بو مطلع انینک دورکیم

گفتی که هرگزم بتو دل مهربان نبود

ای سرو نازنین بتو ام این گمان نبود[8]

سیّد جعفر سید محمد نوربخش نینک اوغلی دور شاه قاسم دین کیم آغاسی بولغای کوب بختیراق دور خراسان غه کیلدی پادشاه اعزاز و اکرام[9] قیلغاندین[10] سونکرا ییلدا[11] بیش مینک آلتون یارماق[12] و ایکی یوز خروار آشلیغ وجه معاش اوچون مقرر قیلدیلار با وجود[13] اول کیم بیر قوروغ باشلیغ مجرد کیشی ایردی آز دور دیب یا ماتلاب عربستان غه باردی[14] خوش طبع و یخشی ییکیت دور ولیکن اتاسی مهدی لیک دعوی[15] قیلغان دین نی بلالار کیم[16] باشیغه کیلدی[17] و حالا ارق

1 *Л الاردین واقع دوردرکیم 2 WЛ حوری Б شوخ 3 T$_2$- 4 Л + وشعرنی خوب ایتور
5 Л + بوبخشی 6 WPT$_2$ شهرنینک 7 Л + طبعی بغایت یخشی دور 8 ** БТ -
9 Б احترام 10 Б قیلغای 11 Л یل 12 WPЛ برماق Л- 13 Л- 14 Л + اما
15 Л دعواسی 16 T$_1$ + انینک 17 Л توشتی

بیل دین آرتوق دورکیم اولوب دور عقیده سی هنوز[1] بودورکیم اتاسی[*] یا مهدی دور یا مهدی[2] ایکان دور بو مطلع انینک دورکیم

ترک من دست چو بر خنجر بیداد[3] برد

تشنه را آب زلال خضر از یاد برد

[4] میر سید[5] حسن ابیوردی[6] تحصیل اوچون ولایتی دین شهرغه کیلدی انینک[7] اثناسیدا حضرت کیچیک میرزا ملازمتی دا کعبه سفریغه باریب عراق دا اریلیب قالدی اندین روم و مصر و حلب[8] بلکه اول طرف نینک کوپراک ممالکی کا مسافرت قیلیب آلتی ییتی تیل قالیب[9] [*] عربی تیل نی روان[10] قیلیب[11] متبرک مزارات غه ییتیب بلکه مکه و مدینه غه[12] مشرف بولوب کوب[13] عزیزلار[14] صحبتین تاپیب خراسان غه کیلدی بار و ردا عقل[15] و طبع[16] قلّتی غه مطعون ایردی کیلکاندا ایکالاسین تمام[*] قیلیب کیلدی[17] کیم هیچ کیشیکا محل طعن و تشنیع دلماغای بیر[18] بیت[19] ماده سیدا[20] عقل و طبعی نی مقدار ایکانینی[21] ثابت قیلیب دور اول بیت بودورکیم

ای ز مهر عارضت گردون غلام

یوسفی را کرده اند یعقوب نام

[*] طبع نتیجه سی بو بولدی کیم مونداق بیت ایتتی[22] و وقوف اهلی بو بیت نینک معنی سی بو قصور ناموزون دور دیکاندا ایماس[23] دور دیب بحث قیلدی[24] و عقل نتیجه سی بو کیم خراسان اهلین تجهیل قیلیب بو بیتین خوب توق غه بتیب عراق غه یعقوب میرزا اوردوسیغه بباردی و میر نینک مونداق ایشلاری لا یعد[25]

1 ЛБ 2* Л- 3 Л فولاد 4 WP- 5 T$_1$- 6 PЛБТ باوردی 7 Л + خصوص
8 Л + و حلب نینک 9 Б- 10* Б عرب تیل 11 T$_1$ قیلدی 12 Л + ییتیب 13 Л-
14 Л عزیزلارنینک 15 T$_1$ عقلی 16 T$_1$ طبعی 17* Л قیلدی 18 БТ$_1$ قالادی 19 ЛБ-
20 ЛБТ$_2$ ماده دا 21 Л ایکانین 22 Л-- 23 Л اول موزون دور 24 Л- 25* G-

ولایحصی دور اما چون قابل دور باک ایماس امیدبار[1] کیم اصلاح پذیر بولغای[2]

سید غیاث الدین[3] مشهدنینک ساداتی بلکه نقباسی دین دور[4] اہل و ملایم کیشی دور مزاح و مطایبه مزاجیغه غالب[5] دور شوخ لوق دین فیلسوف وش[*] و علو نسب دین تزوید[6] و بزرک منش لیق دا بی اختیار توشو بتور چون سیدنینک[7] ہمایون بشره لار یدا[8] صفرت غالب دور سید شرغه ہم دیرلار بعضی[*] میمونغه ہم تشبیه[9] قیلورلار فقیر[10] خود بو نوع[11] کستاخ لیق[12] قیلا الماس مین اما میرنینک مرکبین[13] اول ایتکا اوخشاتیب مین کیم انکا ہر میمون نی میندورور[14] لار اکرچه میرکا[15] ناخوش کیلور اما ہزل بلیه اونکا رور بو مطلع انینک دورکیم

دمی از دست دنیا وا رستم

بیا ساقی که یکدم می پرستم

سید اسدالله یخشی طبع لیق دور[16] بو معما کدا و امین اسمیغه انینک دورکیم

ای سرو خرامان زکدا امین چمنی تو

ہر جا که روی جلوه کنان جان منی تو

[*] **مولانا قاسم** مولانا عبدالرحیم منجم نینک نبیره سیدور اوز زمانی دا نجوم احکامیدا[17] مقرر دمسا ایردی[18] و اوزی ہم نجوم فنی نی[19] یخشی بیلور بو مطلع انینک دورکیم

ما مست مدامیم ز میخانه چه پرسیم

از بیش و کم ساغر و پیمانه چه پرسیم[20]

---

1 Л بار دور 2 * Б- 3 Л غیاث 4 W نقباسیدین دور 5 P غالب 6 * Л زور یلیک دین علو نسب
7 WPБ میرنینک 8 Л زکی دا 9 Л- 10 * Л نیم سه لارکا اوخشاتورلار 11 T₁
12 Л کستاخ لیق 13 P ترکیبین Б مرکبی T₁ مرکبینی 14 Л میمون 15 Л Л مینیدورکای لار
16 P طبع لیق یکیت دور + Л شعر و معما غه طبعی خوب باردور + 17 * P- وشهری کیزدورکای لار +
17 ** БT₁- 18 Л- 19 Л یخشی 20 * PБT₁-

[*] **مولانا علی** ہماناکه ترشیزلیق دور طبعی معما فنی دا کوپ ملایم تو شو بتور ملک اسمیغه بو معما انینک دورکیم

مکن عتاب و برابرو کره مزن یار را

که نیست تاب عتاب مه رخت ما را[1]

شیخ زاده پورانی[2] شیخ[3] ابو سعید پورانی نینک خلفی دور ایکی پشتی دین[4] ولایت انکا موروثی دور و اوز ذاتیدا ہم قبولیت کوپتور آز فرصت دا خطوطنی اندا غ بتیدی کیم اول فن[5] استادلاری اوتوز ییل دا آنچه بتیما یدورلار حالا تحصیل غه مشغول دور[*] دیرلار کیم رشد آثاری[6] ظاہر دور[7] بو رباعی انینک دورکیم

چون من بغم تو در جهان فردی نیست

دلسوخته نیاز پروردی نیست

خواہم غم و درد خویش[8] را[*] شرح کنم[9]

لیکن[10] چه کنم که ہیچ ہمدردی نیست

مولانا صفی[11] مولانا حسین واعظ نینک اوغلی دور بغایت درویش وش[12*] و فانی صفت و دردمند شیوه[13] یکیت دور ہری دین سمرقندغه حضرت[14] خواجه عبیدالله احرار[15] صحبتی غه[16] مشرف[*] بولوراو[*] جون باردی[17] و انداق دیرلار کیم اندا[18] قبول شرفین[19] تاپیب ارشاد[20] و تلقین[21] سعادتیغه سرافراز بولوب ینه خراسانغه کیلدی[*] و طبعی خوب واقع بولوبتور کیم[22] بو مطلع انینک دورکیم

بالب لعل و خط غالیه گون آمده

عجب آراسته از خانه برون آمده

---

1 * БT₁ 2 P + شیخ بایزید ولد شیخ جلال الدین 3 P- 4 WPT₂ پشت دین Л- 5 Л فن نینک
6 P + اندین 7 * Б- 8 P ترا 9 * WБT₂ شرح دہم 10 P اما 11 WT₂ صیفی 12 Л درویش
13 * Б- 14 Б- 15 Л + رحمه الله 16 Л صحبت لاریغه 17 * Л بولوب ایردی 18 Б اندین
19 Б شرف 20 T₁ + اسرار 21 T₁- 21* P- 22 * Л-

مولانا شهاب مدوّن لقبی بیله مشهوردور و آنی عجایب المخلوقات دیسا بولور باوجود اول کیم
کلام الله آیاتینی بات[1] تا پاراوچون تم دینی قیلیب دورکیم علما و قرّا[2] تعجب و حیرت یوزیدین تحسین قیلورلار و موزونیّ
ناشقه هم صلاحیت لیق کیشی دور بیرنوع قدیمانه شعر[3] هم[4] ایتور* اما یاقین دور آدمی لیق صورتیدین منخلع
بولوب[5] اوزکا جانور صورتیغه مسخ[6] بولغای انداق کیم انسانیت سیرتیدین سباع و بهایم سیرتیغه
مبدّل بولوبتور[7] اما[8] بو دعوی اثباتیغه[9] بو مصراع که مقلوب مستوی صنعتیدا[10] ایتیب دور* دلیل بس[11] دورکیم

موش خر ذخ شوم   درک رقم قر کرد

* باوجود بولار انکا[12] شهر شیخ الاسلامیدین[13] عجب ظلم[14] اوتتی کیم هیچ کیشی غوریغه یتا آلمادی[15]

حافظ جلال الدین محمود اخلاصیه خانقاهی نینک شیخی دور و قدسیه مسجد جامعی نینک خطیب
و امامی* و یخشی محراب خوان[16] حافظ دور* شعر و معما ایتور[17] و خطنی یخشی بتیر مونچه صلاحیت نی بات
کسب قیلدی اخلاصیه مدرسه سیغه کیلکاندا ناموزون هم تاشلار ایدی ایدی هم یانکلیب هیول طریقی
مسلوک توتسه عجب ایماس نیچون کیم هم شیخ دور و هم خطیب و هم امام[18] بو مطلع انینک دورکیم

مسیح اگر شنود یک تکلم از دهنش
دگر ز شرم نباشد مجال دم زدنش

مولانا نایی سبزوارلیق دور[19] انشا بیله نامه خطین[20] بتیر کا مشهوردور اما انشادا هیچ منشی آنی
بیکا نماس بتخصیص مولانا عبدالواسع دنامه خطیدا هیچ خوشنویس آنی پسند قیلماس[21] خصوصا

---

1 Б-   2ЛТ$_1$ نقرا   3Б + کیم   4Б-   5*Б-   6 Т$_2$ صورتیدا   7Л بولغای
8Р-   9Л اثباتینی   10Л صنعتیغا   11*Л-   12Л-   13Л + انکا
14 БТ$_1$ ظلمی   15Л آلمادی   15*Р-   16Р + و   16*Б-   17*Л- 18Л-
19Л شیرازلیق دور   20WРБ خطی Т$_1$Т$_2$ خطنی   21Л ایماس

شیخ عبدالله دیوانه[1] و خواجه دهدار که حضرت پادشاه مجلسیدا ندیم لیک[2] یوزیدین کوپ ایل نی تقلید
و تشبیه قیلور و مستحسن توشار مولانانینک تکلمیدا بیرحال بارکیم انلار[3] انکا تشبیه قیلیب و درکیم صابون چاینا
دور و آغزیدین مغزابه[4] ظاهر بولادور و تکلمین هم تقلید قیلور و ایکالاسین اهل ادراک کوپ* تحسین قیلورلار[5]
بو مطلع انینک دورکیم

لا فد بخلطت نافه زهی بی سروپایی
غماز سیه باطن مادر بخطایی

وبعضی دیرلار کیم خواجه دهدارا وچون بو مطلع نی ایتیب دور نیوچون کیم خیلی مناسبتی بار و ییراق هم
ایماس که چین اینادورایمیش بولغایلار والله اعلم

مولانا عبدالواسع انشا فنی دا ماهر[6] بغایت سبک روح کیشی دور اول غایت قه چه که
خفّت و تهتّک کا[7] باشس تارتار ظرفا انینک بیله مطایبه کوپ قیلورلار اول شیرین اضطرابلار قیلورکه
ینه موجب[8] هزل بولور سفاهت قیلسه هم ایل دین قوتولماس انکا بو منصب خواجه مجدالدین محمد دولتی دین
بتیشتی دیرلار که انینک اوچون بیش یوز بیت دین آرتوق هجوی بار و سایر خلق اوچون* مینک بیت دین[9]
آرتوق[10] بو مطلع انینک دورکیم

ای کشیده ترک چشمت در کمان پیوسته تیر
باده نوکشت از کمان ابروانت گوشه گیر

خواجه سلطان محمد شارحت دین دور شهر دانشو نما تابتی خوش صحبت و خوش محاوره[11] بیکیت دور[12]

1WР-2Б ندیم   3W-   4Л مغزابهی   5*Л یخشی بیلورلار   6Л ماهر + و
7Т$_1$ تهتک   8Б-   9*Б مینک دین   10Б آرتوراق   11*Б-12Л کیشی دور

صحبتی موجب بسط و تکلمی موجب[1] نشاط دور و نازک خطین داغی شیرین تیر و باشی نینک توکی بیلا
نیمه آزراق ادچون بو روان کوب متردد و متغیر بولور ایردی اما ایری وسعت مشربی اول یرکا ییتیب دورکیم
مجلسدا باش یلانک اولتورور و بیر سر موغمی[2] یوقتور* طبعی نخشی[3] دور[4] بو مطلع انینک دورکیم

بدندان عقدهٔ زلف ترا خواهم که بگشایم
ازین سودا شدم دیوانه و زنجیر میخایم

میرک حسین انینک اوغلی دور و طبعی ایری نظم لارغه[5]* مایل بولو تورور[6] بو مطلع انینک دورکیم[7]

* کجا رسد زتو ای بیوفا[8] وصال مرا
که از جنون غمت نیست اعتدال مرا

بو معما داغی صدیق آتیغه انینک دورکیم

تا کنم بر سکان او تقسیم
دل مجروح کرده ام بدو نیم[9]

مولانا محمد نامنی[10] اهل کیشی دور طلب[11] علیدین و توفی بار نظم لاردین معمافنی[12] داکوپراک شروعی بار
بو فن استادلاری اتفاق بیله معما تعریفین مونداق قیلیب دورلار کیم موزون[13] کلام دورکیم اشارت و ایما
بیله اندین آت حاصل بولور و اول دیب تورکیم موزون کلام قیدی* تعریف دا حاجت[14] ایماس داشارت
بیله هم ایماسدور و مثال مونی دیب دورکیم بیرا دنینک[15] آتی[16] صدر دورینه بیراو سورسه کیم آتینک نیدور
دیب اول ایلیک کو کسیکا تویسه دلالت انکا قیلورکیم آتی صدر بولغای دیر او بیر مخزن بیر بیرداوفن

---

1 Л باعث 2 Л غم + هم 3 WP خوب 4 * Б 5 Л نظم غه 6 * Л مایل دور
7 ** PБT_1 - 8 Л جنون 9 * PБT_1 - 10 WT_1T_2 نامی P نامنی 11 Л طلب
12 T_1T_2 فنی غه 13 W + معما کلامیست موزون 14 * Л تعریف حاصل 15 ЛБ شالی 16 Л -

قیلدی داوستی دلبیر زنگی[1] سرنگون استی دقیق طبع نگون زنگ دین کنز وجودین تحقیق قیلورکیم
هیچ قایسی دانی کلام نینک[2] دخلی بارو نی[3] نظم نینک اما فن دانالاری بو تخیلین بنک[4] خیالا تیغه
حمل قیلدیلار روح آتیغه بو معما انینک دورکیم

کشت میخانه ز حوران بهشتی معمور[5]
چند چرخی بزن و چشم فکن جانب حور

مولانا نور ساده و ابدال وش کیشی دور هر مجلس دا انکا ایتیلدی کیم حکما حس[6] شامه نی
دماغ نینک توریدا تعیین قیلیب دورلار بس بو اعتبار بیله مشمومات نی[7] ایکی قاش اراسیغه قویوب
ایسلاسه کیراک که ایسی بات راق معلوم بولغای اول بو سوزنی معقول سینیب تخشی ایس لیک اشیانی
ایکی قاش اراسیغه قویوب نفسین یوقاری تارتار ایردی اما خالی[8] از طبعی[9] ایماس بو مطلع انینک دورکیم

ترا نیلوفری پیراهن و من مانده حیرانش
که سر بر میزند خورشید هر روز از گریبانش

مولانا شیرعلی عالم نینک مشاهیریدین دور او زمانیدا نسخ تعلیق خطین انداق بتیدی کیم هیچ
کیشی تقلید قیلا المادی بلکه مشکل که هرگز[10] هم[11] تقلید[12]* قیلسا بولغای[13] طبعی هم تصوف و هم معما و سایر فضایلغه
دا تخشی دور حالا مدتی دور کیم انزوا[14] اختیار قیلیب دور و او زنا مرادلیغی غه مشغول دور و[15] اهل بیله اختلاطی
یوقتورکیم تینکری[16] بو دولت نی* هر کیمکا هم که فقر دولتی غه طالب دور انکا ارزانی[17] توتسون ملنکوا[18] اسمیغه بو معما
انینک دورکیم

---

1 БT_1 زنگی 2,3 Л نه 4 Б نینک 5 Л مخمور 6 Л حس 7 Л مشمومات نی
8 Л - 9 WЛ طبع 10 Б - 11 Л + هم 12 Л کیشی 13 * Л قیلا آلغای 14 Л + آبیزیشی دور
15 Б + قیلیب 16 Л تعالی 17 * Б - 18 Л ملنکو

ما نگو گفتیم نامت گفتهٔ ما را بجو
سرو ناز[1] نا روان پیوسته با برد بگو

مولانا سلطان علی مشهدلیغ دور بو کون[2] خراساندا و عالم نینک اکثر بلادیدا نسخ تعلیق خطیده قبلة الکتاب دور و کتابت ملکی نینک[3] قلمروی یک قلمه انکا مسلّم دور و آنچه حمیده اخلاق و گزیده اطوار بیله آراسته و پیراسته دور کیم شرحیدین قلم تیلی عاجز و حسن خلقدا نظیری یوقتور و طبعی داغی خوب واقع بولوبتور[4] بو مطلع انینک دور کیم

کل در بهار از ان رخ گلگون نمونه ایست
چون اشک من که از دل پر خون نمونه ایست

اما چون مشهدی دور اول الفاظ غه تمام تغییر برا الماید[5] ور لیکن کوب هنر مقابله سیدا آز عیب بوشماس

مولانا سلطانعلی قاینی درویش بیکیت دور و حضرت مخدومی نوراً[6] ملازمتی[7] شرفی انکا دست بیریب دور و الار مصنفاتیدین اوزکا نیمه آز کتابت قیلور و نیچه پیل تکه دا مجاور ایردی و طبعی و صلاحیتی کوبتور اما بیرکون انکا کتابت[8] بویورولوب ایردی مزد تعیین قیلوردا مبالغه نی اول یرکا ینکوردی کیم هر[9] بیر[10] بیتیم بر تنکه کا ارزیدیب بیر معنی دین یراق هم ایماس اول سوزلار کیم اول بیتیر آرتوق راق هم ارزیر بو مطلع انینک دور کیم

ای عشقت آتش در زده ناموس و ننگ و نام را
داده بباد نیستی هستی خاص و عام را

**مولانا شریف باغ شهری هم کاتب بیکیت دور[11] و نجشی طبعی بار و نظم لارغه داغی اشتغال*

1 W من 2 Л الان 3 Л کتاب 4 Л که پسندیده دور + 5 Л بیر الماس
6 T_2 + الملة والدین 7 Л ملازمتلاری 3 WP- 9 Л- 10 $T_1 T_2$ –
11 T_2– *, ** парнинг изохи келгуси бетда.

کور کوز دور[1] بو مطلع انینک دور کیم
نو بهاران گرچه گل از سبزه بیرون میدمد
سبزهٔ خط تو از گلبرگ تر چون میدمد

مولانا شاعلی خبیث شیوه بیکیت دور و ذهنی معماغه نجشی[2] بار دور[3] ایوب اسمیغه[4] بو معما انینک[5] دور

زاهدا نه انکشد دل بسوی بادهٔ ناب
با دل خوش نه ببینند سزاوار شراب[6]

**مولانا بهلول[7] طبیب شیوه* طالب علم بیکیت دور[8] خرّم اسمیغه بو معما انینک دور کیم
بهر می ساقی چو دادم انتظار
بی لب او مانده ام اندر خمار[9]

صوفی پیر سه صد ساله درویش حسن نینک[10] نبیره سیدور و مولانا محمد جاجو نینک اوغلی دور[11] صوفی لیق قه طبابت نی ضم قیلیب دور گویا مرض ریاضتین تارتقان سالک لارکا موتواقبل ان تموتوا ارشادین[12] قیلور بو رباعی انینک دور کیم

منمای بغیر من رخ ای سیم ذقن[13]
کز غایت غیرتم رود جان ز بدن
خواهم که شوم[14] مردمک دیدهٔ خلق[15]
تا روی تو هیچکس نه بیند جز من

1* P اشتغالی بار 2* Л خوب 3 Л- 4* T_2 - 4** БТ₁ - 5 Л مولانا شاعلی نینک
6 * БТ₁ T_2 -7 Л + طبیب 8* Л بیکیت دور و طالب علم هم بار دور 9** БТ₁ - 10 T_1 حسن نینک
11 Л بولور 12 Л اشارتین و 13 W T_2 بدن 14 Л شود 15 Л من

صوفی نینک مزاجی نینک تیزلیک و نازک لیکین بو غایت قه چه دیرلار کیم بیر یکیت کا تعلق[1] لا فی
اورار ایمیش یکیتی[2] آنینک رایی بیله بارها سفیهانه الفاظ بیله فحش ایتور ایمیش و تا یا غلا
داغی هم قیلور[3] ایمیش العهدة علی الراوی[4]

مولانا وصلی مولانا خواجه کلان قاضی نینک اوغلی دور آتاسینی هری اهلی اتفاق[5] بیله
عقل و رای غه مسلّم توتارلار ایردی اوزی خیلی صلاحیت لیق یکیت دور کبیر و صغیر شطرنجنی خوب
اوینار[7] یخشی صحبت لیق خوش طبع[6] و سلیم نفس آدمی دور دور* بو مطلعنی یخشی آیتیب[8] دور کیم[9]

مراد دیده نور از گرد راه آن سپاه آمد
بحمد الله که نور چشم من از گرد راه آمد

مولانا غیاث الدین[10] طالب علم و خوش طبع یکیت دور حالا[11] طبابت قه مشغول دور و شهرتی
طبابت قه اوزکا ایشلاردین[12] کوپراک[13] مشغول دور[14] بلکه رسایل[15] تصنیف قیلیب دور و نظم لار دا حضرت
شیخ نینک[16] مخزن الاسرار یغه تتبع قیلیب دور* رنگین و هموار ایتیب دور[17] بو مطلع[18] آنینک دور کیم

ای صبا کان باغ عارض را تماشا کرده
مضطرب می بینمت گویا گلی وا کرده

شیخ زاده انصاری شیخ عبدالله دیوانه نینک اوغلی دور کیچیک یاشیدا[19] تحصیل غه
یخشی مشغول دور[20] و معانی دا کوب ملایمت اندین ظاهر بولور هم* ایتور ایدی و هم آچار ایدی[21] کیم اولوغراق

---

1 T₁ T₂ + که 2 Л یکیت 3 *Л 4 Л بلکه اورارغه هم ینکورور راوی نینک + بو مبلغه
5 T₁ اتفاقی 6 *Б خوش صحبت 7 Л خوب 8 Л دیب تور 9 *Б بو مطلع انینک دور کیم
10 *Л- Б مولانا درویش علی Л + مولانا 11 Б 12 Л + ایمیش که برچه 13 Л + انکا
14 Л ایمیش 15 Л رسایلی 16 Л شیخ نظامی نینک 17 *W- 18 *Б-
19 Л یاشی دین 20 Б مشغول بولور تور 21 *Б ایتور هم آچار

ایل کا محل تعجب دور* و صاد اسمیغه بو معما آنینک دور کیم[1]

ناوک از مژگان چه اندازی بقصد جان من
بر حذر باش از سرشک چشم خون افشان من

اندک ظاهر[2] بولور کیم والده سی هم خوش طبع دور و بیدلی تخلص قیلور گویا[3] بو مطلع آنینک دور کیم

روم بباغ و ز نرگس دو دیده وام کنم
که تا نظاره آن سرو خوشخرام کنم

شیخ عبدالله داعی اگرچه مجنون شعار کیشی دور اما چون سلیم فطرتی بار گاه گاه تیلی کا نظم لار
اوتار بو مطلع* اول جمله دین دور کیم[4]

من مسکین به سر کوی تو هر چند دویدم
غیر آهی و سرشکی ز دل و دیده ندیدم

دیسه بولور کیم آنینک[5] اوییدا* زن و مردی[6] خوش طبع دورلار

خواجه محمود سبزوارلیق دور بابا علی خوش مردان نینک نبیره سی خواجه عماد الدین حسن[7] اوغلی[8]
دور آتاسی نینک یخشی یا مانیدا سوز دیسه بولماس کیم بغایت مشهور دور* اما جدی[9] درویش کیشی
ایردی خانقاهی و مریدلاری بار ایردی اوزی صلاحیت لیق یکیت دور خطوطنی[10] یخشی بیتیر نظمی هم یخشی
بو باقیندا درج بیتیب ایردی و آلتی اصل[11] قلمنی ترتیب بیله ثبت ایتیب ایردی و درج نینک
آخریدا بینچه بیت مثنوی هم خط لاری تعریفیدا نظم[12] قیلیب ایردی** و سونگغی بیتی دا تاریخ* هم درج

---

1 *WPT² بو مطلع انینک دور کیم 2 Л معلوم 3 Л + که 4 *Л 5 Б- انینک دور کیم
6 *Л زن و مرد 7 Л علاء الدین 8 Л حسین 9 *Л اباواجدادی 10 Б نظمنی
11 Л اصلم 12 Л- * ** *** изохи келгуси бетда

درج قیلیب ایردی[1] اول بو دورکیم[2]

چون اصول شش قلم کردم رقم
گشت تاریخش[3] اصول شش قلم

*استاد قل محمد شبرغاندین دورکیچیک یاشیدا غیجک چالار ایردی قابلیت آثاری اوّل فن دا اندین کوب ظاهر بولور ایردی تربیتی غه مشغول بولولدی[4] حالا اول فن استادلاری متعدد انینک مصنفاتین یاد توتوب شاگردلیکی کا[5] مباهی دورلار طالب علم لیق قه داغی مشغول دور اوزکا اوشاق فضایلی هم معرفت تقویم دیک نقاش لیق دیک[6] باره اما عود و غیجک قوبوزنی عصریدا آنچه کیشی چالا الماس و معما قواعدین[7] هم مضبوط بیلور[8] نوراسمیغه بو معما انینک دورکیم

خوش آن مطرب که ساز خوش[9] نوازد
یکی از خوش نوا خوشحال سازد[10]

مولانا شربتی اول فقیر قاشیدا اولغایب دور تاریخ وانشادین صاحب وقوف دور شعر و معمادین خبردار دور و نقاش لیق هم بیلور بیر تصنیفی[11] ایلکیدا بارکیم توکانسه کوب فوایداندین[12] ایلکا متصور دور ابنای جنسیدا آنچه صلاحیت لیق کیشی آز دور* فنون کسبیدا اول مرتبه دا ماهر دورکیم کیچیک یاشیدا قاری لیق نی هم کسب قیلیب دور[13] بو مطلع انینک دورکیم

جنون آمد شعار از مهر روی آن پریزادم
من دیوانه زان رو در زبان مردم افتادم

1 *Л- 2 **Р 3W دمعول 4ЛБ بولدی 5 Б بعضی 6 БТ + خط دیک
7 Б قواعدینی 8 T₁- 9 БТ₁ خود 10 *WPT₂- 11Л تصنیف
12Б فایده 13 *Л-

*پهلوان درویش محمد پهلوان محمد علیه الرحمه نینک اینیسی دور حالا پهلوان ادرنیدا[1] قایم مقامی اول دور بو مطلع انینک دورکیم

این مقامیست که اینجا رخ پر گرد خوش است
دردمندی و نیاز و دل پر درد خوش است[2]

**اینیسی حسینی هم معما ایتور مجد اسمیغه بو معما انینک دورکیم

چنان مجنون بیدل را نموده روی دل لیلی
که نبود در دل تنگش بغیر از عشق او میلی

محمد علی هم پهلوان عشاق لاریدین دور حسام آتیغه بو معما انینک دورکیم

یارب ای همه نشنود کس در جهان نام فراق
چون رخ خوب تو دیدم روز شد شام فراق

*پهلوان سلطان علی کشتی گیر[3] اول داغی پهلوان علیه الرحمه نینک خلفاسیدین دور بخشی طبعی بار بو مطلع انینک دورکیم

مسافریست مرا در سفر نمی آید
بمن که بیخبرم زو خبر نمی آید[4]

خواجه ابوسعید[5] مهنه دین دور حضرت سلطان طریقت شیخ ابوسعید ابوالخیر قدس سره اولادیدین[6] دور خواجه مؤید دیوانه نینک اوغلی دور نامرادکیشی دور اما اوز شعرین اوقوردا* ییغلاسینیب[7]

1WP- 2 *БТ₁- 3 Л کشتین 3 *Р- 4 **БТ₁- 5РЛБ سعیدی
6 Л اولادین دور و + 7 *W-

مولانا حاجی[1] درویش[2] ومنقطع کیشی دور وحضرت مخدومی نوراً ملازم ومصاحبی[3] دور نیچه قتلا
کعبه غه باریب بعضی قاتلا[4] همانا که یایاق هم بارایکان دور اول حضرت نینک انداق که اونینک
بیله خصوصیتی بار آز کیشی بیله بولغای کاهی نظم هم ایتور[5] بو مطلع اونینک دورکیم

پیرانه سرم بازه[6] نهالی به بر آمد
کش میوه غم وغصه وخون جگر آمد

مولانا جمال الدین حضرت مخدومی نوراً نینک[7] قرابت لاریدین دور طالب علم بولوب تورا کر
لوندلیغی مفرط[8] بولماسا ایردی دانشمند هم شاید بولغای ایردی اول حضرت نینک شهر الجدیداکی مدر
سه سیدا مدرس دور بو مطلع اونینک دورکیم

منم آن قمری نالان زشوق سرو دلجویت
که دارم طوق گردن از خم قلاب ابرویت

خواجه ابونصر خواجه مؤید مهنه علیه الرحمه نینک اوغلی دور مهنه شیخ زاده لاری نینک ناهموار
معاشی کو پتور انداق کیم الار هر قاجان بیربیرلاری[9] بیله نزاع قیلسالار ایکی جانب دین یسال یاساب
اوق وقیلیچ ونیزه بیله اوروشورلار اما حالا[10] بعضی دیدورلار[11] کیم خواجه ابونصر خیلی صلاح غه کیریب
دور انشاء الله که راست بولغای[12] بو مطلع اونینک دورکیم

نماند صبر وطاقت آتش غم چون شود تیزم
از آن چون شعله بنشینم دمی صد بار برخیزم

---

1 W درویش + 2 W درویش وش 3 Л مصاحب لاری دور 4 Л محل 5 Л طبعی بخشی دور +
6 T_1 تازه 7 Л نوط 8 Л مفرد 9 T_1 بیربیری 10 Л - 11 Л دیرلار
12 Л وطبعی بخشی دور +

دوقورداغی اوزی متاثر بولوب هر دم اولوغ تینار تا بس[1] قیلماغونچه ایل تیناماس[2] بو مطلع اونینکدورکیم

بتو به داد نمی ای شیخ اضطراب مکن
مرا برای رضای خدا عذاب مکن

مولانا حاجی[3] مشهدداامام علی[4] موسی الرضا علیه التحیة والثناء روضه سیدا امام ومعرف
دور وگوهرشادبیکم[5] مسجد جامعی[6] دا خطیب دور فاضل وسنی مذهب دور عقل معاشی اول
مرتبه دا دورکیم با وجود تسنن اول روضه باشیداغی سادات بیله بار شور بوجهتدین بعضی
آنی نفاق قه وبعضی خروج مذهبی غه نسبت بیرورلار[*] بخشی طبعی بار[7] بو مطلع اونینک دورکیم

کدام عیش وتنعم بود برابر اینم
که[*] سر زخواب برارم[8] صباح وروی تو بینم

مولانا عبدالرازق طالب علم کیشی دور اما بلاهتی غالب دور گوهرشادبیکم مدرسه سی نینک
طلبه سی صاحب جمع وظیفه لارین[9] کیچراک برات[10] بیتی دورکان اوچون شکایت کا بو فقیر[11] قاشیغه
کیلدیلار اتفاق بیله سوزنی اول ایتورغه مقرر قیلغان ایدیش لار فقیر جماعت کثیر کورودوم ایرسه
سوزلارین سوردوم آنینک تقریریغه حواله قیلدیلار اندین سوردلدی ایرسه بو عبارت بیله تکلم سوردی
کیم برات نمی نویسد[12] ورنگی نینک حمرتی بار اوچون مطایب[13] لاری آنی سرخ قلب بیرلار[14] بو مطلع اونینکدورکیم

جان من تازه شد از لعل تو خونخواری دل
بعد ازین ما وسرکوی تو وزاری دل

---

1 WPБ اما 2 W تیناسس لار 3 Л محمد + 4 T_1 ابن + 5 WЛ بیکیم نینک 6 Б -
7* Л طبعی بخشی دور 8* W ازبرابرم آیی 9 T_1 وظیفه لارینی 10 Л - 11 WPБ
12 Б نویسد 13 P مطایبه 14 WP + شعرهم ایتور

خواجه حسین کیزنکی ابیورد ولایتی دین دور و خواجه ابونصر مهنه نینک خواهرزاده سید و تاهی خواجه قنبر خراسان نینک متعین ارباب لاریدین ایردی اوزی مُجِد و صُلب و یک رو کیشی دور یل لار صدارت عالی منصبی دا متمکن ایردی و پادشاه نینک عنایتی انکا اعلی درجه دا[1] اول بو عنایت قه انداق مستظهر کیم بعضی محلدا پادشاه مصلحتی اوچون تینکری لیکدین هم تجاوز قیلور ایردی بولغانی عاقبت پادشاه نینک مبارک خاطریغه آنی انداق کورکوزدیلار کیم آنینک علاجی کیشی الیکیدین کیلور نینک امکانی یوقتور مکر هم تینکری پادشاه نینک مبارک خاطریغه[2] سالغای انشا الله[3] و خواجه نینک یخشی طبعی بار[*] بو بیت انینک ابیاتیدین دور کیم[4]

هیچ آهی جز بیادت بر نمی آید ز دل
هیچ نقشی جز خیالت در نمی آید بچشم

[*] خواجه قطب الدین[5] حضرت شیخ ابوسعید ابوالخیر اولادیدین دور بغایت صالح و متقی و پاکیزه روزکار کیشی دور و شیخ اطواری[6] انینک اطواریدین ظاهر دور[7] بو مطلع انینک دور کیم

مدتی شد کان پری پیکر نمی آید بچشم
ساخت منزل در دل و دیگر نمی آید بچشم

خواجه یوسف مهنه خواجه رکن الدین نینک[8] اوغلی دور و حضرت شیخ[9*] نینک بزرگ[10] اولادیدین دور طالب علم و صالح و خوش طبع یکیت دور و طبعیدا کوب ملایمت بار بو مطلع انینک دور کیم

---

1 Л + ایردی و 2 Л + رحم 3 T_1 + تعالی 4* Б بو مطلع انینک دور کیم 5 P شیخ ابوفضل مهنه
6 P طوری 7 P + نظم نی یخشی ایتور 8 P رکن الدین 9* WБT_1T_2
10 P بزرگوار

دل زارم که جا در زلف آن نامهربان دارد
که از سودا پریشان حال باشد جای آن دارد[1]

خواجه ابوطاهر خواجه عبدالله مهنه[2] نینک اوغلی دور[*] خیلی لطیف طبعی بار بو مطلع انینک دور کیم[3]

آنچه شبها بر دلم زان جعد پرخم میرسد
بر گرفتاران زنجیر بلا کم میرسد

خواجه قطب الدین احمد[4] حضرت شیخ الاسلام زنده فیل احمد جام قدس سره نینک اولادیدین دور فرشته وش و ملک شیوه کیشی دور چون[5] خواجه احمد جامی قوش اسراب سالور[6] الار داغی تقلید قیلیب دورلار سالور چاغدا اولاغ لاری یوق ایرمیش بغایت بیک کیشی بیر قول لاریغه اوزلارین کوتارتیب قوش سالور ایرمیش بو مطلع انینک[7] دور کیم

صبا بیار غبار ره سوار مرا
که توتیا بود آن چشم اشکبار مرا

مولانا محمد خراسانی لاابالی[8] و لوند شیوه[*] و ابتر وش کیشی دور و[9] هادی توفیق انکا رهنمای لیق قیلیب آنی حضرت مولانا محمد تبادکانی رحمة الله خدمتی[10] غه سالدی اول بزرگوار ایلکی دا توبه قیلیب صوفیه[*] آداب[11] و طریقه مشغول بولدی و اربعین لار اولتوروب دیرلار کیم کشایش لار[12] تاپتی و یاناق[*] صایم الدهر[13] حج مبارک سفرین[14] قیلیب اول دولت قه مشرف[15] هم بولدی حالا عزلت کنجی دا عبادت غه مشغول دور و بو رباعی انینک دور کیم

1* WБT_1T_2 2 WPЛ + علیه الرحمه 3* Л بو مطلعی خوب واقع دور کیم
4 P – 5 Л – 6 Л سالورلار 7 Л خواجه نینک 8 Л لاوبالی 9* Л کیشی دور و لبسی ابتروش دور
10 Л خدمت لاریغه 11* Л – 12 T_1 کشایش لار 13 Л – 14 T_1 سفری 15 Л –

یکچند ز دوستان جدا خواهم بود
با محنت و درد مبتلا[1] خواهم بود
تا یار[2] نسازد آشنای خویشم
بیگانه ز خویش و آشنا خواهم بود

*خواجه کمال الدین حسین خواجه نظام الملک نینگ اوغلی دور اتاسی نینگ تعیین و اشتهاری
بورونغی نظام الملک دین آرتوغراق بولماسا اوکسوک هم ایماس اعتبار یوزه دین انینگ بیله تینگ
بار ایدی اما منصب یوزه دین آرتتی نیچوک کیم اول وزیر ایردی بو وزارت منصبین[3] طی قیلدی و حالا اشراف
عالی مرتبه سیدا متمکن دور اوزی ملایم ییکیت دور نامه خطین بخشی بتیر و دیرلار که موسیقی دا هم دخلی
بار و بعضی نقش لارنی انکا منسوب قیلورلار و طبعی بخشی دور بو مطلع انینگ دور کیم

گرچه در جنت نسیم خلد و آب کوثر است
*خانهٔ خمار[4] را آب و هوای دیگر است[5]

خواجه عبد الله صدر خواجه محمد مروارید[6] اوغلی دور کیم مدتی وزارت دیوانیدا مهر* باسار ایردی[7]
و اوز اختیاری بیله استغفار[8] قیلیب عافیت[9] کنجی[10] اختیار قیلدی بو طایفه دین انکا میسر بولغان
دیک آز کیشیکا بولمیش[11] بولغای اوزی کیچیک یاشیدا علوم کسب قیلدی ادوار[12] و موسیقی علمیدا
و خطوط فنی دا بی نظیر بولدی و قانون نی* معلوم ایماس کیم هرگز کیشی انداق چالمیش بولغای[13] و پادشاه
خدمتی دا عالی منصب قه سرفراز بولدی اول جمله دین بیری صدارت دور* و انشا فنی نی[14] هم کمال غه

---

1 Л آشنا 2 Л باز 3 W منصبی نی 4 *T_1 ساخت میخانه را 5 **РБ-
6 Л مروریدنینگ 7*ЛT_2 باسه‌ی T_2 + عاقبت 8 РБ استعفا 9 Л قیلدی 10 Л کنجین
11 Л- 12 Л- 13*Л اول قانونغه ینکگورالمادی 14*Л انشانی

ینکگوردی و اوری بخشی محاوره لیق و بخشی خلق لیق و بخشی صحبت لیق ییکیت دور غفلت و بی پروا
لیغ دین اوزکا هیچ عیبی یوقتور چون* ییکیت دور امید دفع بار[1] و بو مطلع انینگ دور کیم

تا دل دهان و طرهٔ آن دلنواز یافت
خورد آب زندگانی و عمر دراز یافت

بو معما داود اسمیغه انینگ دور کیم

شد بسته چو بلبل دل عشاق جگرخوار
بر گیسوی او هر طرفی ز آن[2] گل رخسار

*خواجه یحیی[3] خواجه عبد الله نینگ اینیسی دور بخشی طبعی بار بو مطلع انینگ دور کیم

باین شکرانه ای همدم که میگویی سخن با او
چه باشد گر بگویی شمهٔ از حال من با او

بو معما داعی اسمیغه هم انینگ دور کیم[4]

*آن صنم را بعاشق بیدل
آمد و رفت کی بود ای دل[5]

**مولانا فصیح الدین مولانا نظام الدین هروی احفادیدین دور کیم الارنی نظامی لار[6] دیرلار کیم
خراساندا موندین شریف راق نسب یوقتور یکیرمی یاشیغه[7] یاقین ایکاندا علوم نی تکمیل قیلدی
حالا اوتوز* ییل غه یاقین بار کیم افاده[8] غه مشغول دور ظاهر علومیدین[9] هیچ قایسی بولماغای کیم درس ایتماغای[10]

---

1 * Л- Р + عیوب دفع بولو بتور 2 Л چون 3*Л- 4 * БT_1- 5*БT_1-
6 W نظامی 7 Л باشقه 8*Л ییل دور کیم 9 T_1 علمی دین 10**Р-

** هر علمکه ایتور کوبید احواشی و مفید[1] مصنفاتی بارکیم علما اندین بهره مند دورلار مونچه پرکارلیغ و رنکین لیق بیله عقل و بذلی هم بارکیم منافی بو علوم دور کوپ حمیده اخلاق و پسندیده اوصاف[2]غه متصف دور باوجود مونچه کمال بو فقیرنینک مصاحبتیغه تنزل قیلیب سفر و حضردا کوپراک اوقات اوز شریف صحبتی بیله مشرف قیلور نیچه فکر قیلیلسا[3] بو تیره روزکار زنکو هیده اطوار مصاحب لیغیدین اوزکا عیب انبا تابسه بولماس* اما عیب سیز تینکری دور[4] غریب اسمیغه بو معما انینک دورکیم

خالی بچشم کردم بر روی دلربایی
سودا نکر که بخشم جاهی وه چه جاهی [5]

* تورتونچی مجلس نینک آخری بو وقت پیشه و ظرافت اندیشه عزیزلاردین اکرچه بعضی اجل میبیدین مست و بیخبر دورلار اما بعضی حیات بزمیدا سرمست و جلوه کر و نظم کستر دورلار تینکری تعالی اولکان جماعت نی اوز قاشیدین عریق دریای رحمت قیلسون و قالغان اهل خدمت و عبودیت نی شاه لطفیدین شایسته احسان بی منت [6]

* اول خیل غه تینکری رحمتی یار اولسون
بو جمع غه شه لطفی مددکار اولسون
هم شاه قه یوز فلک چه مقدار اولسون
هم قول لاری احسانغه سزاوار اولسون [7]

1 Л- 2 Л اطوارغه 3 Л قیلسه 4* Л- 5** Р- 6* БТ, 7* БТ-

بیشینچی مجلس

خراسان نینک و بعضی یرنینک میرزاده لاری و سایر آزاده لاری ذکریداکیم طبع سلامتی و ذهن استقامتی الارغه باعث نظم بولور اما مداومت قیلماسلار

* اول جمله دین[1]

امیر دولتشاه فیروزشاه بیک نینک عمزاده سی امیر علاء الدوله[2] اسفراینی نینک اوغلی دور فیروزشاه بیک نینک مکنت و عظمتی خود عالم اهلی قاشیدا کونش دین[3] روشن راق دور تعریف قه احتیاج ایرماس[4] امیر علاء الدوله داغی اهل کیشی ایردی[5] اما دماغی خفت پیدا قیلیب[6] ضایع بولدی ولیکن امیر دولتشاه خوش طبع و درویش وش[7] و کوپ* صلاحیت لیغ ییکیت دور[8] ابا و اجدادی طریقیدین کیم امارت و ظاهر عظمت و تجملی بولغای کیچیب کوشه اختیار قیلیب فقر و دهقنت بیله قناعت قیلدی و فضایل و کمالات اکتسابی[9] بیله عمر اوتکاردی اوشبو مضمونده کیم بو مختصر[10] بیتیلادور مجمع الشعرا تصنیف قیلیب دورکیم هرکیشی آنی مطالعه قیلسا مصنفی نینک استعداد و کمالین[11] معلوم قیلور اما بو یقین داخبر کیلدی کیم فانی عالمدین رحلت قیلیب دور[12] واقع بولسه* تینکری[13] آنی رحمت قیلغای[14] بو مطلع انینک دورکیم

زهی از آفتاب عارضت چشم جهان روشن
ز چشم روشنی کرده دلم را خان و مان روشن [15]

1* T- 2 W علاوالدوله 3 Л آفتاب دین 4 Б اولماس 5 Б ایرمیش 6 Л + ایردی 7 Р درویش Л + ییکیت دور 8* Л صلاحیت بار 9 Л کسبی 10 Л رساله 11 Б کمالی 12 Л + اکر 13 Л + تعالی 14* Р- 15 Л-

حسین علی جلایر[1] طفیلی تخلص قیلور ایردی علی جلایر[2] اوغلی دورکیم اتاسی یادکار میرزا ایشیکیدا امیرالامرا و صاحب اختیار ایردی اما اوزی نینک آتاسیغه نسبتی یوقتور فقیر شیوه[3] وفانی وشس وبی تکلف و خوش طبع ییکیت دور[4] نظم لارغه طبعی ملایم دور اما قصیده اسلوبی انینک حقی دوراندق که بو طایفه هم مسلّم توتارلار سلطان صاحبقران آتیغه غرّا قصایدی[5] بار اول حضرت هم آنی بخششی تربیت لار[6] قیلدیلار انداق کیم ولایت بیلدی و توشس دیوانی دا مهرباستی و پروانچی بولدی و تقرب و نیابت قه دخلی بار ایردی فلک نینک اندین کیم فضل اهلی غه حسدی بار بیر تقصیر بیله آنی درکاه فلک اشتباه دین ییراق سالیب دور انینک خود[7] بو[8] قایغودین کوندوز قراری وکیچه اویقوسی یوقتور امیداولکیم پادشاهانه لطف* وکرم[9] دستکیری بولغای[10] بو مطلع انینک قصایدیدین دورکیم

بحمدالله که دیگر ره باقبال شه عادل

برون آمد گلم از خار خار از پای[11] و پای از گل

امیداولکیم بو مطلع مناسب حالی بولغای

بو غزل مطلعی هم انینک دورکیم

بتی گز گل بود آزار پا در گشت بستانش

چه رو[12] در دیده جویم با وجود خار مژگانش

عیبی مفرط لوندلیغ وجنون دین[13] اوزگا یوقتور[14]

حیدر[15] صبوحی تخلص قیلور اتا[16] دین بو درگاه نینک بایری بلکه توغمه سی دور بو فقیرغه شدّت

1 *Б میرحسین علی جلایر T_1 میرحسین سلطان 2 Л جلایر نینک 3 Б فقیر 4 *Л کیشی دور
5 Б نصیبه دسی 6 W تربیت 7 T_2- 8 *Л- 9 *Л- 10 T_1 + انشاالله تعالی
11 T_1 با 12 Л سان 13 W T_2- 14 *Л- 15 Б T_1 میرحیدر
16 Л بایریسی

قرابت دین فرزندلیغ نسبتی بار طفولیت دین شباب ایامیغه چه علوم اکتسابی قیلدی و طبعی شعر ومعما[1] و سایر فضلیات دا ملایم دور اگرچه بابت ترک قیلدی اما سپاهی لیقدا هم* ایودم لارکیم[2] بولور[3] اوق* آتماق دا جلد[4] و قیلیچ چاپماق دا چابک و سایر جلادت لار دا آنچه بار کیم[5] عصری نینک اهلی پسند قیلورلار چون[6] جنون نشاء سیدین بی بهره ایماس دور سلوکی[7] طریقیدا کوب آفت و انداز بولدی* امید اول کیم عاقبت استقامت دا[8] راسخ بولغای[9] بو مطلع انینک دورکیم

می ست لعل تو یا شهد ناب ازین دو کدام است

خوی ست بر رخ تو یا گلاب ازین دو کدامست

عبدالوهاب سهایی تخلص قیلور شیخم بیک نینک خواهرزاده سیدور کیم عبدالرزاق انکه نینک اوغلی بولغای* شیخم بیک[10] تعریفی اوز ذکریدا[11] ایتیلدی عبدالرزاق داغی کویا که علاءالدوله میرزا دیوانیدا مهرباسقاندور[12] اوزی داغی سپاهی شیوه ییکیت دور کتابی دیرلارکیم جمع قیلغان دور واینین ابدال نامه قویغان دور اما فقیر کورمادیم بوکیم طبعی[13] نی[14] کاهی طغایی سی تعریف قیلور انگا بو شرف بس دور[15] بو مطلع انینک دورکیم

داشتم از چشم بیمارش بدل صدگونه درد

تا بچشم خود ندید آن درد را باور نکرد

*گویا که بیرا و نینک کوزی آغریغاندا ایتقان دور[16]

1 W معما دا 2 WP ایرودم لارکیم T_2 ایرودم لارکیم 3 *Л- 4 *W آتماق 5 *Л-
6 Б- 7 Л سلوک 8 Л استقامت + قاعده سی دا 9 *РБ- 10 WP-
11 *Л شیخم بیک تعریف قه احتیاج ایماس 12 *РБ- 13 РБ- T_2 + انینک
14 Л طبعین 15 Л بسنده دور 16 *ЛБ T_1-

سلطان حسین ختمی تخلص قیلور[1] شیخ بهلول بیک نینک اوغلی دور اگرچه آتاسی حالا
فقر طریقین اختیار قیلیب گوشه توتوبتور اما سلطان صاحبقران دولتیدین خوارزم تختی دا حکومت
قیلیب[2] امارت دیوانیدا[3] مهر باستی و اغاسی میل لار بلخ قبة الاسلامی دا حکمران ایردی اوزی نقروش
و نامرادشیوه ییکیت دور[*] طبعی هم[4] خالی از سلامت ایماس[5] بو مطلع انینک دورکیم

مرا بسیار مشکل مینماید فرقت جانان
وداع جان شیرین ست[6] دشوار ای مسلمانان

***میر ابراهیم** سلطان حسین نینک اوغلی دور و فقیر نینک اغاسی نینک نبیره سی دور فقیرا
اوغول چیلای اکرابمین[7] بو معما شاه ابراهیم و ماهیم آتیغه انینک دورکیم

از سر[*] مهر ای نگار دلنواز
سوی ابراهیم بیدل بین بناز[8]

محمد صالح[9] اسمی مناسبتی بیله صالح تخلص قیلور نور سعید بیک[10] اوغلی دورکیم کوب وقتلار
چهارجوی نواحی سیدین اداق نواحی سیغه دیکینچه[11] امارت قیلدی و سلطان صاحبقران ابوسعید میرزا
ایشیکیدا[*] الغ بیک وجوکی میرزا ایشیکیدا[12] صاحب اختیار و جملة الملک ایردی[13] اما بغایت بدفعل[*]
و بدخلق کیشی ایردی[14] اوزی ملایم ییکیت دور[*] اطواری نینک آتاسی اطواریغه نسبتی یوقتور[15] الکاهم
غریب سهو[16] توشتی کیم سلطان صاحبقران قوللوغیدین غیبت اختیار قیلدی بعضی دیدی لارکیم

---

1 T_1 + ایردی 2 Л قیلدی 3 РБT_1 دیوانیغه 4 T_2 - 5* Л -
6 Л بست 7 Л اسرب تورمین 8* РБТ - 9 T_2 + بیک 10 Л بیک نینک
11 Л - 12* W - 13 Л + ایردی هم بار 14* W -
15 Л اطواری و فعلی آتاسی نینک اطواریغه نسبتی یوقتور 16 Л سهولار

بیخودلیغ عالمیدا ایمان مصاحب لاز ییمان یولغه توتوب تورلار طبعی دا خیلی[دهت] برله چاشنی بار[*] خطه
هم قابلیتی کوپ دور[1] بو مطلع انینک دورکیم

نیم آشفته گر پوشید کاکل ماه تابانش
چه غم[2] از تیره گی شب چو باشد صبح پایانش

****شیرم**[3] خراسان نینک آدمی زاده لاریدین دور[*] سالم نفس[4] و سلیم طبع لیق ییکیت دور[5] طبعی
نظم طوری[6] دا کوپ ملایم دور[7] بو مطلع انینک دورکیم[8]

*یاریدین هر کیم توشار ایرز و[9] پریشانلیغ چیکار
وصل قدرین بیلماکان میندیک پشیمانلیغ چیکار

بو فارسی مطلع هم انینک دورکیم[10]

مشو ناصح بگوی عقل و دانش رهنمون مارا[11]
ندارم اختیاری تا چه فرماید جنون مارا

میر عشقی[12] جهان ملک بیک نینک نبیره سیدورکیم غایت تعین دین گویا که تعریفی حاجت ایماس
امیر یادگار بیک کیم ذکری یوقاری اوتتی انیسی نینک اوغلی دور و آتاسی علاء الملک داغی طبع دین
خالی ایماس ایردی[*][13] طبعی بخشی دور[14] بو مطلع انینک دورکیم

زبهر آنکه آید قصهٔ جانان من بیرون
زخوبان هر زمان در انجمن آرم سخن بیرون

1* Л بخشی دور 2 W باشد 3 Л - 4 Л نفس لیق 5* WP سلیم طبع لیق 6 Л اطواریدا
7 Л + زکیه 8** БT_1 9 T_2 هرکیم 10* W 11* БT_1 - 12 P میر
13* Л خالی از لطف طبع ایماس دور 14* БT_1 - 15 P رانم

میرعلی دوست رفیقی تخلص قیلور* علیکه بیک نینک نبیرەسی بولور[1] انینک شانی اندین
عظیم راق وشهرتی اندین کوپراک دورکیم شرح قیلماق بیله کیشی آنی ایلکا تانیتقای[2] آنی کیم مذکور بولدی
بس دور انکا معروف مدرسه وکورخانه[3] ورباطی بس دور* [4] اوزی نینک[5] طبعی ملایم توشوبتور بومطلع[6] انینکدورکیم

دوای درد دل خویش راکجاجویم
کجاروم چکنم حال دل کراگویم[7]

یامغورجی بیک* سپاهی تخلص قیلور میرولی بیک اوغلی دور[8] میرولی بیک نینک تعریفی هم ول
علیکه بیک تعریفی حکمی بار[9] [10]* اوزطوریدا عظمتی اندین آرتوق بولا آلورایردی کیم اوکسوک یوق[11] اما آثاری
انچه قالمادی اوزی[12] خوش* طبع واقع بولوبتور[13] بومطلع انینک دورکیم

بمسجدی که روم درفراق دلبرخویش
بهانه سجده کنم برزمین نهم سرخویش[14]

محمدعلی جلایر نثاری تخلص قیلور علی جلایراوغلی دور حسین علی بیک نینک اینسی دور ایکالاسی
نینک تعریفی یوقاری اوتوبتور اما اوزی[15] سپاهی لیقدا[16] اتا سیغه اوخشاروی[17] اوزکا اطوارداانکا سیی
غه نسبتی بار غریب[18] طورلیق کیشی دور چون خراسان اهلی نینک اکثری بیلورلار* بتیباک بیفایده دور[19]
[20] اماشعرایتور* بومطلعی نخشی واقع بولوبتورکیم[21]

کسی هرگز مرا بی غم ندیدست
چومن غم دیدهٔ غم هم ندیدست

1 * Б - 2 Л بیلەورکای T₂ تانشقای 3Л + وخانقاه 4Л بیتار 5 Б -
6 Р- 6 * Л طبعی نخشی دور 7 РБ خود 8Л اوغلی بولور 9 Р-10*Л علیکه بیک تعریفی چه بار
Б - 11 Л یوقتور 12 * Б - 13 * Л طبع دور 14 PTT₂ کنان 15Л - 16Л + (
17 Л ~ 18WT₂ اطوارلیغ 19 * Б - 20 Л- 21 * Л بومطلع انینک دورکیم

مولاناکوکبی ایدی ظاهربولوبتور وشیخ بایزید ایله نینک[1] اوغلی دور فقیرآنی کوروب مین اماشعر
ایتورین معلوم* قیلمای دور ایردیم[2] مشهد[3]* دا بولور وآبا واجدادی کورخانه سیدا بولور اندین کیلکانلار[4]
بومطلعنی اندین نقل[5] قیلدی لار[6] کیم

کشتی من دلخسته را ترک کمان ابروی من
تا بازیابم زنده کی تیری بیفکن سوی من

ابراهیم* محمدخلیل[7] ** * محمدخلیل نینک اوغلی دور[8] خلیل بیک ییل لارنیمروز ملکیدین غزلی نواحی
سیغه چه حکومت قیلدی کیم* بعضی وقتدا هیچ[9] پادشاه قه تابع هم ایماس ایردی وبو ابراهیم نینک نخشی
طبعی بار اوزی داغی ملایم* طورلیق وادب وحرمت لیغ یکیت ایردی[10] [11] بومطلع انینک دورکیم

کوروب اغیارنی فی الحال ایلیک کوکسوماکاکیم اوردوم
ایماس تعظیم اوچون خنجرلاری[12] زخمینی یاشوردوم

میرحبیب الله میرصدر نینک[13] اوغلی دور اتاسی نینک[14] تعریفی یوقاری مذکور بولدی** اوزی ملایم یکیت
دورعودچالارغه هم قابلیتی بار[15]* رهم عشقی بار امیدا اول کیم اول فن وانخشی بولغای* تحصیل هم قیلادور[16] بومطلع انینک دورکیم

ازچه درشام غمت عالم بچشم شد سیاه
کرنمرد ازصرصرآهم چراغ مهروماه

***محمدجعفر**[17] محمدعلی کوکلتاش اوغلی دورکیم اتاسی مشهد مقدسه[18] * [19] رضویه علیه التحیة والسلام[20] داروغه سیدور

1 Б یله نینک 2 * Л 3 * Л- قیلمای مین 4 Л کیشی لار+ کیلکان 5 Р نقلی
6 Л قیلورلار + مطلع بوددرکیم 7 * Л میرجعفر 7 ** W- 8 * Р- 9 * Л-
10 * Р یکیت دورنخشی طورلیق وعلم وادب لیق توشوبتور Л طورلیق علم وادب وحرمت لیق یکیت دور
11Л + ترکچه 12Л خنجرلارین 13Л حیدرنینک 14 T یوقاری د: 15 * Л- 16 Л* وتحصیل غه مشغول بولغای
16 ** Р- 17 * Л میرجعفر 18Л مقدس 19Л روضه سیغه 20 * T₂ -

ذری نینک[1] بخشی طبعی بار بو مطلع اننیک دورکیم

آن شب که شمع چهره را از تاب می افروختی

رحمی نکردی بر من و پروانه وارم سوختی

*شاه قلی اویغور کیچیک دین طبعی تحصیل غه و اکثر فضلیات قه ملایم ایردی اتا اتا[2] نینک *سیوکلوکی

ستی دین[3] عامی قالدی *و کوپراک قابلیتی[4] ضایع بولدی قبیله نینک میرزا اسید *ور حکم اول دورکیم اول

قیلغای طبعی معماد ا ملایم توشوبتور[5] محوی اسمیغه بو معما اننینک دورکیم

از محنت ما به پیش وی حرفی دو

گر مصلحت است گو و گر نیست مگو[6]

درویش عبدالله ترخانی لاردا شیخ سلمان اتکه نینک اوغلی دور طبعی نظم لارغه کیچیکدین

مایل ایردی بو مطلع اننینک دورکیم

*از خیال لب و دندان تو چشم که پرست

همچو رودیست که سنگش همه یاقوت و در است[7] [8]

عبدالقهار شیخ زاده محمد نینک اوغلی دور اتاسی پادشاه دیوانیدا امارت *منصبی تابتی[9] بهادر[10]

---

1 WPБТ, T_2 – 2 P – 3 *T_2 سیوکلوکی دین 4 *Л – 5 *Л – 6 Л کوی

7 Л لعل + است 8 *T_2 – P + منجم نینک نبیره سی دور مولانا عبدالرحیم مولانا قاسم

اوز زمانیدا نجوم احکامیدا مقرر مسلم ایردی اوزی هم نجوم فنی بیلور بو مطلع اننینک دورکیم

ما مست مدامیم ز میخانه چه جوییم

از بیش و کم ساغر و پیمانه چه گوییم

پهلوان سلطان علی کشتی گیر پهلوان محمد علیه الرحمه نینک خلفاسیدین دور طبعی بخشی دور بو مطلع اننینک دورکیم

مسافریست مرا در سفر نمی آید

بمن که بیخبرم زو خبر نمی آید

9 *Л منصبی دا ایردی 10 **Б –

**کیشی ایردی[1] و ذاتیدا با وجود عامی لیغ[2] تمامیت بار ایردی اوغلی غه[3] بولاردین هیچ نیمه[4] میراث تیکمادی[5]

اما معما فنی غه قابلیتی بار هما م آتیغه بو معما اننینک دورکیم

*یار ما از آتش می روی گل افروخته

عندلیب بی سر و پا در غمش دلسوخته[6]

بیک[7] ملکی حسن ملکی نینک[8] اوغلی دور کیشی اتاسی با بیدا انداق که هر نیچه تعریف *و وصف ایتیسه[9]

تمام قیلا المس اننینک با بیدا عکس واقع دور اگرچه بورون[10] بیرار[11] معما غینه[12] آتیا[13] الور ایردی اول دکی

دیدی یوقاری[14] غی همیایی دیک آندین هم عاری دور[15] آتیورچاغیدا *خرم اسمیغه بو معمانی آیتیب ایردی کیم[16]

*خال چو بر عارض مهوش زدی

در دل مردم ز رخ آتش زدی[17]

ساقی جعفر بخشی نینک اوغلی دور کیچیک لیکی دا قابلیتی کوب ایردی هم نظم لارغه هم سایر

انسانیت قه ترکی و فارسی شعر دا رشدی بار ایردی و سپاهی لیق طریقیدا جلادتی اول مرتبه دا ایردی کیم

خراسان نینک سپاهی لاریدین متعین و مقرر کیشی لار آنی امکانی با ریچه تعریف قیلور لار ایردی

ارکان دولت قاشیدا بلکه پادشاه[18] حضرتیدا[19] ملتفت و مقبول ایردی هیچ معلوم بولمادی کیم انکا نه بلا اوردی

کیم اوشبو صفت لاردین هیچ نیمه اندا قالمادی و ایل ارا سیدین چیقتی امید اول کیم بو ادبار دین حق تعالی

اقبال غه مبدل قیلغای بو مطلع اننینک دورکیم

---

1 P – 2 Л عالی لیق 3 P اوغلی 4 T_2 – 5 W قالمادی 6 *T_1 – 7 W بیکی

8 Л ملکی بیک نینک 9 *Л 10 Л قیلسه 10 Л + بر 11 Л واقع بولوبتور 12 Л – 13 Л + نیمه

14 Л – 15 Л + آری بولوبتور مزه سی یوقتور 16 *Л بو معما اننینک دورکیم 17 *T_1 –

17 **Б – 18 Л + حضرت 19 Л تابوغیدا

قلادهٔ سک اوکن زه کریبانم[1]
که هرزمان نفتد چاک تا بدامانم

ترکچه مثنوی دا کیچیم لیک آت[2] تعریفیدا دیب تورکیم
تنزروی ایردی رعنالیق دا آتی
ایکی یانچاق بولوب ایکی قناتی

بیشینچی مجلس نینک غایتی[3] بو طبع لطافتی بیله آراسته* آزاده لار[4] و ذهن ظرافتی[5] بیله پیراسته* میرزاده لاردین[6] هم اکرچه بعضی عدم تکمنی دا پردهٔ اخفاده دورلار اما بعضی وجود انجمنی دا زاویهٔ ظهور و بقادا دورلار معدوم لارنی حق رحمتی[7] مغفرتیدین بهره مند قیلسون[8] و موجود لارنی شاه نینک خزانهٔ انعام[9] و لطفیدین* ارجمند[10] و سربلند ایتسون[11] رباعی

یارب که چو شه نی ایلادینک عرش جناب
ظلّ الله اینینک ذاتیغه یازیلدی خطاب
اوتکان قل لار یازوغینی قیلمه حساب
قالغان لارین ایت بزمیدا اقبال ماب[12]

---

1 W زهی 2 Л آتیق نی 3 P خاتی 4 Л* بیراسته میرزاده لاردین 5 Л استقامتی
6 Л* آراسته آزاده لاردین 7 Л + تعالی 8 Л - 9 W انعامی 10* T_2 -
11 P تیلسون 12** БT_1 -

آلتینچی مجلس

خراسان دین اوزکا ممالک فضلا و ظرفاسی[1] ذکریدا کیم بو عصردا حالا بار دورلار
و هر قایسی اوز خورد حالیغه کورا شیرین گفتار و صاحب دیوان و اشعار دورلار[2]

*اول جمله دین سمرقند اهلی غه شروع قیلالی[3]

احمد حاجی بیک سلطان ملک کاشغری نینک کیم[4] زمانی نینک بی بدل لاریدین ایردی
اوغلی دور[5] وفایی[6] تخلص قیلور صورتی خوش و سیرتی دلکش اخلاقی حمیده و اطواری پسندیده بیکیت دور
خراسان دا تربیت تابتی هراة دار السلطنه سی دا اون ییل غه یاقین حکومت قیلدی سمرقند محفوظه
سیدا هم[7] مدتی حاکم ایردی و بیر قرن بولا باردی کیم استقلال بیله امارت و استقرار بیله پادشاه
غه نیابت قیلادور کیم هیچ کیشی اندین بیرنا ملایم نیمه کیم موجب اعتراض بولا آلغای[8] نقل قیلمای دور
باوجود بو بیک نینک سپاهی لیق دا جلادت و بهادرلوغین هر کیشی کیم تانیر مسلّم توتار و
طبعی بغایت[9] خوب واقع بولوبتور* و نظم غه کوب التفات قیلور[10] بو مطلع بیک نینک دور کیم

گرفتی جان من از تن بزلف پرشکن بستی
گشادی پرده از رخسار خویش و چشم من بستی

---

1 Л + ظرفا وشعراسی 2 P اشعار دور 3* P - 4 Л + اوز 5 Л -
6 W وفانی 7 WPЛ - 8 Л بولغای 9 Л - 10* Л -

خواجه خورد[1] سمرقند تختی نینک ...علمه قاضی سی و الغ بیک میرزا مدرسه سی نینک مدرسی دور باوجود فضل* وکمال عقل و[2] دانش حلیه سی بیله آراسته دور وباوجود[3] زهد وتقوی حسن* و[4] اخلاق زیوری بیله پیراسته دور موبخه مشاغل وعوارض بیله چون لطف طبع[5] غالب دور نظم وانشا وتاریخ ومعما فنونی دا[6] هم اشتغال کورکوزور وملک اسمیغه بو معما انینک دورکیم

درمیان هرچیز کان ازاوج مه تا ماهی است
مظهر اسمی ست گشته کرترا آگاهی است

دبابا خداداد کیم دیلارکیم ابدال دین ایرمیش سمرقند دا فوت بولغاندا[7] فوتی نینک تاریخی مجذوب سالک تابقاندور[8] فقیرنینک وقفیه سی نینک تصحیحین قیلوردا من وقف علی شیر تاریخ تاپیب تورایکالاسی کا تعریف حاجت ایرماس انینک طبعی دقتی کا ایکی عدل گواه دورلار

ابوالبرکه هرنی کیم خواجه خرد قاضی وصفیدا[9] ایتیلیب دور انینک ماده سیدا تمام[10] برعکس واقع دور[11] چون خراسان وسمرقند دا آنی انداق کیم باره بیلماس کیشی یوقتور قباحت حالاتینی مذکور[12] قیلماقدا کوب بی حجاب لیق کیراک واول شرح[13] بیرنقل بیله کیم انینک بابیدا صاحب دولت نینک مبارک آغزیدین ایشیتیب دور اکتفا قیلیلور انینک شرحی بوکیم ابوالبرکه که شهر سبزدا قاضی ایردی پادشاه حضرتیدا انینک ظلمیدین دادخواه کوپ[14] کیلکان جهتدین معزول بولدی وخراسانغه کیلدی موندا اغما غریب شه کارلار تاشلادی کیم غرابتی نینک طولی بار موندا هم تورالماس ینه سمرقندغه باردی انداغی ارکان دولت دین بعضی نی مونکا کیلتورکاندورکیم ینه اول منصب[15] نی انکا بیرکای لار چون مدتی ایکان

---

1 Л + قاضی 2 * Л - 3 Л - 4 * Л - 5 W طبعی 6 W فنونی غه 7 * T -
8 Л بیتیلیب دور 9 Л تاپیب دور لار 10 Л - 11 Л واقع بولوبتور 12 Л ذکر 13 ی شرح نی F
ЛБ مشکل 14 Р - 15 Л منصب

دورکیم اول یبروا قاضی یوق ایکاندور انینک هوادارلاری اول[1] منصب ایکاسیز دور[2] مناسب کیشی تاپیب بیز دیب[3] تبرلباس بیله پادشاه عرضی غه یتکورکاندورلار ینه بعضی نواب[4] اول بدمعاش کیشی دور دیب اول سوزنی رد قیلغاندورلار پادشاه دیکان دورکیم هرنچه بدمعاش وبدبخت بولسه اول بورونقی قاضی دین یخشی راق بولغوسیدور انینک نظمیدین خاطردا یوق ایردی اما بو بیت لی ظرفا انینک اوچون دیب تورلار

دیو شیطان صفت ابوالبرکه
باد جایش بهفتمین درکه

خواجه خاوند خواجه فضل الله ابواللیثی رحمهم الله اوغلی دور دانشمند وخوش طبع یکیت دور* طبعی هم نظم ساری هم هزل ساری مایل بار[6] ایشیتکان دورکیم ابوالبرکه هری کا کیلکاندا[7] درویش حسین بیله انینک اراسیدا کدورتی واقع بولغان دور ابوالبرکه درویش حسین غه قاتیغ کیلسون دیب بقعه سیغه موجب اهانت بولسون دیب قرانغودا کیلیب[8] پیرسه صد ساله قبری[9] باشیدا حدث قیلیب دورکیم اوزی اول مزار باشیغه بارغانی[10] هول معنی اوق ایردی خواجه خاوند بو معنی دا هزل* یوزیدین بو بیت نی ایتیب دور[11] بغایت مناسب ویخشی واقع بولوبتور* و بیت بو دورکیم[12]

آن جوانمرگی که او بر پیر سه صد ساله رید
پیر اگر که دد نکردم هیچ پیری را مرید

---

1 Б اهل 2 WPБ ایا سیز دور Л + دیب 3 Л بو 4 P - 5 Л + ویمان
6 * Л - 7 Б + پیرسه صد ساله مزاری شیخی دوروبس 8 Л - 9 Л + اولکان کیشی نینک
10 Л بارغان 11 * Л دیب تورکه 12 * Л -

امیر محمود برلاس باوجود علو نسب وکثرت حسب دین درویش وش وفانی مشرب وبی تکلف کیشی دور ونامه نظم قیلیب دور طبعی سلیم وخلقی کریم[1] وکرمان ولایتی دا حکومت قیلدی ومدتی دور کیم پادشاه ایشیکیدا امارت دیوانیدا مهر باسادور* بو مطلع انینک دور کیم[2]

مکو که هست رخ من ز آب روشن تر

که هست پیش من از آفتاب روشن تر

***درویش شهودی**[3] درویش سید احمد بایزید پروانچی نینک اوغلی دور کیچیک ایکاندا* خیلی شوخ لوق قیلور ایردی[4] ایمدی درویش لیک وصلاح صورتیغه[5] کیریب تورور میر سر برهنه ایتی[6] کیم آنچه کشف وکرامت حاصل قیلیب دور کیم اگر بیراونینک سقالین توتوب ایتسه[7] کیم بیکیرمی ایکی مینک تورت یوز سکسان بیش توک تور سر مویی تخلف قیلماس مجلس اهلیدین بیراو دیدی کیم مگر سیز نینک محاسینگز توکی عددین سیز نی[8] واقف قیلیب دور[9] ایل کولوشتی لار[10] میرکا[11] تفاوت قیلمادی[12] بو مطلع انینک دور کیم

این داغها که بر تن اهل محبت است

بر کوه درد ریخته باران حسرت است

مولانا مؤمنی اخلاصیه خانقاهی دا تحصیل قیلور آتی عبدالمؤمن دور تخلصی بو مناسبتدین واقع بولوبتور اما[13] سمرقندین دور* طبعی دا ملایمت بار[14] بو مطلع انینک دور کیم

بگشا دهن که نوش لبی نوش خند هم

تا قیمت شکر شکنی نرخ قند هم

---

1 Л + کیشی دور 2*Л مطلع دیب تور 3*Л مولانا فانی 4WT_2 شوخ راق ایردی
БT_1 شوخ راق دبی اوب راق ایردی 5Б+ کوب 6T_1 ایتیتی 7 P- 8Л- 9Л قیلغان دور
10Л+ اما 11Л + بیچ 12 Л + طبعی بیان ایرماس 13Л- 14*Л-

عارف فرکتی سمرقند نواحی سی نینک فرکت دیکان موضعی دین دور کوب وقت[1] خراسان دا هراة تختی دا بولور ایردی کاه[2] سبق اوقور ایردی وگاه* لوندلیق[3] قیلور ایردی[4] وعرفان اظهاریغه مشعوف ایردی عراق ساری باردی واحوالی معلوم بولمادی کیم نی[5] بولدی بو مطلع انینک دور کیم

در حالت تکلم از نازکی زبانش

برگ گلیست گویا در غنچهٔ دهانش

مولانا ناصرالدین احمد حاجی بیک[6] ملازمی دور اتاسی دانشمند ومتقی وولایت شعار کیشی ایرمیش اما اوزی سپاهی لیق قه هوسناک وتکلفات قه راغب کیشی دور دایم ترکچه ایتیب قوش سالا آتلانغای[7] وطبل باز باغلاب ییلی کابهلی سانچقای[8] ورنگین آت لارغه* مینارغه میل قیلغای[9] باوجود بو ایش لار طبعی بخشی دور[10] بو یاقین دا اندین بر بیت نقل قیلدیلار امکانی بار کیم سمرقند[11] شوخ و خبیث[12] لاری انگا بو بیت نی باغلامیش بولغای لار اول[13] بیت بو دور کیم.

تپچاق ابرشی اکرم زیر زین بود

ملک جهان مرا همه زیر نگین بود

مولانا بقائی خوارزم لیق دور یخشی طبع لیق ویخشی خلق لوق ییکیت دور اناسی رضاسی اوچون باوجود عدم استطاعت ونامرادلیق حج[14] سفرین اختیار قیلیب اناسینی ایلتی* هنوز احوالی نی بولغان[15] یری کیلمایدور امید اولکیم مطلوبی[16] حاصل* بولوب کیلگای[17] بو مطلع انینک دور کیم

---

1 Л وقت لار 2,3 Л کاهی 4*Л لوند یوردر ایردی 5Л نه لار 6 Л بیکنی 7Л سالغای
8 T_1 ساجیب 9*Л مینکای 10*Л-11Л سمرقند نینک 12Л خبیث شیوه لاری
13Л + نقل قیلغان 14Л + مبارک 15*Л- 16Л مقصودی 17*Л بولغای

نمیخواهم که دل در بند آن زلف دوتا افتد

چرا از پهلوی من دردمندی در بلا افتد

مولانا خیری هم خوارزم لیق دور دیوانه وش ابتر[1] شیوه کیشی دور دایم افلاس و فلاکت بیله اوتکارور اما شاعرلیق دا خیلی قوتی بار قصایدی بار غزلیاتی هم یمان ایماس طبع اهلی قاسیدا مطعون دور مونکا کیم ابیاتی نینک[2] معنی سین[3] سورسه لار بیلماس[4] بیلسا هم ایتا آلماس اما اول مونی مسلّم توتماس بو مطلع انینک دورکیم

بروز تشنگی آب روان نبود هوس ما را

دم تیغ ترا گر بر گلو یابیم بس ما را

مولانا سایلی قرشی لیق دور انینک دیک سریع القلم کاتب اوز زمانیدا یوقتور هر کون دا بش یوز بیت آسان لیق بیله بیتیر ترک وش ساده یکیت کورونور اما کورونکاندیک ایماس بو یاقین دا دیوان داغی ترتیب حروف بیله توزاتتی[5] بو مطلع انینک دورکیم

نه هر زخم[6] دلم پیکان آن ابرو کمان دارد

که هر زخم دیگر آب حسرت در دهان دارد

مولانا شمسی[7] بدخشان لیق دور فقیر آنی اگر چه کورمایین اما مولانا محمد بدخشی دین تعریفین ایشیتیب مین انداق معلوم بولورکیم طبعیدا خیلی تصرف لوق و شوخ لوق بار بو مطلع انینک دورکیم

چشمان من برویت در عاشقی چنانند

کز رشک یکدیگر را دیدن نمی توانند

---

1 W ابتر 2 W ابیاتین 3 Л + بیلماس 4 Л بلکه جواب بیرالماس 5 Л توکاتتی 6 ЛБ زخمش 7 P شمس

مولانا صالحی اگرچه خراسان لیق دور اما کوب یل دورکه حصار دا دور همانا که اول رازه لیق صنعتی غه منسوب ایردی و شعرا تور دین سونکره عروض اورکاندی و صنایع دین داغی صاحب وقوف بولدی[*] انداق ایشیتیلورکیم حصار دا پادشاه نینک کتابداری دور خیالغه[1] انداق کیلورکیم[2] بو مطلع انینک بولغایکیم

اگر ای شمع شبی همنفس من باشی

چه دعا بهتر ازین است که روشن باشی

مولانا درویش[3] دهکی قزوین ولایتی دین دور خشت بال لیق[4] صنعتی غه[5] منسوب دور دیلار[6] کیم ابدال وش کیشی[7] دور دیوانی دایم بیلیکا باغلیق دور هر بیتی یا معنی سیغه[8] احتیاج بولسه کورکالی[9][10] نا الحال دیوانین چیقاریب تا پیب کورکوز ورفی الواقع فقیر نینک تا[11] شعر غه شعور وم بار اول طرفدین انینک ابیاتیدین یخشی راق نظم کیلمادی بو مطلع انینک دورکیم

به مثال صورت دیوار بیجان مانده ام

پشت بر دیوار[*] و رو سوی تو حیران[12] مانده ام

بو بیتی داغی خوب واقع بولوبتور

بغیر ناقهٔ لیلی که میکند خاری

دگر کرا غمی از رهگذار مجنون است

قاضی عیسی ساوه لیق دور سلطان یعقوب آنی اول مرتبه دا تعظیم و تربیت قیلدیکیم هیچ پادشاه اهل علاقه دین هیچ کیشینی آنچه تربیت قیلغانینی[13] تاریخ لار دا کورولمایدور اوزی[14] سعوده

---

1 Л خیالیدا 1* W- 2 P قیلور 3 Л- 4 Л بال لیق قه 5 Л- 6 Л ایردی 7 W- 8 Л + که 9 Л + کیم 10 Л کورکای لار 11 Л- 12* Л ور روی 13 T قیلغانی 14 P اوزینی

مزاج و متکبر[1] کیشی ایردی[2] دیرلارکیم شعرغه انداق مشعوف دورکیم[3] کوندا اون غزل بلکه آرتوق[4]
ایتور ایرمیش بو مطلع اننینک دورکیم

هرکس بگشت گلشن و گلزار خویشتن
ما و دلی چو غنچه گرفتار خویشتن

** تمکنت و عظمتی چاغی[5] هیچ ایش قیلمادی کیم اندین دیسه بولغای حالا خبر[6] یوق دورکیم صوفی خلیل آنی اولتوردی
تور* والله اعلم[7]

شیخ نجم هم ساده لیق دور و قاضی عیسی غه قرابت دور سلطان یعقوب قاشی دا اندین مخصوص
راق* و نایب راق[8] کیشی یوق ایردی هرنیچه قاضی عیسی ایل کا* استغنا و عظمت کورکوزدی[9] اما شیخ خلایق
بیله یخشی لار بارشی[10] فقرا و مساکین نینک ایشی کا کوب*[11] مددکارلیق لار قیلدی[12] انداق که یخشی آتی اطراف
و جوانب قه باردی[13] بو فقیر بیله داغی غایبانه محبت و یارلیق دا بینی لیق قاعده سین مرعی توتتی[14] بو مطلع اننینک دورکیم

بشوخی میخورد خون دل من چشم خونخواری
بلای فتنه جویی آفت جانی ستمکاری

خواجه افضل کرمان ملکی نینک اشرافیدین دور طبعی و اخلاقی خوب متانی و متواضع یکیت
دور اهل قلم بوزماندا بارچه متفق دورلار مونکاکیم سیاق و دفتر و حساب و ضرب و قسمت علمیدا بی نظیر
دوران دور اون بیش[15] ییل کا یاقین حضرت صاحب قران قوللوغیدا وزارت دیوانی اننینک اختیاری
ایردی مجدالدین محمد بوزوغلوغی داکیم احوالی کا فتور یتیا کان کیشی قالمادی آنی داغی پادشاه قه یمان

---

1 Л دستگیر 2 T1- 3 PT1 مشعوف کیم 4 Л کوبراک + هم 5 Л چاغیدا 6 WP-
7* Л- 7** Б 8* Л 9* Л عظمت و استغنا کورکوزور ایردی 10 Л + ایردی 11 Л ایشی لاریکا
12* P- 13 Л منتشر بولدی 14 Л + وطبعی خوب دور 15 Л-

کورکوزدی کیم ضرورت دین جلا[1] اختیار قیلدی اما اول سفردا مکه زیارتیغه مشرف بولدی[2] بلکه میر حاج لیق
منصبی[3] انکا مفوض بولدی هرنیچه اول ممالک سلاطینی ملازمت تکلیفی قیلدیلار قبول قیلمادی* دیب تور
کیم اگر قوللوق قیلسام[4] اوز پادشاهیم غه قیلورمین* یوق ایرسه یوق حالا[5] دیرلارکیم قم ولایتی دا دور بو مطلع اننینک دورکیم

تا هر شرری دانه شود کشت جهان را
بر باد دهد آتش دل خرمن جان را

ادهمی ابراهیم شاه ترکمان نینک تخلصی دور ترکمان بیک لاریدا متعین خوش طبع و ظرافت
لیق کیشی ایردی دیوانی هم بار بو مطلع اننینک دورکیم

هرگزم دل بی خیال عنبرین خالی نبود
این دل دیوانه هرگز خالی از خالی نبود

خواجه علاءالدین کرمان ملکیدین خواجه افضل الدین محمدقه قرابت دور[6] و بی بی چه منجمه نینک اینیسی
دور ظاهری[7] علوم نی تکمیل قیلغان[8]** دین سونکرا میلی درویش لیک لار کا غالب بولوب مکه عزیمتی قیلدی
دا و توز ییل غه یاقین دورکیم همونجا دور بولوب سلوک و طاعت قه مشغول دور انداق معلوم بولورکیم بو
سلوک دا بیبک منزله[9] و[10] یا رو غلوغ لارغه* مشرف بولوبتور[11] و عالی مرتبه غه یتیب دور[12]
علو همت دین دنیا و ما فیها غه[13] ایتاک سیلکیب مقصود کعبه سیدا منزوی بولوب دور و سمو[14] درجه دین[15]
ما خلق الله بلکه ما سوی الله نی موهوم محض بلکه معدوم مطلق بلیب وصول حریمی دا اعتکاف قیلیب دور[16]

---

1 Л+ سفر 2 W- 3* WPБT1 4 Л+ من 5* Л اوزکا کیشی کا یوق
6 W یاقین او ر ورغ دور P یاقین ادر ورع بولور 7 PЛ ظاهر 8* БT1-
9 Л بلند 10 Л منزلت T2 منزل 11* P- 12 P مشرف بولوبتور 13 W-
14 Л همول 15 W درجهت دین 16** БT1-

*بویاقین دا صلهٔ رحم رعایتی اوچون که ادای فرض قیلغای خراسانغه کیلیب ایردی نیچه وقت حضرت
مخدومی نورا[1] بیله صحبتی توتاشتی[2] اول جهتدین توقف قیلدی چون اول حضرت بقا عالمیغه رحلت
قیلدی ینه مکه عزیمتی اصلی مقام غه[3] باردی باروردا[4] یولدا شیخ نظامی[5] خمسه سی نینگ اولغی[6] کتابی مخزن
الاسرار وزنیدا[7] بیر مثنوی ایتیب یباریب ایردی کوپ حقایق و معارف اندا درج قیلیب ایردی
بویاقین دا مکه دین ینه بیر مثنوی هم تصوف اصطلاحاتیدا حدیقه وزنیدا ایتیب یباریب دور*
کیم انینگ تعریفیدین قلم نیلی قاصر دور اهل تحقیق اوقوغاندین سونگ قایلی نینگ کمالین معلوم
قیلغای لار کتابی حمدی نینگ اولغی بیتی بو دور کیم

ای جهان یافته نمود از تو
به عدم تهمت وجود از تو[8]

مولانا شهیدی * قم شهری دین دور[9] آشفته دش و دیوانه سار[10] کیشی کورونور اما بو طریق لاری[11][12]
جعلی رنگ[13] هم بار عراقدین خراسانغه ایکی نوبت کیلیب باردی بدیهه سی روان دور* و تعصبی غالب[14]
و طبعی هزل غه کوپ راغب دور* بو مطلع انینگ دور کیم بخشی واقع بولوبتور[15]

بیا ای عشق آتش زن دل افسردهٔ ما را
بنور خویش روشن کن چراغ مردهٔ ما را[16]

مولانا همایی[17] معلوم ایماس نی یرلیک دور[18] اما کوپراک اوقات بلکه همیشه عراقدا بولور

1 WT₂ + نور مرقده 2 Л از توشتی 3 P** مقامی غه 4 Л- 5 Л نظامی نینگ
6 WPT₂ اول 7 Л - 8 *P- 8** БТ₁ - 9 * Б قم دین دور
10 * Л آشفته سار 11 Л دور 12 Л طرق + بیله 13 Л رنگی 14 * Б -
15 * Л بو فارسی مطلع انینگ دور کیم 16 Л خانه 17 W همایون 18 Л ایماس تورکه

بیر فانلا کیلیب کیتی بغایت* فقیر و کم سخن و[1] نامراد کیشی کورونور اما نعوذ بالله اندین[2] کیم بیر مجلس دا
انگا بیر اایاق بیر سالار اول[3] عربده و پرگوی* لیق کیم اندین ظاهر بولور[4] انینگ شرحی متعذر دور ✕
تعذیر بیله بو مطلعی بخشی واقع بولوبتور کیم

جانا منم ز دست فراق تو مردهٔ
چون در تنم نمانده[5] چو نار فشردهٔ

مولانا خالدی حصار شادمان* طرفیدین بولور[6] هری شهریغه تحصیل اوچون کیلیب کوپ وقت سبق
اوقوب خیلی صلاحیت کسب قیلدی همانا که خالد ولید رضی الله عنه اولادیدین دور کیم خالدی[7] تخلص.
قیلور بو مطلع انینگ دور کیم

مترس از تن خاکی بوقت کشتن من
اگر به تیغ تو گردی رسد بگردن من

*مولانا یاری** شیرازلیق دور اندین کیم[8] خراسانغه کیلدی نقاش لیق قه منسوب ایردی اما مبتدی
ایردی فقیر آنی تذهیب اهلی غه سپارش قیلدیم آز فرصت دا آبادان[9] نقاش بولدی ولیکن[10] اندا ق
معلوم بولدی کیم غرضی* نقاش لیق ادرکانماک دین[11] نقش بازلیغ ایکاندور کیم اندین عجب نقش لار*
ایش یوز[12] یکاکیلدی وانینگ شرحی نینگ طولی بار بو مطلع انینگ دور کیم

* ز اشک دیده که دل پر ز در مکنون است
بیا که بهر نثار تو گنج قارون ست[13]

1 Л- 2 Л- 3 Л + مقدار 4 * Л قیلورکیم 5 Л نام 6 * Л ولایتی دین
7 Л خالد 8 Л 9 Л بخشی 10 Л + نقاش لیق ادرکانماک دین 11 * Л- 12 * P یوزکا
13 * Т₁ Миракий байти келмаган 13** Б

مولانا میرکی هم شیرازلیق دور سیر رسمی بیله خراسانغه کیلدی بیرنیچه وقت توروب معاودت قیلدی[1] کیچیک یاشلیک خام طبع راق یکیت دور[2] امکانی بار دورکیم[3] طبعی غه کوب اِلیش بوبورسه پختهلیغ پیدا قیلغای[4] بو مطلع اننک دورکیم

جانا مباش درپی آزار وکین همه

کین عالم خراب نیرزد بدین همه

مولانا اهلی[5] شیرازلیق دور همانا که طالب علملیغی بار نظملاردین هر صنف شعرده مهارت لیغ کیشی دور بتخصیص قصیده اسلوبیدا نیچه قاتلا شیرازدین رنگین قصیدهلار ایتیب یاریب ایردی بویاقین دا خواجه سلمان ساوجی علیه الرحمهنینک مصنوع[6] قصیدهسیغه جواب ایتیب بیر غریب رباعی داغی[7] اضافت قیلیب یاریب دور[8] حالا آنچه چاغلیق قوت لیغ کیشی دیماسلار که بولغای[9] بو مطلعی هم خیلی چاشنی لیغ توشوب تورور کیم[10]

من ومجنون دو اسیریم که غم شادی ماست

هر که این شیوه نه دانست نه از وادی ماست[11]

مولانا فضل الله هم شیرازلیق دور[12] تجارت طریقی بیله استرابادقه کیلدی لوندوش لیغی غالب وچون بی پروالیغ قیلیب دستمایهسیغه نقصانلار واقع بولدی صلاحیت لیق یکیت دور طالب علملیغی هم بار شعر ومعما وزرد وشطرنج حاضرانه وغایبانه بلکه صغیر وکبیرنی[13] بیلور بو مطلع اننک دورکیم

---

1 Л– 2 *WT – 3W بارکیم 4 *Л 5 Л پختهلیغ قیلغای 6 T_2 عروضیه هم+ 7 Л–8 *РЬ8 **Т– 9 Л دیماسلار که 10 *Л بخشی واقع بولوب تورورکیم 11 **РЬТ– 12 WPЬ شیرازدین دور 13 Л بسی خوب

سعادت تو فزون باد[1] و دولت تو زیادت

هزار سال بمانی بدولت وبسعادت

مولانا معین هم شیرازنینک آدمی زادهلاریدین دور خراسانغه کیلکالی بیری[2] فقیرلار تیکرا سیدا بولور ظاهری خود ساده وکش کورونور اما بو یاقین دا اندین بر هزل[3] کورولدی کیم[*] سادهلیغ نینک منافی سی ایردی[4] بو مطلع اننک دورکیم

شد دلق مرقع گرو باده وشادیم

کاخر[5] بسر کوی مغان جامه نهادیم

خواجه عماد لار ولایتی دین دور تجارت بیله معاشی اوتکارور آدمی وش یکیت دور مثنویسیدا خیلی رنگ وزینت بار لیلی ومجنونغه تتبع[6] قیلیب دور کوب[7] ایل دین یخشی راق توشوب تورور وغزل طوریدا داغی[*] یخشی طبعی بار[8]

بر دو سوی لب زبان وشعله زد بر جان من

کرد ظاهر لمعهٔ از آتش پنهان من

مولانا بیضایی محمود برلاس حصاردین ایلچی لیک[9] کا کیلکاندا بیله کیلیب ایردی اول[10] بارغاندا[1] خسته بولوب قالدی دارالشفاءدا محافظتین قیلغاندین سونکرا صحت تاپیب ینه حصارغه باردی همانا کیم هیول[11] نواحی دین دور بو مطلع اننک دورکیم

بزن بر سینهٔ من خنجر وافکن سر از تن هم

در این خانهٔ تاریک را بگشا وروزن هم

---

1 *W زدست 2 Л باری 3 Л هزلی 4 *Л مینسابولاس 5 Л آخر منافی سادهلیغ ایردی کیم دیسا بولاس
6 Л– 7Л اننک یکانی 8 *Л طبعی یخشی باردور + کهیان ایاس 9 Л– 10 Л– 11W اول

سید عماد یزد شهریدین دور عراق تین قانونی لیک عنوانی بلیه کیلدی[1] موندا خیلی التفات
تابتی اما بی عقل[2] معاشس لیق بلیه هرنی تابقانین ضایع قیلدی اول چاغ بلیه زرد نینک آلفته سی دور
بو مطلع انینک دور کیم

دلم نشکفت در باغ جهان چون غنچه و لاله
ز پیکانهای آنمه تا نشد پرکاله پرکاله

آلتینچی مجلس نینک نهایتی بو بلاغت مآب و فضایل انتساب لاردین هم بیراری اگر زمان
صحیفه سیدا اوز نظم لاری سوادی دیک موجود دور اما اکثر زمانه وفا سیدیک نابود دور[3] و پادشا
لاری هم بو فنا محلی دین کیتیب دورلار بقا سرمنزلیغه بیتیب دورلار و فی الحقیقه سلطان صاحب قران[4]
نینک قرابت و توابعی دین ایرورلار هم مادح لاری حق تعالی[5] لطفیدین مغفور و هم ممدوحلاری[6] روحی
روضهٔ رضوان دا[7] مسرور و مبرور بولسون[8]

تا مادح لاردین اثر اولغای موجود
ممدوحلاری روحینی توتقیل خوشنود
تا مادح و ممدوحلار اولغای نابود
سلطان زمانغه عمر بیرگای معبود

---

1 Л + خراسانغه 2 Л + و 3* БТ - 4 P کیلیب 5 Л + تعالی
6 Л ممدوحلارنینک 7 Л رضوانغه 8 Л + آمین رب العلمین رباعی

یتینچی مجلس

سلاطین عظام و اولاد واجب الاحترام لاری ذکریدا کیم بعضی محل لاردا
خوب بیت اوقوبتورلار کیم فی الحقیقه اوزلاری ایتقاندیک خوب دور و بعضی
نظم لطایفیغه[*] مشغول بولوبتورلار کیم[1] اول داغی مطلوب و مرغوب دور

ملوک شجرلاری نینک بستانی و سلاطین گوهرلاری نینک عمانی خاقان جهانگیر صاحب قران یعنی[2]
تیمور کورکان انار الله برهانه اگرچه نظم ایتماققه التفات قیلمای دورلار اما نظم و نثرنی انداق
خوب محل و موقع دا[3] اوقوب دورلار کیم انینکدیک بر بیت اوتوغانی مینک نخشی[4] بیت ایتقانچه بار تبرک
حیثیتی دین کیم اول حضرت نینک مبارک اسمی[5] بو مختصر دا بولغای و اول لطایف دین بیری بلیه اختصار
قیلور موندا نقل قیلورلار کیم چون[6] تبریز دا میرانشاه میرزا چاغیرغه کوب اشتغال کورگوزدی دماغ[7]
و مزاجی اعتدال طریقیدین انحراف تاپیب اندین نا ملایم امر کوپ صورت توتا باشلادی سمرقند دا
اول حضرت عرضیغه بو نوع بیتکوردی لارکیم اوچ ندیمی بارکیم مفرط چاغیر ایچماک کا باعث الار دورلار
حکم بولدی کیم تواجی[8] میعاد بلیه چاپیب باریب اوچالاسینی باشین کیلتورسون الاردین بیری خواجه
عبدالقادر ایردی و ینه بیری مولانا محمد کاخی ایردی و ینه بیری استاد قطب نایی ایردی تواجی باریب

1* P مشغول بولوبتوررکیم Л مشغول لوق قیلیب دورلارکیم 2 Л + حضرت 3 Л - 4 Л -
5 Л اسم لاری 6 Л - 7 Л دماغی 8 Л تواجی

ایکی سینی یساق قه ینکوردی اما خواجه عبد القادر قاچیب قلندر* (ربولوب) اوزین دیوانه لیق قه سالیب[1] ملک دین
ملک کا[2] متواری[3] یورور ایردی تا اول کیم اول[4] حضرت ینه عراق یوروشی قیلدی اول مماکلدا خواجه نینک
اول حالی بعضی غه معلوم بولوب یوقاری عرض قیلدیلار حکم بولدی کیم توتوب کیلتور سونلار اول حضرت
تخت دا[5] ایردیلار کیم خواجه فقیرنی دیوانه لیق قه قویمای سودراب* تخت[6] ایلایکا کیلتوردیلار آندین بورون
کیم سیاست حکمی بولغای چون خواجه نینک کمالاتیدین بیری قرآن حفظی و قرائت علمی ایردی فی الحال*
بیبیک اون بیله قرآن اوقوماق بنیاد قیلدی کیم اول حضرت نینک غضبی لطف قه مبدل بولوب
فضل وکمال اهلی سار[7]ی[8] باقیب بو مصراع نی بو وقت اوقودی کیم

ابدال زبیم چنک بر مصحف زد

اندین سونکرا خواجه غه التفات و تربیت لار قیلیب اوز عالی مجلسیدا ندیم و ملازم قیلدی ادراک
و فهم اهلی بیلور کیم بیل لار بلکه قرن لار دا[9] مونداق لطیف سوز* واقع بولماس تا عالم اهلی بیلکای لار کیم سلطان[10]
صاحب قران غه کیم مجالس دا پی در پی خوب ابیات و یخشی سوز لار در محل واقع بولور اول داعی
موروثی دور کیم نسبتین اول جدّ بزرکوارغه توزاتور کیم اول* بیری نینک مکانی[11] روضهٔ جنان و بو
بیری جهان ملکیدا جاودان بولسون* آمین رب العالمین[12]

خاقان سعید شاهرخ میرزا[13] کیم اولاد و امجادارا سیدا صاحبقران اتاسی نینک
قایم مقامی بولدی هم نظم غه[14] مشغول لوق قیلماس ایردی اما خوب بیت و یخشی سوز لار کوب اول
حضرت دین هم واقع بولورایردی مونی هم بیر نقل بیله اختصار قیلیلور بو فقیر حقیر بابر سلطان طاب

1*Л وابدال بولوب 2W- 3Л- 4Л- 5Л تخت 6*Л-
7*Л الحان خوش بر له 8Л + تبسم بیله 9P 10*P کمال و فضل اهلی بیلکای لار 11*Л بیری
12*Б- 13Л سلطان WPБТ, + نور مرقده 14Л سوز لاری

ثراه نینک مبارک تیلیدین[1] مونداق ایشتیم کیم بر مجلس دا اکابر ساری باقیب شاهرخ میرزادین[2]
نقل قیلدیلار کیم استاد قوام الدین معمار غه بیر عمارت جهتیدین اعتراض قیلیب بیر ییل ملازمت دین
محروم ایکاندور ییل باشیدا تقویم استخراج قیلیب بو وسیله بیله شاید میرزانینک مبارک
دیدارین کورالغایمین دیب اشیک کا کیلیب صدورنی واسطه قیلیب آنی صدور کورکوزوب تقویمین
عرض قیلیب تورلار میرزا تبسم[3] قیلیب بو بیت نی اوقوب دورلار کیم

تو کار زمین را[4] نکو ساختی

که با آسمان نیز پرداختی

انینکدیک آتادین مونداق اوغول هیچ عجب[5] ایماس[6]

ابابکر میرزا نبیره بولور بهادرلوغی و قیلیچی ضربی چغتای اولوسیدا مشهور دور چون طبعی دا
نظم چاشنی سی بار ایرمیش هم اول بهادرلوغ طوریدا بو تویوق* آندین مشهور دور کیم[7]

ایرکیراک اورتانسه یانسه یالینه

یاره ییب یاتسه آتی نینک یالینه

*ایت اولومی بیرله اولسه یخشی راق[8]

*ایرآتانیب[9] دشمنیغه یالینه

اگرچه بعضی الفاظی ترکانه راقدور اما تجنیسینی یخشی تاپیب دور

سلطان اسکندر شیرازی هم نبیره دور[10] سلطنت تجملینی دیرلار کیم* سلاطین دین آزی انجه[11]

1Б- 2Л سلطان دین 3Л اتبسم 4Л جهان را 5Л عجب P عیب
6БТ, + کیم تعریفدین مستغنی دور 7*Б اندین دور کیم 8*PБТ, ایت اولومی بیرله ولسون اول ار مرد
9*W یرتانیب کیم 10Л بولور 11*Л آن سلاطین آنجه

قیلمیش بولغای یتتی یاسیکیز ییل لیق سلطنتی دا کویاکه اوج کنج تاپیب دور مولانا حیدر تره کی
کوی انینک* مادحی ایکان دور[1]* بو انینک مثنوی سیدین دور کیم[2]

همت ایلی[2] دور یدبیضا دیکان
ایر نفسی دور دم عیسی دیکان

و سلطان اسکندرنی دیرلار کیم طبعی نظم ایردی و بو تویوقنی اندین نقل قیلورلار کیم

تولون آی غه نسبت ایتیم یا رومی
اول خجالتدین کم اولدی یا رومی

تار مویونک نینک زکاتین مین برای
یا مصرنی یا حلب نی یا رومی

*بورونغی تویوقدین بو ترکانه راق دور[3]

خلیل سلطان حضرت سلطان السلاطین نینک واقعه سیدین سونکرا سمرقند تختی دا* سلطنت قیلدی[4] ظرفا و شعرا مجلسیدا جمع بولورلار ایردی مشهور دور کیم اوزی شعرا تورایردی انداق کیم دیوانی تعریفیدا خواجه عصمت الله قصیده ایتیب دور اما تیلاب تاپیلمادی اشبو مطلعیدین اوزکا کیم

ای ترک پری پیکر[6] بیز ترک جفا قیل
کام دل بیز لعل روان بخش روا قیل

---

1 * Л مادحی دور 2 * Л بو مثنوی انینک دور کیم 2 Л ایلیکی 3 * WP -
4 * Л متمکن ایردی + وسلطنت اطواری دا تجملی بجد ایردی + 5 Л انینک بیاتیدین +
6 Л پیکر من

***الغ بیک میرزا**[1] دانشمند پادشاه ایردی کمالاتی بغایت کوب ایردی یتتی قرائت بیله قرآن مجید[2] یادیدا[3] ایردی[4] هیأت و ریاضی نی خوب بیلور ایردی انداق کیم زیج بتیبدی و رصد باغلادی و حالا انینک زیجی ارادا شایع دور باوجود بو کمالات کاهی نظم غه[5] میل[6] قیلور ایردی بو مطلع انینک دور کیم

هر چند ملک حسن بزیر نگین تست
شوخی مکن که چشم بدان در کمین تست

بایسنغر میرزا خوش طبع وسخی و عیاش و هنر پرور پادشاه ایردی خطاط و نقاش وسازنده و کوینده دین مونچه بی نظیر کیشی کیم[8] انینک[9] تربیتی دین اراغه کیردی معلوم ایماس کیم هیچ پادشاه زمانیدا پیدا بولمیش بولغای اولجه امکانی بار عالم نی خوش لوق بیله اوتکاردی دیرلار کیم بو مطلع[10] انینک دور کیم

ندیدم آن دو رخ اکنون دو ماهست
دلی مهرش بسی بر جان ماهست

*تخلصی بو دور کیم[11]

*غلام روی او شد بایسنغر
غلام خوبرویان پادشاهست[12]

---

1 * P - 2 Л مجیدنی 3 Л یاد بیلور 4 Л + علم 5 Б - 6 Л + هم طبع شریفی
7 Л شادی 8 * WP - 9 Б هم 10 Л انداق مشهور دور کیم 11 * WP -
12 * WP - Л گدای کوی او شد بایسنغر / گدای کوی خوبان پادشاهست

بابر میرزا درویش وش و فانی صفت[1] و کریم الاخلاق کیشی ایردی همتی آلیدا* آلتون
نینک داغی[2] کوموش نینک تاش و تو فراغچه حسابی یوق ایردی تصلوف رساله لاری دین لمعات
بیله گلشن رازغه کوب مشعوف ایردی* طبعی داغی نظم غه ملایم ایردی[3] بو رباعی اننیک دورکیم

چون باده و جام را بهم پیوستی
میدان بیقین که رند بالا دستی
جامست شریعت و حقیقت باده
چون[4] جام شکستی بیقین بدستی

* اگرچه ترکچه نظم لاری هم ایتور ایردی که برچه غه قبول ایردی اما بو بیت هم اننیک دورکیم

* نیچه یوز دنک کوروب حیران اولامین[6]
الهی من سنکا قربان اولامین[7]

عبداللطیف میرزا سودایی مزاج و وسواسی طبع و دیوانه سار کیشی ایردی مومنین اوزکا
داغی غریب بدفعل لیق لاری بار ایردیکیم ذکریدین بی حجاب لیق لازم کیلور او تار دنیا مصلحتی او چون
دانشمند وقاری و پادشاه آتاسین اولتوردی هرآینه کیم سلطنت شیرویه غه وفا* قیلغانچه الکا قیلدی[8]
اما طبعی نظم ایردی و شعرنی آبادان ایتور ایردی بو مطلع اننیک دورکیم

بر دل و جان صد بلا از یک نظر آرد چشم
چون بگویم شکر این یارب نه بیند درد چشم

---

1 Л مشرب 2 *Л آلتون بیله 3 *Л 4 W کر 5 *WP بو ترکچه بیت هم کیم БT_2 –
6,7 Л بولامین 7 *БT_2 8 *Л قیلغانه یک نکا قیلغای

***جهان شاه میرزا** داغی شعر ایتور ایردی[1] بو مقطع اننیک دورکیم

از لطف دوست یافت حقیقی مراد دل
بی جد و جهد طاعت و بی منّت عمل[2]

***یعقوب میرزا** ترکمان سلاطینی دا[3] اننیک دیک پسندیده ذات لیغ و حمیده صفات لیغ
یکیت آز بولغای[4] درویش صفت و فانی وش[5] ایردی بو رباعی اننیک دورکیم

عالم که درو ثبات کم می بینم
در هر طربش هزار غم می بینم
جون کهنه رباطیست که از هر طرفش
راهی به بیابان عدم می بینم[6]

سید احمد میرزا سلیم طبع و پاک ذهن کیشی ایردی خیلی مشهور نظم لاری[7] بار هم غزل[8]
هم مثنوی هم ترکی هم فارسی غزل طوریدا دیوانی بار و مثنوی طوریدا الطافت نامه[9] اننیک
دور* بو ترکچه مطلعی یخشی واقع بولوبتور کیم[10]

صید ایتی فراقینک مینی مرغ سحری دیک
* قیل آدمی لیق قیلمه نهان یوزنی پری دیک[11]

*بو فارسی مطلع هم اننیک دورکیم[12]

---

1 Л + خوب طبع ایردے 2 *БT_1 – 3 W PT_2 سلاطینی ارا سیدا
4 W PT_2 بولغاندور 5 W PT_2 + هم بار 6 *БT_1 – 7 Л + هم 8 Л شعر
9 Л الطاف نامه 10* Л بو ترکچه هم اننیک دور 11 *ЛT_1 – 12* T_1 –

مهم کر بیش ازین پنهان بماند
عجب کر بیدلان را جان بماند

سلطان احمد میرزا[1] درویش وش یخشی اخلاق پسندیده اطوارلیق آدمی شیوه کیشی دورکه اتا جانبی دین خوش طبع لیق انکا موروثی دور ییل لار[2] خراسان تختی دا حکومت قیلدی کیم هیچ کیشی اندین شکایت قیلمادی وطعن ایتمادی[3] وسلطان صاحبقران غه اتا مثابه سیدا دور وایکی دیوان اختیاری وملک ومال مشار الیهی وسپاهی وجریک معتمد علیهی ادل دور وکاهی نظم هم ایتور بو بیت[4] انینک دورکیم

سین کیبی شوخ ستمکر دنیادا پیدا قانی
سحر بابیدا کوزونک دیک کافر یغما قانی

بایقرا میرزا[5] باوجود اولکیم سلطان صاحبقران نینک توغقان اغاسی ایردی[6] ییل لار بلخ قبة الاسلامی دا[7] سلطنت قیلدی ولیکن شکسته نفس لیق وکیچیک کونکل لوک تواضع[8] وتعظیم لیق کیشی ایردی وحق شناس لیغی اعلا مرتبه دا ایردی طبعی داغی نظم حلیه سیدین معرا ایماس ایردی بو مطلع انینک دورکیم

زهی تجلی حسن تو در جهان پیدا
وزین تجلی او کشته* جان ما شیدا[9]

کیچیک میرزا *خوب طبع لیق تیز ادراک[10] لیک شوخ ذهن لیک قوی حافظه لیق یکیت

1 *Л - 2 W ییل 3 *Л هیچ کیشی کا اندین شکایت بولمادی 4 Л ترکجه مطلع
5 Л سلطان احمد میرزا 6 Л دور 7 W الاسلام دا 8 Л تواضع لوق
9 *P درجهان بیدا Б جان من شیدا 10*Л -

ایردی آز فرصت دا یخشی طالب علم بولدی وکوپراک علوم[1] وفنون دین اوز مطالعه سی[2] بیله وقوف حاصل قیلدی شعر ومعمانی خوب[3] انکلار ایردی بلکه کونکلی تیلاسا ایتا هم آلور ایردی باوجود بو فضایل درویش لیک لار کا مایل بولوب مکه زیارتی شریفیه مشرف بولدی اما بغایت مستغنی[4] کیشی ایردی* بولا آلورکیم[5] فقر استغناسی ایرکان[6] بولغای بو رباعی انینک دورکیم

عمری بصلاح می ستودم خود را
در شیوهٔ زهد می نمودم خود را
جون عشق آمد کدام زهد وجه صلاح
المنة لله آزمودم خود را

بعضی دیرلارکیم بو رباعی حضرت مخدومی نورا بیله توارد واقع بولوبتور انداغ داغی بولسه اولوغ دولت تورور

سلطان بدیع الزمان میرزا حسن صورت وحسن سیرت بیله آراسته وجمال ظاهری وکمال باطنی* بیله پیراسته یکیت دور[9] رزم اطواریدین آثار توتار دا دلپسند[10] وبزم اسبابیدین ایچاک وعیش دا بی مانند طبعی هم نظم اسلوبیدا ملایم دور[11] بو مطلع انینک دورکیم

مه من بی کل رویت دلم خون کشته جون لاله
جکر هم از غم هجرت[12] شده پرکاله پرکاله

بو ترکی مطلع داغی ترکیب دا خوب وحالت دا مرغوب واقع بولوبتورکیم

1 Л 2 Л علم 3 Б مبالغه سی 4 Л یخشی 5 *Л استغنالیغ ظاهرا انداق بولغای کیم
6 Л 7 W 8 Л + زهی سعادت 9 *Л + بلیه پیراسته یکیت دور هم بی نظیر دور
W 12 + سخا وپاک طبع لیق دا دلپذیر وفا وحق شناس لیق دا بی نظیر وپاک طبع لیق ودقت دا یکتا صاف ذهن لیک ونزاکت دا بی همتا یکیت دور
10 W رلپذیر 11 WP توشوبتور 12 Л عشقت

بو مطلعی هم بغایت عاشقانه و مخلصانه و مؤثرانه واقع بولوبتور کیم

دوستان هرکه گذر سوی مزار من کنید
جای تکبیرم دعای جان یار من کنید

*دیوان هم جمع قیلیب دور نخشی مطلع لاری بو مختصرغه سیغماس تکریبا بر کتاب بتیلکای [1]

**فریدون حسین میرزا فریدون حسب لیق و حسین نسب لیق ذاتی تعظیم و وقارلیق و خلقی ادب و حرمت شعارلیق* یاکوچیه ایکانه واوق آتاردا زمانه اهلیکا نشانه طاعت و تقوی غه مایل ذکر و تلاوت قه مشتغل[2] یکیت دور* خوب طبعی و ملایم ذهنی بار بو مطلع انینک دور کیم

گرچه درکوی تو پامال جفا گردیدم
بخدا گر سر موئی زوفا گردیدم [3]

بو ترکچه مطلع هم انینک دور کیم

ای صبا ینکور منکا سرو روانیم دین خبر
رحم ایتیب برگیل منکا آرام جانیم دین خبر [4]

**محمد حسین میرزا خلایق آنی عدالت[5] و شجاعت[6] و سلطنت آیینی دا کوب تعریف قیلورلار اما اولچه ظاهر بولدی بغایت سرکش لیک و بیگانه وش لیک* کو یاکه ذاتیدا بار[7] هر تقدیر بیله دیرلار کیم بو مطلع انینک دور کیم* و نخشی توشوبتور[8]

---

1 *Л- 2 *Л- 3 *Л- 4 **БТ₁ فریدون حسین میرزا مؤدب و متواضع و متخلق یکیت تور و بابی بغایت کوجلوک دور کره کمانی شاید اوتوز باتمان دین یوقاری راق بولغای بو مطلع انینک دور کیم

مژگان تو چون تیر و دلم کرده نشانه
مستی بگشای مه و بگذار بهانه

5 Л + شعار 6 Л + دثار 7 *Р معلوم بولدی 8 *Т₂-

ای صبا گر سورسه حالیم شمه‌ئی اول سرو ناز
ایوروب باشی غه مین سرگشته دین ینکور نیاز

شاه غریب میرزا شوخ طبع لیغ و متصرف ذهن لیک و نازک تخیل لوق و دقیق تعقل لوق یکیت دور نظم و نثر دا نظیری معدوم و متخیله و حافظه دا عدیلی نامعلوم آد و قوش خاطری غه مرغوب و قرا[1] دا و قوش کونکلی کا محبوب بو[2] مطلع انینک دور کیم

قایسی بیر گلچهره اول گلبرگ خندانیم چه بار
قایسی بیر شمشاد قد سرو خرامانیم چه بار

بو مطلعی هم نخشی واقع بولوبتور کیم

ترک مهر ایلاب اگرچه بولدی جانان[3] اوزگاچه
تا تیریک من قیلماغوم دور عهد و پیمان اوزگاچه

بو مطلعی[4] خاص خیال، و غریب[5] ادا تاپیب دور کیم

پارسا یار یمغه می ایچماک شعار اولمیش ینه
بس که تار تار من سبو ایکنیم فکار اولمیش ینه [6]

بو فارسی مطلعی هم بغایت عاشقانه توشوبتور کیم

بازم بلای جان غم آن ماه پاره شد
ای وای آن مریض که دردش دوباره شد

---

1 Р فراست دا 2 Л + ترکچه 3 Л دلدار 4 Л + داغی 5 Л + مقال
6 *Б-

آلوده کردی ز پی صید که گشتی
غرق عرقی بر دل کرم که گذشتی

بایسنغر میرزا طبعی دقت لیق و ذهنی جودت لیق سلطنت تختی دا فقرپیشه لیک و مکرمت بساطیدا فنا اندیشه لیک بیکیت دور[1] فضایل و هنرلارکا راغب و فضل اهلی تقویتی غه مرتکب نظم آیینی داغی انکا مقبول و کاهی اول فکرکا طبعی مشغول[2**] بو مطلع انینک دورکیم

کاش در عشق بتان دیوانهٔ باشد کسی
ترک عالم کرده در ویرانهٔ باشد کسی

*
سلطان مسعود میرزا روشن ذهن لیک و مستحسن طبع لیق و پاکیزه خصال و محمود فعال[3] بیکیت دور وفا و دلجویلوق انینک شعاری سخا و درویش خویلوق انینک شهکاری[4] ملک رونق و انتظامیدا اختری مسعود نظم[5] زیب و زینت[6] اتمامیدا ابنای جنس قه محمود بو ترکچه مطلع انینک دورکیم

یا ربا ریب جانغه قویدی داغ فرقت[7] ای رفیق
کونکلومه کار ایتماسون مو درد غربت[8] ای رفیق

سلطان علی میرزا حالا سمرقند ملکیدا سلطنت تختی دا متمکن دور دیرلار که[9] طبعی نظم غه مایل دور بو مطلع نی اندین نقل قیلورلار[10] کیم

وصلیدا مغرور بولدونک هجریدا زار ای کونکل
نی انینک بیرله نی آنسیز طاقتینک بار ای کونکل

---

1 Л - 2 **БТ$_1$ - 3 Л فعال‌لیق 4 Л اطواری 5 Л - 6 WT$_2$ -
7 Л درد 8 Л محنت 9 Л - 10 **БТ$_1$ -

یتینچی مجلس نینک توکانجی سی[1] بو عالی جاه پادشاهلار و انجم سپاه فلک دستگاه لار دین اولغی جمشید و فریدون مانند اتا بیله فرزندغه[2] سونکغی اولار[3] و احفاد امجادقه فلک جمشید بیله فریدون نی ایچورکاندورا یاغین ایچوردی و وجود بزمگاهی دین سوردی و عدم فراموش خانه سیغه کیوردی کیم دنیادا حق تعالی الارنی شاه تخت کیر قیلغاندیک آخرت دا هم مقرب درگاه و عرش سریر قیلغای والارنینک ملک و تخت و سلطنتین و تاج و سپاه و حشمتین الارغه وارث برحق و ملک کا حارس مطلق یعنی[4] سلطان صاحب قران غه مسلّم توتغای و روح لاری نینک شمعین هم اوز اوچاغ لاری شعله سی بیله یاروتغای و سایر شاهزاده لار داغی بو دولت دین بهره مند و شاه عنایتی دین سربلند بولغای لار[5]

تا تیمور و شاه رخ دیکان بولغای آت
اندین سونکغی[6] شه لار باری[7] فرخنده صفات
ای دولت و اقبالغه آراسته ذات
مجموعیچه بولسون سنکا دوران[8] حیات

---

1 Л توکانجی 2 Л فرزند 3 Л - 4 Л تا تیمور و شاه رخ دیکان معنی بولغای
5 Л ز آمین رب العالمین + 6 Л ز سونک 7 Л ز بار 8 Л ز دوراندا

سیکیزینچی مجلس

سلطان صاحب قران نینک لطیف طبعی نتایجی نینک زیبالاری حسن
وجمالی ذکریدا وشریف ذهنی خصایصی نینک رعنالاری*[1] غنج ودلالی شرحیدا
کیم هر قایسی زمان صفحه سی[2] بستانیدا رنکین لیغ وروان لیغدین کلعذاری سرو قد
وهر بیریسی دوران عرصه سی کلستانیدا روانلیغ ورنکین لیغدین سرو آزادی دور کل خد

سلطنت بحری نینک دریکتاسی وخلافت سپهری نینک خورشید جهان آراسی سخاوت هواسی
نینک ابر کهرباری وشجاعت بیشه سی نینک هزبر[3] شکاری عدالت چمنی نینک سرو سربلندی ومروت
معدنی نینک کوهر ارجمندی کوشش رزمکاهی نینک رستم دستانی وبخشش بزمکاهی نینک
حاتم زمانی فصاحت علمی نینک نکته پرله سحرسازی وبلاغت جهانی نینک دقت بیله معجزه پردازی السلطان بن السلطان
ابو الغازی سلطان حسین بهادرخان[4]

کیم ملکی دوامی تا قیامت بولسون
ذاتیغه بو ملک اوزرا اقامت بولسون
عدل ایچرا طریقی استقامت بولسون
عالم اهلی اوچون سلامت بولسون

---

1 *Л- 2Л صحفه سی 3 РЛ + شیر 4 Л + نور الله تعالی مرقده

بو خسرو کردون جاه نی کیم نسبی بابیدا خامه سورسام یوزمینک خان وخاقان نی بو جزوی مختصر دا
ییغیشتورسه بولورمو وبو دارای انجم سپاه نی کیم حسبی شرحیدا اقلام درسام یوز تومان خاقان وقاآن
نینک حمیده اخلاقیچه سوز بو مختصر دا هم ییغیشتورسه بولورمو[1] نسبی بابیدا فصاحت شعار تخیشی لار نسب
نامه[2] بتیب دورلار کیم هر صفحه سی مانی کارکاهین خجل ایتار وحسبی شرحیدا بلاغت دثار منشی لار
تاریخی ترتیب بیریب دورلار کیم هر ورقی چین نکارستانین منفعل ایلار هر کیشی اول نسب نامه
غه باقسه بیلکای کیم خاقان ورای انکا[3] تبر ترک دبیر منهدو بنده دور وهر کیم اول تاریخنی مطالعه قیلسه
انکلاغای کیم جمشید واسکندر انینک هم بیلکانلاریدین هم قیلغانلاریدین شرمنده دور
پس چون بو مختصر دا هیچ نیمه اول جنس سوزلاردین سیغورسه بولماس *[4] لار شرحیدا انکته سورسا
بولماس[4] ویو قاریغی سوز اسلوبی تقاضای اول قیلور کیم اول حضرت نینک لطایف طبعی دین
بیرنیچه مطلع بیله بو اوراق قه زیب وزینت قیلغای[5] ونتایج ذهنی دین بیرنیچه بیت بیله بو اجزاغه قدر
وقیمت بیریلکای وهر عاشقانه مطلع بیله درد اهلی جانیغه شعلۀ فنا یاقیلغای وهر دردمندانه بیت بیله
عشق اهلی کونکلیکا برق بلا چاقیلغای[6] پس ایدی شروع مقصودقه ورجوع مطلوب قه قیلالی
کیم سوز اطنابی اول شریف طبع غه موجب کلال وفسانۀ طولی اول لطیف ذهن غه باعث ملال
بولماسون اول حضرت نینک خوب اشعاری ومرغوب ابیاتی بغایت کوب تور ودیوان هم مرتب
بولوب تور[7] دیوان ابتداسی دین مبادا قیلیلدی[8]* وهر غزل دین بیر مطلع یازیلدی[9]

---

1 W بولور 2 Л نامه لار 3 Л - 4 *Л- 5 W تیلیلغای 6 Л جاقیلور
7 Л + اول جمله دین تبرک وتیمن اوچون بیرنیچه مطلع وبیت بیله تبلیلور واول دریادین بیرنیچه کوهر کتابت نینک قرا بیاکی کا تاقیلور وبالله التوفیق المعین
8 Р + اول دین بو مطلع یازیلدی واول دریادین هرنیچه کوهر کتابت نینک قرا بیاکی کا تاقیلدی بالله التوفیق
9 *Р-

الف حرفی

اول حق سبحانه تعالی حمدیدا کیم ناطقه تیلی لال دور، و تیل نطقی شکسته مقال دور اول مضمونداً بو مطلع بغایت بلند [1] واقع [2] بولو بتور کیم

ای جبیننک* دین کیلیب حمد نیکغه لا احصی ثنا
اول چو عاجز بولسه حمد نینک کیم [3] قیلا آلغای یا نا [4]

یا ناتینکری کا محبوب [5] بنده لاریغه مطلوب و مرغوب نبوت خاتمی و رسول هاشمی صلی الله علیه و سلم نعتی [6] دا [7] بو مطلع کیم

ای قیلیب روشن اولوس تا پیاقغه انوار هدی
مصحف رخسار اوزا دا الشمس برله والضحی

منظور نینک خوبی نینک بوالعجب لیغی دا کیم مهریدا عاشق [8] جان بیرسه باور قیلماس لیغی نینک بی سبب لیغی [9] دا

نی عجایب خوی ایور رای شوخ سیمین بر سنکا
کیم نیچه مهر نینکدا جان بیرسام ایماس باور سنکا

محبوب نینک مفرط التفاتیدین بیحال بولوب بیخود انه اول التفات نی اظهار قیلور معنی دا بو مطلع غریب ادا تاپیب تور کیم

ایور لوب کل باشیغه بلبل وصال اولغای انکا
کل انینک باشیغه ایور لسه نی حال اولغای انکا

---

1 Л + دبیجه دلپسند 2 * P - 3 * P - 4 Л ادا 5 Л + ونینکری
6 Л نعت لاریدا 7 Л + خوب واقع بولو تور 8 Л -
P مطلع
9 Л + عجز یوزیدین بو مطلع عاشقانه واقع بولوتورکیم

کل وقتی دا بیر او خار غمیدین مبتلا ایرکانی نینک اظهاری و لاله دیک باغریدا یوز داغ بیله ایرکانی نینک نموداری [1]

بوله ی کل وقتی و من خار غمی دین مبتلا
هجر اونیدین لاله دیک باغریدا یوز [2] داغ بلا

کونکل [3] نی ناله سیدین* بوزوغ جان جسم دین [4] ویرانه داغی چغد فریادیغه نسبت قیلیب تورا اول معنی شرحیدا بو مطلع* یخشی توشو بتور [5]

وه که کونکلوم ناله سی هردم بوزولغان جان ارا
کویا بیر جغد ایرور فریاد ایتار ویران ارا

سرشکی دریا سیدین [6] کرداب غه [7] توشکانین و تار جسمی اول کردابدین پیچ و تاب غه قالغانین بو مطلع دا اظهار قیلور کیم

تا توشوب تور مین سرشکیم بحریدین کرداب ارا
زلفی دیک سرکشته جسمیم قالدی* پیچ و تاب [8] ارا

بی حرفی

فرقت اوتیدین جسمی بیتاب ایکانین و غمکین کونکلی پیچ و تابیدین کوزیدا خوناب ایکانین بو مطلع دا غریب نوع ادا قیلور بو مطلع موقوف دور اوزکا ابیاتقه اما دستور بلیه مطلع بتیلدی

فرقتینک دا یوق ایدی جسمیم دا جان کونکلوم دا [9] تاب
کوزدا خوناب ایردی و غمکین کونکل دا اضطراب

---

1 Л + نموداری دا بومطلع سوزناک توشوتورکیم 2 Л کونکلوبدا 3 Л کونکلی
4 * Л - 5 * Л بغایت مؤثر واقع بولو بتور 6 Л + غم 7 Л کردابی غه
8 * T_2 بیجتاب 9 Л جانیم دا

بیدل لیغی دین تیلبه کونکلین تیلای بارغانین بو غزلدا آخر غنچه[1] مسلسل ایتیلیب دور*وزیبا ومیلیب دور[2]

تیلبه راب اینکان کونکل نی ایستادیم[3] هر یان باریب

تاغ و دریا و بیابان لارنی بیر بیر اختاریب

منظور یوزی آلیدا کوز کورشکیدین پیچ و تابی وکونکلی دا اول قویاش تابیدین[4] اضطرابی

ذره نینکلیغ عیب ایماس کونکلوم[5] کا توشسه اضطراب[6]

مهر رخساریغه هردم چون ایرور کوزکو حجاب

فراق ظلمیدین جانیغه اوت وکونکلی دا تابین اوتقه توشکان قیل[7] پیچ و تابیغه تشبیه قیلیب دور

وغریب تشبیه[8] واقع بولوبتور

ای فراقینک ظلمیدین جانیمدا اوت کونکلومدا تاب[9]

اوتقه توشکان قیل کبی جسمیمدا هم پیچ و تاب

مسافر یاری هجریدین کونکلی نینک خراب لیغین** دا ول آشوب دین جانی[10] بیطاقت[11] و بیتاب[12] لیغین[13]

خوب راق وجه بیرله**عجب بخشی ادا قیلیب دور کیم[14]

بیر مسافرنی خیالی قیلدی کونکلومنی خراب[15]

قالمادی جانیم دا آنسیز ذره کی طاقت نی تاب

تی حرفی منظور لبیدین آب حیات نی خجل و عیسی نی قاشیدا دم اورماغدین منفعل دیکانی[16]

1 Л آخرینچه 2 *W- 3 Л 4 Л + غریب، دشن دمصفادورکیم 5 PT_2 کونکلوم 6 Л-
7 Л + کبی 8 Л + نوع 3 Л تاب 10 Л آشوبدا 11 Л جانی نینک 12 T_2
13 P تاب 14 *P- 14** *W- 15* Л اغریبنی کباب 16* Л-

آب حیات دیک روان آسا و عیسی دمیدیک روح افزا توشوبتور

ای دوداغینک شربتی شرمندهسی آب حیات

نطقونک انیدا ایرور عیسی غه دم اوریاق اویات

کونکلین[1] الغان بیکیت تونی رنگین[2] گلگونلوغین و دلکش حسنی زیبا[3] و موزونلوغین غریب ترکیب

بیله ادا قیلیب دورکیم[4]

کونکلوم آلدی بیر قدی رعنا تونی گلگون بیکیت

حسنی دلکش اوزی زیبا چابک و موزون بیکیت

هم اول اسلوب و ردیف دا بو مطلع ذاتی[5] خوب[6] واقع بولوبتورکیم

آلدی بو محزون کونکل نی بیر قدح پیما بیکیت

قدی رعنا اوزی زیبا حسنی بی همتا بیکیت

هجر قیدیدین شبستانیغه اوت توشکانی نینک[7] افشاسی وا وچقونی دین بیت الاحزانی کویکانی

نینک اداسی عجب دلکش مطلع توشوبتورکیم

وه که هجران قیدیدین توشتی شبستانیمغه اوت

اوچقونی بیرله توتاشتی بیت الاحزانیمغه اوت

ثی حرفی بو حرفده ترک شعراسی نینک ملک الکلام لاری شعر ایتما یدور لار بلکه ایتا آلما یدور لار

تا الکانی نینککانی که بو مقابله دا کیشی[8] آنی کیتورکانی[9] یا نسبت بیرکانی بو مطلع تعریفیدا موجه لبس دور

1 W کونکلی 2 Л رنکی 3 W- 4 Л قیدیدکیم P نکته بیله نیابس دا اداقیلیب دورکیم
5 Л مطلعی 6 Л هم بغایت 7 W توشکانی نینک 8 T_2- 9 W-

تو توب اوتوب دورلار[1] و بغایت خوب مطلع دور کیم

ای یوزونک دیک کوریامین[2] بیر مهر دورانیدا چرخ
بلکه کوب تارتیب خجالت مهرخشانیدا چرخ

دال حرفی* معشوق وصلی امیدیدین مدتی مستمند بولوب اول دولت میسر بولغاندین سونکرا صحت مرض غه مبدّل بولغان تحریدا بو ایکی[3] بیت نینک[4] داغی معنیسی[5] بیر بیریکا موفق و مسلسل واقع بولو تورا سرو غریب ترتیب و عجیب ترکیب توشو تور

مدّتی عشقینک خیالی بیرله ایردیم مستمند
بادهٔ وصلینک بیله بیردم بولای دیب بهره مند
*چون بو دولت بولغودیک بولدی میسر دای کیم
صحّتیم اول لحظه طالع ضعفی دین تا بتی گزند[6]

ذال حرفی* بو حرفدا[7] داغی متقدم[8] ترکی گوی شعرادین خواه مولانا لطفی و خواه مولانا سکاکی کیم ماوراالنهردا ملک الکلام ایردیلار نظرغه کیلما یدور[9] همانا[10] یوقتور[11]

قیلدی روح افزا لبینک کولماک بیله جانیمنی اخذ
یبغلاتیب کافر کوزونک هم نقد ایمانیمنی اخذ

ری حرفی اول مضمونداکیم با وجود اولکه بهار وصلی میسّر دور کونکل فراق خزانی نینک خارلاریدین آزرده دور بو مطلع[12] سوزناک واقع بولو تور

---

1 *T_2- 2 Л کوریادی 3 *WPT_2- 4 WPT_2 بو مطلع نینک 5 WPT_2 ابیاتی
6 *WPT_2- 7* Л- 8 Л مقدم 9 Л کیلتوریای دور 10 Л + که
11 Л + بو مطلع اسرو واقع بولو تور کیم 12 Л مطلعی دیک

یارکو یدین اوتاردا کورکوزوربوزا یکث
سوزدیسه داغی جوابیدا قیلور بیا یکث

جیم حرفی *رحم سیزیاری قانین[1] توکوب ترحم قیلماغانی و مهرسیز دلداری حالین کوروب تبسّم* قیلماغانینی ایتور[2]

توکوب قانیم ترحم قیلمادینک هیچ
کوروب حالیم تبسّم قیلمادینک هیچ

بو ردیف هم کوباکه شریف طبع و لطیف ذهن نینک اختراعی دور کیم ایشیتیلمایدور بغایت شیرین و دلپذیر و رنگین واقع بولو تور[3]

خسته جانیم ضعفی غه لعل شکر بارینک علاج
زار کونکلوم دردیغه جان بخش گفتارینک علاج

حی حرفی بو حرفقه داغی ترکی الفاظ گوهرین نظم سلکی کا تارتقوچی شعرا تعرض قیلمایدورلار* همانا که اشکالی جهتی دین دور[4] یاردین نی کیلسه آنی مباح بیلیب جان بیرورداد دیب تور

یاردین نی کیلسه عاشق بیرسه جان بولغای مباح
دفتر عشق ایچرا گویا بُیله بولمیش اصطلاح

خی حرفی بو حرف دا ترکی گوی[5] شعرا کیم دیوان ترتیب قیلیب دورلار* اوزلارین معذور

---

1 * Л- 2 * Л قیلماغانی دا بو مطلعی بخشی توشو تور کیم 3 Л * خسته جانی نینک ضعفی غه یارنینک شکر بار لعلی دین شفا و زار کونکلی نینک دردیغه هم انینک جان بخش گفتاریدین دوا استدعاسی دا بو مطلع اسرو آبدار و مؤثر دور
4 *Л- 5 WT_2 ترک

تازه بولدی باغ دکونکلوم دا فراق آزاری دور
جلوه قیلدی کل نیتای بغریدا هجران خاری دور

محبوب جمالیدین کوز روشن بولوب خسته کونکل کا وصالی[1] مسکن بولغان تنکرانه غه بو مطلع دیک
انز واقع بولوبتور[2]

تنکر لله کیم جمالینکدین کوزوم روشن دور دور
خسته کونکلومکا وصالینک کلبه سی مسکن دور دور

جانان نینک[3] ضعف حالتیدا[4] سوستایغانی نینک[5] خسته جانی نینک ضعف قیلغانی غه تشبیه
قیلیب دور* دکوپ[6] مناسب دور

ضعف دین هردم چو اول آرام جانیم سوستایور
جانیم اولوب خسته جسم ناتوانیم سوستایور

کونکلی[7] فراق و درداوقیدین یاره ایرکانی و باغری هجر* تیغی زخمیدین[8] یوز یاره بولغانینی بسی خوب
بو نوع ادا قیلورکیم

آه کیم کونکلوم فراق و درد اوقیدین یاره دور
ده که بغریم تیغ هجران زخمیدین یوز یاره دور

عشق آتشوبیدین[9] اوی کنجیده اشکی کلنار ایرکانین ظاهر قیلور دکلستان سیریدا کل اینک
کوزلاریکا خار کورونکانین[10] پیدا ایتار

1 Л وصل + کوپی 2 W ایرکین 3 Л جانی نینک 4 W حالیندا T₂ حالتیدین
5 Л ستوغانین + 6 Л* اوزی نینک 7 W کونکلنی 8 Л تیغیدین 9 Л سوبیدین
10 Л + قیلیب عجایب خوب واقع بولوبتور

بولسام اوی کنجیدا اشکیم قطره سی کلنار ایردور
عزم کلزار ایلاسام کل کوزلاریمکا خار ایردور

فرقت دین[1] کونکل[2] قطره قطره قان ایرکانین بورونغی مصراع دا ایتیب سونکغی مصراع دا اوتکان
مکرر لفظ مقابله سیدا[3] الله الله لفظی هم مکرر دا[4] اسرد مؤثر ادا[5] تاپیب دور

فرقتینکدین خسته کونکلوم قطره قطره قان ایردور
الله الله بونی هجرنی حدوپایان ایردور

جنت سبزه سی یار نینک خطی نمودار یچه ایرماس لیغین ایتیب دور و مسیحا نطقی دلدار نینک
لعل شکر باریچه بولا آلماس لیغین[6] دیب تور[7]

قایسی جنت سبزه سی خطی نمودار یچه بار
یا مسیحا نطقی اول لعل شکر باریچه بار

بیر غنچه خندان دین ایرو کونکلی دا قالغان خار خارین کورکوزوب دور و تینما غورجانغه آن سیر
دینی دین رحلت مقامین توزوبتور

غنچه خندان باریب کونکلوم دا قالدی خار خار
تینما غورجانیمغه آن سیز دینی دا باری نی بار

کلروی نینک غنچه دیک[8] آغزی و رخساری اوزره کورکانین ذره خورشید یوزیدا پیدا بولغان غه
خوب تشبیه[10] قیلیب دور[11]

1 Л اوتیدین + فرقت 2 Л کونکلی 3 P مقابله T₂ مقابله دا 4 P + بولوب
5 P - 6 Л + بغایت یخشی وخوش 7 P ایتیب تور 8 Л ÷ 9 Л قانینی
10 P T₂ تشبیه دور Л + ایتیب دور 11 P Л T₂ ÷

ایله کیم خورشید تابی ذره نی پیدا قیلور
عنچه آغزینیک سترینی هم کل یوزونک کویا قیلور

گوزی یاری نینک یوزیکا[1] توشکاچ کونکلی بیقرار بولغانی و یار هم[2] آنی اوز لطف و مهریدین[3] امیدوار قیلغانی شرحیدا البسی خوب[4] و پسندیده توشو بتور[5]

تا کوزوم توشتی یوزونکا کونکلوم اولدی بیقرار
سین هم ایتینک لطف مهرینکدین مینی امیدوار

گل رخساری یانیدا ساریغ لاله سانچقان و یانیدا زلفی کاکل دیک کیپن سالغان نمودار یدی[6]

گل یوزی اطرافیدا اول لالهٔ اصفر مودور
یانیدا زلفی مودور یا کاکل عنبر مودور

زلفی سحابی نینک سایه بانی آی دیک یوزیکا* یا یلغانی و صرصر دیک آه تحریکیدین اول بولوت[7] که یا پیلغانی و گاه آچیلغانی حسن بهاریدا بغایت طرفه کورونوری نینک شرحی[8]

سایه بانی زلف کیم آی دیک یوزیکا یا پیلور
صرصر آهیم دین اول که آچیلور که یا پیلور

وصل دین[9] بهره یتمای تیغ هجران کونکلی نی هلاک قیلغانی و هجر زهری بیر کانیکا اوخشار و وصل دین تریاک[10] تا پیلماغانی[11]

1 Л کوزیکا 2 Л- 3 W مهردین 4 T_2- 5 Л دور 6 Л اسرو واقع بولوتور+
7 * Л- 8 Л وجهی و شرحیدا دیب توریکیم 9 Л وصلی دین 10 T_2 تریاق
11 Л تاپیلماغانیدا + مطلع نی بغایت یخشی ادا قیلیب دورکیم

تیغ هجران سوردی یتمای وصل دین کونکلوم کا بهر
نوش بیر ماسدین بورون بیردی منکا بیر قطره زهر

المینی[1] نازوکلوکوسی بیله تیرکوز ماکدین حکایت و اوزی نینک رشتهٔ حیاتین ظلم الیکی بیله اوزماک دین شکایت[2]

ایلکا با قیب هر زمان یوز ناز ایله کولماک نیدور
اوز کالارنی تیرکوزوب ده مینی اولتورماک نیدور

مهوشی بیخبر ایرکاندین اینینک خاطرنا رحیرانیدین شرح حال و غمکشی غافل ایرکاندین اینینک راز پنهانیدین گله آمیز مقال[3]* بسی خوب واقع بولوبتور کیم

مهوشی یوق سور غالی بو زار حیران دین خبر
غمکشی یوق تاپقالی بو راز پنهاندین خبر

*حبیبی کیم فغانیدین انکا اثر بولماغای اینینک اندوهی و رفیقی کیم یامان حالیدین انکا خبر بولماغای اینینک فغان و اندوهی

نی حبیبی کیم فغانیمدین انکا بولغای اثر
نی رفیقی کیم یامان حالیم دین اول تا بقای خبر[4]

او تلوق آهی نینک شررلارین محبوب یوزیکا کیم ساچیلور زر حقه حریر نینک زر رشته لاریغه تشبیه قیلور[5]

1 Л یار 2 Л شکایت آمیز + وکله انگیز اظهارین یخشی قیلیب دورکیم 3 Л مقالی
4 * Л- 5 Л قیلیب دورکیم + بسی سوزناک و یخشی واقع بولوبتورکیم

چون یوزیکا اوتلوق آهیم نینگ شراری ساچیلور

کوییا زرحقهٔ دورکیم[1] یوزیکا یاپیلور

زی حرفی اوزنیازی و بدخوی یاری[2] نازی شرحیدا بونازنین مطلع نی بلا[3] نیازمندانه واقع بولوتورکیم

ده نی حالت دورکه مین هرنیچه کورکوزسام نیاز

ای مه[4] پیمهر سیندین ظاهر اولماس غیرناز

اشک قانی و کونکل چاکی اظهاریدا بومطلع یکانه* و بغایت[5] عاشقانه* واقع بولوتور[6]

قان کوروب اشکیم نی کونکلوم پاره سینی سورماکیز[7]

چاک اولوب کوکسوم جگر پرکاله سینی سورماکیز[8]

بومطلع معنی سی نینگ غرابتی عشق شعله سیدین روشن راغدور واوت زبانه سیدین معین راق[9]

عشق نی منع ایتیسه لار شوقیم[10] اوتی ایلار ستیز

شعله یانکلیغ کیم نفس تأثیری ایلار آنی تیز

نرگس کوزلوک و غنچه آغیزلیغ کلعذاری کوزو آغزین نرگس بیله غنچه غه ترجیح قیلغانی[11] غریب نوع واقع بولوتور[12]*

نرگس آلماس یردین اول فتان کوزونک آلیدا کوز

آغزینک آلیدا تولمیش[13] غنچه نینگ آغزیدا سوز

1Л + کل   2Л یاری نینگ   3Л -   4Л بی   5*Л -
6*Л توشوتورکیم   7,8Л سورماکیز   9Л + واقع بولوتورکیم   10Л کونکلوم
11Л + د عجیب   12*Л اوداتاپیب دورکیم   13P آلیدا

عاشقانه کنایت بیله حسن اهلی غه ایلنی شیدا قیلور معنی دا نصیحت قیلیب دور و عالم غه رسوا قیلور معنی دا[1] موعظت[2] ایتیب دور* و بسی غریب دور[3]

بعد ازین ای حسن اهلی ایلنی شیدا قیلماکیز

بیوفالیغ ایلا بان عالم غه رسوا قیلماکیز

سین حرفی دا وصل دین محروم لوق بابیدا منظورنی کورماک میسر بولماسه انکا نظر توشکان یرنی کورماک آرزو[4] قیلیب دور بو نادر معنی دور

هر نفس اول آینی کورماک چون ایماس تور دسترس

آی[5] کورکان یرنی ده[6] باریب[7] کورامین هر نفس

* منظورنینگ لبی تبسمی نی و اوزینی قانالغان داغینی غنچهٔ خندان و لالهٔ نعمان غه تشبیه قیلیب دور[8] و معنی سی شعر صنایعی دین تجاهل[9] العارف[10] اسلوبیدا[11] خوش وا[12] قع بولوتور[13]

ایلادی لعلی تبسم غنچهٔ خندان ایماس

داغینی کونکلوم قاناتتی لالهٔ نعمان ایماس

اوزنیازی و نازنینی نینگ استغناسی[14] اظهاریدا داوزی جان بیرماکیدا اننیک بی پروالیغی نینگ آثاریدا موندا ق مطلع آنزه واقع بولوتورکیم

مین دا[15] هردم یوز نیاز و اندا استغنا و بس

هرزمان یوز جان بیرای[16] اول شوخ بی پروا و بس

1Л ننی دا   2Л موعظه   3P غریب توشوتور   3*Л -   4Л + واشتیاق   5Л نی
6Л -   7Л + بیر   8*WPT_2 -   9P تجارت   10WT_2 عارف   11WPT^2 اسلوبی
W + بیله   12WPT_2 -   13Л + بغایت بدیع توشوتورکیم   14Л + تغافل   15Л سن دا   16Л بیر

شین حرفی دا یارنینگ اوزکالارکا التفاتیدین کله مندلیغی وکونکلینی مخاطب قیلیب کونکلی[1] آرامدین شکایت بوندلیغی [2]

ای کونکل اول دلربانینگ اوزکا یاری بارامیش
وه سنکا دشمن[3] بولوب[4] ول اوزکالارکا یارامیش

صاد حرفی بوحرفدا داغی ترکی کوی فصاحت شعارلار ورق یوزیکا قلم سوریا یدورلار وهیچ نوع نظم اراغه کیلتورمای دورلار

ای کونکل بولسانک فاسیز دلربالاردین خلاص
شکر قیل بولغان کیشی یانکلیغ بلالاردین خلاص

ضاد حرفی ترکی کوی بلاغت آثارلار بوحرف نینگ هم ترکین توتوب تورلار وهیچ نوع نظمغه جلوه ظهور[5] بیرمای اوتوب تورلار

عشقدین تاقیلمیشام پیدا من شیدا مرض
قیلغودیک دور ضعف لیق جسمیمنی ناپیدا مرض

طا حرفی ترک کلامی نینگ ملک الکلام لاری بوحرف دا داغی تکلم توزمایدورلار وکلام نظم حیثیتی دین ورقدا کورکوزمایدورلار کیم

ای جمالینگ گلشنیده سبزهٔ سیراب خط
عارضینگ کافوری اوزرا زیب مشک ناب خط

1 Л دل
2 Л + عجایب بخشی مطلع ایتیب تورکیم
3 Л منته
4 Л همدم -
5 Л -

ظا حرفی بوحرف هم اول جمله دین دورکیم ترک تیلی نینگ شیرین اشعار[1] دستگر گفتارلاری دشوارلیغی جهتی دین مطلق تعرض قیلمایدورلار

کونکلوم ایتی عشق اسرارین قیلیب تکرار حفظ [2]
کیم سه قیلغاندیک کلام پاک وحی آثار حفظ [3]

عین حرفی بوقافیه وردیف حضرت سلطان صاحب قران نینگ اختراعی دورکیم هیچ نظم ایتیلمایدور وهیچ* دیوان دا بیتیلمای دور[4]

آه کیم هجران اوتیدین کویدی جانیم اوزکانوع
اورتادی آفاق نی او تلوق فغانیم اوزکانوع

غین حرفی عشق داغیدین شکر اظهاری قیلیب دور وهجر داغیدین شکایت آثاری کورکوزوبتور بسی مؤثر[5] توشوبتورکیم

داغ عشقینگ بیرمیش ایردی خسته کونکلومکا فراغ
وه که قویدی شعلهٔ هجران ینه داغ اوزرا داغ

فی حرفی عشق[6] ومحبت هواسی نینگ همای بلند پروازی خواجه حافظ شیرازی قدس سره کلامی طوریدا توشوبتور* وسلاست وترکیب دا انکا یا دشوبتور[7]

غم سپه قصد ایمغه چیکتی ساقیا توت جام صاف
کیم بولور جام می ایچکاندین دلیر اهل مصاف

1 T_2 اشعاری
2.3 P خط
4 Л* کیم نینگ دیوانیدا هم اصلا تابیلیا یدورکیم
5 Л + ومودا وبخشی
6 *Л-
7 * T_2 -

قاف حرفی   فراق تیره لیکی نینگ ماجراسی و اوزکو یاک لیکی نینگ درد بی دواسی [1]

قیلدی بختیم نی قرا زلفیدیک اول ماه از فراق
نیچه کویه ورکای مینی دل خسته آه از فراق

یار اشتیاقی صعوبتی دا* و درد[2] فراق عقوبتی دا بو مطلع بیجد[3]* دلنواز و بغایت[4] جانگداز* واقع بولوبتور [5]

باره ایمیش یار اشتیاقی اسرو قاتیق اشتیاق
وصل تاپمان وه توکانماس درد ایمیش درد فراق

تیلبه کونگلی نینگ عشق دا شیدالیقین دا وزکا پری لار غه بی پروالیغین بیر رفیق نی مخاطب قیلیب [6] عرض قیلور[7]

تیلبه کونگلوم تا ایه در عشق ایچرا شیدا ای رفیق
ایلاماس اوزکا پری لار ساری پروا ای رفیق

منظور نینگ لعل لبی اوستیدا سبزهٔ خط هیاٴتین کوروب* عجب رنگ لار دا[8] بو مطلع واقع بولوبتور و فی الواقع رنگین توشوبتور

لعلی اوزرا سبزهٔ خطی نمودار یغه باق
شوخ رنگ آمیز نینگ شنگرف و زنگاریغه باق

کونگلی اوتی نینگ آرامی یوقلوغیغه حسرت آهی تارتیب دور چنانکه اول اوت شعله سی بویل دین آرتیب دور کیم

1 Л عجب درد آمیز واقع بولوبتور +   2*Л-   3 T2   4*Л-   5*Л توشوبتور
6 Л-   7Л +   بسی درد مند درد آمیز توشوبتور   8*Л عجب ایلار دا

آه کیم عشقیم[1] اوتینی بر زمان آرامی یوق
ایستاکان آرام اول اوتقه جز خیال خامی یوق

کاف حرفی   مطلوب نینگ ماه* عارضین سعادت مطلعی[2] و خاک درکاهین اهل بینش توتیا[3] سیغه نسبت بیریلیب دور بو مطلع[4] سلیس و صاف[5]* و پاک توشوبتور کیم

ای سعادت مطلعی اول عارض ماهینگ سینینگ
اهل بینش توتیاسی خاک درکاهینگ سینینگ

ماه تابانین مخاطب قیلیب اندین ایره توشکاندا چشم گریانی نینگ قان یاشین اظهار قیلیب دور* مبکی[6] مهلک توشوبتور[7]

سیندین ایره توشکالی ای ماه تابانیم مینینگ
دم بدم[8] قان یاشی ییغلار چشم گریانیم مینینگ

بو فقیر نینگ بیر غزلیغه بو غزل جواب واقع[9] بولوب تورکیم اوزوم انصاف یوزیدین معترف من کیم اندین یوز مرتبه آرتوق راق[10] توشوبتورکیم

توشکالی هجرینگ... ای سرو گل اندامیم مینینگ
نی کوزوم دا اویقو بار نی[11] جاندا آرامیم مینینگ

شام هجرانین[12] کورب مهر آتین توتماغان مضمونیدا[13]* وعدهٔ صبح وصال ایلاب یار و توتماغان[14]* افسونی دا

1 Л عشقینگ   2 Л مطلعی دیک   3*P-   4 Л بسی بخشی +   5*Л
6 Л بسی   7*T-   8Л هر زمان   9 T-   10Л +   عجب خوب
11WT دور   12P هجرانی   13Л افسونی دا   14*Л افسونی دا بو مطلع ناگزیر دور کیم

شام هجرانیم کوروب سین مهرآتین تو تمادینک
وعدهٔ صبح وصال ایلاب[1] ولی یار و تمادینک

عشق دین جهان ایچرا افغانیدین کلام و کوی و کوچه دا بو دا استانیدین پیام[2]

وه که عشقینکدین جهان ایچرا افغانیم دور مینینک
بارچه کوی و کوچه دا هم داستانیم دور مینینک

محبوب نینک زلف آچقانیدین واوزرا آشفته احوال لیغی و قاشی چینی دین[3] کونکلی بیحال لیغی بابیدا[4]

زلف آچیب من تیلبه نی آشفته احوال ایلادینک
* قاش اوزه چین کورکوزوب[5] کونکلومنی بیحال ایلادینک

غم تند بادیدین جسمی بناسی ویران بلکه ییر برله یکسان* بولور معنی دا[6] بو مطلع بغایت خوب ادا تاپیب دورکیم

غم یلی جسمیم بناسین بولدی[7] ویران قیلغودیک[8]
قالیسی ویران کیم قرا ییر برله یکسان قیلغودیک[9]

منظور نینک سواد خطی اره العل خندانی مقابله سیدا اوزغمی اره اکوزی درغلطانین سالیب دور[10] دلپذیر توشو تورکیم

اول سواد خط ایچیندا لعل خندانین کورونک
بحر غم ایچرا کوزوم نینک در غلطانین کورونک

---

1 Л ایتینک   2 Л + دانشا و بیگانه دین همیشه پیغام   3 Л جهتی دین
4 Л + بخشی داقع بولو تورگیم   5* Л چین ابرو کورسانیب   6* Л یوتغانین بو معنی دا
7 Л قیلدی   8 9 Л ۹ بولغودیک   10 Л + اسرو

بیت الاحزانی نینک تیره لیکین دود هجرانیدین دیکانی خوب و ویرانی نینک بیمرولکانی
اشک طوفانیدین دیکانی دل آشوب واقع بولو تورکیم

دود هجراندین قراردی بیت الاحزانیم مینینک
سیل اشکیم برله هم بیمرولدی ویرانیم مینینک

صرصر آهمین بیت الاحزانیغه آفت دیکانی خوش آینده دیب تور و ویرانیدین کرد و بلا باشیغه یاغارینی[1] در باینده ادا قیلیب دورکیم

قالغاچ آهیم صرصریغه بیت الاحزانیم مینینک
یاغدورور کرد و بلا باشیمغه ویرانیم مینینک

لام حرفی

سفر عزمیدا مسافریدین[2] ایریلور چاغدا خیرباد مضمونلوق الفاظنی ردیف قیلیب ایتقان[3] شعرنینک مطلعی فرقت نماکیلیب دور[4] و اندوه آسا[5] ایتیلیب دور[6]

آه ایله عزم ایتیم ای رازیم غه محرم[7] بخشی قال
درد ایله ایریلدیم ای دردیمغه مرهم بخشی قال

بیوفاسی کو یِیدا کونکلیکا مسکن قیلماغانی ترغیب قیلماغی خوب و بیغلاب حالینی ادا قیلور شیون قیلماغی تعلیم بریاکی مرغوب[8]

ای کونکل اول بیوفا کو یِیدا مسکن ایلاکیل
زار بیغلاب شرح ایتیب حالینکنی شیون ایلاکیل

---

1 Л + بس که   2 Л منظوریدین   3 WP ایتیلغان   4 Л –
5 Л افزا   6 Л ایتیب دور   7 W محرم
8 Л بغایت خوش و مرغوب دور

منظوریدین بر نظرغه خرسند بولوب هجرتارین وصل سررشته سی غه پیوند قیلورین[1] خوراق وجه بیرله استدعا قیلور

نیتی بیر باقماق بیله کونکلومنی خورسند ایلاکیل
هجرتارین بر زمان وصلینکغه پیوند ایلاکیل

عشقدین باشیمغه کیلکان صعوبت[2] شرح ایدا بلکم کورکوزماک و فرهاد و مجنون ادل صعوبتنی خیال قیلا آلماس لیغیدا[3] ترنم توزباکی[4] مجنون وار[5] و فرهاد آثار کیلیب دور

عشقدین کیلدی مینینک باشیمغه آنچه صعب حال
کیم انی فرهاد ایله مجنون قیلا آلماس خیال

بو غریب خیال دورکیم سلطان صاحب قران نینک خاطرلاریغه کیلیب دور و نظم اهلی غه ظاهر قیلیب ایر دیلار کیم ایتسونلار بارچه ایتی لار اما هیچ قایسی اول حضرت چه ایتا آلمادیلار اول بو مطلع[6] دور.

هجرنینک اوتی جسم زاریم قیلدی کول[7] ای یار بیل
کر بنا قیلسانک مزاریم طرحینی[8] اول کول[9] بیرله قیل

حوروشی نینک کلشن کوییدین روضهٔ رضوان منفعل و یوز خطیدین لاله و ریحان خجل ایرکانین لطیف آیین بیله ظاهر قیلیب دور[10]

کلشن کویونکدین ای جان روضهٔ رضوان خجل
یوز و خطینک رشکیدین هم لاله و ریحان خجل

---

[1] W Л قیلور [2] T_2 صورت [3] W T_2 قیلا آلماس P قیلا آلماسیدا [4] Л توزباک W T باکی [5] P مجنون [6] Л–[7], [9] Л کل [8] Л طرحی
[10] Л قیلغانی + عجب و غریب کیلیب دور Л کل

وصل آرزوسیدین کونکلی توشیغه قناعت[1] تمناسی قیلیب وصل هواسیدا پرواز بویورغانی عاشقانه*[2] و مشتاقانه توشوبتور

کیر بکیم دین ای کونکل هر دم قناعت لار ساز قیل
هجر دشتیدین وصالی کو بیکا پرواز قیل

بو فقیر نینک مشهور مطلعی غه کیم

انکلا دینک یا یوق موکیم یلار سفر یار ای کونکل
* ده که بولدوق هجری ایلکیدین یا نا زار ای کونکل[3]

جواب واقع بولوبتور اما بو مرتبه آندین[4] روان راق و خیشی راق واقع بولوبتور

جون جنون زنجیریغه بولدوم[5] کرفتار ای کونکل
بولغاسین من تیلبه حالیدین خبردار ای کونکل

میم حرفی عشق اوتیدین اوز درد و حسرتین و فرقت دردیدین یار غفلتین بو مطلع دا[6] اسرو سوزناک* ادا قیلیب دور[7]

حد دین آشتی عشقینک اوتی بیرله درد و حسرتیم
وای کیم سین غافل و کویدوردی داغ فرقتیم

* معشوق امیدیدا درد و حسرتینی اظهار قیلیب بی طاقت لیغی غه رحم ایتماسی دا[8] بو مطلع دا اوق جواب اول طبع دریاردین و خامهٔ کوهر نکاردین رقم تاپیب دور کیم وصفیدا عقل حیران و فهم سرکردان

---

[1] Л قناعت [2] *Л- [3] *WPЛ- [4] T_2-
[5] W بولدونک [6] Л مطلع [7] *Л توشوبتور [8] *WPT_2

بچه بولغای وصلینک امیدیغه دردو حسرتیم
رحم قیل کیم یوقتور در هجر نیکدا ایدی طاقتیم

مثل طوریدا بو مطلع دیک پروردہ و آراسته و مرتب و پیراسته آز واقع بولوتورکیم اول حضرت[1] لطیف[2] طبعیدین و شریف ذهنی دین باش اوروب دور

مین هلاک[3] ولدوم غمینکدین سین قویاش سین ای صنم
عیب ایماس کرمیندین[*] اولشه[4] کم لیک و سیندین کرم

هم بو مطلع غه جواب اگرچه مثل طوریدا ایماس اما غرابت جانبی نی مرعی توتوب بس نازک و پاکیزه دیلیب دور

وه که عشقیم شعله سی هردم چیکاراندا ق علم
کیم ملائک کوزی دودیدین بولور هر لحظه نم

بو مطلع قافیه سیدا ایکی شعرایتی لار اوچونچی مطلع هم قوت یوزیدین ایتیلیب دور الاردین آرتوق بولماساکم هم ایماس[5]

سین غمیم بیلمای خیالینک بیرله باردور حیرتیم
بیلکانینکنی انکلاسام بیلمام نی[6] بولغای حالتیم

یار قدی هجریدین سرو میلین مفقود دیب دور و یوزی شوقیدین گل آرزوسین نابود بیلیب دور[7] الحق[8] روشن و راست توشو توبور کیم

---

1 Л حضرت 2 W- 3 T_1 هلال 4* Л بولسه بیزدین
5 Л + اسروخوب توشوبتور 6 Л نه 7 WPT_2 8 Л + اسرو

قد و یوزونک هجریدین وه کیم منکا بولمیش مدام[1]
سرو میلی بر طرف گل آرزوسی خود حرام

اوز جسمیغه توتاشقان شعله نی یارغه عرض قیلورغه بو مطلع نی هم آتشین و رنگین خیال قیلیب دور[2]

آتشین خلعت دیه جسمیم اوزه ای دلبریم
کیم ایر در عشقینک اوتی بیرله توتاشقان پیکریم

پری رویی ترک محبت قیلغانین بیلدورور[3] بو جهتدین[4] جادودان کونکلیکا فرقت اوتی توتاشقان نی یار عرضیغه یتکورور[5]

قیلغان ایرمیش ول پری ترک محبت بیلمادیم
تو شکان ایرمیش جادودان کونکلومکا فرقت بیلمادیم

بو قافیه دا باوجودکیم ایکی رنگین مطلع اوتوب دور نظم طوریدا غایت قدرتدین سوز ادا سیدا نهایت دقت دین[5] بیر مطلع داغی دیلیب تورکیم خوب لوق دا اول مطلع لارچه بار

بیچه کونکای هجر الیه فرسوده جانیم دمبدم
کونکلوم ایچرا[6] غم اوزا غم دورالم اوزرا الم

سوز و گدازین هم دیکالی مهوش تا بها غاندین المی درازین ایتقالی مشفقی کورماکاندین غمی مرق[7] واقع بولوبتور

---

1 Л حرام بیلماکانین + P بیلکانین + 2 W ایجنی سلیس و عاشقانه توشوبتور +
3 Л وجیه دین 4 Л + سرح یوزیدین 5 Л + ینه 6 Л اوررا
7 Л + ... اول مضمون دا بسی سوزناک

قانی بیر مهوش آنغه سوز وگدازیمنی دیسام

قانی بیر مشفق که بیردم آنغه رازیمنی دیسام

* هم بو مطلع طوریدا اوق قافیه غه تغییر بیرلیب هم اول ردیف دا بو مطلعی داغی اسـ د
و دل آرا و اندوه افزا توشو بتور

تاپمادیم بیر مشفقی کیم حال زاریمنی دیسام

یا خود اول کلدین الچیدا[1] خار خاریمنی دیسام[2]

نه پریوش هجریدا آزارلاریدین آنی خبردار قیلماق آرزه دا یلاب تور و آنینک جلوه سی[3]
مقابله سیدا کوزین کوهربار قیلماغنی[4] هوس[5] قیلیب دور و ایکیسی نا در واقع بولوبتور

زار اولارمین* اول پری[6] یوق کیم خبردار ایلاسام

جلوه قیلغاچ آلیدا کوزنی کهربار ایلاسام

نون حرفی

[7] مولانا یقینی غه جواب ایتیلیب دور و یقین دور کیم مولانا تیریک
بولسه ایردی جانی بیرله انصاف بیرور[8] ایردی کیم اندین بخشی راق واقع بولوبتور[9]

ای وصالینک خسته کونکلوم مرهمی آرام جان

اولمادیم هجران الیدین[10] من قاتیغ جانلیغ یامان

و بو بحر و قافیه دا ینه بیر شعر دور کیم ایکالاسی بیر بیریدین خوبراق[11] توشو بتور کیم

---

1 T_2 الچیکا 2 * P - 3 P جلوه سی دا 4 P - 5 Л قیلماغانی
6 * Л دلبری 7 Л + بو غزل 8 Л بیرکای 9 Л توشوبتور
10 W غمی دین 11 Л + وبخشی راق

ای سینینک قاش وکوزونک بیر فتنهٔ آخرزمان

لبلارینک دور خسته کونکلومکا حیات جاودان

یوز دوریدا قران تعریفیدا و بو مطلع اولکان ایکی مطلع قافیه سیدا واقع بولوبتور تجنیس
رعایت قیلیلیب دور کیم بو نوع شیرین ورنکین* وخوش ترکیب[1] آز واقع بولمیش بولغای

اول قوپاش کیم آی یوزی نینک دوریدا کیمیش[2] قران

بر چه مهوش لار ارا سیدا ایرور صاحب قران

بو مطلع فقیر نینک بیر مطلعی مقابله سیدا توشو بتور کیم اگر بوروزراق ایتیلمیش بولسه ایردی[3]
فقیر هرگز اوز مطلعیم نی ایتماغای[4] ایردیم* ایتمیش بولسام[5] هم بیتماکای ایردیم[6]

تیغ ایله کوکسومنی قیلدینک زخم ای سیمین بدن

قانی تور باید ور دیب اول زخم اوز ره کویدور دونک توکن

عشق صعوبتی دین حالی نینک بیر بیر شدتین ایتیب هیچ کیشیکا بو حال لار بولماسون دیب
استدعا کورکوزماکدا بو مطلعی عجب خوب[7] توشوبتور

عشق ارا هیچکیم مینینک دیک زار و شیدا بولماسون[8]

بولسه هم وه من کبی مهجور و رسوا[9] بولماسون

معشوق اشتیاقیدین خیال قیلمیش بولغای کیم آنی کورکاچ فغانی جاندین بورون چیققای

1* Л - 2 Л بولمیش 3* Л دیلسه 4 Л دیاغای 5 * Л دیاسم
6 Л وخوش آینده + 7 Л اسرو وسلیس وخوب واقع بولوبتور کیم +
8 Л حیران 9 Л گریان

وجانی[1] خود رشکدین فغاندین[2] بورون چیققانی غریب ادا تاپیب دور

سینی کورکاچ دیرایدیم چیققای فغان جاندین بورون

چیقماسون دیب رشکدین جان چیققی افغاندین بورون

*بو مطلع هم کیم قافیه تغییر تاپیب همول ردیف دا واقع بولوبتور غایت زبالیغ دا ونهایت رعنالیغ دا واقع بولوبتور کیم

وصل ارا اولتورمینی هجران جفاسیدین بورون

ییتی گر قیلساانک خلاص اننیک بلاسیدین بورون

یار وصلی دا هجران بلاسی بیمیدین[3] اولوم آرزو قیلماق که هجران داغی بیله تاکه گویا کی وو وصل ارا اورتاکان داغی[4] درمان سیز دیب دور یعنی محض درمان[5]

وصل ارا اولتورمینی تا داغ هجران کورمامین

کویدوردو[6] انداق داغ الیه کیم هیچ درمان کورمامین

اوزقاتلی غمزه زار و حیران لیغین وانینک بادهٔ عشقیدین کوز و زلفیدیک مست و پریشان لیغین خوش دیب دور و دلکش ادا قیلیب دور

ده که بیر قاتل غمه انداق زار و حیران مین بو کون

کیم کوز و زلفی کبی مست و پریشان مین بو کون

[7] مجزون کونگل نینک یارسیز دیوانه بولماغی نینک* عذری و اول هجردین وامق و مجنون

---

1 Л فغان 2 Л جاندین 3 P - 4 P داغینی 5 P درمان دور
6 P کویدور 7* W -

*دیک رسوالیق قه افسانه بولماغی نینک[1] معذرتی[2]

یارسیز مجزون کونگل دیوانه[3] بولمای نیلاسون

وامق و مجنون کبی افسانه بولمای نیلاسون

اورتانکان کونکلی دود دیدین عالم قرار غاتیتی و اورتانکان بی مهری[4] تهر لطف آمین و لطف عتاب آلودین اوز اوزی بیله تکلم قیلیب دور و ترنم[5] کورکوزوبتور

کویدی بو مجزون کونگول عالم قراردی دوددیدین

تهر لطف آمین بیله لطف عتاب آلودیدین

اوزقاتلی ویرانه قبرینی زیارت قیلغالی[6] کیلکانمین ادعا قیلور و اول ویرانه نی عمارت قیلماغنی استدعا ایتار باب دا[7]

گر کیلیب ویرانه قبریمنی زیارت قیلغاسیین

رحم ایتیب ای قاتلیم آنی عمارت قیلغاسیین

*گلچهره سی گیلسه سوسن دیک دیماکتین لال لیغی و کیلماسا هجریدین بادصبادیک بیحال لیغی

کیلسه اول گلچهره سوسن دیک دیماکتین لال مین

کیلماسا بادصبا دیک هجریدین بیحال مین

صبرسیز کونکلی نینک عشق و جنونین و ناتوان حالی نینک درد و شوقی بیر بیریدین فزونین دیوانه وار دیکانی و مجنون کردار ادا قیلغانی[8]

1* W - 2 Л + اسرو جان که ازو واقع بولوبتور کیم 3 P دانه 4 Л مهری نینک
5* Л تکلم و ترنم قیلیب دور 6 P تیلا
7 Л + بیمه هسرو افزاو عمر فزسا تو شکوبتور کیم 8* Л -

*صبر سیز کونکلوم کا باقسام آرتا دور عشق و جنون
ناتوان جانیمنی کورسام دردایله شوقی فزون [1]

منظور نینک خط و زلفی دا بو[2] اوج مطلع دورکیم بیر بیریکا جواب واقع بولوبتور قافیه و ردیفی اولحضرت نینک بوفن دا مجتهد طبعی نینک اختراعی دور اولغی مطلع بو دورکیم [3]

سبزهٔ خطینک ایچیدا ایلاکیم جان دور نهان
حقهٔ لعلینک راهم در غلطان دور نهان

*ایکینچی مطلع بو دورکیم [4]

زلفی ایچرا [5] بیل خط ایچرا لعل خندان دور نهان
ایلاکیم جان دور نهان هم رشتهٔ جاندور نهان

*اوچونچی مطلع بو دورکیم [6]

زلفی ایچرا کل کل ایچرا لعل خنداندور نهان
توندا مهر و مهرارا بیر چشمهٔ جان دور نهان

عشق شدتی عجز بیدین [7] کوزنی اعمی لیق[*]قه خطاب قیلغانی بسی دردمندانه توشوبتورکیم [8]

کوزلاریم کورایت قضا بیر شکل موزون کورماسون [9]
اوزنی بیر لیلی وشی عشقیدا مجنون کورماسون [10]

1* Л-   2* T_2-   3* Л-   4* Л اشبو غزل ینه بیری بو دور
5 T_2 خط   6* Л ینه بیر یخشی بیتی هم بو دورکیم   7 Л-
8* T_2 داکوروب قضا غه دردمندانه خطاب قیلغانی دردمندلار جانیغه برق بلا چاقیب بلکه آفت شعله سی یاقیب دور
9,10 T_2 کورماین

بو مطلع داغی اوز حالی شرحیدا کیم انواع بلیت بیر عشق جهتی دین بیر بیری نینک اوستیدا بولمیش بولغای بو مطلع یخشی واقع بولوبتورکیم

یوق دمی کیم تیلبه لاردیک اول پریغه زار ایماس
صبر و هوشوم دین جدا درد و بلاغه یار ایماس

منظور نینک پرچمی آشفته لیغی شرحیدا و اوز کونکلی نینک اندا برهم لیغی اداسیدا بو مطلع کونکل لارنی آشفته و برهم قیلغودیک [1] توشوبتور

اول قویاش کیم چرخ از[2] آشفته پرچم دور بوکون
خسته کونکلوم زلفی تابی ایچرا درهم دور بوکون

*فی الجواب بغیر

اول قویاش نینک مهری نیچون بنده غه کم دور بوکون
کوز یاشیم تنهای آقاردین بیر یوزی نم دور بوکون [3]

بر پریوش یاری عشقیدین حالی نینک پریشانلیغی کیم تیل شرحیدین لال بولغای نهایت خوبلیق دا بیان تاپیب دور [4]

بر پریوش [5] عشقیدا انداق پریشان حال مین
کیم انینک شرحین قیلور دا اسرو کنک و لال مین

1* Л بسی خوب و دلپذیر   2 Л اوزرا   3* WPT_2
4* Л- بیدل بینی دین کونکلین تیلای بارغانین بو غزل دا آخرغه چه مسلسل انیب دور مطلعی یخشی دور بو دورکیم
5 Л اول

*گردون بیدادیدین الینی باده قوتقارور مضمونداساقی نی مخاطب قیلیب می توتماق استدعاسی دا بو بیت[1] مفتح دور[2]

*ساقیا توتقیل تولا گردون کبی ساغرنی کیم
جانیمه دیرمن دمی بیداد گردون گورمامین [3]

و حرفی صبادین سرو روانی ننگ کیلگان خبرین سورار و اندین جان ایسی کیلگان مناسبت بیله روح و روانی ننگ حدیثین سورار

ای صبا بیر کیل خبر سرو روانیم کیلدی مو
جان ایسی سندین کیلور آرام جانیم کیلدیمو

بو شعرننگ قافیه سیدین سونگرا عطف واوین کلمه ننگ اصلی حرفی اورنیغه توتولوب غریب اختراع قیلیب دور

ای جفا تیغی کیلیب مجروح کوکسومنی یارو
قول یلانگ ایلاب سالیب هیران الیخیمنی اختیارو

ه حرفی کونگلی رنج[4] بیله کویوب جانیغه دیماغانین بلبل کویسه گل خندانیغه غم بولماس لیغین تشبیه قیلیب عشق چمنی دا بلبل و یک گلبانگ اورغانی [5]

رنج ایله کویدی کونگل دیماس انی جانانیغه
قایدا بلبل کویسه غم بولور[6] گل خندانیغه

1 P + بغایت　2 WT_2 −　3 *WT_2 −
4 Л رنجی　5 Л + بخشی اتیب دور　6 W اولور

سرو پری رخ یادیغه کیلسه حور وجنت یادیدین چیقارنی یاد قیلیب بو تراه بیله غمگین کونگلین شاد قیلور کیم

هر قچانکیم کیلسه اول سرو پری رخ یادیمه
کیلماس اولدم جنت و حور خاطر ناشادیمه

کونگلی کا خطاب قیلورکیم اننگ دردین مه طناز یغه ییکورگای و جانی ننگ هلاک لیکین سرو نازیغه عرض ایتگای

ای کونگل دردیمنی عرض ایت اول مه طنازیمه
خسته جانیمنی هلاکین آیت سرو نازیمه

بو مطلع دین یارننگ کنایت آمیز[1] عذر خواه لیغی ننگ منعی دورکیم شیرین لبین شکر ریز قیلیب اول افسون تیلی بیله عاشق[2] اوتینی تیز قیلماغای [3]

عذرا اوچون[4] شیرین حدیثینگنی شکر ریز ایلامه
بو فسون بیرله اوتومنی دمبدم تیز ایلامه

سرو آزادی ننگ باغ ارا جلوه قیلغانی اوچون عشق اهلی نی آه و فریادی کوید وروری ننگ اداسی سوزناک توشوبتور

جلوه قیلدی باغ ارا اول سرو آزادیم ینه
کویدورور عشق اهلی نی بو آه و فریادیم ینه

1 P کتابت آمیز　2 W عاشقنی　3 Л ادا قیلیب دور + قیلماغی دا
4 W ایله

ملک الکلام مولانا لطفی نینک مشهور مطلعی جوابیدا دیب تور [1]

ای قدینک طوبی و جنت خدّ گلگون اوستینه [2]

بو مطلع واقع بولوبتور کیم

خطی نینک تاری توشوبتور لعل میگون اوستینه

ایلاکیم جان رشته سی بیر قطرهٔ خون اوستینه

بصیرت اهلی قاشیدا* ظاهر دور کیم[3] تفاوت نی چاغلیق دور نی اوچون کیم مولانا یوزنی جنت قه نسبت قیلیب دور* و بو مناسب تشبیه دور[4] با وجود بو[5] ایکی مصراع بیر بیریکا مربوط ایماس وجوابی با وجود غرابت معنی ایکالاسی بیر بیریکا موافق و الفاظی بیری بیری نینک مقابله سیدا لایق واقع بولوبتور و قافیه غه تغییر بیریب هم اوشبو ردیف بیله بنه اوچ[6] غزل دیلیب تور با وجود اول کیم مولانا جوابی مطلع دا خط تعریفی دور اوچ[7] مطلع نینک ایکی سی دا خط تعریفی دور و بیریدا[8] خال تعریفی دور موندین نظم طوریدا غایت قوت معلوم[9] بولور اول اوچ[10] مطلع نینک بیری بو دور کیم

اول زمرد خط که چیقمیش لعل خندان اوستینه

سبزهٔ دور کیم توشوبتور آب حیوان اوستینه

ایکینجی مطلع بو دور کیم

---

1 WP- 2 P + کور مادی دوران آینیکدیک آی گردون اوستینه 3* Л روشن دور کیم
4* Л بو بغایت بیراق دور 5-PT_2- 6,7 Л تورت
8 Л ایکی سی دا 9 P فهم 10 Л تورت

سبزهٔ خطینک سوادی لعل خندان اوستینه

خضر گویا سایه سالیبش آب حیوان اوستینه

اوچونچی مطلع کیم خال* تعریفیدا واقع بولوبتور کیم [1]

نقطهٔ خالینک عجب یوق لعل خندان اوستینه

کیم بولور بیر قطره دایم آب حیوان اوستینه [2]

عشق اویقونی کوزدین اوچورغان جهتدین کیچه نینک صعب حالی شرحیدا* بو مطلع نینک خوبلوغی کونشدین روشنراق[3] دور

بیر قویاش هجریدا چیکتیم اوتلوق افغان بو کیچه

گویا کیم دوددین اولدی چرخ گریان بو کیچه

* فی الجواب بغیره

آنچه چیکتیم بیر قویاش هجریدا افغان بو کیچه

کیم فغانیمدین اویوماس جن و انسان بو کیچه [4]

مهر عارض یاری چهره آچیب جان اورتاری نینک* تضرعی و آشکارا لطف کورگوزوب کونکلینی پنهان اورتاری نینک[5] تظلمی

عارضینک مهرین آچیب جسمیمنی جان اورتامه

آشکارا لطف ایتیب کونکلومنی پنهان اورتامه

1* Л تعریفی دور دور کیم 2 Л + اوچونچی مطلع هم خال تعریفی دا دور کیم
خسته جانغه بلالارینک دوره راح ریحان اوستینه
3* Л دیب تور 4* WP- 5* W-

*فی الجواب بغیره

ادت سالیب ایل جانیغه سین مینی پنهان اورتامه
اورتا جانیم نی و جانیم ایلنی چندان اورتامه[1]

عشق آشوب و بیدادی* حکایتی دا و هجر ظلم و تعدی سی[2] شکایتی دا *بو مطلع اسرو دردمندانه و بغایت نیازمندانه توشوبتور[3]

نیچه اول آی هجریدا کونکلوم بوز دلغای غم بیله
نیچه جسمیم اویی ییمرولگای غم و ماتم بیله

بو قافیه و ردیف هم اول حضرت نینک خاصهٔ طبعیدور و هیچ یردا ایشیتیلمایدور و بغایت شیرین و رنگین توشوبتور[4] هجر شامی صعوبتی دا اوزین انجم و افلاک بیله مشغول توتار کیفیتی دا بو غزل باشتین ایاق خوب و پرآشوب واقع بولوبتور کیم[5]

هجر شامی آی حبیب من یغلار ایردیم درد ایله
سیر لار قیلدیم سنی ایستاب مه شبگرد ایله

*بو اوقاتدا حکم بولوب ایردی کیم ترکی گوی شعرا تتبع قیلغایلار بعضی که ایتی لار لت یدی[لا] بعضی ایتا آلماس لیغی غه معترف بولدی لار از انجمله دین بیری فقیر ایردیم که انصاف بیردیم و مطلعی بودورکیم

اوتقه سالغیل سرونی اول قد رعنا بولماسه
ییلکا بیرگیل گلنی اول رخسار زیبا بولماسه[6]

---

1 *WPT- 2 *Л- 3 *Л مطلعی سی خوب و دلپذیر واقع توشوبتور
4 *WPT- 5 *Л بیر مضمونداا سرو دردناک توشوبتور 6 *Л-

*یارنی اغیار بیله کورا آلماس لیغی دین کوز قانی دیب عین رشک دین بو مطلع خوب ادا تاپیب دور[1]

قانی کوز کیم سینی کورگای مین دمی اغیار ایله
یا تأمل قیلغامین[2] اغیار ایله گفتار ایله

عشق طلمیدین تاریقفاندا[3] کوز کا هم یار و اغیار ساری باقاردین منع قیلور معنی دا *بو مطلع هم عاشقانه هم دردمندانه توشوبتورکیم[4]

ای کوز اوزگا یوز ساری اوزونگنی حیران ایستامه
بیوفا سیز عشقیدین کونگلونگنی هم قان ایستامه

**اول حضرت نینک خاصه اختراعاتیدین[5] بو تورت شعر دورکیم اوزگاچه لفظین ردیف قیلیب قافیه لاری هر قایسی نینک اوزگاچه واقع بولوبتور هر قایسی نینک لطافتی بیر بیردین آرتوغ راغ* توشوبتور و الاردین بیری[6] بودورکیم[7]

غم بیلی عیشیم بناسین قیلدی ویران اوزگاچه
*هوش و صبریم ملکینی بیر برله یکسان اوزگاچه[8]

*ایکینچی مطلع بودورکیم[9]

آه کیم بولدوم ینه عشق ایچرا شیدا اوزگاچه
عقل و هوشومدین جدا خلق ایچرا رسوا اوزگاچه

---

1 Л قانی کوز کیم منظوری یار و اغیار بیله کورا آلماس دا بو مطلع بغایت خوب واقع بولوب تور
2 Л باکه کورگای مین دمی واقع بولوبتورکیم بیری 3 Л قاریغاندا 4 *Л- 5 P- 6 *Л
7 **Л بو اوچ شعر دورکیم اوزگاچه لفظین ردیف قیلیب قافیه لاریغه تغییر بیریب هر قایسی نینک لطافتی بیر بیردین یخشی توشوبتور
8 *Л- 9 *Л ینه بیر مطلع بو نوع واقع بولوبتور

وای یوزمینک وای کیم سرو روانیم باردی لا

صبر و هوشوم ملکی دین آرام جانیم باردی لا

یا حرفی

مطلوبین الیستاب تاپا الماس لیغیدین و هیچ* همدم آنی بومصیبت دا زاریلیغین سورماس لیغیدین اوز اوزی بیله کله مندلیغ[1] اظهار قیلیب دور

قایدا الیستای الیستاسام قایدین تاپای سین یارنی

کیم منگا همدم بولوب سورغای دمی مین زارنی

کونگل هر نیچه پار درد و غمیدین آزار تاپار اما انینک ماه رخسارین کورکاچ مهری فزون اراق و محبتی سررشته سی اوزد و نراق بولور مضمونیدا بو مطلع بی نظیر توشوبتور

نیچه کیم تار تار کونگل درد و غم و آزارینی

مهریم آرتار هر نیچه کورسام مه رخسارینی

پری وشی نینک قرا لباسیدین حیرت قیلغانی کیم قویاش قرانقو توندا کورونماک[2] غریب دور* و وصل کوکب سعدی هجر تیره شامیدا طلوع قیلماق عجیب[3]

حیرتیم بار تا قرا قیلمیش لباسین اول پری

کیم قرانقو توندا کورمیش آفتاب خاوری

کوزین سرو سیمین بری[4] کیلور مژده سیدین بیغلاماق دین تیتیب دور جانین خورشید انوری وصلی بشارتی دین کویماک دین منع قیلیب دور

1*Р بومصیبت ، 2 Л همدم نی ، 3*Л کورونماک - 4 Л سمن برین

*اوچونچی مطلع[1] بو نوع واقع بولوبتور کیم

بولغالی لعلی اوزره خطی نمودار اوزگاچه

توتتی آهیم برقیدین کوک یوزی زنگار اوزگاچه

*ینه بیر مطلع بو نوع واقع بولوبتور کیم

ده که هجران طرحی اول آیی سالدی بنیاد اوزگاچه

ناتوان کونگلوم منگا بنیاد ایتتی بیداد اوزگاچه

کونگلی کا صبردین اوزگا چاره عشقیدا بلیب صبر قیلا آلماغاندین بیچاره لیغ[2]* اظهاری قیلیب دور و بدیع ادا تاپیب دور و غریب مؤدا بولوبتور

چارهٔ عشقی نیدور جز صبر محزون کونگلومه

چون قیلا آلماس قیلینک بیر چاره مجنون کونگلومه[3]

گردون شکایتی دا کیم عافیتین رسوالیغ بیله بدل قیلمیش بولغای بو مطلع نشاط فرسا و اندوه افزا واقع بولوبتور کیم[4]

ای کونگل گردون بلیت تاشینی یاغدوردی لا

هر طرف صبریم اوین دیوارینی سیندوردی لا

یو ردیف دا ینه بیر مطلع کیم غزل طوریدا مرثیه آمیز خواجه حافظ شیرازی قدس سره غه واقع[5]* بولغان یوسون بیله[6] اول حضرت نه داغی* واقع بولوب تور و بغایت نادر دور[7]

1*Л ینه بیری هم ، 2*Л - 3*Л ، 4*Л سرو وجد شور انگیز توشوبتور

5 Л تتبع ، 6*Л لوب تور

7*Л بو شعر غریب مصیبت انگیز توشوبتور و مطلعی بو دور

یغلامه ای کوز که اول سرو سیمین بر کیلکوسی
کو یا کیل ایکان که اول خورشید انور کیلکوسی

جانیده احرف غمی[1] یازار تحریریغه کونکلی عجز و ناتوان لیغیدین اونامَاس لیغی غه تدبیر و چاره تاپماس دین بیچاره لیغ ظاهر قیلور

جانغه ایتورمن یازای حرف غمینک تحریرینی
کونکلوم اولماس ده که بیلماس مین بو ایش تدبیرینی

اوز سبز خطی نینک سبزهٔ خطی هجریدا اولسه قبری سبزه سی خطی هجران نشتری بوتماک* ادعا قیلیب دور و غریب معنی واقع بولو تور[2]

سبزهٔ خطینک سوادی بیرله اولسام ای پری
سبزهٔ قبریم نی تانک کر بولسه هجران نشتری

بو مطلع نینک بورونغی مصراعیدا خط و لب تعریفیدا و ایکینچی مصراعیدا یوز و حیرت اظهاری واقع دور تورتالاسی نادر توشو بتور

مشکبو خطین مو دی یا لعل دُر بارین مو دی
یوزی ایمانین مو دی یا زلفی زنارین مو دی

*بو مطلع هم منظوری یوز یدین شیرین و لیلی غه و اوزین عشق بابیدا فرهاد و مجنون غه ترجیح قیلیب دور[3] بو نوع آز ایشیتیلیب دور

---

1 Л غمیدین
2 Л* استغنا قیلیب دور
3 Л* اوز عشقی و منظوری حسنین مجنون و فرهاد و شیرین حسن و عشقی غه ترجیح قیلیب دور

حسن ایله سین کامل و شیرین و لیلی شهرتی
عشق ارا مین زار اولوب فرهاد و مجنون تهمتی

عشق اوتی حرقتی تعریفیدا کیم اول اورتاماکان نیمه قالمامیش بولغای بو مطلع سوزناک توشو بتور کیم

عشقینک اوتی جسم و جان ناتوانیم اورتادی
طرفه اوت ایردی که پیدا و نهانیم اورتادی[1]

هجر تونیدا وصل آرزوسیدین بو العجب خیالین بیان قیلور و فراق شامیدا وصال شوقیدین صعب حالین اداکور کوزدور[2]

کیچه هجر ینکدین وصالینک غه خیالیم بار ایدی
هیچ کیمکا آیتا آلمان کیم نی حالیم بار ایدی

بو قافیه و ردیف دا بو فقیر نینک هم شعری بار و مشهور دور اما اول حضرت نینک بو شعری کیم انینک جوابی[3] توشو بتور هیچ نسبتی یوقدور کیم

قیلماغای ایردیم یوزین کورماک تمنا کاشکی
سالماغای ایردیم کونکول ملکی کا غوغا کاشکی

محزون کونکلینی الداب دلرباسی نینک کیلور خبرینی دیب تور و آرغاداب عشرت فزای وصلی خبرین ایتیب دور عجب نوع شیرین واقع بولو تور کیم

غم بیله محزون کونکول کیم دلربا ینک کیلکوسی
بزم عیشینک توزکوچی عشرت فزا ینک کیلکوسی

---

1 Л* -
2 Л قیلور
3 Л جوابی دا

عشق طریقیدا اوز کمالین ظاهر قیلورکیم عشق اهلی یکانه لاری اندین سوز و گداز تنا قیلیب دورلار بلکه باشتین ایاغلاریغه چه اول اوتقه یاقیب دورلار

عشقیم اوتیدین کیلیب مجنون هراوچقون ایستادی
آل دیدیم سونغاچ ایلیک باشتین ایاغین[1] اورتادی

نهایت بیدل لیغی دین غم دشتیدا ایتکان ناتوان کونکلین یاد قیلور و ترک جانی ایلاکان بی خان و مان کونکلی یادی بیلا اوز اندوهین زیاد قیلور

وه که غم دشتیدا ایتکان ناتوان کونکلوم قانی
ترک جانیم ایلاکان بی خانمان کونکلوم قانی [2]

هجران بلاسیدین جانیغه میتیب اجل غه التجا قیلور و ایل ماجراسیدین تاریقیب اولومنی آرزولار بو اسلوب* سوز بس غریب دور[3]

ای اجل آسوده قیل هجران بلاسیدین مینی
بیر یولی قوتقار اولوسنینگ ماجراسیدین مینی

بهار فصلی بولوب عیش گلی آچیلغانی و غم خزانی یلی دین صبری خرمنی سادرولغانی بابیدا دیلیب دورکیم

نوبهار اولدی آچیلماس وه که عیشیم گلشنی
غم خزانی یلیدین سادرولدی صبریم خرمنی

1W ایاغی   2* Л-   3* Л دیب تور

بو شعر قافیه سیدا ینه بر شعر اوتتی که بو انکا جواب دور و ایکالاسی بیر بیری دین خوب راق توشوبتور

بیر پری وش شوقی وه کیم جسم و جانیم اورتادی
آیریلیب هراوچقون اندین خان و مانیم اورتادی

ظالم یارینی ظلم قیلماقته بی اختیارلیغی ایتیلیب دور و اوزی نینک مظلوم شعارلیغی نی خوبراق وجه بیله اداقیلیب دور

یار ظلم ایلار اوچون بی اختیار اولمیش نیتای
وه انکا جور و ستم قیلماق شعار اولمیش نیتای

یار فراقیدین یاش و قان توکماک کوزی نینک فنی بولغانی بوجهت دین اول بحر و کان اینجو ولعل مخزنی بولغانی غریب صورتدا نظم قیلور

ای فراقینگ دین کوزوم نینک یاش و قان توکماک فنی
کیم ایرور هم لعل نینک کانی هم اینجو مخزنی

یار کوییدا توشکان سوزان کونگولین که یاری پایمال قیلمیش بولغای یرگا توشکان اوت قه تشبیه قیلغانی کیم ایاغ بیله یرگا سورتوب اوچوردورلار خاصه معنی دور

نکالی سوزان کونگول کوی ینک ارا فی الحال آنی
یرگا توشکان اوت ایدی کیم ایلادینک پایمال انی [1]

1* Л-

هجران ساغریدین دمبدم اوزدین بارورنی اباقیلیب وصل جامی میسّر بولسه لبالب سبقارور* نی مدّعا قیلیب دور کیم

نیچه هجران ساغریدین دمبدم اوزدین بارای
وصل جامین گر توتار بولسانک لبالب سیقارای

*باوجود اوز عشقی اوتی و یار حسنی اوتی رقّت قلب و ترحم جهتی دین کیم عشق اهلی لازمه سیدور یانا بیر مظلوم زار عشقی نینک اوتی بیله هم کویماک و مطلع دین شعر نینک آخریغه چه بو معنی نی هر بیت دا اظهار قیلیب دور کیم نظم اهلی دین هیچ کیمکا[1] دست بیرمای دور

بس بیماس ایردی منکا هم فراق اوتوم هم یار اوتی
کیم انکا افزون داغی بولمیش یانا بیر زار اوتی

جان آغزیغه یتکاندا جانان لبین تمنا قیلماق که جان تاپشورغای و جانا نغه یا شورون نقد پنهان تاپشورغای بس لطیف واقع بولوبتور

یتتی جان آغزیمغه یتکور لب نی کیم جان تاپشورای
باری اولماس دین بورون بو نقد پنهان تاپشورای[2]

مجنون نی عشق طریقیدا اوزیکا اوخشاتماق و دیوانه لیغ رسمین انکا اورکاتماک کمال عاشق لیغ قه* و دیوانه لیق قه[3] دال دور و عشق و جنون اهلیغه بو نوع[4] بس بوالعجب حال دور

عشق ارا مجنون نی دیرمین کیم اوزومکا اوخشاتای
هوشینی زایل قیلیب دیوانه لیغ نی اورکاتای

1 W کیمکا 2 *Л- 3 *Л 4 P نوع دین

*پری وشی نینک طفولیت جهتیدین یار لیغ بیلماسین و انینک شوقیدین شیداکونکلی هشیار لیغ بیلماسین ظاهر قیلیب درد اهلی قاشیدا اوز دردلین آیتیب دور

اول پریوش طفل ده کیم یار لیغ بیلماس نیتای
شوقیدین شیدا کونکل هشیار لیغ بیلماس نیتای[1]

اول عالم اهلی همتی (سلطانی) قاشیدا بس که سلطانلیغی محقر کورونور و فقرنی فی الحقیقه سلطنت قه ترجیح قیلور بو بیت دا کیم حقیقت معنی سی مجاز صورتیدا اداتاپیب دور امیداول کیم اول حضرت نینک طریقیدا هم نیچه مجازی بولسه حقیقت قه مبدّل بولغای و مجاز اهلی غه احسن و حقیقت اهلی غه مستحسن واقع بولوبتور

کیم گدا اینک بولسه عالم دین کیچیب ای دلربا
فقر اهلی ایچرا اول سلطان عالم دور بو کون

خلوت[2] عالم اهلیغه انداق که مجلس بولور مجلس اهلی کثرتیدین طبع غه کلال و ذهن غه ملال یوزلانکاندین سونکرا هر طایفه اوز خورد حالیغه کورا مخصوص لاری بیله خلوت اختیار قیلورلار چون مجالس النفایس نینک یتی مجلس نی طبع اهلی غوغاسی و نظم خیلی علالاسی بیله اوتکاریلدی سیکیزینچی مجلس سلطان صاحبقران مجلسیدور که انی انداق که حقیدور بیان قیلماق ممکن ایرماس و اول دعوی غه عقل کیم منصف حکم دور رخصت بیرماس نیچوک کیم بولسه شکسته و بسته و بعضی پریشان و بعضی پیوسته اداتاپتی ایمدی خلوت دا داغی بیراکی نقل اول حضرت نینک غیر نظم لطایفیدین هم بیتیلسه و بیراکی سوز شرح آیتیلسه یراق بولماغای

1 *Л- 2 T_2 -

اوالجمله دین مولانا لطفی علیه الرحمه که اوز زمانی دا خراسان ملکی دا ترکی و فارسیدا ملک الکلام ایردی بیرکون بهار ایامیدا کیم بولوت عاشق کوزی دیک اشکبار و اول اشک قطراتیدین هر بیری معشوق وعده سیدیک پرموهوم تار آشکار قیلور ایردی[1*] بو فقیرغه یولوقتی و دیدی کیم بو یاغین تارلاری محسوس بولا دور میرخسرو علیه الرحمه هند وچه اشعاریدا بیر عجیب غریب معنی ایتیب دور و اول بو دورکیم محبوب بهار ایامیدا بیریان بارادورمیش بولغای و یاغین جهتی دین بیر بالجیغ بولمیش بولغای د ائینک ایاغی بالجیغ دین تاییلیب ییقیلورچاغدا غایت نازک لوکیدین ایاغین رشته سین مددی بیله توتوب تورمیش بولغای بو فقیر بو معنی نی ایشیتکاچ خوش حال بولوب میرخسرونینک بو دقیق خیالیغه آفرین لار اوقودوم و طبع اهلیدین یاغین تقریبی بیله هرکیم قاشیدا بو سوز نقل قیلیلدی منکا یوزلانکان خوش وقت لیغ انکا هم یوزلانیب میرخسرونینک تعریفی دا بی اختیار بولدی بیرکون هم مذکور بولغان تقریب بیله سلطان صاحبقران عالی مجلس لاریدا بنده بو سوزنی عرض قیلدیم کیم بیرکون مولانا لطفی میرخسرودین بو نوع غریب معنی نقل قیلدی دیب خیالیمدا بوکیم اوالحضرت نینک هم لطیف طبع لاریغه خوش کیلیب تعریفیدا مبالغه قیلغوسی لار دور بنده کوب شعف بیله ایتقان ادچون فی الجمله تبسم[2] قیلیب انبساط اظهاری قیلدی لار اما کوب التفات واقع بولمادی سونکغی کون انداق معلوم بولدی کیم اول حضرت نینک مبارک طبع لاریغه میرخسرونینک بو خیالیدا اعتراضی یوزلانکان ایرمیش بولغای ینه حیرت دست بیردی کیم میرخسرونینک بو خیالیغه جمیع طبع اهلی تعریف و تحسین دین اوزکا هیچ نیمه

1*Л- 2*Л-

ظاهر قیلمادی لار آیا اول حضرت نی اعتراض قیلیب ایرکین لار عالی مجلسدا ایراو پوب عرض قیلدیم کیم اول اعتراض نی کوهربار الفاظ دین ایشیتماک مراد دور دیدیلار کیم اول اعتراض بو دورکیم اول یاغین قطره سی یوقاریدین قویی انیب کیلادور مقرر دورکیم رشته سی غه داغی همول حال دور رشته کیم میلی قویی بولغای انینک مددی بیله یقیلادورغان اوزین اسراماق محال دور اوالحضرت بو اعتراض نی نقل قیلغاچ فقیر بیلدیم کیم مین و هرکیشی هم کیم بو معنی نی ایشیتیب تحسین قیلیب دور بیز[1] بارچه غلط قیلغان ایرمیش بیز قولاق توتوب اوز نقص طبعیم غه معترف بولدوم اندین سونک اوالحضرت دیدی لارکه بو بیت انداق واقع بولوبتور که اعتراض[2*] محلی یوقتور کیم

ضعفدین کلبه[3]م اوقو بماق[4] ایستاسام ایلار مدد
عنکبوتی رشته آسقان بولسه هر دیوار غه

امیدا و لکیم مونداق صاف[5] طبع کوزکوسی کا هرکز دوران حوادثیدین غباری اولتورماغای و مونداق دُرفشان ذهن شمعین هرکز زمان نوایبی صرصری ادچوره ماکای

اوالجمله دین بو دورکه مولانا قبولی دیکان کیچیک یاشلیغ یکیت قندز و حصار طرفیدین کیلیب ایردی طبعی ترکی و فارسی نظم غه ملایم ایردی عالی مجلس قه مشرف بولوب پادشاهانه تحسین و احسانغه هم سرافراز بولوب ایردی بیرکون بیر ترکی[6] غزل که مطلعی بو دورکیم

لعل کیتیم دردی افزون بولدی و کم بولمادی
داغ قویدوم سوزی کم بولغای دیبان هم بولمادی

1 P تیلیب دور 2*Л- 3W کلبه ده T2 کلبکا 4 T2 [illegible]
5 P صادق 6 P ترکچه

ایتیب کیلیب ایردی*کیم بو قاری عرض قیلغای فقیرغه بیردی کیم[1] تیکرا اسیدا یوروکلکای مین و خاطرغه کیلکاننی انکا ایتقای مین چون اوقودوم خم بولمادی قافیه سینی بخششی ایتمایدور ایردی دیدیم کیم بخششی قافیه سی بوددر موندین بخشیراق باغلاسانک بولور ایردی اول دیدی کیم مین خیلی تشویش تارتیم بخششی باغلای آلمادیم البته بو قافیه نی سیز باغلانک چون مبالغه قیلدی فقیر اول قافیه نی باغلادیم بو نوع کیم

سرو مایل بولدی کیم اوپکای ایاغینک تو فراغین
یوقسه هر ساعت صبا تحریکی دین خم بولمادی

القصه قبولی بو شعرنی بیتیب نواب دین بیری نینک واسطه سی بیله عالی مجلس قه بتکوروب توره اول حضرت اوقوغاندین سونکرا دیب تورلار که ایکینچی بیتی اینینک نظمی نینک زنکی ایماس خیال غه انداق کیلور کیم فلان مونی اینینک بو شعریدا ایتمیش بولغای فقیرنی تیلاب بو بابدا تکلم قیلدیلار که بو بیت نی آیا اول مو ایتیب ایرکین یا بیرادمو اینینک اوچون دیب ایرکین فقیر تعجب قیلدیم اما لطفی یوق ایردی که اول غریب بیکیت کیم بو شعرنی اوتکاریب ایردی دیکای مین*کیم بو بیت نی مین ایتیب مین[2] چون اقرار قیلمادیم مبالغه بیله سورولدی اول حضرت غه چون روشن بولوب ایردی انکار قیلا آلمادیم دیدیم کیم مبارک خاطرغه کیم مورد فیوض غیبی دور چون ظاهر دورنی نوع تانغای مین بغایت منبسط بولوب حکم بولدی کیم قبولی نی تاپیب کیلتورسونلار کیم بو بابدا اینینک بیله مطایبه قیلالی فی الحال انی تاپیب عالی مجلسدا حاضر قیلدیلار حضرت جلوس حکمی بویوروب[3] التفات ظاهر قیلیب شعرنی تحسین

1* Л 2* Л- 3 P تلیب

قیلدیلار فقیر متردد کیم تعریف بنیاد بولدی انکا عجب شرمنده لیغ بولغوسیدور و فقیرغه اندین آرتوغراق اول بابدا هیچ سوز دیمادیلار مدتی اولتوردی و سوز اوزکا طرف لارتوشتی تا اول که مجلس نهایت قه بیتی و ایل تارقادی لار آز کیشی محرم لاردین قالدی نواب دین بیری عرض قیلدی کیم قبولی نی کیلتوردیلار و اول بیت بابیدا اینینک بیله مطایبه قیلمادی لار همانا که اونوتولدی حضرت بویوردیلار کیم اونوتولمادی اما اول سوز ذکریدا انکا اویات بولور ایردی تیلامادوک که غریب بیکیت[1]* مجلس دا ایل ارا اسیدا اویاتلیغ بولغای اول سببدین اینینک شعری دا اول بیت بابیدا سوز دیلمادی بو فقیر بیر اوپوب عرض قیلدیم کیم بو رحم یا لغوز انکا واقع بولمادی کیم منکا داغی بولدی سبحان الله آفرین اول صانع غه کیم بیر صاحب دولت قه مونچه حسن خلق و کمال فضل و بلند ادراک و طبع و ذهن پاک کرامت قیلیب دور که بو افسانه لارنی یا ساب بیرادکا باغلاسالار ایشیتکان کیشی ایناناآلماغای بلکه جعلی دور دیب ایتقوچی نینک تکلمی غه قولاق سالماغای بو سلطان صاحبقران نینک ارم آیین صحبت لاریدا و فردوس تزیین خلوت لاریدا بو نوع غریب لطایف و عجیب ظرایف هر لحظه متعاقب و متواتر و هر لمحه متزاید و متکاثر ظاهر بولور تا سپهر شبستانی نینک شمع زرین لکنی بدر منیر بولغای و افلاک شهرستانی نینک مشعل انجمنی مهر عالم گیر اولغای بو عدالت اوجی نینک تولون آینغه کم لیک یوزلانماسون و بو سلطنت برجی نینک خورشید عالم آرایی کمال درجه سیدین ایلانماسون[2]

اول همایون طبع نینک بو نوع دقت سازلیغ و نکته پردازلیغ لارینی[3] سپهر[4] دبیری[5]

1* Л- 2* Л- 3 Л پردازلیغ لاری 4W دهر 5W بیری

بیل بنیسه تمام ایتماس وخرد خورده‌دان خوشش تقریری قرن لار ایتسه[1] اتمامیغه یتماس اولی[2] اوکلیم اختصار بیله تمام قیلیلغای و دعا بیله اختتام بیریلغای

یارب بو زمانه شه‌لاری نینک شاهی
کیم کونکلی ایره‌ور سرّ نهان آگاهی
بیرگیل انکا اوج ماه دین تا ماهی
بلکیم نی که بار ایسه انینک دلخواهی

کوک عرصه‌سی بزمگاهی اولسون یارب
*کون شمسه‌سی چترجاهی اولسون یارب [3]
کوکب عددی سپاهی اولسون یارب
هر ایشیدا حق پناهی اولسون یارب

---

1 Л ایتیلسه 2A اولا 3* Л–

„МАЖОЛИСУН НАФОИС"НИНГ ИЛМИЙ-ТАНҚИДИЙ ТЕКСТИ

АСАР ИСМЛАРИ КЎРСАТКИЧИ

ГЕОГРАФИҚ НОМЛАР ҚУРСАТКИЧИ

ҚИШИ ИСМЛАРИ ҚУРСАТКИЧИ

IV мажлис

V мажлис

VI мажлис

VII мажлис

VIII мажлис

———

III мажлис

Масалан, текстдаги „ўксулмасун“ сўзи ўрнида „Л“ қўлёзма нусхасида „кам бўлмасун“ келса, бундай ҳолда текстда [1]اوکسولمسون аппаратда 1 Л کم بولماسون шаклида берилди.

2. Сўзлар бирикмаси ёки бутун бир жумлада фарқ бўлса, унда жумла бошланадиган сўзнинг ўнг томонига „*“ белгиси ва жумла тугалланадиган сўзга навбатдаги номер қўйилди. Масалан: „Шеър ҳам айтур эрди“ жумласи „Л“ нусхасида „Шеърни ҳам яхши қилур эрди“ вариантида келади. Бундай ҳолда текстда *شعر هم ایتور ایردی аппаратда эса 17* Л شعرنی هم یخشی قیلور ایردی қилиб берилди.

3. Агар бутун бир текст бўлаги бирор қўлёзмада тушиб қолган бўлса ва яна бир бошқа қўлёзмада фарқли берилган бўлса, у вақтда ўша танқидий текст бўлаги бошланишига „**“ белгиси қўйилди, текст бўлаги ичидаги фарқлар: битта сўз бўлса ҳам ёки бирор жумла бўлса ҳам, юқорида келтирилган мисоллардагидек, навбатдаги номерлар билан белгиланаверилди ва текст бўлагининг сўнгги сўз тепасига яна навбатдаги номер қўйилди:

Масалан, текстда **مولانا اهلی *ترشیز ولایتی‌دین‌دور[4]

*طبعی‌دا حیلی جاشنی بار[5] بو مطلع انینک‌دور کیم[6]

текст остида: — 4* W ترشیزلیق‌دور 5*Л تبعی بغایت بلنددور 6** $БТ_1$

Туширилиб қолдирилган сўз, жумлалар „—“, қўшилган сўз, жумла ва маълумотлар „+“ белгиси билан берилди.

Проза соҳасидаги текстология иши ғоят мураккаб ва анча масъулиятли иш эканлигини сезганимиз ҳолда муҳтарам илмий жамоатчиликдан бу ишимиз юзасидан қимматли маслаҳат ва мулоҳазаларини билдиришларини сўрар эдик. Мана шу ҳолда қўлингизга келиб етган ишнинг бажарилишида фойдали маслаҳатлар берганлари ва самимий ёрдам кўрсатганлари учун филология фанлари доктори, профессор А. Н. Болдиревга, филология фанлари кандидати П. Ш. Шамсиевга, фалсафа фанлари доктори, профессор В. Зоҳидовга чуқур миннатдорлик билдирамиз.

Шунингдек, бу ишни нашрга тайёрлашда кўрсатган катта кўмак ва хизматлари учун А. С. Пушкин номли Тил ва адабиёт институти илмий ходимлари Х. Мухторова ва М. Мирзааҳмедова ўртоқларга ҳам ташаккур изҳор этамиз.

Суйима Ғаниева

филология фанлари кандидати

КЎРСАТКИЧЛАР

«МАЖОЛИСУН НАФОИС» ДА ЗИКР ҚИЛИНГАН ШОИР ВА АДИБЛАР РЎЙХАТИ

I мажлис

II мажлис

фикр юритилади. Баъзи тадқиқотчилар уни Султонали Машҳадий кўчирган десалар, Шарқшунослик институти қўлёзмалари каталогини тузувчилар эса Султон Муҳаммад Хандон кўчирган, деб ёзадилар. Лекин нусхада котибнинг номи кўрсатилмаган.

Текстнинг баъзи ерлари бутунлай бошқа хат билан қайта кўчирилган — реставрация қилинган.

Нусха кўчирилган асосий хат ниҳоят даражада чиройли настаълик хатидир. Фикримизча, Султонали Машҳадий шогирдларидан бирининг хати бўлиши керак.

Мана шу Тошкент нусхаси билан юқорида шарҳ этилган Боку нусхаси „Мажолисун нафоис"нинг Навоий томонидан 1490—1491 йилларда ёзилган дастлабки варианти — биринчи редакцияси нусхаларидир.

6. Бу ҳам Тошкент нусхаси (шартли белгиси „T_2") 4280-инвентарь номери остида ЎзФА Шарқшунослик институти фондида сақланади. Формати 19x30,5. 1258/1842—1843 йилларда кўчирилган. Хаттотнинг номи келтирилмайди. Хати майда, настаълик. Қўлёзма 93 варақ бўлиб, „Тарихи Муқимхоний" асари билан бирга муқоваланган. Ҳар бир бетда 17 йўл ёзилган. 33*а* бетигача текст олтин ҳалли рамкага олинган, жуда саводли кўчирилган, иккинчи редакциясининг текстини беради.

Охирда шуни айтиш керакки, ҳамма шарҳ этилган нусхаларда тазкирадаги сарлавҳалар ва шоирлар исми киноварь (қизил тушь) билан ёзилган. Мана шу 6 та қўлёзма асосида „Мажолисун нафоис"нинг илмий-танқидий текстини тузишга муваффақ бўлдик.

Булардан ташқари, ЎзФА Шарқшунослик институти фондидаги № 8389 (XIX аср охири), № 5289 (1253/1837 — 1838), № 9394 (XVI аср I ярми), № 7745 (1335/1916 — 1917), СССР Фанлар академияси Ленинград бўлими қўлёзмалари фондида 810-инвентарь номери билан сақланаётган қўлёзма нусха, Тожикистон ССР Рўдакий номидаги Тил ва адабиёт институти фондидаги 450-инвентарь номерли (1142/1729—1730) қўлёзмалар ўрганиб чиқилди. Лекин бу қўлёзмалар тўла бўлмаганлиги, саводсиз ва чалкаш кўчирилгани ва уларда шунга ўхшаш камчиликлар мавжудлиги туфайли текст тузишда фойдаланилмади.

Текст тузиш жараёнида 1945 йилда Теҳронда Алиасқар Ҳикмат томонидан нашр этилган, Фахрий ва Казвиний томонидан бажарилган „Мажолисун нафоис"нинг иккита форсча таржимаси, шунингдек Абдулваҳобнинг 1908—1909 йилги тошбосма нусхаси ва 1948 йили босилган, Ойбек ва П. Шамсиев нашрга тайёрлаган текстга ҳамиша мурожаат қилиб турдик.

Илмий-танқидий текстни тузишда таянч нусха қилиб „W" олинди. Лекин проза асарлари устида текстологик тадқиқот олиб бориш ғоят мураккаб бўлганлиги туфайли биз „W" нусхасининг энг қадимий нусха бўлишига қарамасдан, унга ва асос қилиб олинган бошқа нусхаларнинг барчасига танқидий кўз билан қараб, фаол танқидий танлаб олиш принципи бўйича иш тутдик. Илмий-танқидий текст тузишдан мақсад асарнинг ҳар қандай шубҳа ва нуқсонлардан холи бўлган мустаҳкам ва ишончли, имкони борича муаллиф қалами остидан чиққан нусхасини тиклаш ва уни ўқувчилар ҳамда тадқиқотчиларга етказишдир. Юқорида айтилган принцип бўйича иш олиб борилганлиги учун

асосга олинган нусха баъзан рад этилиб, контекст ва ҳикоянинг мантиқий боғланиб бориши тақозасига кўра ихтиёримизда бўлган бошқа қўлёзма нусхаларни афзал кўрдик. Лекин текст „W" нусхаси тартиби билан кўчирилди. Бошқа қўлёзмаларда мавжуд бўлган барча ҳар хилликларни текст остида текстнинг илмий-танқидий аппаратида фиксация қилиб, изоҳлаб бордик. Айрим сўз ёхуд жумлаларда, „W" нусха текстида ноаниқлик ёки камчилик сезсак, уни танқидий текстда рад қилиб, текст остида қайд қилдик.

Масалан:

1. „Р", „Л", „Б" нусхаларида мавлоно Толиби Жожармийга бағишланган мақолада охирги жумла қуйидаги вариантда берилади:

بو رباعی‌سی‌نی قبری تاشی‌غه بیتیب ار‌ی لار کیم فقیر حقیر یاد توتتوم کیم

„T_1" ва „T_2" нусхаларида حقیر сўзи, „W" нусхасида эса فقیر حقیر یاد توتتوم کیم жумласи тушириб қолдирилган:

Биз текст тузишда „Р", „Л" ва „Б" нусхаларининг биринчи вариантини афзал кўрдик.

2. Миршоҳий ҳақидаги маълумот „Б", „T_2" нусхаларида бир жумла шундай вариантда берилади: غزلی اکرچه آزدور اما برجه خلایق قاشی‌دا پسندیده و مستحسن‌دور

„Р"да:

غزل ایتیب‌دور اما برجه خلایق قاشی‌دا پسندیده و مستحسن‌دور

„W", „Л", „T_1"да:

غزل ایتیب‌دور اما آزدور ایتیب‌دور اما برجه خلایق قاشی‌دا پسندیده و مستحسن‌دور шаклида берилади.

Бу вариантлардан текст тузишда биз „Б" ва „T_2" нусхаларни афзал кўрдик.

VIII мажлис фақат асарнинг иккинчи редакцияси текстини берувчи нусхаларга таянибгина тайёрланди. Чунки асарнинг биринчи редакцияси ҳажм жиҳатдан кичик ва байтлар тадвин остига олинмаган, тарқоқ эди. Шунинг учун текст тузишда иккала редакциянинг фарқини фиксация этиш имкони бўлмади, йўқса текстнинг илмий-танқидий аппарати жуда чалкашлашиб, оғирлашиб кетар эди. Шунингдек, текст аппаратини оғирлаштирмасликни кўзда тутиб, айниқса қадимий, эътиборли нусхаларда келтирилмаганлигига суяниб, шоирлар ижодидан берилган шеърий намуналар олдида баъзи нусхаларда ёзилган ва مطلع شعر بیت каби сўзларни текст остида фиксация этмадик.

Ишдаги белгилар

Агар илмий-танқидий текстга киритилган бирор сўз асосга олинган қўлёзмаларда бошқа сўз билан алмаштирилган бўлса, унда текстдаги сўз тепасига номер қўйиб, текст остида шу номернинг ёнига қайси қўлёзмада қандай сўз келган бўлса, бевосита шу сўз ёзилди.

Аммо Хожагийнинг майли хотири анинг муаддилари сори эрди, анинг қоғазин ўқумай чирмоди ва ғанимлари тарафин тутти. Мавлоно бу байтни муносабати аҳвол айтти, будирким:

Кори моро Хожа Мажддиддин Муҳаммад ҳеч кард,
Қоғази моро нахонд он рўзу дарҳам печ кард.

(Хожа Мажддиддин Муҳаммад ишимизни йўққа чиқарди, ўша куни қоғозимизни ўқимай буклади-қўйди).

Навоийнинг халқчиллик кайфияти ва реалистик элементлар руҳида ёзилган «Мажолисун нафоис»и ўша давр адабий маҳсулотидан келтирилган қимматли намуналар ва шоирларга берилган ҳаққоний характеристикалар билан юксак аҳамият касб этган асардир. Бу тазкирада номлари келтирилган кўп шоирларнинг асарлари бизгача етиб келмаган, бу жиҳатдан «Мажолисун нафоис» бирдан-бир манбадир, шу билан ҳам у жуда муҳимдир.

«Мажолисун нафоис» Навоий даври адабиётини ўрганишда назарий жиҳатдангина муҳим ёдгорлик бўлиб қолмай, балки амалий жиҳатдан ҳам катта аҳамиятга эгадир, Навоий мана шу асари билан ҳам асрлар давомида ўзбек адабиёти ва маданияти ривожига зўр ижобий таъсир кўрсатди. Бу асар кейинги давр шоирлари учун катта мактаб бўлди, адабиёт назариясининг ривожланишида муҳим роль ўйнади.

„МАЖОЛИСУН НАФОИС“ НИНГ ИЛМИЙ-ТАНҚИДИЙ ТЕКСТИНИ ТУЗИШДА ЖАЛБ ЭТИЛГАН ҚЎЛЁЗМА НУСХАЛАР ШАРҲИ ВА ТЕКСТ ТАНҚИДИ

„Мажолисун нафоис“нинг илмий-танқидий текстини тузишда унинг 6 та қўлёзма нусхаси асос қилиб олинди. Булар қуйидагилар:

1. Вена қўлёзма нусхаси (шартли белги билан уни „W“ деб олдик). Бу қўлёзма Флюгель каталогида шарҳ этилгандир[1].

Текст охирида кўчириш тарихи 903/1497—1498 йиллар деб берилади

Биз бу қўлёзманинг фотонусхаси билан иш олиб бордик. Қўлёзма 133 варақ, анча дуруст настаълик хатида ёзилган, ҳар бир бетда 12 та йўл. Қўлёзманинг қоғози ҳақида ҳеч нарса дея олмаймиз, хати эса XV асрнинг иккинчи ярмидаги Ҳирот хаттотлари мактабининг хатига жуда ўхшашдир. Бу „Мажолисун нафоис“нинг мукаммал ва энг қадимий нусхасидир. Текст иккинчи редакцияни тўла акс эттирган.

2. Париж қўлёзма нусхаси[2] (Шартли белгиси „Р“). Буни ҳам фақат фотонусхаси билан ишлашга муваффақ бўлинди[3].

---

[1] Flügel G. Die arabischen Persischen und Turkischen Handcriften der Kaiselish-königlischen Hotbiblicthek zi Wien. Wien, 1867, 3-том, № 1209.

Бизга бу фотонусхани лутфан юборганлиги учун германиялик олима доктор Енгелькага самимий ташаккур изҳор этамиз.

[2] Blohet E. Catalogue de la collection de manuscrits orientaux arabs, persans, et turks formuce par M. C. Schefer et acquise par lätat. Paris, 1900, 3-том 1765.

[3] Бу нусханинг микрофильми А. С. Пушкин номли Тил ва адабиёт институти илмий ходими Ҳамид Сулаймон Париждан Алишер Навоийнинг „Девони Фоний“сининг фотонусхасини сўратганда тасодифан бирга жўнатилган экан, катта марҳамат кўрсатиб, Ҳамид Сулаймон танқидий текстда фойдаланиш учун бизга ҳавола қилди. Бунинг учун ҳамда Боку нусхасидан фойдаланиш имкониятини бергани учун чуқур миннатдорликбилдирамиз.

Блоше каталогида бу қўлёзма нусха Навоийнинг форс тилидаги бошқа асарлари —10 қасидадан иборат тўплами ва „Девони Фоний“си билан бирга муқовалангани қайд этилади.

Қўлёзма 109 варақ. Шундан аввалги 7 варағи мажлислар бўйича киши исмлари кўрсаткичи, 102 варағи эса „Мажолисун нафоис“ текстидир. Қўлёзма кўчиришда ҳар бетга ёзилган йўллар сонида муайян бир принципга амал қилинмаган. Баъзи бетларида 14 йўл, баъзиларида эса 17 йўл тўлдирилсада жуда йирик хат билан ёзилган.

Қўлёзманинг кўчирилиш тарихи 933/1527 йил, бу тарих „Девони Фоний“нинг 14б бетида берилгандир.

Бу қўлёзма ҳам тўлдирилган иккинчи редакцияни ўзида акс эттирган.

3. Ленинград нусхаси (шартли белгиси „Л“). Бу қўлёзма Ленинград давлат университетининг Шарқ факультети қўлёзмалар фондида 618-инвентарь номери билан сақланади. 94 варақдан иборат бу қўлёзманинг муқоваси чармдан, туси тўқ жигар ранг, кўринишидан анча кейин муқовага олинган. Ҳар бетида 17 йўл. Қоғози сарғиш рангли, қалин, яхши жило берганлигидан Ўрта Осиё қоғози дейиш мумкин. Асар чиройли йирик настаълик хати билан кўчирилган.

Қўлёзманинг 2-варағида ниҳоятда нафис орнамент билан тўқ гардуний ва қизил тонда ишланган фронтиспис бўлиб, текст шундан кейин бошланади. 2б, 3а бетларда жуда гўзал лавҳа ва виньеткалар бор. Қўлёзма ҳошияси ромба шаклидаги тўғри тўрт бурчакка олинган нақшлар билан безатилган. Қўлёзманинг кўчирилган йили ва котибининг номи ҳақида маълумот йўқ.

Лекин юқоридаги белгилар уни XVI асрнинг биринчи ярми ўрталарида кўчирилганини кўрсатади. Бу нусханинг афзаллиги унинг текстининг тўлиқ, саводли ёзилганлигидадир.

4. Боку нусхаси (шартли белгиси „Б“) 945/1538—159 йилларда кўчирилган. 84 варақдан иборат, хаттотининг исми маълум эмас. Жуда бой зийнатланган бу қўлёзма тексти ҳам нафис фронтиспис билан бошланади ва то қўлёзма охиригача рамкага олинган бўлиб, ниҳоятда чиройли настаълик билан ёзилган. Қўлёзманинг фотонусхасидан фойдаланганимиз учун қоғози ҳақида бирор сўз айта олмаймиз. Бу нусха „Мажолисун нафоис“нинг бошқа ҳамма нусхаларидан миниатюралар билан безатилганлиги ила ажралиб туради. Бу миниатюралар (уларнинг сони 5 та) шу асар сюжетига ишланган бўлиб, унда шоирларнинг шеър бахси ва қизғин суҳбатлари ифодаланган. Суҳбат қилувчилар жуда гўзал боғларда: сарв дарахтлари ва самбит гуллар тагида тасвирланган.

Бу нусха тексти „Мажолисун нафоис“нинг биринчи редакциясини беради.

5. Тошкент нусхаси (шартли белгиси „Т“$_1$). Бу йўқолган қўлёзманинг фотонусхаси 6098 ва 6099-инвентарь номери билан иккита альбомга ёпиштирилган ҳолда Ўзбекистон Фанлар академиясининг Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институти қўлёзмалар фондида сақланади.

Бу фотонусханинг хатига қараб, унинг хаттоти ҳақида икки хил

Тазкирада, шунингдек, пул бериб ўз номидан шеър ёздирувчи Жалолиддин деган «шоир»ни Навоий ғазаб билан тилга олади.

Навоий ҳар соҳада бўлганидек, ижодий ишда, санъат ва шеъриятда ҳам номусли ва виждонли бўлишни, юксак ҳиссиётга монанд нарсалар яратиш зарурлигини, ҳар бир ижодкорнинг ўз мустақил қалами бўлишлиги кераклигини таъкидлайди, зотан шундай йўл билангина адабиётни ривожлантириш мумкин эканлигини Навоий тушунар эди.

«Мажолисун нафоис» материалларининг бу қисқача таҳлилидан, айниқса халқ орасидан чиққан, меҳнат аҳлига мансуб бўлган шоирлар ҳақидаги маълумотлардан, Навоийнинг уларга бўлган муносабатидан асарнинг халқчиллик тенденциясида ёзилгани равшан кўринади. Навоий юқори табақадан чиққан баъзи шоирларни халққа зулм ўтказганлиги, ахлоқий қиёфасининг бузуқлиги, шеърларининг ҳам ижтимоий аҳамиятга эга бўлмаганлиги учун қоралайди.

Бохарзлик маснавийгўй шоир Сонийнинг вазир бўлгани ва золимлиги ҳамда баднафслиги учун унинг мақтул қилинганини Навоий қониқиш билан ўзининг шоирга берган характеристикага илова қилади. Зулм ўтказишда ундан ҳам ўтадиган Хожа Мусайяб ҳақида Навоий: «андин ажаброқ киши эрди, ул дағи вазорат бехудлиғидин мусулмонларға ажаб зулмлар қилурға бел боғлаб эрдиким, қазо девонидин бевосита сиёсатга муставжиб бўлди ва эл анинг шарридин халос бўлдилар», — дея унинг ўлимидан хурсанд бўлиб ёзади.

Гарчи ҳаёт оғир ва, бинобарин, биринчи навбатда шу ҳаётнинг адабиётда ифодаланиши тушунарли ҳодиса бўлсада, Навоий шеъриятнинг оптимистик бўлишлигига катта эътибор берган. Шунинг учун ҳам у адабиётнинг хилма-хил бўлишлиги зарурлигини қайд қилади. Унинг ҳаётда учрайдиган сатирик ва юмористик ҳодисаларга, кулги ва истеҳзо йўли билан ҳам салбий воқеаларни фош қилиш, койиш, ҳам кўнгил очиш моментларига аҳамият берганлиги тасодифий эмас.

Тазкирада Муҳаммад Муаммоийнинг номи келтирилган. У Абулқосим Бобир мирзо даврида садр лавозимида ўтирган пайтида Шероздаги Хожа Ҳофизи Шерозий қабрига гумбаз ясаттиради. Мақбара битгач, Бобир мирзони таклиф этиб, зиёфат беради. Шунда Шерознинг «шўх табъларидан бири» Бобир мирзонинг кўзи тушадиган деворнинг бир ерига қуйидаги байтни ёзиб қўяди:

Агарки жумлаи авқофи шаҳр ғорат кард,
Худош хайр диҳод онки ин иморат кард.

(Агарчи бутун шаҳар вақфларини ўғирласада [совурсада], шу бинони қурган одамнинг худо хайрини берсин).

Навоий амир Шайхим Суҳайлийнинг Ҳирот шаҳарининг шоирлари Вайсий ва Соғарийга атаб ёзган ўткир сатирик қитъасини тазкирада келтиради. Номлари зикр этилган бу икки шоир Абдураҳмон Жомий Макка сафарига чиқмоқчи бўлганида бирга мулозаматда боришликни изҳор қилишган. Жомий кетар вақтида Вайсий эшаги йўқлигини баҳона қилиб, Соғарий эса яна бир баҳона билан сафардан қолган. Шунда амир Шайхим Суҳайлий қуйидаги қитъани айтган:

Вайсию Соғарий ба азми ҳарам,
Гашта буданд ҳар душон сафари.
Лек аз он роҳ ҳар ду во монданд,
Он як аз харию ин зи хари.

(Вайсий билан Соғарий, ҳар икковлари каъбага [Маккага] сафар қилмоқчи бўлдилар. Бироқ иккаласи ҳам, бири эшаги йўқлигидан, иккинчиси ўзи эшак бўлганлигидан йўлдан қолишди.)

Бундай мисоллар тазкирада анчагина учрайди.

Навоий «Мажолисун нафоис»да шоирларнинг ижодини ёритиш билан бирга, уларнинг ҳаётини, инсоний қиёфасини, баъзи ўринда тақдирини, моддий аҳволини талқин этишга, бинобарин, шоирнинг ижоди, ҳаётини замон, сиёсат, ижтимоий воқеалар билан бирга олишга, баҳолашга ҳам интилади. Бу билан Навоий маълум даражада ўз даврининг ижтимоий ҳаёт лавҳаларини чизиб берганки, бунда тазкиранинг ўзига хос реализм элементлари билан суғорилганлигини кўрамиз. Масалан, Навоий Муҳаммад Солиҳ ҳақида ёзар экан, унинг темурийларнинг душманлари томонига ўтганини ва баъзи ёмон мусоҳиблар уни йўлдан урганини шундай баён қилади:

«Муҳаммад Солиҳ исми муносабати билан *Солиҳ* тахаллус қилур Нур Саидбек ўғилдурким..., бағоят бадфеъл ва бадхулқ киши эрди. Ўзи мулойим йигитдур. Атворининг отаси атвориға нисбати йўқдур. Анга ҳам ғариб саҳв туштиким, Султон Соҳибқирон қуллуғидин ғийбат ихтиёр қилди. Баъзи дедиларким, ёмон мусоҳиблар бехудлик оламида ёмон йўлға тутубтурлар...»

Маълумки, Навоий замонида султон Ҳусайннинг вазири Маждиддин Муҳаммад мамлакатнинг сиёсий ҳаётида салбий роль ўйнаган, халқ устига, кўп яхши одамлар бошига беҳад мусибатлар солган шахс эди. Навоий унинг фаолиятини қоралайди ва шу муносабат билан тазкирасида уни бир неча марталаб тилга олади. Буни Навоийнинг Хожа Афзалга бағишлаган мақоласида яққол кўрамиз:

«*Хожа Афзал* Кермон мулкининг ашрофидиндур. Таъби ва ахлоқи хўб, кўп мутаанний ва мутавозуъ йигитдур. Аҳли қалам бу замонда барча муттафиқдурлар мунгаким, сиёҳ ва дафтар ва ҳисоб ва зарб ва қисмат илмида беназири даврондур. Ўн беш йилга яқин ҳазрат Султони Соҳибқирон қуллиғида вазорат девони анинг ихтиёри эрди. Маждиддин Муҳаммад бузуғлиғидаким, аҳволига футур етмаган киши қолмади, ани дағи подшоҳга ёмон кўргуздиким, заруратдин жало ихтиёр қилди. Аммо ул сафарда Макка зиёратиға мушарраф бўлди, балки «мир ҳож»лиқ мансаби анга муваффақ бўлди. Ҳар неча ул мамолик салотини мулозамат таклифи қилдилар, қабул қилмади. Дебтурким, «агар қуллуқ қилсам, ўз подшоҳимға қилурман, йўқ эрса йўқ». Ҳоло дерларким, Қум вилоятидур...».

Навоий Маждиддиннинг давлат арбоби тарзидаги қиёфасини шоир Олимга берган характеристикада ҳам очиб ташлайди:

«Мавлоно *Олим* донишманд кишидур..., бир кун бир жамоат эл била девонбошиға қазия ар қилди ва ўз муддаоси мувофиқи арзадошти ҳам битиб эрди. Девонбоши бу воқеани Хожа Маждиддин Муҳаммадки, мубошир эрди анга ҳавола қилди. Мавлоно арзасини Хожаға берди.

ва кўпинча улар ижодидан намуна ҳам келтиради. Шундай тасаввур пайдо бўладики, Навоийнинг ўзи ҳам бу жанрга муҳаббат билан қарайди, уни адабиётнинг айниши, тушкунлиги белгиси деб тушунмайди.

Мақлуби муставий приёми билан Атоулло, Шиҳоб каби шоирлар машғул бўлган.

Юқорида баён этилган фикрларимизга якун ясаб, қуйидагиларни айтиш мумкин.

Навоий «Мажолисун нафоис»да ўз даврида адабий фаолиятнинг интенсивлиги манзарасини чизиб беради. Адабий ҳаётнинг бу интенсивлиги, биринчидан, адабий ҳаётда қатнашган шоирларнинг сони кўп ва социал состави ранг-баранглиги билан, иккинчидан, бу фаолият тор поэтик тўгарак, мактабда ёки бирон адабий цех доирасида эмас, балки кўп кишилар орасида — бозор, кўча, майдонларда, кўпчилик қатнашган зиёфат, мажлисларда, сарой ёки зодагонлар уйида, умуман, маълум маънода, катта аудиторияда ижодий процессга айланганлиги билан, учинчидан, адабиётда жуда кўп ва ҳар хил поэтик жанрлар яшаши ва ривожланиши билан характерланади. Айтганларимиз қаторига Ҳирот адабий муҳити Жомий ва Навоий каби улуғ мутафаккир ва улкан сўз санъаткорларини етиштириб чиқарганини ҳам қўшсак, XV аср охирида адабий ҳаёт қандай ва қай даражада бўлганини кўрамиз.

Лекин шуни ҳам қайд этмоқ лозимки, Навоий «Мажолисун нафоис»да ўз даври адабиётининг ғоявий мазмуни ҳақида тўла маълумот бера олмади, зотан Навоий буни ўз олдига мақсад қилиб қўйган ҳам эмас. У шоирлардан «ҳар бирининг натойижи табъидан бирор нима нишона йўсунлуқ...» қилиб беришнигина кўзда тутган эди.

Тазкирада шоирлар ижодидан берилган намуналар, Навоий фикрича, ўша шоирнинг ижоди учун характерлидир. Уларни танлашда Навоий ўзининг танқидий қарашидаги илғор позициядан келиб чиққан.

Масалан, шоир Қобилий ижодидан намуна учун қуйидаги матлаъни келтиради:

Ажаб набвад зи лутфи арзонки бинавози ғарибонро,
Навозиш зонки расму одати хўбаст хўбанро.

(Лутф-марҳаматингни арзон қилиб ғарибларни бир йўқлаб қўйсанг ажаб эмас; чунки марҳамат кўрсатиш гўзалларнинг гўзал одатидир.)

Сўнг: «Иттифоқо бу шеъри билан ўзин ҳажв қилибдуркм, бовужудиким, ҳеч мазаси йўқтурур, қофияси ҳам ғалатдур»,—деб ёзади, бу билан шеърга ўзининг танқидий фикрини очиқдан-очиқ ифода қилади.

Навоий Али Оҳий деган шоир ҳақида гапириб, унинг «Хамса» тақлидида бир неча маснавийлар ёзганини қайд қилади ва бу маснавийларга шундай баҳо беради: «Хамса» муқобаласида неча маснавий айтибдур. Чун муқобалаға келтурса бўлмас, гўёки ул жиҳатдин шуҳрат тутмайдур. «Хаёл ва висол» китобида бир байти бор, магарким мулҳими ғайб ўз шеъри бобида анинг тилига солғондир:

Шеърики бувад зи нукта сода,
Монад ҳама умр як савода.

(Шеър нозикликдан холи бўлса, бутун умр бўйига бир қоралик бўлиб қолади)».

Баъзан Навоий шеърлар ҳақидаги ўзининг салбий фикрини имо-ишора, киноя билан билдиради. Сайидқутб Лакаданг, Мирҳусайн Бовардий, Сайид Қуразо шеърлари ҳақидаги фикрлари бунга мисол бўла олади.

Лекин бундай салбий баҳоланган шеърлар тазкирада кам учрайди, кўп ўринда Навоий ижобий характердаги намуналарни келтиради, уларни мақтайди, шеърда ифодасини топган нозик фикрларга алоҳида эътибор беради.

Шоир Бисотийнинг:

Дил шишау чашмони ту ҳар гўша барандаш,
Мастанд мабодоки, баногаҳ шиканандаш.

(Дил шишадир, кўзларинг уни ҳар томонга олиб боради. Улар мастдир, мабодо ногоҳ уни синдириб қўймагайлар.)

Ашрафнинг:

Хоҳамки, чўби тийр шавам, то ту гоҳ-гоҳ.
Бар ҳоли ман зи гўшаи чашме куни нигоҳ.

(Ўқингнинг ёғочи бўлишни истайман, зора сен гоҳ-гоҳ [шу ёғоч орқали] мени ҳолимга кўз қиринг билан қарасанг.)

Мирсаиднинг:

Эй муҳиблар, етсангиз гар ёза сиз,
Гул адоқинда хумори ёзасиз.
Гар мен ўлсам турбатимнинг тошиға
Куштаи бир шўр эрур, деб ёзасиз.

Гадоийнинг:

Оҳким, девона кўнглум мубтало бўлди яна,
Бу кўнгулнинг илгидин жонға бало бўлди яна.

Шоҳғариб мирзонинг:

Порсо ёримға май ичмак шиор ўлмиш яна,
Баски тортормен сабу эгним фигор ўлмиш яна.

ва

Дўстон, ҳар гаҳ гузар сўйи мазори ман кунед,
Жойи такбирам дуойи жони ёри ман кунед.

(Дўстлар, баъзан менинг мозорим томон келиб туринг; менга фотиҳа ўқимангу ёрим жонига дуо қилинг.)

Шу каби туюқ ва ғазал матлаъларини Навоий жуда яхши ёзилган, булар шоирларнинг нозик талант эгаси эканини кўрсатади, дейди.

Навоий ўзгаларнинг шеърини ўзиники қилиб олувчи сохта шоирларни — плагиатларни (масалан, Анисий) «муттаҳам» деб атайди ва қаттиқ танқид қилади. Уларни бундай ёмон одатни ташлашга чақиради: «Мавлоно *Наргисий* Ҳиридиндур. Мазкур бўлған тахаллуси била назм айтур эрди. Они «Оҳий»ға табдил қилди. Сабаби сўрулди, эрса ободонғина жавоб айтмади. Қайдаким, жузъи рангли сўз ё маънийи нозик кўрса, тасарруф қилурға одат қилибдур. Иншоолло, андоҳким тахаллусиға тағйир берди, бу одатиға ҳам тағйир бергай...».

адабий-ижодий иш билан шуғулланишлари ҳақида ҳам катта муҳаббат билан сўзлайди.

Булар: мударрислар Олим, Бурҳониддин; машшоқ, композитор, музика назариячилари Биноий, Саломий, Шайхий, Қамолиддин Удий, Қулмуҳаммад ва бошқалар; табиблар Дарвешали, Шомий; хаттот, каллиграфлар Жамшид, Мажнун, Султонали Машҳадий, Султонали Қоиний, астролог Кавкабий, кимёгар Абдуқаҳҳор, наққошлар Ҳавоий, Ёрий ва бошқалардир.

Навоий тазкирасига дохил этилган шоирлар орасида савдо-сотиқ ишлари билан шуғулланувчиларни ҳам кўрамиз: ғазлфуруш (йигирилган ип сотувчи) Қабулий, Зулолий, савдогар Осимий.

«Мажолисун нафоис»га киритилган қалам аҳллари қаторида дарвешлар Сойилий, Фориғий, Нурий, Навоий сўзи билан айтганда, «омий» Видоий, озодликка чиқарилган «мамлук» (асир қул) Хизрий, «убудиятға (бандалик, қуллик) мансуб» бўлган Саид каби шоирларни ҳам кўрамиз.

Юқорида айтилганлардан келиб чиқадиган муҳим хулосалардан бири шундан иборатки, Навоий ўз давридаги адабий ҳаётни кенг равишда қамраб олишга, унинг ҳамма тармоқларини иҳота этишга интилган.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, Навоий давридаги адабий ҳаётда иштирок этган шахсларнинг кўплиги ва турли табақаларга мансублигидан ўша вақтда халқ ҳаёти яхши бўлган экан деган хулоса чиқармаслик лозим. Зотан, феодал-клерикал зулм ва эксплуатация ҳоким эди, халқ оммаси қашшоқ ва саводсиз эди.

Шунга қарамай, Навоий «Мажолисун нафоис»ида меҳнаткашлар орасидан етишиб чиққан, моддий жиҳатдан қийналиб бўлсада ўз ҳунаридан узилмаган ҳолда ижод қилиб, поэзияда шуҳрат қозонган ўнлаб шоирлар ҳақида келтирилган маълумотлар диққатга сазовордир.

Шуни ҳам айтиш керакки, ўрта-миёна савияда ижод этган шоирлар кўп бўлган, саводли, шеърни ифодали ўқийдиган ва гоҳо бирор байт ярата оладиганлар сони янада кўпроқ бўлган. Адабий мажлисларда, мунозараларда фақат ўзгалар шеърини эшитиш билан завқ олувчилар, адабиётга ғоят қизиқувчилар шаҳар аҳолисининг маълум қисмини ташкил этар эди[11]. Шаҳарда яхши шеърлар оғиздан-оғизга кўчиб юрар ва кўп одам ҳамиша янги ва яхши шеърларни эшитар, билар ёки улар ҳақида тасаввурга эга бўлар эди.

Сўз асносида бўлсада Навоийнинг ўз тазкирасида адабий мунозараларни қандай тасвир ва таърифлангани ҳақида бир мисол келтириб ўтайлик.

«Фақир бир мажлисда Пулимолонда они (Аёзийни — *С. F.*) кўрдум. Бир анжуманда бир қасидасини ўқуйдур эрди. Ҳар байт бунёд қилса сўз услубидин қофиясин айта берур эрдим. Бағоят ҳайрат қилди, уч йилдан сўнг Боғи сафидда яна бир мажлисда биайниҳи ушмундоқ воқеа бўлди. Ул яна ҳайрат бунёд қилди, бурунғи мажлис аҳлидин бу

[11] Қаранг: Бартольд В. В. Мир Али Шир и политическая жизнь, 138-бет; Якубовский А. Ю. Черты общественной и культурной жизни эпохи Алишера Навои. В сб.: «Алишер Навои», М.—., 1946, 24-бет.

мажлисда ҳам неча киши бор эрди, андин сўрдиларким, ҳаргиз бу навъ киши кўрубмусен, чун кўзида заъф бор эрди, дедики, «кўрмоймен», магар уч йил мундин бурунроқ Пулимолонда бир йигит кўрдум, ул ҳам бу навъ шуъбадабозлик қилди. Мажлис аҳли кулуштилар...».

Навоий даврида адабиётнинг кенг тарқалиши, фикримизча, ўшал давр маданиятининг маълум даражадаги равнақини кўрсатувчи омиллардандир. Шунинг учун ҳам Е. Э. Бертельснинг шоирлар сонининг кўп бўлиши маданиятнинг (жумладан адабиётнинг) равнақини эмас, балки, унинг таназзулини (тушкунлигини) кўрсатади, деган хулосасига қўшила олмаймиз[12].

Тадқиқотчилар томонидан қайд қилиб ўтилган муқовасозликнинг, адабиёт асарларини кўчириш ишларининг ривожи саводхонликка интилиш, китобларга бўлган қизиқиш ва муҳаббатни кўрсатади.

Адабиёт тараққиётини кўрсатувчи белгилардан яна бири унинг составида кўп адабий турларнинг (жанрларнинг) ривожланиб кенгайиши ва ҳар бир адабий турнинг муайян авторлар томонидан атрофли ишланиши, такомиллаштирилишидир.

«Мажолисун нафоис»да Навоий ҳар бир адабий тур ва унда ижод этиб, маълум муваффақиятга эришган шоирлар ҳақида анчагина қизиқарли маълумотлар беради. Масалан:

Маснавий—бу жанрнинг кўзга кўринган намоёндалари: Жомий, Абдулло Хотафий, Ҳасан Хизршоҳ, Шайхим Суҳайлий, Ашраф, Котибий, Фасиҳ Румий.

Ғазалда — Озарий, Қамол Турбатий, Ҳофизи Саъд, Биноий, Авҳад Мустафий, Ҳилолий ва бошқалар.

Сатира ва юморда (Навоий бу жанрни зарофат, ҳажв, мутойиба, ҳазл ва мазоқ деб атайди) — Олим Саид, Абдулло Астрабодий, Жунуний, Мазҳар, Сайид Ғиёсиддин, Шайхим Суҳайлий.

Қасидада—Исматулло, Соҳиб Балхий, Бобо Савдоий, Орифий; проза жанрининг намояндалари: Абдулвосеъ, Мирхонд, Хондамир ва бошқалар; қитъада—Мазҳар.

Муаммо ва мақлуби муставий (палиндром) каби турларни бадиий адабиёт соҳасига баъзи жиҳатдан шартли равишдагина киритиш мумкин. Уларда формализм элементлари мавжуд бўлган. Лекин бу турларнинг тараққий этганлигининг ўзи ўша даврда бадиий маҳоратга, формага қандай эътибор берилганлиги ва у қанчалик юксак даражага етказилганидан далолат беради. Айтиш мумкинки, айниқса баъзи шоирлар бу турларда ўзларнинг бадиий маҳоратларини такомиллаштириш ва ўткирлаш мақсадида ижод этганлар—машқ қилганлар. Демак, бу турлардан юксак мақсад йўлида ҳам фойдаланилган.

Муаммо усталари «Мажолисун нафоис»да кўпгина келтирилган: Шарафиддин Али Яздий, Фазлуллоҳ Абуллайсий, Муҳаммад Муаммоий, Муҳаммад Неъматободий, Юсуфшоҳ Бадиий, Сайфий, Мирҳусайн, Муаммоий, Шайхзодаи Ансорий, Арғун, Муҳаммад Омилий ва бошқалар. Бу шоирларга характеристика берганда, Навоий қарийб ҳамиша уларнинг муаммо айтиш ва уни очиш қобилиятини қайд қилиб ўтади

[12] Бертельс Е. Э. Джами, 116-бет.

ликка берилиб кетганлигини (масалан, Сайфий, Сайид Имод, Ҳофизи Саъд ва бошқалар), баъзиларининг фитначи, безори, урушқоқлигини (масалан, Сайид Қуразо, Қутб Лакаданг, Абу Наср, Қавсий, Риёзий, Шоҳқули уйғур ва ҳоказо) юраги куйиб, зўр таассуф билан тилга олиб ўтади. Бундай салбий хулқ-атворли шоирларни ўз тазкирасига киритишда, шубҳасиз, Навоий ўз олдига уларнигина эмас, балки уларни мисол қила туриб, бошқа кўпларни ҳам тарбиялашни мақсад қилиб қўяди. Навоий шахслардаги ёмон хулқ-атворларни танқид қиларкан, буни у очиқ, холис ва конкрет қилиб кўрсатишга интилади. У бундай шахсларни анчагина кескин тусда танқид ва фош қилади. Навоий ёзади:

«*Хожа Абу Наср* Хожа Муайяд Меҳна (алайхир раҳма) ўғлидир. Меҳна шайхзодаларининг ноҳамвор маоши кўптур. Андоҳким, алар ҳар қачон бир-бирлари била низоъ қилсалар, икки жонибдин ясол ясаб, ўқ ва қилич ва найзалар била урушурлар. Аммо ҳоло баъзи дейдурларким, Хожа Абу Наср хеле салоҳга кирибдур. Иншоолло рост бўлғай».

«Мавлоно *Сайфий* бухороликдур...

Мавлоно хушёрлиғида бас одамиваш, ҳаё ва даблиғ йигитдур, аммо сархушлуқда ўзга моҳият бўлур, балки расво нима бўлур эрди. Бу учурда тавбаға тавфиқ бўлди. Умед улким, истиқоматқа ҳам муваффақ бўлғай».

Навоий, ўзи истеъдодли бўла туриб, вақтини беҳуда ўтказадиган шоирлардан ранжийди, уларнинг ижобий томонларини ҳам, салбий томонларини ҳам қайд қилиб ўтади.

«Мавлоно *Қавсий* ҳам исфаройинликдир, ҳам қобилиятлиғ йигитдур. Аммо лаванд, балки тананддур. Ул жиҳатдин ҳеч ишта иқомати йўқтур. Заҳим ва кучлукдир. Ҳеч ишки анда кучнинг дахли бўлғай қилолмас. Сипоҳийлиққа ҳаваси бор, анда ҳам ғайри уёт келтурмас...».

Кўпинча Навоий шундай шоирларнинг тузалиб кетишларига зўр умид ва орзу билан қарайди.

«Мавлоно *Осафий* — отаси Подшоҳи замоннинг вазорат девонида муҳр босибдур. Ва ўзининг табъи таъриф қилғувча бор ва ҳофизаси дағи бағоят хўбдур. Аммо не табъин ишга буюрур, не ҳофизасин. Ятимвашлик ва раъно сифатлиғ ва худройлиқ ва худ-оройлиқ била авқотин зойиъ қилур. Бу навъ ғариб сифати кўпдурки, агар деса сўз узалур. Мутлақо панд пазир эрмас. Бу жиҳатдин бағоят паришондир. Яхши абёти бор...

Иншоолло туз йўлға кирғай».

Маълумки, Навоий замонида ҳукмрон бўлган феодал-клерикал идеология ва реакция вакиллари илғор фикрли кишиларга қарши аёвсиз кураш олиб борар эдилар. Улар бундай кишиларга нисбатан чексиз нафрат билан қарар, ҳар қандай илғор фикр ва ҳаракатни бўғишга интилар эдилар.

Навоий улардан фарқли ҳолда, ҳукмрон идеологияга ва унинг вакилларига, ҳатто диаметрал қарама-қарши фикрлар баён этувчи кишилар ҳақида ҳам объектив равишда тўхтаб ўтади. Айрим ҳолларда буларга нисбатан хайрихоҳлик билдиради. Мисол тариқасида

унинг ислом динига тил текизиб шеър ёзган айрим шоирлар ҳақидаги фикрларини келтириш мумкин:

«Мавлоно *Ҳусайн Хоразмий*... Мавлонони Шоҳрух мирзо замонида бир ғазал учун такфир қилиб, Хоразмдин Ҳириға келтирдилар, чун донишманд ва истилоҳ билур киши эрди, ҳеч нима собит қила олмадилар, қайтиб ўз мулкига кетди ва ул ғазалнинг матлаъи будурким:

Эй дар ҳамон олам пинҳон туву пайдо ту,
Ҳам дарди дили ошиқ, ҳам асли мудово ту.
(Эй бутун оламга яширин ҳам, ошкора ҳам ўзингсан,
Ошиқ дилининг дарди ҳам, [ул дарднинг] асл давоси ҳам ўзингсан.)»

Навоий Муҳаммад Бадахший ҳақида қониқиш билан гапириб: «У подшоҳ ва гадоға баробар эди», — деб ёзади.

Шайх Озарий Ҳиндистонга қилган сафарида Гулбарга подшоҳи унга «бир лак ёрмоқ таклиф қилади» ва буни олишда ҳиндлар одати бўйича ерга бош қўйишни ҳам таклиф этади. Шунда шайх бош эгмай дадил қуйидаги байтни ўқийди:

Ман тарки ҳинду жифаи жийфол гуфтаам,
Боди бурути жуна ба як жав намехарам.

(Мен ҳинд подшоҳи ифлосликларини қабул қилмайман; шоҳ дабдабасини бир дона арпага ҳам сотиб олмайман.)

Бу воқеани Навоий шундай хайрихоҳлик билан тилга олади ва нақл қиладики, шайх Озарийга бағишланган мақоланинг давомида Навоийнинг бу кайфияти — шундай шоирнинг хотирасига ҳурмати очиқ-ойдин сезилиб туради. Умуман олганда бу воқеани тазкирада батафсил берилишининг ўзи ҳам Навоийнинг Озарийга қанчалик хайрихоҳлик билдирганлигини кўрсатади.

Навоий Ҳусайн Бойқаро ҳақида сўзлаб, ўзбек тилида ижод қилганлигини унинг алоҳида хизмати сифатида талқин этади.

Навоийнинг масалаларга бундай қараши ва ёндашиши эркин ва ижобий фикрнинг, умуман социал фойдали ҳаракатнинг, ижодий ҳаётнинг ўсишига яхши стимул бўлиб ҳам хизмат қилган эди.

«Мажолисун нафоис»да шеърият билан шуғулланувчи ҳунармандларга ҳам кенг ўрин берилган. Булар ҳақида Навоий самимий муҳаббат билан ёзади. Қосагарлар Машриқий, Саид Ҳамдамий, жомабоф Нажмий, ҳолвагар Офатий, кўфтагар (металларга зарб берувчи, чекувчи) Ҳошимий, камонгар Бақоий, кордгар (пичоқчи) Устод Муҳаммад Убаҳий, кафшдўз Тоҳирий, киссадўз Зайн, кулоллар Саид, Машриқий, хаймадўз (чодир тикувчи) Арғун, дарзилик қилувчи (тикувчи), Ховарий, хиштмолик (ғишт қуйиш) санъатига мансуб Дарвеш Деҳагий ва бошқалар шулар жумласидандир.

Навоий шу меҳнат аҳлларига, уларнинг ҳунармандлик касбларига ва бунинг устига шеър ижод этиш билан машғул бўлишларига катта мамнуният билан қарайди.

Навоий фақат адабий ҳаётда иштирок этган ҳунармандларнигина тилга олмайди. Тазкира материаллари шуни кўрсатадики, Навоий ўрта аср шаҳарлари учун характерли бўлган бошқа касб эгалари, уларнинг

таржимани оригинал нусха билан алоҳида муқояса қилиб, мавжуд бўлган фарқларни текст остида изоҳлаб кетган.

Маълумки, у даврларда таржима қилиш иши бирмунча бошқачароқ тушунилган. Таржимон текстни истаганича қисқартириб ё ўзгартиб, баъзан тўлдириб кетаверган. Шубҳасиз, текстга нисбатан бўлган бундай муносабат оригинал асар ҳақида умумий тушунчагина бера олади. Таржима қилинган асар эса маълум даражада ўзича оригинал, мустақил асар бўлиб қолади.

«Мажолисун нафоис»нинг биринчи ва иккинчи таржималари, айниқса мутаржимлар томонидан киритилган қўшимчаларни эътиборга олганда, юқорида айтилганидек, оригинал асар ҳисобланади.

Шуни алоҳида қайд қилиб ўтиш зарурки, «Мажолисун нафоис»и билан Алишер Навоий ўзидан кейинги даврларда яратилган тазкираларга чуқур таъсир кўрсатди. Ҳасан Нисорийнинг «Музаккирул аҳбоб», Содиқ китобдорнинг «Тазкираи мажмаул хосс», Сом мирзонинг «Туҳфаи Сомий», Фазлийнинг «Мажмуатуш шуаро», Табибийнинг «Мажмуатуш шуарои Ферузшоҳи» номли тазкиралари «Мажолисун нафоис» таъсирида ёзилганлиги шубҳасиздир.

* *
*

Алишер Навоий буюк олим сифатида ўз тазкирасида талай шоирлар ижодини таҳлил қилиш билан бир қаторда, умуман адабиёт назарияси, хусусан поэзия проблемаларини ўртага ташлайди ва ҳал қилиб ўтади.

Навоий ўша давр маданий ҳаётининг асосий проблемаларидан ҳисобланган шакл ва мазмун масалаларини диққат марказига қўяди. У бадиий асарларнинг шакли ва мазмуни ҳақидаги илғор фикрларни ҳимоя қилади, шаклнинг мазмундан устун қўйилишига қарши чиқади. Шунинг билан бирга, у шаклни менсимасликка қарши чиқади, шакл мукаммаллигини катта санъатнинг жуда муҳим белгиси деб ҳисоблайди.

Навоий, умуман, бирор-бир шоирга характеристика беришда фақат асарнинг ғоявий мазмунигагина эмас, балки унинг бадиий маҳоратига ҳам алоҳида эътибор беради. Худди шу асосда шоирнинг тутган ўрнини белгиловчи умумий хулосалар чиқаради.

Навоий фикрларини диққат билан ўрганиш шуни кўрсатадики, унингча, поэзия, умуман адабиёт юксак, бадиий шаклсиз киши кўз олдига келтириш қийин бўлган ҳақиқий маданиятнинг бир қисмидир.

Шуниси диққатга сазоворки, Навоий ҳар бир ёзувчи ижодига конкрет ёндашади, ёзувчининг ютуқ ва камчиликлари ҳақида ҳам конкрет хулосалар чиқаради. Шунингдек, Навоий шоир камчилигини кўрсатибгина қолмай, йўл қўйилган хатоларни ўзи гениал шоир сифатида тузатиб беради. Қуйидаги мисол фикримизнинг исботи бўла олади.

Навоий Риёзий деган шоирга характеристика бериб, унинг ижодидан бир байтни намуна учун келтиради:

Ситораист дури гўши он ҳилол абру,
Зи рўйи ҳусн ба хуршид мезанад паҳлу.

Бу байтда мисралар боғланиши учун боғловчи зарурлигини таъкидлаб, Навоий қуйидаги вариантни таклиф этади:

Зи рўйи ҳусн дури гўши он ҳилол абру,
Ситораистки, бо моҳ мезнад паҳлу.

Бу вариантда байт мисралари ўзаро боғланганидан ташқари, реал оттенкага ҳам эга. Навоий вариантидаги ўхшатиш ҳақиқатга монанд келади: Риёзий вариантида юлдуз қуёш ёнида (айнан: юлдуз қуёш билан қўшни), Навоий вариантида эса юлдуз ой ёнида (айнан: юлдуз ой билан қўшни).

Навоий шоирлар ижодига ва фаолиятига баҳо беришда уларнинг бадиий ижоди билангина қизиқиб қолмайди. У шеърият билан бир қаторда жамиятга фойда келтирадиган фан ила машғул бўлган ва, умуман, маданият соҳасида ҳар томонлама кенг маълумотга эга бўлган кишиларни айниқса юқори баҳолайди.

Навоий Ҳирот шоири Бинойига берган характеристикасида ёзади: «Бағоят қобилияти бор, аввал таҳсилға машғул бўлди, анда рушди бор эрди... хатқа ишқ пайдо қилди, оз фурсатда ободон битиди. Андин сўнгра мусиқий фаниға майл кўргузди, бот ўрганиб, хеле ишлар тасниф қилиб, рисола дағи адворда битиди...».

Бошқа шахс ҳақида сўзлаб, Навоий айтади: *«Хожа Абдулло садр* Хожа Муҳаммад Марварид ўғлидурким, муддате вазорат девонида муҳр босар эрди ва ўз ихтиёри била истиғфор қилиб, офият кунжи ихтиёр қилди. Бу тоифадин анга муяссар бўлғонидек оз кишиға бўлмиш бўлғай. Ўзи кичик ёшида улум касб қилди. Адвор ва мусиқий илмида ва хутут фанида беназир бўлди ва қонунни маълум эмаским, ҳаргез киши андоқ чалмиш бўлғай. Ва подшоҳ хизматида олий мансабқа сарфароз бўлди. Ул жумладин бири садоратдур. Ва иншо фанини ҳам камолға еткурди ва ўзи яхши хулқлуқ ва яхши суҳбатлиқ йигитдур».

Бу икки мисол юқоридаги фикримизнинг далили бўла олади.

Шоирларга баҳо беришда Навоий уларнинг маънавий қиёфасига, хулқ-атворига алоҳида диққат билан қарайди. Улардаги софлик, меҳнатсеварлик ва бошқа олижаноб фазилатларни улуғлайди:

«Мавлоно *Комий* Убайдиндур, кичик ёшидан мавлоно Муҳаммад Бадахший они тарбият қилди. Таҳсили ул ерга еттиким, мавлоно, анинг сабақининг уҳдасидин чиқа олмадилар. Улуғроқ донишмандларга тарбиятин ружуъ қилди. Чун саодатманд йигит эрди, таҳсилда саъйлар қилди. Ҳоло яхши толиби илмдур. Воқеан адаблиғ ва тавозуъ ва инсониятлиқ одми йигит бўлубдур. Мавлоноға фил ҳақиқат фарзанд улдур. Шеър ва муаммони яхши айтур...

Умид улким, бот мутаййинлардин бўлғай».

Шоирлардан Зиё, Халаф, Ҳусайн Муаммойиларга берилган характеристикаларда ҳам Навоий уларнинг «халқ ва хулққа хўб»лиги, «ҳамида аҳлоқ ва писандида атвор»лиги, «мақбул»ликларини ҳусн-рағбат билан қайд қилиб ўтади.

Улуғ Навоий шоирларнинг маънавий қиёфасидаги камчиликларни яширмайди, аксинча, уларни танқид қилади. Баъзи шоирларнинг ички-

Чун бор эдилар бу Ҳазрату ул Ҳазрат,
Ким ул Ҳазрат ҳақ сари қилди рихлат.
Бу Ҳазрат кўп умр ила топсун давлат,
Мен бандаға давлатида кунжи узлат».

4. Алишер Навоий 1498 йилда Машҳаддаги шайх Ризо мозорини тавоф қилгани боради[10]. Шунда у юқорида зикр этиб ўтилган 23 машҳадлик шоир ҳақида маълумот тўплаб келиб, тазкирага киритган, деган хулоса қилинса, фикримизча, хато бўлмайди.

Юқорида зикр этилганларнинг ҳаммаси асарнинг бу иккинчи редакцияси 1498 йилда Навоийнинг ўзи томонидан бажарилганлигини кўрсатади.

Шуни ҳам айтиб ўтмоқ зарурки, бундан кейинги йиллар Навоий адабий ижодининг янада гуллаган вақти бўлиб, у жуда банд эди.

Келгуси йили Навоий «Насоимул маҳабба» асарини ёзади, «Лисонут тайр» поэмасини тугатади, шу йилнинг охирида «Муҳокаматул луғатайн»ни ёзишга киришади.

1500 йил бошларида шоир «Маҳбубул қулуб»ни ёзиш билан машғул бўлган, йилнинг иккинчи ярмида эса анча хасталаниб қолади.

Бу тарих асарга киритилган янгиликлар қаторидаги Султонали мирзо ҳақидаги маълумотга ҳам зид келмайди. Юқорида келтирганимиздек, Султонали мирзо 1500 йилгача Самарқанд тахтининг соҳиби бўлган.

Демак, «Мажолисун нафоис» асосан 1490—1491 йилда ёзилиб, 1498 йилда эса Алишер Навоийнинг ўзи томонидан унга янгиликлар киритилган, яъни асарнинг иккинчи редакцияси бажарилган. Бу факт Навоийнинг «Мажолисун нафоис»га қанчалик катта аҳамият берганлигини ва куч сарфлаганлигини кўрсатади. «Мажолисун нафоис» бошқа тазкиралар орасида бир қанча принципиал масалаларда ажралиб туради.

Навоий тазкирасининг Навоийга қадар ва Навоий даврида ёзилган тазкиралардан фарқ қиладиган энг асосий ва диққатга сазовор хусусияти шундан иборатки, Навоий ўз асарида адабиётнинг моҳиятини талқин этишда, уни баҳолашда ўз даврининг энг илғор гуманисти ва халқпарвари сифатида фикр юритган.

Асарда Навоийнинг адабиёти жамият, халқ хизматига қўйишга интилиши, адабиётнинг юксак бадиийлиги ва ғоявийлиги учун кураши, уни шу асосда ривожлантириш учун ҳаракат қилиши кўзга ташланиб туради.

Навоий тазкирасининг бошқа тазкиралардан яна бир фарқи шундан иборатки, унда Навоий замонасининг маданияти кенг акс эттирилгандир. Ўз даври талаблари билан чамбарчас боғланган адабиётнинг гуманистик ва ватанпарварлик ғоялари учун курашдаги ролини яхши англаган Навоий ижодида бундай ҳолнинг учраши тасодифий эмас, албатта.

«Мажолисун нафоис» мазмунидан шу нарса кўринадики, адабий ҳаётда жуда кўп кишиларнинг қатнашиши (уларнинг кўпчилиги профессионал шоир бўлмаса ҳам) факти Навоийга чуқур мамнуният бағишлар эди.

[10] Бертельс Е. Э. Навои. М.—Л., 1948. 238-бет.

Маълумки, Навоий ўз тазкираси билан ўтмиш шоирлар хотирасини абадийлаштириш, ҳаёт бўлган шоирларни, айниқса ёш шоирларни илҳомлантиришни ўз олдига мақсад қилиб қўяди. Бу ҳақда Навоий, «Мажолисун нафоис»нинг муқаддимасида: «...шикаста хотирға ва синуқ кўнгулга келдиким, бир неча варақ битилгай ва бу аср шуароси била бу давр зурафоси отин анда сабт этилгай, то бу ниёзмандлар ҳам бурунғи шуаро акобири зайлида мазкур бўлғайлар ва бу пайравлар ҳам ул раҳбарлар хайлиға қўшулғайлар. Бу жиҳатдин Султон Соҳибқироннинг ҳумоюн валодатлари замонидан рўз афзун давлатлари давронифачаким, қиёматқача барқарор ва олам инқирозиғача пойдор бўлғай, улча фақир эшитиб мен, аммо ҳоло бу фано дорул ғуруридин бақо дорус сурурига интиқол қилибдурлар ва улча ҳоло бу фарруҳ замонда намояндадурлар, ул Ҳазратнинг зоти малаки сифатиға мадҳи сароядурлар жам қилилғай ва ҳар қайсининг натойижи табъидин бирор нима нишона йўсунлуқ ёзилғай...»,— деб битган эди.

Шундай қилиб, Алишер Навоий ўзининг бу ажойиб асарини ўз замондошларига бағишлади. Бу билан у тазкирачиликда муҳим янгилик яратди. Шу сабабдан «Мажолисун нафоис» ёзилганидан сўнгги йилларда ҳам Шарқ мамлакатларининг шоирлари, тарихчилари, олимлари диққатини кўп марталаб ўзига жалб этиб келган.

Сафавийлар Эронида, Туркияда, Шайбонийхон Мовароуннаҳрида тазкирага зўр қизиқиш билан қаралган.

XVI асрнинг ўзида «Мажолисун нафоис» форс тилига 3 марта таржима қилинди.

Биринчи таржима 928/1521—1922 йилларда Ҳиротда Тохмасп шоҳнинг сарой шоири Фахрий бин Султонмуҳаммад Амирий томонидан қилинган. Фахрий ўз таржимасини сафавийлар сулоласининг асосчиси шоҳ Исмоилга, унинг иккинчи ўғли Сом мирзо, амирул умаро Дурмишхон Шомлу ва вазир Каримиддин Ҳабибуллоҳ Соважийга бағишлайди. Охирги бобини эса Исмоил шоҳнинг вазири Мирзо Шоҳҳусайнга бағишлайди.

Иккинчи таржима Истамбулда 929/1522—1523 йилларда тугаллангандир. Мутаржими Муҳаммад Қазвиний турк султони Салим I ва унинг вориси Сулаймон I нинг сарой табиби эди. У ўз таржимасини султон Салимга бағишлайди.

Учинчи таржима тахминан 1006/1598 йилда Шоҳали Абдулали томонидан Нишопурда Динмуҳаммад ҳукмронлик қилган даврларда бажарилган. Бу таржиманинг тугалланмаган ягона нусхаси Британия музейида сақланади.

Биринчи ва иккинчи таржималар 1945 йилда Алиасқар Ҳикмат томонидан Теҳронда нашр этилган. Ҳикмат китобга ёзган кенг сўз бошисида таржимонлар ва таржималарнинг бажарилган даври ҳақида маълумот беради.

Алиасқар Ҳикмат ихтиёрида таржималарнинг талай нусхаларидан ташқари, яна оригиналнинг учта нусхаси ҳам бўлган. Ношир ҳар бир

бўла олади ва асар Навоийнинг ўзи томонидан тўлдирилиб қайта таҳрир қилинганига шубҳа қолдирмайди.

Бу иловада Алишер Навоий Султоннинг «ғайри назм латойифидин» баъзи нарсаларни келтиради. «Ул жумладин» бир куни баҳор айёмида «маликул калом Лутфий» ёмғир ёғиб турган пайтда Навоийни учратиб қолади (нақл қилувчи ўзини فقیر بنده деб ёзади) ва унга ёмғир торларини кўрсатиб, Хусрав Деҳлавийнинг бир ҳиндча ғазалидан шундай ажиб, «ғариб маъно» келтиради, чунончи: баҳор айёмида маҳбуб бир ёққа кетаётган экан, ёмғир ёғаётгани учун ер лой бўлганидан тойилиб йиқилай дейди, шунда «ғоят нозуклигидин ёғин риштаси мадади била» ўнгланиб, туриб олади. Навоий Хусравнинг бундай «дақиқ хаёлиға офаринлар» ўқийди. Ёмғир ҳақида сўз кетганда бу ўхшатишни Навоий ҳаммага айтиб беради, кимки эшитса Навоийдек Хусравга таҳсин ўқийди. Бир куни олий мажлисда кези келиб қолиб, султон Ҳусайнга ҳам айтиб беради. Навоий Султон ҳам хушнуд бўлиши ва мақташини кутади. Аммо Султон табассум қилади-қўяди. Кейин маълум бўлишича, Султон ҳалиги маънога эътироз билдирган эмиш. Келгуси олий мажлисда Навоий Султондан ўз эътирозини айтиб беришни ўтинади. Шунда Султон: «Ул ёғин қатраси юқоридан қуйи иниб келадур. Муқаррардурким..., риштаиким, майли қуйи бўлғай анинг мадади била йиқиладурғон киши ўзин асрамоғи маҳолдир»,—деб жавоб беради. Навоий: «Мен ва ҳар бир киши бу маънони эшитиб, таҳсин қилибдурбиз»,— дейди. Султон шу мазмундаги эътирозини билдиргач, мана бу маънога эътироз қилиш учун йўл бўлмаса керак, дея қуйидаги байтни ўқийди:

> Заъфдин кулбамда қўпмоқ истасам
> айлар мадад,
> Анкабути ришта осқон бўлса
> ҳар деворға.

Яна бири буки, Қабулий номли шоир Ҳисор тарафидан келиб, ўзининг форсий ва туркий яхши назмлари туфайли олий мажлисга мушарраф бўлиб, подшоҳнинг эътиборига сазовор бўлади. Бир куни бир ғазалини олиб, Навоий ҳузурига келади ва шеърини бериб, Навоийнинг фикрини сўрайди. Навоий ғазалнинг бир байти яхши боғланмаганлиги ҳақида баъзи мулоҳаза билдиради. Шунда Қабулий жуда кўп ҳаракат қилгани, лекин бундан яхшироқ айта олмаганлигини сўзлаб, Навоийдан шу байтни қайта боғлаб беришни ўтинади. Навоий ёзиб беради. Қабулий шеърни оққа кўчиради ва олий мажлисга — султон Ҳусайн ҳузурига бериб юборди. Султон шеърни ўқийди ва фикрини бундай баён қилади: «Иккинчи байти анинг назмининг ранги эмас, хаёлға андоқ келурки, фалон муни анинг бу шеърида айтмиш бўлғай». Дарҳол Навоийни чақиртиради, бу ҳақда савол беради: «Бу байтни аё улму битиб эркин ё бировму анинг учун деб эркин?». Навоий ғоят таажжуб қилади. Тўғрисини айтса, шоир аҳволини кўз олдига келтириб кўп хижолат бўлади. Лекин ҳақ сўзни ёқлаган Навоий бу байтни шоир учун ёзиб берганлигига иқрор бўлади. Султон шоир Қабулийни бу бобда ҳазл-мутойиба қилиш учун чақириб келишларини буюради. Қабулийни топиб, олий мажлисга келтирадилар. Мажлис аҳли олдида Султон Қабулий шеърини мақтайди ва бошқа бу ҳақда ҳеч гап бўлмайди. Узоқ суҳбат қиладилар, ҳамма тарқала бошлайди. Қабулий ҳам кетади. Маҳрамлардан 3—4 кишигина қолади. Улардан бири:— Қабулийни мутойиба қилинмади ёки унутилдими?—дея Султонга мурожаат қилади. Шунда Султон: «Унутилмади, аммо ул сўз зикрида анга уёт бўлур эрди, тиломодукки, ғариб йигит мажлисда эл оросида уётлиғ бўлғай. Ул сабабдин анинг шеъри ва ул бобида сўз дейилмади». Буни эшитган Навоий Султон олдида қуллиқ қилиб: «Бу раҳм ёлғуз анга воқеъ бўлмадиким, манга дағи бўлди»,— дея бутун суҳбат давомида сўз очилиб кетса, анча ноқулайлик бўлишидан тараддудланиб ўтирганлигини изҳор қилади.

Юқоридаги икки воқеани батафсил баён қилиб, бу билан Навоий султон Ҳусайнни шеъриятда кучли ва одамшавандаликда мустасно деб таъкидлашга, унинг мавқеини мажлис охирида яна бир бор мустаҳкамлашга интилади.

Биз асосий эътиборни бу нақлларни баён қилувчи Навоийдан бўлак шахс бўла олмаслигига қаратган ҳолда, фикримизнинг далили бўлсин учун уларни бу ерда келтириб ўтдик.

2. Тазкирага бир қанча ёш шоирларни янгидан киритилиши тасодифий ҳол эмас. Алишер Навоий жуда кўп ёш шоирларга ҳомийлик қилган. Уларнинг фаолиятларини йўлга солиб, ҳам моддий, ҳам маънавий жиҳатдан ёрдам берган. Адабий ҳаёт тараққиётини синчиклаб кузатиб борган Алишер Навоий адабий ҳаёт йўлига кириб келаётган бу ёш кучларга алоҳида эътибор билан қараган.

3. Учинчи мажлис Абдураҳмон Жомий номи билан бошланади. Жомий Алишер Навоийнинг ҳам устози, ҳам яқин дўсти бўлган. Маълумки, Навоий бу дўстликка бағишлаб, ўзининг «Хамсатул мутахаййирин» номли асарини ёзган. 8 ноябрь 1492 йилда Жомий вафот этади. Севимли дўстига Навоий қаттиқ мотам тутади.

«Мажолисун нафоис»нинг иккинчи редакциясида Навоий дўсти хотирасини ёдлаб, учинчи мажлисга шундай хотима қилади:

«Учинчи мажлиснинг хатми: Бу ҳазраткум (султон Ҳусайн — *С. Ғ.*) бу мажлис аҳлининг садрнишинидурлар, саҳоб маонийлари гавҳар рез ва бу жамоаткум, ул Ҳазрат хирмани маонийсининг хушачинидурлар, гулшан табълари гулафшон ва суман биз. Сар хайлиға харими вусул олаҳи етсун ва хайлға ҳам шарафи саодат ва мағфирати номутаноҳи насиб этсун. Ва Султон Соҳибқиронким, ул Ҳазратнинг нукот ва маорифининг дақойиқи илтифотини ва ҳақойиқи маонийсини ҳеч донишвар алардин яхшироқ билмади ва ҳеч аҳли табълар аларнинг ушри ашири фаҳм қилмадиким, мажлисда назм тариқида ҳамроз эрдилар ва наср услуби-ла нукта пардоз. Ул Ҳазратнинг руҳониятидин файзи беғоят ва мадади бениҳоят етсун ва бу фақир (Навоий — *С. Ғ.*) ҳам бу Ҳазратнинг (султон Ҳусайннинг — *С. Ғ.*) банди даргоҳи ва ул Ҳазратнинг (Жомийнинг — С. Ғ.) хоки роҳимен, маҳрум бўлмасун!

Булар:

«Мавлоно *Биҳиштий* Ҳисор вилоятидиндур. Таҳсил қилғоли шаҳарға келди. Табъи хеле хўбдур...».

«Мирасадулло семнонлиқдур. Ўз мулкидин илм талаби ила Ҳири шаҳриға келди ва фақир мадрасасида сабақ ўқур эрди. Хуш муховара эрди...».

«Мирасадулло Балхдиндур. Ул ҳам шаҳрға таҳсил учун келибдур, яхши табъи бор...».

«Мавлоно *Шоҳали* ҳам фақирнинг мадрасасида таҳсил қилур ва фақирға мутааййин элдиндур...».

«Мирҳусайн машҳадлиғдур. Бу яқинда таҳсил учун шаҳрға келибдур. Ва «Ихлосия» хонақоҳида бўлур. Яхши табъи бор...».

«Мавлоно *Хондамир* Мирхонднинг фарзандидур[9] ва салоҳиятлик йигитдур. Тарихда моҳирдур...».

«Мажолисун нафоис»нинг иккинчи редакциясида берилган шу қўшимчалар ичида ҳар бир мажлис сўнггида берилган якунлар алоҳида эътиборга сазовордир. Буларда автор ҳар бир муайян мажлисда баён этилган фикрларга якун ясайди.

Иккинчи, учинчи, тўртинчи, олтинчи мажлислар якунидаги тугалловчи рубоийлар вафот этганлар хотирасига дуо ва султон Ҳусайн мадҳига бағишланади.

Масалан:

Ё рабки, бу шоҳким улус хонидур,
Табъ аҳлию зеҳн хайли султонидур.
Не хон ва не султонки, жаҳон жонидур,
Бир умр айла давлат улча имконидур.

Иккинчи редакция пайтида «Мажолисун нафоис»га киритилган қўшимчалар тил ва стиль жиҳатидан биринчи редакция баёнига мувофиқ келади. Муқояса қилиш учун қуйидаги мисолларни келтирамиз:

Биринчи редакция	Иккинчи редакция
Мавлоно *Сифотий* эмди пайдо бўлғон йигитлардиндур...	Мавлоно *Фатҳулло* дағи эмди ороға кирган наврас йигитлардиндур...
Мавлоно *Сўфий* ҳам астрабодлиғдур. Яхши табъи бор ва иншоси ҳам хўбдурки, барча қабул қилурлар.	Мавлоно *Вафоий* ҳам машҳадлиғдир ва хўб табъи бор. Шеърни яхши айтур..
Мавлоно *Жаннатий* Хуросон мулкидиндур. Табъи ёмон эмас, аммо ақли ҳам йўқтур, толеъи ҳам. Муддате подшоҳ мулозими эрди, фалокат анга басе муставли бўлди. Фақир ани йиғиштурдум. Фалак била ситеза қилғанни фалак енгар эрмиш, ҳеч ерга еткура олмадим. Ҳоло ҳам ул навъким бор эрди, саргардон юрур. Тангри таолло анга раҳм қилғай.	Мавлоно *Ҳожи Муҳаммад* Машҳаддиндур. Кўпроқ авқот бу фақир била мусоҳибдур ва фарзанд ўрнидадур, балки андин ҳам азизроқ. Ахлоқда малакдур, башар суврати била келган ва атворда фариштадур, инсон ҳаётида зуҳур қилғон. Табъи софи ва тафаккури барча диққатларға вофи. Зеҳни мушкулкушо ва тааммулиқ жамиъи фунун ишколиға расо ва баъзи маҳал бирор назм ҳам андин бош урар.

Шундай қилиб, «Мажолисун нафоис»нинг иккинчи редакцияси:

а) Навоий ҳаёт вақтида бажарилган;

б) тил ва стили жиҳатидан асосий текстга, яъни биринчи редакцияга мутлақо мувофиқ келади;

в) баён биринчи шахс, яъни тазкира муаллифи тилидан олиб борилади;

г) панегирик моментлар кучли, бошқача қилиб айтганда, султон Ҳусайн ва унга яқин доирага, яъни Алишер Навоий муомала-муносабатда бўлган муҳитга мослаб ёзилган.

Мана шуларнинг ҳаммаси «Мажолисун нафоис» иккинчи редакциясининг автори Алишер Навоий эмас, балки бўлак шахс (масалан, котиб) деган фаразлар асоссиз эканини яққол кўрсатади. Фикримизнинг далили учун яна қуйидагиларни илова қилиш мумкин:

1. Маълумки, Алишер Навоий умрининг охирги йиллари мамлакат ниҳоят даражада оғир аҳволга тушиб қолган ва Ҳусайн Бойқаро ҳокимияти ҳалокатга юз ўгирган бир давр эди. Бундай пайтда мамлакатнинг парчаланиб кетишлигининг олдини олиш, бунинг учун ҳокимиятни мустаҳкамлаш ва шу мақсадда Ҳусайн Бойқаро обрўйини яна бир бор кўтариш учун Навоий султон Ҳусайн ижодига бағишланган саккизинчи мажлисни иккинчи редакцияда қайта ишлагани, Ҳусайн ижодидан келтирилган намуналарни кўпайтиргани ва уларни тадвин остига олганлиги эҳтимолдан холи эмас. Айниқса унинг Ҳусайннинг нозик талант эгаси эканлигини кўрсатиш мақсадида саккизинчи мажлисга киритган «Хилват» номли иловаси юқоридаги фикримизга далил

---

[9] Кўп тадқиқотчилар Хондамир Мирхонднинг кими эканлиги ҳақида чалкаш фикр юритганлар. Чунончи, С. Айний Хондамир Мирхонднинг ўғли деб ёзади (Навоий. Сталинобод, 1948, 140, 252, 254-бетлар). Б. Ғафуров эса унинг жияни дейди (История таджикского народа. Сталинабад, 1954, т. I, 326-бет). „Мажолисун нафоис"нинг мутаржими Фахрий ҳам шундай хатога йўл қўяди (А. Ҳикмат нашри, 136-бет).

Бу ҳақда Хондамир „Хабибус сияр" асарида Хондшоҳ ҳақида берган маълумотида: سید برهان‌الدین خواندشاه... ازان حضرت سه پسر ماند امیر خواند محمد که والد بزرگوار والده مسوّد اوراق است... яъни Сайид Бурҳониддин Хондшоҳ, ул ҳазратдан 3 ўғил қолган. Амир Хондмуҳаммад ушбу варақларни ёзувчи онасининг ҳурматли отасидур деб ёзган эди (Ҳабибус сияр. Бомбай, 1857, 2-том, 198-бет).

А. Н. Болдирев ўзининг XVI аср тожик ёзувчиси Зайниддин Восифийга бағишланган монографик тадқиқотида[5] Ҳиротда адабиётнинг кенг тарқалишини текширар экан, «Мажолисун нафоис» материалларидан ўринли фойдаланган.

А. Ҳайитметов «Алишер Навоийнинг адабий-танқидий қарашлари»[6] деган мавзуда ёзган кандидатлик диссертациясида Навоийнинг бир қанча асарлари қаторида «Мажолисун нафоис»га ҳам мурожаат қилади ва шоирнинг адабий-танқидий қарашларини ўз ичига олган асарлари орасида «Мажолисун нафоис» алоҳида ўрин эгаллашини қайд қилиб ўтади.

Биз «Мажолисун нафоис»нинг Ленинград, Париж, Вена, Истамбул, Тошкент, Сталинобод, Боку қўлёзма нусхалари ва Теҳронда нашр этилган форс тилидаги таржималарини тўплаб ўрганишимиз натижасида асарнинг илмий-танқидий текстини тузишга муваффақ бўлдик. Бу иш процессида қуйидаги хулосаларга келдик.

Шу вақтга қадар «Мажолисун нафоис»нинг ёзилган йили аниқланмаган ва бу ҳақда мунозара юритиб келинарди. Бу масалани ҳал қилиш ҳам асарнинг илмий-танқидий текстини тайёрлаш жараёнида текстнинг икки варианти мавжудлиги аниқлангач, осонлашди.

Маълумки, Алишер Навоий иккинчи мажлиснинг сарлавҳасида асарнинг ёзилиш йили — тарихини беради:

«Иккинчи мажлис ул жамоати азизлар зикридаким, фақир алардин баъзининг мулозаматиға кичикликда етибмен ва баъзининг суҳбатиға йигитликда мушарраф бўлибмен ва ҳоло сана ситта ва тисъина ва самона миа тарихидаким, бу мухтасар битиладур, алар бу фано домгоҳидин бақо оромгоҳига борибдурлар». Иккинчи мажлиснинг ёзилиш тарихини (896/1490—1491 йил) бутун асарнинг тарихи деб фараз қилиш мумкин. Лекин бу тарих асарнинг мукаммал, тўлиқ текстиники эмас. Тазкиранинг мукаммал, тўлиқ текстларидаги (масалан, Вена, Париж, Ленинград, Тошкент (4280) нусхалари) айрим маълумотлар бизни шундай хулосага олиб келадики, асарнинг иккита редакцияси мавжуд бўлган, биринчисининг тарихи юқоридаги сана бўлиб, иккинчисиники эса 1498 йилдир.

Мана бу қандай келиб чиқади. Тазкиранинг юқоридаги қайд қилинган мукаммал тўлиқ нусхаларида Султонали мирзо ҳақида «Ҳоло Самарқанд мулкида салтанат тахтида мутамаккиндур...» деб ёзилганки, бу тазкиранинг муаллифи томонидан қайд қилинган тарихга мувофиқ келмайди. Бу фактга биринчи бўлиб В. В. Бартольд эътибор берган эди.

Машҳур «Бобирнома» муаллифининг сўзича, Султонали мирзо Самарқандда икки марта ҳукмдорлик қилган. Биринчи марта 1496 йилда бир неча кунгина тахтда ўтирган[7], иккинчи марта эса 1497—1500 йиллар давомида ҳукмдорлик қилган[8].

[5] Болдырев А. Н. Зайниддин Васфи — таджикский писатель XVI в. (Опыт творческой биографии.). Сталинабад, 1957.

[6] Ҳайитметов А. Алишер Навоийнинг адабий-танқидий қарашлари. Тошкент, УзФА нашриёти, 1959.

[7] Бобир. Бобирнома. Тошкент, 1948, 69-бет.

[8] Ўша асар, 100-бет.

Султонали мирзо ҳақидаги маълумотдан ташқари, тазкирага (мукаммал, тўлиқ нусхасига) яна бир қанча янги материаллар киритилган. Чунончи, биринчи ва иккинчи мажлисларга 5 кишининг номи қўшилган. Учинчи ва тўртинчи мажлисларга 83 та шоир ҳақида маълумот киритилган. Машҳадлик 23 та ёш талантлар шулар жумласидандир. Буларни қўшимчалар автори мажлис охирида эмас, балки касб-ҳунарлари хилига қараб жойлаштиради. Масалан, хаттот Шарифи Боғи Шаҳрий ҳақидаги маълумотлар машҳур хаттот Султонали Машҳадийдан сўнг, Хондамир тўғрисидаги характеристика унинг устози тарихчи Мирхонддан кейин келтирилади. Шунингдек, машҳадлик ёш шоирлар дуч келган мажлисга эмас, балки ўзларига ўхшаган астрабодлик ёш талантлар кейинига — учинчи мажлисга киритилган.

Тўртинчи мажлис султон Ҳусайннинг сарой гўштигири (яъни полвони) Паҳлавон Муҳаммад номи билан бошланади. Мажлисга, шунингдек, Паҳлавон Муҳаммаднинг шогирдларидан Паҳлавон Султонали гўштигир, Муҳаммадали ва Ҳусайнийлар илова қилингандир.

Яна шу мажлисга уд чалувчи машшоқлардан Хожа, Қамол Удий ва Али Қармол, табиблардан Баҳлул, шунингдек поэзияга энди кириб келаётган бир неча ёш шоирлар, жумладан Ҳожи Муҳаммад ва Мирак Ҳусайнлар ҳақида маълумотлар киритилган.

Бешинчи ва олтинчи мажлисларга 5 шоир характеристикаси қўшилади.

Еттинчи мажлисда темурийлардан Жаҳоншох, Яъқуб мирзо, Муҳаммадҳусайн, Бойсунғур, Султонмасъуд мирзо, Султонали мирзолар қўшилади.

Юқорида айтиб ўтилганидек, саккизинчи мажлисдаги султон Ҳусайн ижодидан келтирилган шеърий намуналар сони 82 тадан 143 тага етказилиб, радифи бўйича алфавит тартибида берилади.

Ҳамма мажлислар алоҳида-алоҳида якунланиб, ҳар бири рубоий билан тугалланади.

Тазкирага киритилган шоирлар орасида алоҳида ўринни ёш, редакция авторининг тили билан айтганда, «эмди пайдо бўлган...», «эмди ороға кирган наврас йигитлар...» эгаллайди.

Мисол тариқасида қуйидаги ёш шоирларга берилган характеристикалардан қуйидагиларни келтириш мумкин:

«Мавлоно *Жамшид* эмди пайдо бўлган шўх табъ йигитлардиндур. Ободон котиб ҳам бор. Сойир шеър асносидан табъи муаммоға мойилдур. «Зайн» исмига бу муаммо анингдуркким...»; «Мавлоно Низом хонақоҳида ўттиким, муаммоға машҳурдур. Ўзи ҳам муаммоға кўпроқ машғул бўлур».

«*Сайид Абдуллатиф* ҳам машҳадлиғдур. Ўн тўрт ё ўн беш ёшида бўлғай, муаммони андоқ айтур ва очарки, маҳал таажжубдур. Маълум эмаским, ул ёшда андоқ киши ўтган бўлғай, барча эл ҳайрондурлар...».

«Мавлоно *Хизрий.* Ул ҳам эмди пайдо бўлган йигитлардандир ва сағирсандадир. Умид улким, яхшироқ айтқой...».

Бундай «эмди пайдо бўлган» талантлардан ташқари, қўшимчалар автори асарга бир қанча бошқа шаҳарлардан Ҳиротга келиб, билим олаётган ва шеърият билан шуғулланувчи қатор талабаларни ҳам киритган.

ва самона миа тарихидаким, бу мухтасар битиладур, алар бу фано домгоҳидин бақо оромгоҳига борибдурлар».

Бу мажлисда 91 та автор ҳақида хабар берилади. Жумладан машҳур «Зафарнома» муаллифи Шарафиддин Али Яздий ҳақида сўз кетади. Шунингдек, эски ўзбек адабий тилининг шаклланиши ва такомиллашувига муносиб ҳисса қўшган Навоий салафлари — маликул калом Лутфий, Атоий, Саккокийлар тилга олинади.

«Учинчи мажлис. Алар зикридаким, ҳоло замон саҳойифида маоний абкори аларнинг дақиқ табълари муллабофлиғидин назм либоси киядур ва назм либоси аларнинг амиқ зеҳнлари мўйшигофлиғидин санъат ва салосат нақш ва нигори топадурким, баъзининг мулозаматиға мушарраф ва сарафроз ва баъзининг мусоҳабати била хушнуд ва баҳраманддурбиз».

Бу мажлис муаллифнинг ўзи билан бевосита шахсий муносабатда бўлган, биргаликда ижод этишган шоирлар, чунончи Навоийнинг дўсти ва устози Абдураҳмон Жомий ва бошқаларга бағишланади. Бу бўлимда ҳаммаси бўлиб 175 та адиб ҳақида маълумот берилади.

«Тўртинчи мажлис. Аср фузалоси зикридаким, шеърға машҳур ва мубоҳи эмастурлар, аммо алардин назм тариқида кўп латойиф зоҳир бўлур ва кўп заройиф бош урар».

Бу мажлисда Навоийга замондош бўлган 72 та ҳаваскор шоир ёдланади. Тазкиранинг бу қисми бағоят эътиборга сазовордир. Чунки унда ўз касб-корларини тарк этмаган ҳолда шеърият билан шуғулланган шаҳар ҳунармандлари, меҳнат аҳллари ҳақида сўз юритилади.

«Бешинчи мажлис. Хуросоннинг ва баъзи ернинг мирзодалари ва сойир одамизодалари зикридаким, табъ саломати ва зеҳн истиқомати аларға боиси назм бўлур, аммо мудовамат қилмаслар».

«Тазкиратуш шуаро» автори амир Давлатшоҳ номи билан бошланган бу мажлис Хуросон ва унга ёндош ерларда яшаган ва адабиёт билан машғул бўлган 21 та мирзода ва аслзодаларга бағишланади.

«Олтинчи мажлис. Хуросондин ўзга мамоликнинг фузало ва зурафо ва шуароси зикридаким, бу асрда ҳоло бордурлар ва ҳар қайси ўз хўрди-ҳолиға кўра, ширин гуфтор ва соҳиби девон ва ашъордурлар».

Бу мажлисда Самарқанд, Хоразм, Сова, Шероз, Шаҳрисабз каби шаҳарларнинг табъ аҳллари, ҳаммаси бўлиб 31 киши ҳақида сўз юритилади.

«Еттинчи мажлис. Салотини изом ва авлоди вожибул эҳтиромлари зикридаким, баъзи яхши маҳалларда хўб байт ўқубтурларким, фил-ҳақиқат ўзлари айтқонидек хўбдур ва баъзи назм латойифиға машғул бўлибтурларким, ул дағи матлуб ва марғубдур».

Бу мажлисда Темур хонадонидан 22 та шахснинг номи зикр этилади. Мажлис темурийлар сулоласининг асосчиси Темур Кўрагон номи билан бошланади. Навоий Темур шеър ёзмаганини, лекин унда ниҳоятда ўринли ва яхшилаб байтлар ўқиш қобилияти борлигини қайд қилади. Бу ҳақда буюк шоир: «Агарчи назм айтмоққа илтифот қилмайдурурлар, аммо назм ва нарсаларни андоқ хўб маҳал ва мавқиъда ўқубтурларким, анингдек бир байт ўқуғон минг яхши байт айтқонча бор»,— деб ёзади.

«Саккизинчи мажлис. Султони Соҳибқироннинг латиф табъининг зеболари, ҳусн ва жамоли зикрида».

Бу мажлис санъаткорнинг болаликдан дўсти султон Ҳусайн Бойқаро ижодига бағишлангандир.

Шундай қилиб, мажлислар мундарижасидан маълум бўлишича, тазкира асосан ўз муаллифига замондош шоирлар ва адиблар ҳамда адабий ҳаёт воқеалари ҳақида маълумот беради. Навоий ким ёки нима ҳақида ёзмасин, булар унга бевосита ёки у билан шахсан муносабатда бўлган кишилар воситаси билан таниш эди.

Навоий «Мажолисун нафоис» асари орқали ўз даври адабиётига ўзининг илғор мақсадлари асосида муайян йўналиш беришга интилди.

Навоийга қадар ҳам тазкиралар яратилган эди (чунончи: Авфийнинг «Лубобул албоб», Жомийнинг «Баҳористон», Давлатшоҳнинг «Тазкиратуш шуаро» тазкиралари). Аммо мутафаккир олимнинг бу асари аввалги тазкиралардан жуда кўп муҳим ижобий янгиликлари ва қатор хусусиятлари билан ажралиб туради. Бу масалага кейинроқ қайтамиз.

Айрим олимлар «Мажолисун нафоис» юзасидан анча фойдали илмий тадқиқот ишларини олиб бордилар. Лекин бу ишлар амалга оширилган чоғда илмий-танқидий текст бўлмаганлиги ва, бинобарин, асар махсус равишда ўрганилмагани сабабли унинг биринчи даражали аҳамиятга эга бўлган аксар томонлари атрофлича ёритилмай, тадқиқотчиларнинг эътиборидан четда қолган эди.

В. В. Бартольд ўзининг «Миралишер ва сиёсий ҳаёт»[1] номли мақоласида «Мажолисун нафоис»дан асл манба сифатида анча фойдаланган.

Е. Э. Бертельс ўзининг «Навоий»[2] номли монографиясида «Мажолисун нафоис»га зўр эътибор билан қарайди. Е. Э. Бертельс Навоийнинг бу тазкираси ва унинг мазмуни ҳақида умумий маълумотлар беради. У, тазкира муаллифининг Биноий ҳақидаги фикрлари мисолида адибларга, уларнинг ижодига бўлган муносабати ҳаққоний ва беғараз эканлигини кўрсатиб ўтади.

«Мажолисун нафоис»ни ўрганишда унинг XVI асрда бажарилган иккита форсий таржимасининг нашр этилиши муҳим ҳодиса бўлди. А. Қ. Боровковнинг мазкур таржималарнинг Теҳронда нашр этилиши муносабати билан ёзган тақризида[3] «Мажолисун нафоис» XV аср адабий ҳаётини ўрганишда муҳим манба эканлиги қайд қилинади.

А. Н. Болдирев «Алишер Навоий «Мажолисун нафоис»ининг форсий таржималари»[4] деган мақоласида таржиманинг оригинали ҳақида фикр юритади ва асарнинг энг асосий қиймати унинг Навоий замонидаги поэзияга бағишланганлигидадир, деб билади.

---

[1] Бартольд В. В. Мир Али Шир и политическая жизнь.— Сборник «Мир Али Шир», Л., 1928, 100—164-бетлар.

[2] Бертельс Е. Э. Навои. М.—Л., 1946, 25, 228—230-бетлар.

[3] Боровков А. К. «Маджалис-ан-нафаис» («Собрание редкостных»). — Известия АН СССР. Отделение литературы и языка. 1927, том 6, вып. 6.

[4] Болдырев А. Н. Персидские переводы «Маджалис-ан-нафаис» Алишера Навои.— Ученые записки ЛГУ. Серия востоковедческих наук. 1952, № 128, вып. 3, 151—161-бетлар.

МУНДАРИЖА

На узбекском языке

АЛИШЕР НАВОИ

Маджалисун нафоис

(Научно-критический текст)

Издательство АН УзССР
Ташкент—1961

Муҳаррир *С. Ҳ. Алимов*
Техник муҳаррир *З. П. Горьковая*
Корректор *F. Рашидов*

Теришга рухсат этилди 16/V-61 й. Босишга рухсат этилди 26/VIII-61 й. Қоғоз 70×92 1/16 = =9,62 Қоғоз л. Босма л. 22,52 Нашриёт листи 19,0 Нашриёт № 214 1/16. Тиражи 1000
Баҳоси 1 с. 37 т. Муқава 20 т.

ЎзССР Фанлар академияси нашриётининг босмахонаси, Хоразм кўчаси, 9. Заказ 676.
Нашриёт адреси: Куйбишев кўчаси, 15.

ДАВР АДАБИЙ ҲАЁТИ КЎЗГУСИ

Алишер Навоий илғор инсоният маданияти хазинасига улкан ҳисса қўшган нодир шахслардандир. Мутафаккир шоир ўз асарларида шундай масалаларни кўтариб чиқди ва уларни шундай бой ва ранг-баранг бадиий воситалар билан ифодаладики, натижада унинг ижоди умумбашарий аҳамият касб этди. Шу сабаб мана 500 йилдирки, уни ҳамма халқлар меҳр-муҳаббат билан тилга олиб, ўлмас асарларидан баҳраманд бўлиб келадилар.

Навоий ўз даврининг буюк фарзанди, энг илғор кишиси бўлиб, мўъжизакор сўз санъати ёрдамида инсонпарварлик ва тинчликсеварлик, ватанпарварлик ва эрксеварлик, маърифатпарварлик ва ҳур фикрлилик ғояларини талқин қилди.

Улуғ гуманист ҳар соҳада, ҳар масалада биринчи навбатда халқ ва ватан манфаатини кўзлади ва ўзининг бутун ижоди дурдоналарини шу халқ ва ватан хизматига қўйди. Шулар манфаатини ҳимоя қилиш мақсадида Навоий бутун мамлакат бўйлаб маданий ҳаётни кузатиб борди, адабиёт, санъат ва фанни, умуман олганда, ижодий фаолиятни ривожлантиришга қўлидан келгунича ҳаракат қилди. Бу олижаноб ишни у ҳам шоир, ҳам олим, ҳам давлат арбоби сифатида амалга оширди. Моҳир санъаткор, халқпарвар ва маданиятпарвар арбоб, мутафаккир олим «Мажолисун нафоис» номли тазкиранинг муаллифи ўлароқ ҳам майдонга чиқди.

Тазкира саккиз бўлимдан иборат бўлиб, Навоий уларни «мажлис»лар деб атайди. Буларда Навоий 459 та шоир, ёзувчи ва олим ҳақида маълумот беради.

«Аввалғи мажлис. Жамоати маходим ва азизлар зикридаким, бу фақир аларнинг шариф замонининг охирида эрдим ва мулозаматлари шарафиға мушарраф бўлмадим».

Бу мажлисда 46 та шоир тилга олинади. Булар орасида XV аср биринчи ярмида ижод этган машҳур адиблардан Қосими Анвар, Котибий, Яхъё Сайбак, Шоҳий ва бошқалар бор.

«Иккинчи мажлис. Ул жамоати азизлар зикридаким, фақир алардан баъзининг мулозаматиға кичикликда етибмен ва баъзининг суҳбатиға йигитликда мушарраф бўлибмен ва ҳоло санаситта ва тисъина

АЛИШЕР НАВОИЙ

МАЖОЛИСУН НАФОИС

ИЛМИЙ-ТАНҚИДИЙ ТЕКСТ

Тайёрловчи:
Суйима Ғаниева

Масъул муҳаррир:
Воҳид Зоҳидов

ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ НАШРИЕТИ
ТОШКЕНТ—1961

ікан ҳисса
рида шун-
анг-баранг
оди умум-
уни ҳамма
ан баҳра-

си бўлиб,
ликсевар-
ҳур фикр-

атда халқ
оналарини
и ҳимоя
й ҳаётни
ижодий
илди. Бу
сифатида
рвар ар-
нг муал-

мажлис»-
і ҳақида

аким, бу
іматлари

XV аср
вар, Ко-

р алар-
інг суҳ-
тисъина